Fol 47

Fol 12

Fol 68

Kavīndravacanasamuccaya, edited by F W THOMAS

Facsimile of three leaves of the MS (Nepalese writing of c A D 1150–1200)

BIBLIOTHECA INDICA

NEW SERIES No 1309

KAVĪNDRAVACANASAMUCCAYA,

A SANSKRIT ANTHOLOGY OF VERSES

EDITED WITH

INTRODUCTION AND NOTES

BY

F W THOMAS

HON PH D (MUNICH)

CALCUTTA

PUBLISHED BY THE ASIATIC SOCIETY OF BENGAL,

PARK STREET

PRINTED BY STEPHEN AUSTIN AND SONS, LTD,

HERTFORD, ENGLAND

1912

DEDICATED

WITH RESPECTFUL APPRECIATION

TO THE

PHILOSOPHICAL FACULTY IN THE

UNIVERSITY OF MUNICH.

CONTENTS

	PAGES
PREFACE	vii, viii
CORRECTIONS AND ADDITIONS	ix–xvi
INTRODUCTION	1–123
TEXT	१–१६५
EXEGETICAL NOTES	१६७–२३७
PRATĪKA INDEX	२३८–२६१

FACSIMILE PLATE . . . . . . *facing title-page*

PREFACE

THE object of this work is twofold, to publish with a brief annotation the text of a Sanskrit anthology contained in an old MS, and to collect, as completely as possible, the *pratīkas* of the verses anywhere attributed to the poets there appearing The MS being fragmentary and in many places dilapidated it has been necessary to consult a number of *Kāvya* and *Alamkāra* works in order to fill the gaps in the text References to all places where the verses have been traced are given in the margins or critical notes The *pratīkas* collected in the Introduction are similarly equipped with references

The first serious attempt to bring together anthology verses ascribed to particular authors was made by Aufrecht in his article dealing with the *Śārngadharapaddhati* and in the other articles constantly cited in the Introduction He was followed by Peterson, who, in the Introduction to his edition of the *Subhāsitāvalī*, assembled under the authors' names the *pratīkas* of the verses occurring in that text and added further verses from other sources, he also published various articles having a like purpose Dr R G Bhandarkar similarly in reporting upon a MS, explored the *Sūktimuktāvalī* of Jalhana While making full use of these and of some minor collections, I hope that I have partially repaid the debt by the labour of tracing the verses, wherever possible, to their sources and noting the places where they otherwise occur The value of such references is excellently exemplified in the editions of the *Amaruśataka* and *Śāntiśataka* by Prof Simon and Dr Schonfeld

The moderate degree of completeness here attained would have been quite impossible had I not been able to consult the volumes of indexes compiled by that wonderful scholar Aufrecht Especially serviceable has been the 'Aufrecht

MS. 36', which contains in alphabetic order the *pratīkas* of the verses occurring in the great bulk of the Sanskrit *Kāvya* and *Alaṃkāra* literature, a marvel of fulness and accuracy. I have also been greatly helped by consultation of Colonel G. A. Jacob's most thorough and systematic indexes to a considerable number of works representing the *Alaṃkāra* literature, of which he is, no less than of the various Indian philosophies, an acknowledged master: I hereby tender to him my cordial thanks.

Professor Jacobi has kindly favoured me by reading the proofs of the Introduction. To the Asiatic Society of Bengal I am deeply indebted for the use of the MS. during a period of years and for the inclusion of this publication in the series of the *Bibliotheca Indica.* Sincere thanks are also due to the Government of Bombay and the Deccan College Library for the loan of a considerable number of MSS. particularized, with others, on pp. 10–15.

I trust that the labour devoted to this modest publication will not seem to have been misspent. It leaves me with an enhanced appreciation of the poetic and artistic merits of the Sanskrit *Kavis* and *Mahākavis*.

F. W. T.

1912.

CORRECTIONS AND ADDITIONS

I

Page 10 under *Padyaveṇī* } Add 'Quotation by section and verse
12 „ *Sabhyāl* } numbers or, failing these, by folio numbers

14 „ *S.-Ślokāh* Add 'Quotation by folio numbers

„ *S.-Hārāv* Add 'Quotation by folio and verse numbers'

15 „ *Sml P* and *Sml B* Add 'Quotation by folio numbers

16 add *Pracandap* = *Pracandapāndava* (ed Cappeller, Strassburg, 1885)

19 नभसि . . . Read सीदता for चातक, and add reff to **S.-Ratnak* iii 57 and *Cātakāstaka*, i 8

23 लीलालक्ष्म . Read लाचालक्ष्म

25, last line but one, read *Bibliotheca Buddhica*

31 *Skm* If Medhārudra is really identical with Kālidāsa, we must add the verse—
यदालोक कुर्वन् (v 193, given with translation by Aufrecht, Z D M G xxxvi 379)

32 आलिङ्गतो . . Add ref to **Sml B* 175*b*, वादीश्वरकाञ्चनस्य

एको ऽपि . . Add ref to **Sml B* 131*a*, भारवेः

33 *Sbhu* Add कृतोपकार प्रियबन्धु (1900, see p 65)

अष्टश . Add ref to **Sabhyāl* viii (29*a*)

34 रक्तस्त्व . . Add ref to p 76 and **S.-Ratnak* v 49 anon

35 प्रथमम . Add ref to **Sml B* 131*b*, सूक्तिसहस्रात्

38 अत्युच्चा. Add ref to **Sml B* 165*b*, हनुमतः

आदाय . Add ref to **Sml B* 155*b*, ईश्वरदेववर्मणः.

कण्ठच्छाय° . . . Read °या

कालिन्दि . Add 'The verse स्नाता तिष्ठति कुन्तलेश्वरसुता is perhaps by the same author'

p 39 भेकैः काटर . . . Read ॰कोटर Add 'translated by Tawney, *Prabandhacintāmani*, p 43'

मातुः . . . Add ref to **Sml B* 168*a*, हनुमतः

41 Insert before Jhalajjhala—

Jayīka (? = Jayoka, Jiyoka, Jāika, Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 379, C C i, pp 202, 207, Bhandarkar, *Report*, 1897, p xxviii)

486 स्थगित नवाम्बुवाहैर्

Jitārinandin (? = Jitāri, Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 513, C C i, p 206)

12 खेलाचञ्चलसचरन्

42 Dandin Read 'sixth or seventh century?'

49 अलम . . . Read 411 for 11

50 अनध्यवसिता . . . Add ref to Hemac Comm p 263

After l 10 insert—

463 कुचौ धत्तः कम्पं

486 ते जङ्घे जघनं च तत्

53 Pānini Add Rāmanātha Śarman's *Kātantradhātuvrtti* हरिणा सह सख्यं (s *adādi*, see Aufrecht, Z D M G xlv 308)

यस्याः प्रसाद् . . . Read i 355 for i 353

55 द्वारं . . . Add ref to p 78 and **Sabhyāl* vii (27*a*) कस्यापि

57 चिचाय . . . Add ref to **Sml B* 79*a*, कुन्तलपतेः

सन्ति . . Add ref to *Al*, p 145 anon

59 मृत्युः . . . Add ref to **Sml B* 28*b*, व्यासस्य

60 लघुनि . . . Add ref to **Sml B* 125*b*, कमलायुधस्य

61 भजेम . . . Add ref to *Kuvalay ad* 136 anon (व्रजेम)

62 अम्बाना . . Add ref to Hemac Comm, p 197 anon

Bhāvākadevī Bhāvadevī Read Bhāvākā Devī, Bhāvā Devī?

63 किं ते . . . Read 519 for 591

64 गम्भीरस्य . . Add ref to **Sml B* 58*b*, भीमस्य?

ये संतोष . . Add ref to **Sūktimuktāvali* 633 anon

65 यद्देतत् . . Read *Sbhv* 1978, and see p 119

p 68 आघ्राय . . . Add ref to *Sūktiratn 423 anon
भूपाला. . See p 107
69 अर्था . . . Add 'translated by Tawney, Prabandhacintāmani, p 57'
74 यथा तारा . . . Add ref to *Sml P 113a, बिल्हणस्य
75 चारित्र . . Read चरित्र . . (Anargh iv 69d)
चकाराद्दु . Read उदुम्बर . (Anargh ii 83b)
76 रक्तस्त्व . . See p 34
78 दात्यूह . . Read 111 for 11
द्वार . . See p 55, and add ref to *Sabhyāl vii (27a) कस्यापि
83 कपाले . . Add ref to *Sml B 141a, भासस्य
84 तरन्ती . . Add ref to *Sml B 90b, कुम्भकस्य
86 अहो अह . . . Add ref to *Sml B 71b, चीयाकस्य
88 यत्सभाषण . Add ref to *Sml B 66a, बिल्हणस्य
98 जीवितो . . Read जीवि(sic for व ?)तो
99 तारतम्र Read तारताम्र
102 चैलो क्व . . Read v 121 for v 21
106 अष्टौ . . . Add 'translated by Tawney, Prabandhacintāmani, p 39'
VIDYĀ Add 'The poetess Vijayānkā mentioned in the verse (ascribed to Rājasekhara, see index)

सरस्वतीव कार्णाटी विजयाङ्का जयत्यसौ ।
या वैदर्भगिरा वास' कालिदासादनन्तरम् ॥

(see Aufrecht, Z D M G xli, p 93), is doubtless identical with Vidyā, as is proved by the other verse

नीलोत्पलदलश्यामां विज्जका मामजानता ।
वृथैव दण्डिनाप्युक्त सर्वशुक्ला सरस्वती ॥

The "dark Sarasvatī" will be the same as the Karnātic Sarasvatī, the southern ladies having in the poets this characteristic of complexion'
110 मातर्धर्मे . . Add ref to *Sml B 145a, रविगुप्तस्य
111 दृशा सपदि . . . Add ref to *Sml B 146b, वैद्यभानुपण्डितस्य
113 ŚUBHAMKARA Add Śp उदारचरितस्त्यागी (389, one MS, see Aufrecht, Z D M G xli, p 493)

Verse २ (*a*) read °स्थला
८ margin ,, 1 244
१७ *bis* ,, १९
(*c*) ,, श्री as first aksara
२२ (*d*) ,, मन्द्र for मन्द and [व्या] for [स]
२६, n 2 ,, 'twice over square space' for 'many times'
२८ in name ,, वाकपति for वाँ°
४६ (*a*) ,, विचरस्वा°
५९, n 1, ,, घु for घू
६६ (*a*) Hemac reads (*a*) व्यु for च्यु, Hemac and *Aucity* (*d*) जरठ for जठर
७६ (*b*) read ह्र for ह्व
(*c*) ,, [ना or वत्]
९४ (*c*) ,, त्त for त्क
in name ,, बाणस्योभौ
१०२, n 1, ,, द्र्ं for द्रं
१०६ (*c*) ,, उपरिवि°
१२० (*a*) ,, विरल for °ण
१४० (*b*) ,, तय इमे
१५७, n ,, Hemac, pp 139, 272
१७८, n 1, ,, लीलीनि°
१८६, n 2, ,, °निर्मर्मा
१९० (*c*) ,, रो for रौ
१९५, n 6, ,, MS नवलवंला (for °लवलि ?)
२०४ (*b*) ,, सपु for स पु
२१७ (*b*) ,, ष्ठ for ष्ट
२९२ (*a*) ,, स for स
२९३ margin ,, स्प for स्य
३०७ (*a*) ,, प्रति ह
३१३ (*b*) ,, प्रेङ्खत्क्रौ°
३४७, n 2, add 'and in (*d*) प्रथयति'
३६३ (*d*) read मां लि°
३७० (*b*) add note 'MS षौ for षो'
३७३ (*b*) read सखा रा°

v ३८६, n 2, read 'क्रुधो or रुषो'
३९१ (c) ,, च्या for ची (MS ची)
३९३, n 4, ,, 'four aksaras only
३९५, n 3, ,, ऽरोद्त for ऽरा°
३९६, n 3, ,, 'three aksaras only
४०२, n 3, ,, MS कौ
४०४ (a) ,, घों for धों
४१४ (d) ,, कृछ्र for कछ्र
४१८ (b) ,, [2] after bracket
४५५ (c) ,, [2] at end of line
४६४ (a) ,, °वस्था
४६६ (c) ,, सद्य.स्वि°
४७३, n 1, ,, *Subhās* for *Subhās*
n 3, ,, 474
४९२ (c) ,, स्बु for स्ब
४९३ (b) ,, चञ्चच for °ञ्च
५०७, n 9, ,, सूचा° for सू चा°
५२० (b) ,, निस्वले for निव्रणे

p १७५, v ३९, ,, *Sarasvatīk ad* ii 39, v 142
१८४, v ७७ (c), ,, iii 13 for iii B
१८६, v ११८ (b), ,, 'elephants' for 'elephant's'
१९९, v २१६ ,, 488 for 489
२१६, v ३६७ ,, Add 'translated by Tawney, *Prabandhacintāmani*, p 64'
२१८, v ३८२ (a) read दिव्य चक्षुः, cf the verse दिव्यचक्षुरहं जातो, *Sbhv* 1208

II Additional References to Verses of the Text

See *Exegetical Notes* to vv २२, ३०, ३१, ३६, ४६, ६७, ७५, १०२, १११, १७३, १९९, २४०, २५८, २८५, २८८, २९६, ३१६, ५०८, ५०९, ५१९, ५२५, and add the following —

३७ **Sabhyāl* ii 1, नारायणस्य ((b) °मसे, (d) °मालिङ्ग्य), **Sāras* i 4 anon (lectt as *Sabhyāl*, also (b) विलुलित)

५१ **S-Ratnak* i 143 anon

१२४ **Sāras* ii 2 anon ((a) समये पयोधराणां)

१८६ **S-Ratnak* v 181 anon (lectt as *Daśar* and *At*, also (*b*) ॰माकर्षयन्निव)
१९१ **S-Hārāv* C 9*a*, 89 anon (lectt as *Śp*)
२०३ *Padyarac* iv 3, कस्यापि
२२५ **Sūktiratn* 411 anon ((*b*) ॰नाङ्गनायाः)
२२६ *Pratāp* Comm, p 253 anon ((*a*) तां प्रति, (*b*) तत्तु तत्रैव रमते)
२३१ **Sāras* i 104 anon, *Rasagang*, p 277 (*a-b* only) भवभूतेः
२३७ **S-Hārāv* C 4, 37 anon ((*b*) सूचितेषुः), **Sāras* i 34 anon ((*b*) यतस्तु)
२४० **S-Ratnak* v 105 anon ((*a*) तवैष), **S-Hārāv* C 6*b*, 64 anon ((*a*) तवैष), *Padyarac* iv 40, कस्यापि ((*a*) तवैष, (*b*) मुग्धे)
२४६ **Sāras* i 35 anon (lectt as *Śp*, but (*b*) कोप.)
२४८ **S-Ratnak* v 214 anon ((*a*) सा दृष्टा यैर्न दृष्टा वा)
२५३ **Sāras* i 100 anon ((*d*) न निवृत्तो)
२५५ **S-Mukt* v 10 anon ?
२६८ *Rasagang*, p 31 anon ((*b*) चाह्नि प्रिय त्वमिहैष्यसि, (*d*) and ॰गलज्जलैः)
२९१ **Sabhyāl* B 4*a* anon ((*b*) सचलद्दृ, (*c*) प्रशमंनी)
३०८ **Sāras* i 96 anon ((*b*) किं तु or किं नु twice)
३१२ **Sml P* 118*b* ((*a*) निकरः)
३१५ Amaru, 90
३२८ **S-Mukt* i 18 anon ((*a*) पीनकर्कशघन, (*b*) ॰दृत्तकमला (*sic*), (*d*) निर्धनो)
३६१ *Padyarac* viii 13, वामनस्य ((*a*) विग्रहो (*sic*), (*d*) न च मे)
३८४ **Sāras* i 59 anon
३९१ **S-Mukt* i 46 anon ((*a*) विसृज कोपं)
४३२ **Shm* ii 261 ((*a*) मध्येसद्म, (*b*) अङ्गणभुव, (*d*) बाष्पाम्बुगर्भे)

[Translations of various verses occurring in the text will be found in the articles of Aufrecht, *Indische Studien*, xvi 168–72, Z D M G xiv 581–3, xvi 749–51, xxv 238–43, 455–62, xxvii 1–120, xxxvi 361–83, 509–59, xxxix 306–12, xlv 308, and Peterson, J R A S, 1891, 311–36, as well as in *Indische Spruche*]

III ADDITIONAL DETAILS CONCERNING THE MS

(*a*) The missing aksaras replaced by dots have been *lost* in the MS, except where otherwise stated and in १७९ (*d*) Those

printed within square brackets were *omitted*, except (1) where otherwise stated and (2) in the following instances of *loss* —

vv २६ (*a*), ३४ (*d*) (some traces left), ३५ (*c*), ३६ (*b*), ५८ (*c*), ६७ (*c*), ६८ (*b*), ९२ (*b*), १३६ (*c*), १३७ (*b*), १३८ (*a*), १३९ (*b*), १४० (*c*) [ज्ञेतु य], १६३ (*d*), १६४ (*d*), १६५ (*b*), १६७ (*c*), १६८ (*b*), १७१ (*c-d*) [ङ्ग *partly* lost] . . य, १७३ (*c*), १७४ (*c*), २०४ (*d*) (traces remain), २०५ (*c*) (consonant part lost), २१६ (*a*) and (*d*) (traces remain), २१७ (*b*), २२४ (*b-c, c-d*) ह्य . ते (bracket omitted in text), २२५ (*c-d*), २२७ (*a*), २३५ (*b*) [ङ्ग] . . चि (traces remain), २३७, २४५ (*c*), २४६ (*c*), २४८ (*a*), २४९ (*b*), [घिग्] and वृ (*partly* lost), २५५–६, ३१९ (*b*), ३८३ (*a*), ३८४ (*a*), ३८८ (*b*), ३९२ (*d*), ३९७ (*c*), ४१५ (*b-c*), ४४८ (*a*)

(*b*) In the following instances the aksaras were either written in an erasure or have been re-inked, two cases often indistinguishable Where a *correction* (not a mere writing in erasure) is discernible, it is here noted The re-inking is probably in some cases considerably later than the original writing or even (rarely) recent correct p 6, ll 14–16 accordingly —

vv ३ (*d*) ह corr , ७ (*d*) म्भ , ८ (*b*) स , १३ (*a*) वी , १५ (*a*) समी . . . थ , १९ (*b*) प्रा, (*c*) श्री , २२ (*a*) गि and गु , २४ (*b*) षो . . . जा , २५ (*c*) स्तेजो, with mark of erasure between , २७ (*b*) (स्त)भि, (*c*) धौ . . . ता , २८ (*c-d*) ष्यो . . . षा , ३० (*a*) mark of erasure after भ्र , ३१ (*a*) चि , ३५ (*d*) नन्द्— ३६ (*a*) ख , ३६ (*a*) (स)न्धि, (*b*) ध्व corr , (*c*) ब—३७ (*a*) पा , ३८ (*d*) व(स्तु) , ४० (*b*) न्व , (*b-c*) प्र . . . प , ४१ (*d*) का— ४२ (*a*) चा , ४३ (*c*) पा—४४ (*a*) सा , ५१ (*a*) पु—५२ (*a*) तु ?, ५४ (*d*) वि , ५५ (*a*) नै , ५७ (*a*) स्पृह , ६७ (*d*) (क)ाचि corr , ६८ (*b*) ्पिक , (*d*) भ्या , ८५ (*d*) दतिक्ता , ८६ (*a*) त्वा—(*b*) चीणश्री , ८७ (*b*) री , ८९ (*d*) द , ९१ (*c*) mark of erasure before तले , ९२ (*b*) mark of erasure after तो , (*d*) (द्र)ाय , ९३ (*b*) हि , ९४ (*d*) नी corr from नि , ९७ (*b*) त्व , ९८ (*b*) ममि—(*c*) पत , ९९ (*a*) तो . . . वरी, followed by mark of erasure, १०२ (*d*) (त्तु)ज corr , १०४ , in name, गालच्छे. , १०५ (*a*) नी corr , (*c*) नू , १०७ (*c*) क्त . . भू , (*d*) श्रि , १०८ (*a*) वह (?),

(*d*) व्य, १०९ (*a*) क्य . . . ङ्कु, ११२ (*d*) श्रे, ११३ (*c*) यमाने, ११४ (*c*) का . . . ट, ११५ (*d*) त, १२२ (*b*) आ, १२६ (*b*) र्ण, १२७ (*b*) नी, १३० (*b*) ध(र), १३२ (*a*) स्त— (*b*) ज्ञी, १३८ (*b*) लो . . . द्दा, १४८ (*a*) स्व, (*d*) नि, also रध्व with mark of erasure between, १५१ (*c*) न्द्द . . . द्द corr, १५२ (*d*) mark of erasure before ज्जृ, १५६ (*a*) च . . . र्यां, १६२ (*c*) ह्र . . . भ्मा, १६४ (*a*) न्व, (*d*) ष corr, १६९ (*c*) न्ये— (*d*) ग्रो, १७० (*a*) (ि)ध, (*b*) त्ति . . (*c*) तत written in blank square and then erased, (*c*) mark of erasure between य and या, १८३ (*c*) जा corr from anticipated ग, १८५ (*a*) ना corr from anticipated म, १८८ (*c*) mark of erasure at end, १९३ (*c*) त्वा, १९६ (*d*) चिः, १९८ (*c*) न्त . . . हि, २०० (*a*) ष्टा . . . ता(:), २०३ (*d*) विहि . . . चा, २१२ (*b*) र्गौं . . . क, २१४ (*b*) (स)म्भ्र, २१६ (*c*) ब्ज corr, २२२ (*c*) बा . . . रा, २२४ (*a*) न्वा, २२६ (*a*) (n 2) ꞓ, २३० (*c*) द्वै, २३१ (*c*) (न)च, २३३ (*a*) वि, २३४ (*a*) (ता)र corr from रा, २३५ (*a*) मि, २४८ (*a*) मे, (*b*) ꞓ inserted three times in erasure after केषा, २४९ (*b*) ति . . . य, २५३ (*b*) त, २६४ (*b*) घटते, २६५ (*a*) था, २६६ (*a*) व म and निन्द्दि, (*b*) सित and न्त . . . द्दोः प, २७० (*a*) प्य, २७२ (*c*) (n 6) ꞓ, २७६ (*d*) नि, २७७ (*d*) भ and या, २७८ (*a*) वि, २८४ (*d*) सावे, २९७ (*d*) र . . रः, ३०० (*c*) रव . . . का, ३०४ (*b*) निश्री . . . प, ३२६ (*a*) mark of erasure after का, (*b*) ध erased after नि, ३२८ (*c*) (आवृ)णो corr, ३३२ (*c*) (त्सा)न, ३४७ (मुरारे)रे, ३५२ (n 11) ꞓ, ३५३ (*a*) त्रा, ३५६ (*d*) स्त्रि, ३६१ (*a*) पो corr, (*b*) न्य, ३६२ (*b*) स corr from सा, and भु, ३६४ (*c*) ग्रा corr from न, ३६७ (*d*) द्द, ३७२ (*b*) (क)ा . . . कि, ३८७ (*a*) द्दा, (*b*) ग्रा, ३९० (*c*) चै, ३९८ (*a*) नय, ४०१ (*d*) द्द corr from द्दि, ४१० (*c*) प्रि, ४४३ (*b*) तु, ४५१ (n 8) ꞓ, ४६३ (*b*) पड्ड— (*c*) ग, (*c*) (र्ब)ाष्प, ४६४ (*a*) त corr from ति, ४६६ (*b*) हि, ४६७ (*b*) गर्भः, ४६९ (*b*) द्दिशः, (*d*) प्र corr from anticipated त्यु, ४७० (*a*) रभित, ४७६ (*d*) सन्तति corr from सन्तितिति, ४८० (*d*) न corr, ४८३ (*a*) न चे, (*b*) द्दि, ४९३ (*c*) (ह)वि, ४९७ (*b*) द्य corr, ५१५ व्र erased after भु, ५२२ (*b*) (म)ा a recent insertion, ५२४ (*a*) द्दे

INTRODUCTION

I THE MS

THE text edited in the present work is based upon a single imperfect MS in the possession of the Asiatic Society of Bengal It was acquired[1] in the years 1895–1900 by Mahāmahopādhyāya Haraprasād Śāstrī, who describes it in his *Report on the Search for Sanskrit MSS*, 1895–1900 (Calcutta, 1901) as follows —

"The last interesting Sanskrit work to be mentioned in this report is an ancient anthology I could not find a name for this work, but from the preamble I have ventured to christen it as *Kavivacanasamuccaya* The character is very old Newari, often mistaken for Bengali It was copied at a time when Bengali and Newari were scarcely distinguishable It must be at least nine hundred years old The compiler's name is not found Many leaves are lost And I am not without suspicion that a few leaves, though on the same subject, do not belong to the same work The majority of leaves have page marks, two have lost theirs Leaf marked 41 does not read with leaf marked 42[2] There are altogether 44[3] leaves, and the last leaf is numbered 70 The work is divided into Vrajyās or groups The first group is Sugatavrajyā In this group the poets mentioned are Açvaghosa, Vasuka, Aparājitaraksita, Vasukalpa, Çrīvaranandī, Ballana, Çrīpāçavarmā, Jitārinandī, and Trilocana The second is Lokeçvaravrajyā, i e the group in honour of Avalokiteçvara The poets mentioned in this group are Panditas Buddhākaragupta and Ratnakīrtti Some of these poets are well known, as for instance Açvaghosa, the author of Buddhacarita kāvya, who belongs to the third century, and Ratnakīrtti, author of Apohasiddhi, mentioned for the first time in this report In the other Vrajyās we get the names of Kālidāsa, Vāna, Bhavabhūti, Çrī Harsadeva, Çrī Harsapāla Deva, Vākpatirāja, Vikramāditya, Rāja Çekhara, Amarasimha,

---

[1] Provenance not stated

[2] A re-arrangement has remedied this

[3] Only 42 + 1 blank are now extant

Purusottama Deva, Varāhamihira, Mayūra, Murāri, Pānini (a poet), Māgha, and Amaruka. These are well-known names. The other names are unknown, and there are more than eighty of them, but they are to be searched in or before the eleventh century, the latest limit to which the palæography will justify us to go. This MS. has been acquired for Government, and it is the most ancient anthology known. A list of the Vrajyās and poets as found in this MS. is given below. It has been carefully prepared under my supervision by my Assistant, Pundita Vinoda Vihāri."

A more detailed description may read as follows:—

PALM-LEAVES 42, numbered 1–2, 12–17, 19–21, 23, 31, 36–7, 39–44, 46–8, 50–1, 53–64, 67–70, Nos. 43, 44, 47 being corrected from 44, 45, 48, and one leaf at least having been missing between Nos. 13 and 14 at the time of numeration. A blank double leaf at the end serves as a cover. Each leaf, after the first, has two blank squares with holes for a string, a larger square in the left half, corresponding as to size and position in all the leaves, and a smaller one to the right, somewhat variable in both respects. The leaves were already provided with holes when supplied to the scribe, who commenced sometimes on an *a* face and sometimes on *b*, which partly accounts for the discrepancy; but also there were original variations in the position of the second hole (that to the right). But neither this fact nor another to be immediately noticed, in regard to the numbers, affords sufficient ground for supposing the leaves to represent two or more MSS.

SIZE OF LEAVES, originally about 30 × 4½ cm., but varying somewhat, as usual, in width, and in all cases affected by wear and the action of worms.

As regards NUMERATION, we observe that the signs for 4, 5, 6, 7 appear each in a double form, as follows:—

4 in 14, 40–1, 64	as in Cambridge MS.	Add.	1644 (A.D. 1205),
42–8, 54	,,	,,	,,	1648 (*c.* A.D. 1200),
5 in 15	,,	,,	,,	1644,
50–9	,,	,,	,,	1648,
6 in 16, 36	,,	,,	,,	1644,
46, 56, 60–9	,,	,,	,,	1648,
7 in 17, 70	,,	,,	,,	1644,
37, 47, 57, 67	,,	,,	,,	1693,

(see Bendall's *Catalogue of Buddhist Sanskrit MSS*, table of numerals) In point of antiquity there is practically nothing to choose between the alternatives, nor does it seem possible so to class the leaves as to bring to light anything more than the caprice of the scribe Other alternations will appear in the next paragraphs

AREA OF WRITING, 24–5 × 2½ (rarely 2¼) – 3 cm

NUMBER OF LINES per page, usually 7, rarely 6 or 8

SIZE OF WRITING fairly uniform after 2a, having been up to that point rather smaller than subsequently

CHARACTER OF WRITING, Nepalese of the second half of the twelfth century, corresponding to that of Cambridge MS Add 1691 2 of A D 1179 (Bendall's *Catalogue of Buddhist Sanskrit MSS*, plate III = Buhler's *Palaeographie*, Tafel VI col XI), and differing but slightly from other northern types of the same period (see Buhler's Tafel V and VI) The most noticeable peculiarities are the following —

1 Alternative forms of initial *i*, namely, that of MS Add 1691 2 and the older one given in Buhler's Tafel VI

2 Alternative forms of medial *ī*, namely, the usual one and one resembling the medial *e* of modern Nāgarī The latter form occurs also in Cambridge MS Add 1648 of *circa* A D 1216 (see Bendall's *Table of Letters*)

3 Alternative forms of medial *e*, namely, the wavy line common in Nepalese MSS and the antecedent Bengali sign Corresponding alternatives in the case of *ai*, *o*, and *au*

4 Alternative forms of क, with and without the oval, as seen in Buhler's Tafel V

5 Two slightly differing forms of ख, as in the MSS Add 1686 and 1691 2 (Bendall's Table)

6 Entire absence of ब, which is always represented by व

7 Alternative forms of ष, as in the MSS Add 1686 and 1691 2, the second form hard to distinguish from स

8 Final anusvāra occasionally represented by ॰ (derived from म्, with a small म, as in the Central Asian documents)

9 ट, when last member of a compound, written as in ट्त 156, ष्त 149, 176, 251 (cf Bendall, p xlvii)

10 Concerning the symbol [illegible] see below under CORRECTIONS

The writing is in general clear and good, but the alphabet is one which leads to frequent confusion in certain groups of

signs, e g प and य, म and स, त and भ, त and ड, ट and द, and occasional confusions in others, e g व and ध, ग and म, म and न, ण and ल्न, ण and ग्र, ग and ग्र

The MS copied must have been written in a quite similar character, as is proved by the very numerous minor errors, the chief of which may be classified as follows —

1 *Superscript signs*

(*a*) Loss of *i* (e g म for मि in 52), loss of *e* (the wavy line), or insertion of the same (e g वे for ध 13, से for स 66, मै for मि 383), loss of *r* (due to confusion with the hooked top of the akṣara, e g मा for र्मा 27)

(*b*) Confusion of anusvāra and *r* (र्यं for म 9, र्चं for च 339)

2 *Subscript signs*

(*a*) Loss of *u* (a small thickening at the bottom of the vertical line, e g र्जे for र्जु 108, स्न for स्नु 116), or insertion of the same (e g लु for ल 32), loss of *r*, or insertion of the same, especially in connection with त and भ, very common

(*b*) Confusion of *u* and *r* (e g त्स्र for न्मु 272, प्रल for पुन 477), confusion of *y* (not reaching the top of the line) and *r* (e g ङ्य for क्रू 348), confusion of *ū* (Bengali form) and *r* (e g ह्र for कू 3), *ū* and *n* (e g सन्न for सून 8)

3 *Antecedent signs*

Confusion of *e* (Bengali form) and conjunct त (e g त्मो for मो 35, त्म for मे 55, को for त्को 98, त्वो for त्त्वा 213, त्वौ for त्त्वा 303, त्प for पे 386, प्रे for त्प्र 467, त्सा for सो 494)

4 *Subsequent signs*

Confusion of *ā* (with slightly rounded top) and *ī* (e g भी for भा 47, थ्नी for थ्ना 94, टा for टी 132, ना for नी 181, त्स्मी for त्स्मा 197, टी for टा 213, मा for मी 497)

5 *Single consonants*

Confusion of क and व 297, ग and म 418 467, ग and ग्र 229, ढ and त 97, ण and ग्र 188 and 328, त and भ 13 and *passim*, ध and व 4 etc, द and व 328, न and म 16 and frequently, न and व 161 etc, न and स 435, प and य *passim*, म and स *passim*, र and च *passim*

6 *Consonant + vowel*

Confusion of का (with short vertical mark) and वा 28, टा and घ 388, कु and त्ता 414, गु and ए्ड 51, गा and ग्य 372, सु and स्व 516, तु and त्त 66 and frequently, ङ्क and द्व 228 etc, ङ्क and ड्ड 205

7 *Conjunct consonants*

Confusion of च and स्क 474, च and स्थ 45, च and त्व 292, च and त्क 132, च and म्व 66, ह्व (ख) and ड्ड 62, ह्व and ड्य 516, ग्ल and स्न 299, त्त्र and न्द्र 169, न्व and म्व 457 523, न्व्य and न्व्य 202, न्ध्य and न्व्य 134, त्त्य and त्व्य 139, र्सं and ञ 8 and frequently, र्थं and ठ्य 29, र्थं and ह्वं 52, र्थं and न्थ 202, र्सर्थय for स्नब्धप 519, ष्ट and प्ण 21 39, स्त्व and स्म 408, all easily explained by the forms

8 *Miscellaneous*

Confusion of त्र and म 146, ॰ (*m*) and : 106 338, ऽ and च 330, ऽय and त्य 457 (in ॰त्यस्तोत्यन्व॰ for ॰स्त्यास्ते ऽय व॰, an interesting case), ꣳ and थ 78 (त्वमे read as ꣳमि)

These observations, while impeaching a little the accuracy of the scribe, preclude all doubt of his good faith, at the same time they render certain the correction of the errors, where they occur, and also demonstrate that the MS copied was one very similar to the copy This last conclusion is, moreover, independently certain for the work being of Bengali or Nepalese origin, as is proved by the names of the authors cited, and its date being not later than 1200 A D, while some of the poets themselves belong to the end of the tenth century or the beginning of the eleventh, the interval of time between the writing of the MS and the original archetype is too short to allow of any considerable alphabetic development In one point only a doubt is possible, namely, as regards the peculiar (superscript) *i* medial That this was more common in the scribe's original is proved by the numerous cases of its omission by him, the usual form was less liable to be overlooked Was that form represented at all? A negative answer seems not improbable—note that in 78 थ(त्व)मे (*thamu*) has been read ꣳमि As regards the alternative forms of *e* conjunct, the cases of loss on the one hand and of confusion with त (as prior member of a group) on the other suffice to prove the presence of both

Corrections by the original scribe or a revisor are fairly frequent They are usually made over erasures, which causes the ink to show up more black, and often the writing appears cramped, perhaps owing to an original omission, which necessitated the crowding of the corrected writing into an insufficient space Sometimes after erasure the scribe fills up the cleared space with repetitions of the sign ꣸ (also found in other Nepalese MSS), which is moreover employed to fill spaces near the blank squares and sometimes, for no certain reason, elsewhere The cases in question may be either due to corrected dittography or to *immediate* erasure with continuation of the writing *after* the area thereof In fol 37*b* the latter case is clearly exemplified, the erased akṣaras, which intruded upon a blank square, being still apparent Possibly, therefore, all the corrections may, in spite of some difference of hand, be by the original scribe

Apart from merely graphic errors the text contained in the MS seems to be good Its age entitles it to respect, and a comparison with corresponding passages, both in other anthologies and *alaṃkāra* works containing the same verses, and also in surviving literary monuments whence some of the verses are taken, seems to substantiate the presumption I may refer to the following examples —91*d* (पर), 200*d* (युगल, मिथो precedes), 202 (*a* स्वीकृत., *c* स्वगुणानुरूप), 204*b* (मासः सपुष्पाकर.), 206*a* (आयतलोचनायाः), 250*a* (प्रिय), 303*d* (मम), 317*c* (प्रध्वस्त), 337*d* (दहति), 341*b* (अचराली), 348*c* (आकार), 349*c* (सभाष्यो), 351*c* (चक्षुः), 352*c* (सलापो, अन्तिके) 353 (*a* धृता, *d* घृतधा), 367 (*a* कृशतनु, शशी follows, *d* चण्ड), 372*b* (प्रेयसि), 407*b* (परिणत), 424*b* (प्रस्थपचः, see *varr lectt*), 460*a* (कुण्डी°), 469*c* (त्व चापि), 496*b* (तुहिनाद्रि), 500*d* (स्तनम्), 505*b* (तथेह, see *varr lectt*), 505*c* (पापाहमेका), 509*b* (जनः, see *varr lectt*)

II THE WORK

As already intimated, the work is an anthology of verses Owing to the fragmentary condition of the MS the title does not appear, but a considerable probability attaches to the name *Kavīndravacanasamuccaya*, which (with omission of *indra*) Mahāmahopādhyāya Haraprasād Śāstrī has elicited from the introductory verse The *Catalogus Catalogorum* cites two other

works of similar nature commencing with the word *Kavīndra*, but neither of them is related to the present text. Uncertain again, is the original extent of the compilation which on the last existing leaf (No. 70) gives no indication of an approaching conclusion. On this point a suggestion may be ventured later. In any case the loss of a part is to be deplored, since probably a number of unknown verses and authors has been withdrawn from our knowledge, and it is not very likely that a second MS. will ever be found to make good the deficiency.

The Buddhist character of the work is no more than superficial. After two sections devoted to Buddha and Avalokiteśvara respectively the subjects and authors are those found in other anthologies of a Brahmanic provenance, and only a few specially Buddhist poets are represented.

The work is divided into a number of sections, entitled *vrajyā*. This term, which we may suppose equivalent to the common *varga*, is applied also to the divisions of the *Vajjālagga*, a collection of *Āryā* stanzas by a Jaina author Jayavallabha, and to those of Sādhāraṇa Deva's recension of the *Saptaśatakam* of Hāla (see Pischel's *Prakrit Grammar*, § 12, note). The latter work shows in its arrangement also some analogy to our text, inasmuch as it commences with a group of *namaskāra* verses after which follow the seasons, and somewhat further on the sections relating to love. The later divisions are, however, more complicated and specialized than in our text, and in this respect the recension may be compared with the *Subhāṣitāvali* and *Śārṅgadharapaddhati*. This is hardly the place for a general disquisition upon the principles of division of subjects adopted in the different anthologies. It may be remarked that the verses relating to deities (*namaskāra*, *āśīrvāda*, etc.) usually, as is natural, precede, while those descriptive of the *nāyikā* are generally found in the vicinity of the specially erotic sections. In the *Subhāṣitāvali* the descriptive and erotic verses are separated by those relating to the seasons, while the *Śārṅgadharapaddhati* makes the last-named follow these two divisions: in our MS., on the contrary, they precede.

At this point it will be convenient to interpolate a word concerning the *Saduktikarṇāmṛta* of Śrīdhara Dāsa, son of Vaṭu Dāsa, an extensive anthology compiled in Bengal in the twelfth century. This work was first made known by the abstract given in the

Notices of Sanskrit MSS under No 1180 A second MS exists, or existed, at Serampore By reason of the number of authors, otherwise unknown, who are here represented, and the multitude of excellent verses which are included, this is one of the most important of the known anthologies It is somewhat widely, but very imperfectly, known from articles by Aufrecht (*Beiträge zur Kenntniss indischer Dichter*, Z D M G xxxvi 361–83 509–59), who had made a complete copy for himself, with collation of both MSS, and had furnished it with a full index of authors' names and of their verses, also with a list of *pratīkas*, as well as with numerous references Apparently Aufrecht did not consider his MS ripe for publication, and it passed along with the rest of his collectanea into the possession of the India Office Library, where it appears as Nos 57–8 in the Aufrecht Collection (see ' The Aufrecht Collection ", J R A S 1908, pp 1029–63) It is to be hoped that it may not much longer await an editor For the present publication it has been of great assistance compiled in Bengal within two centuries of our work, which, or an original of which, it appears to have largely consulted, it presents a considerable number of identical verses and of additional verses by the same authors, and its readings constantly supply deficiencies in our MS or support its divergences from other texts

In this work, as will be seen from Rājendralāla Mitra's analysis, the first chapter relates to the gods and the second to descriptions of the *nāyikā* and the various erotic themes, with the seasons at the end Then follow chapters III, चाटुप्रवाह, IV, अपदेशप्र° (descriptions of natural objects, animals, plants, etc), V, उच्चावचप्र° (various, including *manusya*, *aśva*, *go*, *kari*, *durjana*, *rājan*, *kāla*, etc) All these chapters are rather minutely subdivided into sections (*vīci*) The first two chapters constitute about half the work, whence we may infer that our MS, if of similar proportions, may have originally extended to about 150 leaves This is of course a mere conjecture, but clearly we must concede the possibility that, including the folios demonstrably missing, the regrettable imperfection of our MS has deprived us of two-thirds of the original text

In editing the surviving portion from a single MS I have enjoyed a special advantage in the opportunity of consulting Aufrecht's volumes of *pratīkas* In particular I should mention

MS No 36 of the Aufrecht Collection (see the published list), which gives the material from a vast number of *kāvya*, *alamkāra*, and other works, indeed it may be said from the great majority of the leading compilations containing *subhāṣitas* Such other similar compositions as were accessible to me in MS or editions have also been searched, and I am greatly indebted to Colonel G A Jacob for the use of several texts equipped with most elaborate MS indexes The references given in the margins (or, where too numerous, included in the critical notes) may therefore be supposed to display a moderate degree of completeness, and it is hoped that they will be of some use to any scholar tracing the history of particular verses or of the discussions of them in *alamkāra* works A list of the books quoted and of the corresponding abbreviations is given at the end of this section

The text has been printed with correction only of unmistakable errors The critical notes (supplemented by the unfortunately not inconsiderable list of 'Additions and Corrections') exhibit all the readings and peculiarities of the MS, except some general features, such as doubling of consonants after r conjunct, use of च for ब, variations in respect of anusvāra, etc, where the orthography has for the most part been regularized As regards the *variae lectiones* cited from other works where the verses occur, I have been content to take note only of the MS or edition before me For plainly it would have been an enormous and misspent labour, as well as a waste of print, to record in this connection all the variations presented by a verse, say, of Bhavabhūti, Rājaśekhara, or Amaru, in all the MSS of the work in which they originally occur or are reproduced by way of citation It happens not rarely that our MS confirms the reading of some one or several MSS of a text where the editor has preferred a different one It is to be hoped, therefore, that the reader will qualify his reliance upon the modest *apparatus criticus* by this important consideration

The Exegetical Notes do not pretend to provide a full commentary on the verses The aim has been merely to render the sense sufficiently clear for translation, and in the case of verses belonging to known works even less has been necessary A translation even of those verses which have not been edited before, though some of them are extremely good specimens of

Sanskrit classical poetry, was also hardly to be recommended The modern European reader would welcome rather a selection such as we have in Bohtlingk's *Indische Spruche*, Aufrecht's articles in the Z D M G and his *Bluthen aus Hindustan* (Bonn, 1873)

List of MS Works cited and of Published Works cited by Abbreviated Titles[1]

1 MSS[2]

Kāvyadarpana = (Peterson, *Sixth Report*, No 371 and pp 29–30) *K* by an unnamed author Foll 1–33 + 38 (?) + x, 24 × 11 cm, ll 12 (generally), written in several hands, mostly bad

In seven *Paricchedas*, as follows —

I, *Uttamakāvyanirnaya* (9b), II, *Madhyamak°* (10b), III, *Adhamak°* (11a), IV, *Gunavarnana* (12a), V, *Śabdalamkāranirnaya* (14b), VI, *Arthālamk°* (33a), VII, *Dosanirnaya* ([35]a)

No authors, all the *udāharanas* refer to Krsna

Padyatar = (Peterson, *Fourth Report*, No 725 and pp 26–32) *Padyatarangini*, a *ślokasamgraha*, by Vrajanātha Foll 28, 24 × 10½ cm, ll 8–9, clear good Jaina writing

In twelve *Tarangas* = 102 verses (foll 1–23b), followed by *Nrpativamśavarnana*, vv 1–36 + 1 (foll 28b)

No authors

Padyavenī = (R G Bhandarkar, *Report*, 1884–7, No 375, and 1887–91, pp lx–i), *P* of Venīdatta, son of Jagajjīvana, son of Nīlakantha Yājñikavamśāvatamsa Foll 1–76, 27 × 12 cm, ll 10

In seven *Tarangas*, as follows —

I (*Āśīrvāda*, etc), vv 1–51 (5b), II (*Rājādivarnana*), vv 52–171 (16b), III (*Śrngāra*), vv 172–260 (23b), IV (*Asaktasyoktayah*, etc), vv 261–435 (38b), V (*Samyoga-śrngāra*), vv 1–126 (50b), VI (*Sadrtu*, etc) (67b), VII (*Rasa*) (76b)

Authors named, see list given by Bhandarkar, *Report*, 1887–91, loc cit

---

[1] Other works have been searched without result

[2] In the notes and the lists of *pratīkas* MS works are indicated by an asterisk

Padyāmı tataı = *Padyāmı tataı anqını* of Haıibhāskaıa, son of Āpājī Bhatta

(1) With commentaıy (*Padyāmıtasoıāne* by the authoı s son Jayaıāma ("Autıecht Collection," No 64, see also Aufrecht's artıcle Z D M G, xxxvıı 544–7) *Taıanga* ı, vv 1–44 (p 35), ıı, vv 1–64 (p 83)

(2) R G Bhandaıkaı, *Repoıt*, 1884–7, No 376, 1887–91, p lxıı Foll 10, 32 × 12 cm, ll 12–13 *Taıanga* ıı, vv 36–65 (*3a*), ııı, vv 1–73 (*6b*), ıv, vv 1–99 (*10b*)

Authoıs named, see lıst gıven by Bhandaıkaı, *Repoıt*, 1887–91, loc cıt

Padyāı = *Padyāıalī* ot Rūpagosvāmın ("Aufıecht Collectıon," No 63, copy of a Tubıngen MS (Roth, p 12)) Vv 1–382, ın mınoı groups Authoıs named

This woık ıs now ıepoıted to have been publıshed at Calcutta The compıleı ıs the well-known dıscıple of Caıtanva Foı fuıtheı detaıls see Eggelıng, No 4034 = Indıa Office, 823*a*

Rasacandıa = (Indıa Office, 295*a* = Eggelıng, 1210, q v) *R* of Ghāsīıāma Kavı

Rasapıadīpa = (Peteıson, *Fouıth Repoıt*, No 764 and pp 35–6, Poona, 764 of 1886–92) *R* of Bhatta Pıabhākaıa, son of vıdvadvındavındāıakapuıamdaıajagadguıuvandanīya-pādāıavında-bhūsura Bhatta Mādhava Foll 22, 34 × 13 cm, ll 11–15, composed Samvat 1892

I, *Kāvyalaksanapaııccheda* (*8a*), II, *Rasaıneko nāma dvıtīyo lokah* (*17b*), III, *Vyañjanānıırūpano nāma trtīyo lokah*, 22 (*b*)

Conceınıng the woık see also Eggelıng, No 1205 = Indıa Office, 235*e*

Rasavılāsa = (Indıa Office, 2526*b* = Eggelıng, 1209, q v) *R* of *Śuklabhūdeva*

Skm = ("Aufrecht Collectıon," Nos 57–8, see above, pp 7–8) *Saduktıkaı nāmıta* of Śıīdhara

Authors named, foı a lıst see Rājendıalāla Mıtıa *Notıces of Skt MSS*, No 1180

Sabhyāl = (R G Bhandarkar, *Repoıt*, 1884–7, No 417, and 1887–90, pp lxıı–ııı) *Sabhyālamkaıana Samyogaśıngāıa*, or *Sāıasamgıahasudhāınaıa*, of Bhatta Govındajıt

Foll 37, numbered 1–30 (28 missing), 1–4, x, 1–3, with a pencilled re-arrangement which may be disregarded, $26\frac{1}{2} \times 12$ cm, ll 12–19, bad writing

Divided into *mañjaris*, as follows —

I, vv 1–20 (2*a*) *Mangalavimśati*, vv 1–130 (7*a*), II, vv 1–15 (8*a*) *Svabhāvokti*, vv 1–9, 1–52 (10*b*), III, *Sakalanāyikānirūpana*, vv 1–86 (14*a*), IV, *Ratavarnana*, vv [1]64 (22*b*), V, *Prabhātavarnana—Grīsmavarnana*, vv [1]65–180 (23*a*)–(24*a*), VI, *Varsāvarnana* (26*a*), VII, *Vasantavarnana* (27*b*), VIII, *Nāyakavipralambha*, etc (30*b*), *Pravāsa*, vv 1–35 (B, 1–3*a*), *Dūtīnivedītā Daśāvasthāh*, etc (4*b*), *Pūrvānurāgaśu aha* (*x*), *Gupta* (C, 2*a*), *Bhāvagūdha*, etc (C, 3*b*)

Authors named, for a list see Bhandarkar, 1887–90, loc cit

It will be seen that citation of this MS is attended with unusual difficulties The work is often in agreement with the *Śārngadharapaddhati*

Sāras = (India Office 2458*b* = Eggeling 4021, q v) *Sārasamgraha* of Śambhudāsa No authors

Subhās = (R G Bhandarkar, *Report*, 1883–4, No 91, and p 56, Poona, xvii, 91 of 1883–4) an anonymous collection of *Subhāsitas*

Foll 2–42 in book form (2–22 *Śāradā* character, 23–42 *Nāgarī*), 21×14–15 cm, ll 10 (generally)

I, *Āśīrvādadapaddhatih* (12*b*), II, *Vakroktip* (16*a*), III, *Sajjanap* vv 1–73 (22*b*), IV, *Durjanap* vv 1–96 (31*a*), V, *Kadaryāh*, vv 1–25 (33*a*), VI, *Udārāh*, vv 1–35 (36*b*), VII, *Anyāpadeśāh*, vv 1–33 (39*b*), VIII, *Prāninah*, vv 1–38, imperfect (42*b*)

Authors named, for a list see Bhandarkar, loc cit

S-Prab = (Poona, xix, Vishrambag, i, No 248) *Subhāsitaprabandha* or *Bhojakrtasubhāsita* (*not* the verses in the *Sarasvatīkanthābharana*), followed by *Bhojaprabandhīyah Sāraślokasamgrahah* (vv 1–37) Foll 45 (including covers), 21×10 cm, ll 7

Vv 255 divided as follows —

1–6, *Devatāh*, 7–10, *Pratāpa*, 11–19, *Kīrtti*, 20–5, *Prātahkāla*, 26–35, *Candrotpreksā*, 37–43, *Candrākaravarnana*, 44–51, *Katāksav*, 52–92, *Śrngārav*, 93–5, *Vāyuv*,

96–8, *Paryanyaı* , 99–101, *Dārıdrıaı* , 102–4, *Anyoktı* 105–21, *Rājaı* , 122–52, *Prastāra*, 153–63 *Vaırāgya*, 164–70, *Mānuṣyaprastāra*, 171–87, *Mūrkhnıpı* , 188, *Lekhanapattra*, 189, *Naukā* 189–92, —, 193–8, *Kūta*, 199–200, *Kartrgupta*, 201–10, *Karmagupta*, 211–55, *Candrānyoktayah*

No authors

S-Mukt = (R G Bhandaıkaı, *Report*, 1883–4, No 92 and p 57, Poona, xvıı, 92 of 1883–4) *Subhāsıtamuktāvalı* *Śrıngārālāpa*, a *ślokasamgraha* Foll 1–76, 78–83, 25½ × 12 cm , ll 10 (geneıally)

In eleven *śatakas*, as follows —

I (9*b*), II (16*b*), III (22*b*), IV, paıtly fıom the *Rāmanātaka*, *Sītārāmavılāso nāma* (30*b*), V (39*b*), VI (49*a*), VII, *Rtuvarnana* (55*b*), VIII (61*b*), IX, *Rāmavıraho*, *Purusavırahavarnana* (70*b*), X (76*b*), XI (83*b*)

No authoıs, as Bhandarkaı poınts out loc cıt, the woık gıves long extıacts fıom the *Mahānātaka*, *Meghadūta*, *Kumārasambhava*, etc

S-Muktāv = ("Aufıecht Collectıon," No 61, copy of Poona, ıv, 75) *Subhāsıtamuktāvalī*

In thırty-fouı *muktāmanıs*, as follows —

I, *Harıgunagrāmavarnana* (p 9), II, *Laksmīpraśamsano* (p 13), III, *Laksmīvısphurano* (p 15), IV, *Dhanınām Dhanapraśamsano* (p 19), V, *Krpanakārpanyavarnana* (p 27), VI, *Dātīnām Dānav* (p 31), VII, ———— (p 40), VIII, *Karmavıpāka* (p 52), IX, *Sajjanasaujanyādı* (p 71), X, *Daurjanyanırūpano* (p 81), XI, *Vıdyāpraśamsano* (p 86), XII, *Sampattıcalācalatvanırūpano* (p 87), XIII, *Prītıpravrohavacano* (p 90), XIV, *Vıyogasamyogopākhyāno* (p 99), XV, *Duhkhıtajanaduhkhanırūpano* (p 104), XVI, *Śrıngāravarnano* (p 114), XVII, *Lalanāgunollasano* (p 121), XVIII, *Kāmavılāsavarnano* (p 129), XIX, *Mādhvīkavarnavalyanıdarśano* (p 133), XX, *Praśnottarapraheḷakhelano* (p 143), XXI, *Nrpatısevano* (p 147), XXII, *Hamsāstakasamkathano* (p 150), XXIII, *Madhukaramātangayor avasthānırdeśo* (p 154), XXIV, *Rājanītıdarśano* (p 168), XXV, *Āśīrvacananırūpano* (p 179), XXVI, *Dharmādharmanırūpano* (p 182),

XXVII, *Parakāmunītyajano* (p 188), XXVIII, *Krodhanirūpano* (p 190), XXIX, *Mahimotkaravarnano* (p 197), XXX, *Virakramano* (p 200), XXXI, *Kalikalakelikalano* (p 204), XXXII, *Jananīvātsalyakathanam* (p 205), XXXIII, *Subhāsitavarnanam* (p 206), XXXIV, *Navaratnakathano* (p 212)

No authors

S-Ratnak = (R G Bhandarkar, *Report*, 1883–4, No 93 and pp 56, 360–1, Poona, xvii, 93 of 1883–4) *Subhāsitaratnakośa* of Bhatta Śrīkrsna Foll 1–155, 26 × 14½ cm, ll 10

I, *Devatāprakarana* (15a), II, *Śuddhasubhāsitakathana*, vv 1–234 (31b), III, *Anyoktiprakarana*, vv 1–387 (67b), IV, *Yaśovarnana*, vv 1–87 (76a), V, *Śrngārapr*, vv 1–379 (written 279) (106b), VI, *Prakīrnapr*, vv 1–600 (152a), VII, *Vairāgyapr*, vv 1–39, imperfect (155b).

No authors

S-Ślokāh = (Poona, xiv A, 324 of 1881–2) *Subhāsitaślokāh* Foll 22 + 38, 20 × 12½ cm, ll 10

No authors

S-Samcaya = ("Aufrecht Collection," No 62, copy of British Museum MS 253 (Prof Jacobi's MS), see Bendall's *Catalogue*) *Subhāsitasamcaya* No authors

S-Hārāv = (Peterson, *Second Report*, pp 57–64 and No 92, Poona, xviii A, 92 of 1883-4) *Subhāsitahārāvalī* of Hari Kavi Foll A 1–[10]7, B 1–5[–12], C 1–42, other systems of numbering and also absence of numbers being instanced, 28 × 12 cm, ll 9–11 The MS is written in more than one hand, and a part of the text (63a, v 655–75b, v 842 = 76a, v 57–90a, v 48) is repeated The numbering of the verses is very irregular, we have first vv 1–96 (12a), then no numbers to [1]61 (19b), then continuous numeration to 877 (77b), then—a new hand—34 to [2]56, then 1–[2]75, next B 1–55, 6–33, then C 1–9, 1–200, 1–170 (written 270) The MS is imperfect at the end Authors cited, except in a few leaves, where a space is left for the insertion of the names

The work is divided into minor sections

Saml = (R G Bhandarkar, *Report*, 1887–91, No 529, and Poona, 529 of 1887–90) *Sūktimuktāvalī* in three *paricchedas*, of which we have only No iii, *Rasamuktāvalī*, vv 1–302 The work is a manipulation of Jalhana's anthology *Sml* Foll 28, 23 × 11 cm ll 10
Authors not named

Sml P = (Peterson, *Journ Roy As Soc Bombay*, xvii 57–71 *Third Report*, No 370 Poona, 370 of 1884–5) *Sūktimuktāvalī-samgraha* by Srīmad Ārohaka Bhagadatta Jalhana Foll 2–42, 44–61, 63–148, 150–63, imperfect, 21½ × 10 cm, ll 8

Like the *Śārngadharapaddhati*, the work is divided into a considerable number of minor sections But there are colophons also as follows —

56*b*, *Anyoktiprakīrnapaddhati*, 128*a*, *Sambhogaśrngāraprakīrnāni*, 159*b*, *Sarvapadārthavarnanam*
Authors named

Sml B = (R G Bhandarkar, *Report*, 1887–91, pp i–liv) *Sūktimuktāvalī* of Jalhana, of which apparently *Sml P* is a *samgraha* Full details concerning this MS are given by Bhandarkar in the passage cited
Authors cited (list given by Bhandarkar)

Sūktiratn = (India Office, 1203*b* = Eggeling, 4032, q v) = *Sūktiratnāvalī* of Vaidyanātha, son of Rāmabhatta Sūri No authors

2 Printed Works

Ak	= *Alamkārakaustubha* (Kāvyamālā, 66)
At	= Vāgbhata's *Alamkāratilaka* (Kāvyamālā, 43)
Anargh	= *Anargharāghava* (Kāvyamālā, 5)
Aś	= *Alamkāraśekhara* (Kāvyamālā, 50)
As	= *Alamkārasarvasva* (Kāvyamālā, 35)
Uttarar	= *Uttararāmacarita*
Ekāv	= *Ekāvalī*, with commentary (Bombay S S)
Aucityav	= Ksemendra's *Aucityavicāracarcā* (Kāvyamālā, i)
Kkbh	= Ksemendra's *Kavikanthābharana* (Kāvyamālā, iv)
Kāvyapr	= *Kāvyaprakāśa* (Bibl Indica)
Kāvyaprad	= *Kāvyapradīpa* (Kāvyamālā, 24)
Kuvalay	= *Kuvalayānanda* (Bombay, 1885)
Khandap	= *Daśāvatārakhandapraśasti* (Bombay, 1860)

Citram	=	*Citramīmāmsā* (Kāvyamālā, 38)
Citrakh	=	*Citramīmāmsākhandana* (Kāvyamālā, 38)
Dasar	=	*Daśarūpa* (Bibl Indica)
Dhvanyāl	=	*Dhvanyāloka* (Kāvyamālā, 25)
Pañcat	=	*Pañcatantra*
Padyarac	=	*Padyaracanā* (Kāvyamālā, 89)
Pratāpar	=	*Pratāparudrayaśobhūsana* (Bombay S S)
Bālar (ām)	=	*Bālarāmāyana* (Benares, 1869)
Bhojapr	=	*Bhojaprabandha* (with Gujarātī rendering, Bombay, 1886)
Mālatīm	=	*Mālatīmādhava* (Bombay S S)
Rasagang	=	*Rasagangādhara* (Kāvyamālā, 12, Benares S S)
Rasam	=	*Rasamañjarī* (Benares S S)
Rudrata	=	*Kāvyālamkāra* (Kāvyamālā, 2)
Śrngārat	=	Rudra's *Śrngāratilaka* (ed Pischel, *Kiel*, 1886)
Vāgbhata	=	Vāgbhata's *Alamkāra*, with Simhadeva Gani's commentary (Kāvyamālā, 48)
Vāmana	=	V 's *Kāvyālamkāravrtti* (ed Cappeller, 1875)
Viddhaś	=	*Viddhaśālabhañjikā* (Poona, 1886)
Vetālap	=	*Vetālapañcavimśati* (Abhandlungen f die Kunde des Morgenlandes, viii, 1)
Śp	=	*Śārngadharapaddhati* (Bombay S S)
Sarasvatīk	=	*Sarasvatīkanthābharana* (Kāvyamālā—in progress —and Borooah)
Sāhityak	=	*Sāhityakaumudī* (Kāvyamālā, 63)
Sāhityad	=	*Sāhityadarpana* (Bibl Indica)
Sbhv	=	*Subhāsitāvalī* (Bombay S S)
Suvrttat	=	*Suvrttatilaka* (Kāvyamālā, ii)
Hemac	=	Hemacandra's *Kāvyānuśāsana* (Kāvyamālā, 71)

III THE AUTHORS

As already stated, the names appended to the verses in the MS include a large number of poets, none of whom are known to be of later date than about 1000 A D In this section, following the example of Aufrecht's articles in the Z D M G, vols xxvii and xxxvi, and of Peterson's Introduction to his edition of the *Subhāsitāvalī*, I give a list of these, along with the *pratīkas* of the verses ascribed to them in the present or other works The collections are as complete as I have been able to make them, even in the case of the *Subhāsitāvalī* and

Śārṅgadharasaṃhitā, where the task of collecting has been already done (by Peterson and Aufrecht respectively), I have thought it desirable to give the *pratīkas*, adding, where traceable, the source or other citations of the verses. The utility of citing *pratīkas* of verses as yet unpublished, e.g. of the numerous verses taken from the *Saduktikarṇāmṛta*, may be questioned; and in the case of some few verses from less accessible sources I have so far yielded to this consideration as to quote in full. But plainly the general adoption of this practice would have expanded this Introduction into something like a *Corpus Fragmentorum Poetarum Sanscritorum*, for which the time has hardly arrived, and which, should it ever come into being, will be of vast extent; and on the other hand the mere *pratīkas* may be of some use as a basis for research.

The ascriptions in the MS seem to be, in general, where they can be tested, reliable. Occasionally verses from known sources are given anonymously. The कस्यचिद् or कस्यापि, so common in Sanskrit anthologies, is of rare occurrence. In many cases the works cited vouch for a different authorship or several different authorships, and fifty or more of the poets so named are additional to those represented in the MS. Although the dates of these poets, supposing established their claim to the authorship of the verses in question, would have a bearing upon the date of the present text, it was hardly worth while to collect the facts relating to them and the *pratīkas* of their verses occurring elsewhere; and I have been content to append a list of the names along with the numbers of the verses in question. To do more would, no doubt, have been to allow too much weight to such ascriptions, so often carelessly set down, and moreover it would have been an endless task, since verses ascribed to these poets in other works would have brought in a further batch of rival claimants—a real *regressus ad infinitum*.

To the *pratīkas* of verses occurring in the MS I have attached a *selection* of references for the purpose of exhibiting in this connexion any cases of alternate authorship.[1] The

[1] Both here and in the text a citation without a note of authorship (except from works, e.g. the *Vetālapañcaviṃśatikā*, which notoriously name no authors) implies agreement with the ascription given in our MS. Citations by numbers only or by *Kvs.* refer to the MS.

full apparatus of references is given, as already stated, with the text. The attestations of the verses drawn from other sources do not profess completeness. I have been content, for the most part, to set down the references supplied by Aufrecht's vast collection, along with any others which were traceable without exhaustive search; together these cover a not inconsiderable part of the literature. It should be observed that only those verses are cited which are, somewhere or other, *ascribed* to an author bearing the name in question. This excludes *unattributed* citations from known works (in some cases even when the work itself is named), such as the very frequent quotations of the *Kumārasambhava*, *Śiśupālavadha*, etc.; these will not be missed here, and though in other connections the tracing of such verses would be of service, it is for the present best postponed, as the material collected, though extensive, is as yet far from complete.

List of Authors, with the *Pratīkas* of their Verses[1]

ACALA (Aufrecht, Z D M G xxvii, pp 4–5, C C i, p 5, R G Bhandarkar, *Report*, 1887–91, p xxi. Mentioned (by Rājaśekhara ?) in the verse *Śp* 176 = Bhandarkar, p xiii (60))

320 हर्षाश्रुदूषितविलोचनया

Shm कनकभूषणसंग्रहणोचितो (iv 76 = *Sbhv* 898, पञ्चतन्त्रे, *Pañcat* i 85)
धुनानः कावेरीपरिसर (i 447)
प्रभाते सनद्धस्तनित (i 457)
यदा त्वं चन्द्रो ऽभूर् (ii 235 = *Kvs* 360, अचलसिंहस्य, **Sml P* 88*b*, *Śp* 3564)

**Sml* अमुं कालक्षेपं त्यज जलद (*P* 28*a*, *B* 32*a* = **Shm* iv 300, अचलसिंहस्य, **S.-Ratnak* iii 51 anon., *Śp* 784)
परभृतशिशो मौनं तावद् (*B* 32*b* = **Shm* iv 343)
यदा त्वं . . . (*P* 88*b*, see above)

[1] The *pratīkas* enclosed in square brackets belong to verses which in the MS are either anonymous or wrongly ascribed to other poets.

Sp	784 (noted above) 3564 (noted above) पाणौ पद्मधिया (3803 = *Padyav.* ix 32, *Kvs* 199, anon, etc	given by Aufrecht, with translation, in the article cited

ACALASIMHA (Aufrecht, C C i, p 5 No information identical with preceding ?)

170 जन. पुरैर्याज्

360 यदा त्वचन्द्रो ऽभूर् (=*Skm* ii 235, अचलस्य, *Śp* 3564 अचलस्य see under ACALA)

Skm अब्धिर्यद्यवधीरितो (iv 315)
अभिपतति घन शृणोति (iv 313)
अये पश्चावस्थामकरुण (iv 300 = अमु . . . , see under ACALA, *Sml* above)
आमोदैस्ते दिशि दिशि (iv 252)
ककुभि ककुभि ध्वान्त (iv 334)
चक्षुः कदर्थयितु (iv 314)
नभसि निरवलम्बे चातक (iv 312 = *Bhojapr.*, 205)
परभृतशिशो etc (iv 343, see under ACALA)
प्रतिजागृहि दुस्त्यजं (iv 344)
विष चन्द्रालोक. (ii 173 = *Kvs* 290, anon)
अमच्छिन्त्यै छाया (iv 251)
सोढप्ररूढहिमक्षम (iv 245)
PRACALASIMHA (Aufrecht, C C i, p 348 No information)
मुखेन्दुः प्रभ्रश्यन्न॰ (ii 147)
विलिम्पत्येतस्मिन् (ii 146 = *Kvs* 273, anon, etc)

ACYUTA (Aufrecht, Z D M G xxvii, pp 5–6, C C i, p 5 No information)

413 तापस्तत्क्षणमाहितासु

Śp	पौरस्त्यैर्दाक्षिणात्यै. (1108) रे लाङ्गलिक निषद्योत्काडे (1185)	given by Aufrecht, with translation, in the article cited

APARĀJITARAKṢITA (hardly = BHAṬṬA APARĀJITA, contemporary of Rājaśekhara *circa* 900 A D, and author of a *Mṛgāṅkalekhakathā* Aufrecht, C C i, p 21, Peterson, Introduction to *Sbhv* p 1)

5 श्रेयासि व. स सुगतः
443 स्मितज्योत्स्नाद्दानाद्
Skm तन्नर्भभूणतरुणीर् (i 367)
तमोभिर्दिक्क्रोणीर् (i 434)
Sbhv चुत्वामेश कथ कथचिद्° (1024, भट्टापराजितस्य)

ABHINANDA (GAUḌA ABHINANDA, son of Bhatta Jayanta, author of the *Kādambarīkathāsāra* and *Yogavāsiṣṭhasāra*, and contemporary of Rājaśekhara, *circa* A D 900 Aufrecht, Z D M G xxvii, pp 6 and 27, C C i, p 24, Buhler, *Indian Antiquary*, ii, pp 102–6, Peterson, *Fourth Report*, p vii, Bhandarkar, op cit, p xxi (Abhinandana) Note that the author of the *Rāmacarita*, Abhinanda son of Śatānanda (= Rudrata?), is a different person)

75 वाप्यो दन्तुरितोदराः (**Skm* ii 760, वीर्यमित्रस्य)
130 विद्युद्दीधितिभेद° (**Skm* ii 830, anon)
313 आवृण्वाना झगिति जघन (**Skm* ii 676, राजशेखरस्य)
319 न वत विधृत. काञ्ची°
457 दग्धव्येय नवकमलिनी
**Skm* अन्तर्मन्युविभिन्न (ii 856)
अर्धोक्ते भयमागतो (ii 213)
आभोगिन. किमपि का (ii 876)
उन्नीतो भवभूतिना (v 128)
किमिति कवरी याद्वक् (ii 242 = *Kis* 444, anon)
कियन्त चित्काल दृशन (ii 627)
तडित्तेज.पुञ्जैर् (iv 309)
दिक् सरागमुख (ii 748)
धीरा धरित्रि भव (i 262 = **Padyāv* 147, सुदेवस्य)
निष्कान्दामरविन्दिनी (iv 4 = *Śp* 1214, कस्यापि, *Sarasvatīk* ad iv 49 anon, *Khandap* 25, *At*, p 36 anon, Hemac p 262 anon, **Sūktiratn* 745 anon)

नेतु वाञ्छति नीड (ii 801)
मूर्ध्नां जाम्बवती ऽभिवाद्य (v 100 = *Sarasvatīk ad* v 139 anon , Hemac p 296 anon
मृगेन्द्रस्येव चन्द्रस्य (i 401)
राधायामनुबद्ध (i 267)
लक्ष्मीवशीकरणचूर्ण (iii 46 = *Sarasvatīk ad* v 170 anon)
वत्स स्थावरकन्दरेषु (i 256 = *Kvs* 46 anon , *Padyāv* 150 , *S-Hārāv* 9a (67))
व्याख्याशा शयितस्य (iv 41)
शफर सहर चचलता (iv 119)
शाखानामुपरि स्थितः (iv 241)
शृङ्ग भृङ्गिन्विमुञ्च (i 159)
सौजन्याङ्कुरकन्द (iii 52)
हारश्रीसुहृदो (i 385)

*Padyāv वत्स (150 , see *Shm above)

*Sml B एककैव निजवृन्दमध्यगा (141a, अभिनन्दनस्य, a different person ?)
पङ्कानुषङ्ग . . . (*P* 99a , see *Śp* below)
लोचनैर्न कुमुद स्म पीयते (141a, अभिनन्दनस्य)

*S-Hārāv वत्स . . . (9a, 67 , see *Shm above)

Śp यद्वीचिभिः स्पृशसि (1090 = *Shm iv 53, शुभाङ्कस्य, given with translation by Aufrecht, Z D M G xxvii, p 27)
सखीभिक्षा याचे (3485, गौडाभिनन्दस्य)
भ्रूभेदे कतिचिद्गिरा (3763, अभिनन्दस्य)
पङ्कानुषङ्गं पथि विस्मरन्तः (3917, अभिनन्दस्य, *Sml P 99a , *Sabhyāl vii (26a))

Survttat तस्यां निजभुजोद्योग (*ad* iii 16)

Ujjvaladatta's *Uṇādivṛtti* (Aufrecht's ed , p xviii, fragments)
तटी विन्ध्यस्याद्रेरभजत जटायो. प्रथमजः (i 2, *Vindhya-varnane*)
क्रमेत सप्तरोहिषि (i 48)
आवर्तमाना ददृशे दिवापि रजनाविव (ii 103)
समादधे काञ्चिमकुञ्चय कचान् (iv 117)

Rāyamukuta's Commentary on the *Amarakośa* (fragments)
अच्छभल्लपरिषद्विहरन्ती (*ad* ii 5, 4)
क्वापि कश्चित्क्रमसम्प्रतीहिषी (*ad* ii 5, 10)
साधूदित काकलिभिः कुलीनाः (*ad* i 1, 7, 2)

ABHISEKA (no information)
133 नवे धारासारे

AMARASIMHA (identical with the lexicographer? Praised by Śālikanātha in a verse quoted from the *Skm v 131 by Aufrecht Aufrecht, Z D M G xxxvi, pp 361–4, C C i, p 27 The references in Wassiliew, *Buddhismus*, p 53, Tāranāth, pp 172 and 174, are perhaps to the lexicographer)
165 सो ऽनङ्गः कुसुमानि (**Skm* ii 108)

**Skm* has six verses, all quoted by Aufrecht, with translation in the article indicated above, viz
असञ्ज्ञाः खल्वेते (iv 180)
आजन्मस्थितयो महीरुह (iv 97 = *Śp* 1122, कस्यापि, **Sūktiratn* 40*a*, 673 anon)
कुचौ धत्तः कम्प (ii 121 = *Kvs* 463, नरसिंहस्य)
तोय निर्मथित घृताय (v 218)
ये कल्लोलैश्चिरमनुगता (i 453)
सो ऽनङ्ग . . . (ii 108, see above)

**Padyaveṇī* उन्नाहाम्बुद्वर्द्धितान्धतमसि (vii 71*a*, अमरस्य)
कस्तूरी जायते कस्य (vii 71*a*, अमरस्य)
कालीभागग्रहव्यग्रे (,, ,,)

AMARŪ or AMARŪKA or AMARAKA (Aufrecht, Z D M G xxvii, pp 7–8, C C i, pp 27–8, ii, pp 5–6, 187, iii, p 7, Peterson, op cit, pp 1–3, Simon, *Amarūśataka in seinen Recensionen dargestellt*, Kiel, 1893, Durgāprasād and Parab, *The Amaruśataka of Amaruka* (Kāvyamālā, 18), Bombay, 1889 I quote the numbers of this last edition, which includes extra verses from the commentaries, from various MSS, from *Sbhv*, **Sml*, *Śp*, *Aucityav*)
349 च(च)लतु तरला धृष्टा (**Skm* ii 226, *Sbhv* 1575, etc)
351 यदि विनिहिता शून्या (**Skm* ii 244, *Sbhv* 1625)

*Skm i 76 = 2, 123 = 1, 234 = 38, 459 = 123, ii 23 = 29, 37 = 41, 115 = 52, 183 = 4, 211 = 51, 214 (कस्यचित्) = 75, 216 = 57, 217 = 18, 218 = 47, 226 = 146, 227 = 28, 228 = 97, 229 = 11, 230 = 73, 232 = 69, 233 = 30, 238 = 7, 244 = 149, 245 = 81, 248 = 23, 249 = 49, 250 = 39, 251 (कस्यचित्) = 85, 256 (वीरस्य, अमरो) = 132, 262 (कस्यचित्) = 61, 266 (कस्यचित्) = 35, 308 = 31, 397 = 34, 398 = 116, 406 = 19, 407 = 9, 422 = 20, 423 = 67, 426 = 99, 440 = 13, 446 = 12, 447 = 62, 485 = 64, 619 = 21, 629 = 82, 630 = 36, 666 = 21, 673 = 72, 705 = 16, 861 = 24, 892 = 25, 893 = 43 894 = 58, also the following —

अमुष्मै चौराय स्वस्ति (v 143 = *Sbhi* 1979, अहिर्षदेवचौरयोः)

इह निशि निविडनिरन्तर (ii 320)

उन्मीलन्ति नखैर्लुनीहि (ii 149 = **Padyāv* 356, शुभ्रो.., **Sml P* 68*b*, कस्यापि, **Saml* 102 anon, *S-Hāvāv* 38*a*, 110 anon, *Śp* 3489, सत्कविमिश्रस्य, *Sāhityad* p 329 anon, *Sāhityak ad* x 23 anon)

कनककुण्डलमण्डित (v 142)

कर्णे यन्न कृत (ii 196, **S-Mukt* x 92 anon)

दहति विरहे ऽङ्गानि (ii 200 = *Kvs* 447 anon)

धावति चेतो न तनुर् (ii 328)

यदि विनिहिता . (ii 244, see above)

लीलालम्बललाट (ii 119)

वलतु तरला . . (ii 226, see above)

व्यावृत्त्या शिथिलीकरोति (ii 420)

श्लोको ऽयं हविषा (v 144)

सखि स सुभगो मन्द (ii 201 = *Kvs* 407 anon, *Sbhi* 1118 anon)

**Sml B* See Bhandarkar, loc cit. All the verses there cited are to be found in the *Kāvyamālā* edition of the *Śataka* (see *Pratīkas* at end), excepting

प्रणयविषदा वक्त्रे (137*b* = *Kvs* 517, *Ratnāvalī*, iii 55, etc)

**SmlP* The verses quoted all occur in the edition of the *Śataka* (viz 57*a* = 85, 58*a* = 35, 59*b* = 96, 61*a* = 4, 64*a* = 148, 66*a* = 10, 69*a* = 110, 84*a* = 73 and 49, 84*b* = 97, 85*b* = 91, 86*a* = 5, 89*a* = 39, 118*a* = 36, 123*a* = 94, 123*b* = 9, 124*b* = 98, 125*a* = 101 and 46, 125*b* = 37), excepting

स्मर्तव्या वयमिन्दुसुन्दर (57*a* = **Saml* 77 anon, **S-Hārāv* C 31*a*, 37 anon, **S-Mukt* i 64 anon, *Śp* 3392, **कस्यापि**)

**Sabhyāl* Besides verses occurring in the edition (viz A 20*b* [iv 159] = 3, A 22*a* [v] = 115 and 16, A 24*a* [v] = 161, A 25*a* [vi] = 127 and 32, A 10*a* [ii] = 111 and 19, A 13*a* [iii 55] = 17, A 19*a* [iv 119 and 125] = 40 and 41, A 29*b* = 83, A 30*b* = 7, B 1*a* = 12), we find the following —

दिशा हाराकाशः शमित (A 24*b* [vi] = *Sbhv* 1766 **कस्यापि**, *Śp* 3870, **कस्यापि**)

शान्ते मन्मथसगरे (A 22*a* [v] = *Sbhv* 2134, **कस्यापि**, *Śp* 3703, **कस्यापि**, **S-Muktāv* xviii 12 anon, **S-Mukt* i 15 anon, **S-Ratnah* v 140 anon, **Sāras* 7*b*, 83 anon, *Padyarac* viii 10)

**Padyar* Nos 210 (= Ed 28), 222 (= Ed 30), 228 (Ed 80), 230 (Ed 97), 236 (Ed 92), 310 (= Ed 35)

**Padyāmṛtat* iii 52 = Ed 82

**S-Hārāv* 31*a*, 335 = Ed 61; 36*b*, 393 = Ed 35 — in addition to a number of verses from the *Bālabhārata* of Amaracandra

Khbh **गन्तव्यं यदि नाम** (*ad* ii 1 = *Aucityav* *ad* 18 = *Sbhv* 1059, **कस्यापि**, Hemac Comm, p 9 anon)

Aucityav *ad* 18 (see above), *ad* 39 = Ed 3

Padyarac viii 11 and 14 = Ed 105 and 69

Sbhv, *Śp* — See Peterson and Aufrecht, locc citt All the verses are noted in the edition of the *Śataka*, excepting

कालप्राप्त महारत्न (*Sbhv* 892)

क्षतकमधुराचारे (*Sbhv* 1047)

Aravinda (Aufrecht, C C i, p 29 No information
430 निद्रे भद्रमवस्थितासि (^Shm ii 298,
^Shm (in addition to the above) वातोद्धूतरजोनिल (ii 803)

Asvaghosa (said to have been a contemporary of Kaniska Weber (see the work cited under A 5 below), Aufrecht, C C i, p 34, Peterson, op cit, p 8) As regards the information obtainable from Buddhist sources concerning this famous author, it may be sufficient to refer to the article Aśvaghosa by M Anesaki in Hastings' *Encyclopædia of Religion and Ethics* and the works there cited, adding M Lévi's articles in the *Journal Asiatique* for 1896, 1897, 1908 The following is a list of the works ascribed to Asvaghosa and to the two writers Ārya-Śūra and Māticeta, who have most claim to be identified with him, concerning which identifications see F W Thomas, *Album Kern* (Leiden, 1903, pp 405–8, and *Indian Antiquary*, 1903, pp 345–60, and reff

A Works existing in Sanskrit

(*a*) Works attributed to Asvaghosa

1 *Buddhacarita-kāvya*, edited by Cowell, *Anecdota Oxoniensia, Aryan Series*, i, vii (Oxford, 1893), and translated by the same, *Sacred Books of the East*, xlix (Oxford, 1894), and by Formichi (Bari, 1912), for the Tibetan and Chinese versions see B 5 and C 3 below (Asvaghosa)

2. *Śāriputra-prakarana*, a play, fragment published by Prof H Luders (*Sitzungsberichte der k preuss Akademie d Wissenschaften*, 1911, xvii, cf *K preuss Turfan Expeditionen, Kleinere Sanskrit-Texte*, Heft i (Berlin, 1911), by the same)

3 *Saundarananda-kāvya*, edited by Haraprasād Śāstrī (*Bibliotheca Indica*, n s, 1251, Calcutta, 1910)

4 *Gandī-stotra* (in Chinese transliteration, see B 2 below (Asvaghosa)) to be edited by Baron A von Stael-Holstein in *Bibliotheca Indica* (see *Bulletin de l'Academie Impériale*, 1911, p 1044)

5 *Vajrasūcī* (edited with translation by Weber, *Die V des Açvaghosa* (*Abhandlungen d konigl Akademie d Wissenschaften zu Berlin*, 1859, pp 205–64, where the problem of the authorship is discussed))

(*b*) Works attributed to Mātrceta

6 *Śatapañcāśatka-stotra*, fragments published by Prof Sylvain Lévi (*Journal Asiatique*, 1910, xvi, pp 433–56) and Prof de la Vallée Poussin (*J R A S*, 1911, pp 759–77), see B 8 (Asvaghosa), B 19 (Mātrceta), and C 7 (Mātrceta)

(*c*) Works attributed to Ārya-Śūra

7 *Jātakamālā*, edited by Kern, *Harvard Oriental Series*, i, 1891, translated by Speijer, *Sacred Books of the Buddhists* (London, 1895, see B 23, C 8 below (Śūra))

8 *Subhāsitaratnakarandaka-kathā* (see Prof Sylvain Lévi, *Rapport sur sa Mission*, pp 15–16 of *Comptes Rendus de l'Academie des Inscriptions*, 1899, and *Album Kern*, p 406, = B 28 below (Śūra))

B Works existing in Tibetan

(*a*) Works attributed to Aśvaghosa

1 *Astavighna-kathā* (Tanjur, *Mdo*, xciv, foll 206–10)

2 *Gandīstotra-gāthā* (Tanjur, *Bstod*, foll 210*b*–214*a*, see A 4 above (Aśvaghosa))

3 *Daśākuśalakarmapathanirdeśa* (Tanjur, *Mdo*, xciv, foll 271–3, see C 2 below (Aśvaghosa))

4 *Paramārthabodhicittabhāvanākramavarnasamgraha* (Tanjur, *Bstod*, xxxiii, foll 145–6)

5 *Buddhacarita-mahākāvya* (Tanjur, *Bstod*, xciv, foll 1–119, see A 1 above and C 3 below (Aśvaghosa))

6 *Maṇidīpamahākārunikadevapañcastotra* (Tanjur, *Rgyud*, lxviii, foll 157–8)

7 *Vajrayānamūlapattisamgraha* (Tanjur, *Rgyud*, xlviii, 219*b*–220*b*)

8 *Śatapañcāśatkanāma-stotra* (Tanjur, *Bstod*, foll 129*a*–136*b*, see A 6 above (Mātrceta), B 19 (Aśvaghosa), C 7 (Mātrceta) below)

9 *Śokavinodana* (Tanjur, *Mdo*, xciv, foll 270–1)

10 *Samvrtibodhicittabhāvanopadeśavarnasamgraha* (Tanjur, *Mdo*, xxxiii, foll 146–7)

11 *Sthūlapatti* (Tanjur, *Rgyud*, xlviii, foll 220b–221a)

(*b*) Works attributed to Mātrceta

12 *Āryatārādevīstotrasarvārthasādhananāma-stotrarāja* (Tanjur, *Rgyud*, xxvi, foll 60–2)

13 *Ekottarika-stotra* (Tanjur, *Bstod*, fol 113)

14 *Kaliyuga-parikathā* (Tanjur, *Mdo*, xxxiii, foll 134–6, xciv, foll 226–8)

15 *Caturviparyaya-kathā* (Tanjur, *Mdo*, xxxiii, foll 131–4, xciv, foll 223–6)

16 *Triratnamangala-stotra* (Tanjur, *Bstod*, foll 111–12)

17 *Triratna-stotra* (Tanjur, *Bstod*, foll 116)

18 *Maticitragīti* (Tanjur, *Rgyud*, xlviii, fol 9)

19 *Miśraka-stotra* (Tanjur, *Bstod*, foll 200–13 = A 6 (Mātrceta), B 8 (Asvaghosa), as amplified by Dignāga see I-tsing, trans Takakusu (Oxford, 1896), p 158

20 *Varnanārhavarnana-stotra* (Tanjur, *Bstod*, foll 93–111, partly edited with translation by F W Thomas, *Indian Antiquary*, 1905, pp 145–63)

21 *Samyagbuddhalaksana-stotra* (Tanjur, *Bstod*, foll 111–12)

22 *Sugatapañcatriratna-stotra* (Tanjur, *Bstod*, foll 113–15)

(*c*) Works attributed to Śūra (*Album Kern*, loc cit)

23 *Jātakamālā* (Tanjur, *Mdo*, xci, foll 1–148 = A 7 above (Śūra), C 8 below (Śūra))

24 *Pāramitāsamāsa* (Tanjur, *Mdo*, xxxiii, foll 246–66)

25 *Prātimoksasūtrapaddhati* (Tanjur, *Mdo*, lxxiii, foll i–lxxiv, fol 110)

26 *Bodhisattvajātakadharmagandī* (Tanjur, *Mdo*, xciv, foll 119–24)

27 *Supathādeśa-parikathā* (Tanjur, *Mdo*, xciv, foll 235–65)

28 *Subhāṣitaratnakaraṇḍaka-kathā* (Tanjur, *Mdo*, xxxiii, foll 118–31, xciv, foll 210–23 = A 8 above)

C Works existing in Chinese (Nanjio, *A Catalogue of the Buddhist Tripitaka* (Oxford, 1883))

(*a*) Works attributed to Aśvaghosa (Nanjio, col 368)

1 *Fifty Verses on the Rules for Serving a Teacher* (No 1080)

2 *Daśadustakarmamārga-sūtra* (No 1379 = B 3 above (Aśvaghosa))

3 *Buddhacarita-kāvya* (No 1351, translated by Beal, *Sacred Books of the East*, vol xix (Oxford, 1883) = A 1 and B 5 above (Asvaghosa))

4 *Mahāyānabhūmiguhyavācāmūlaśāstra* (No 1299)

5 *Mahāyānaśraddhotpāda-śāstra* (Nos 1249–50, translated by Teitaro Suzuki, *Aśvaghosa's Discourse on the Awakening of Faith in the Mahāyāna* (Chicago, 1900))

6 *Sūtrālamkāra-śāstra* (No 1112, translated into French by M Huber (Paris, 1908))

(*b*) Work attributed to Mātrceta (Nanjio, op cit, col 378)

7 *Buddhastotrārdhaśataka* (No 1456 = A 6 (Mātrceta), B 8 (Aśvaghosa), B 19 (Mātrceta))

(*c*) Works attributed to Ārya-Śūra (Nanjio, op cit, col 372)

8 *Jātakamālā* (No 1312 = A 7, B 23 above (Śūra))

9 *Bodhisattvakarmaphalasamksiptanirdeśa-sūtra* (No 1349)

This is not the place for a further discussion of the identification of the three writers It will be seen that, so far as the Sanskrit, Tibetan, and Chinese versions of the same works exist, the attributions are identical, except in the case of the *Miśraka-stotra*, which the Tibetan version ascribes to Asvaghosa and Dignāga instead of to Mātrceta and Dignāga In view of the fact that the original form of this *stotra*, the *Śatapañcāśatka*, is unanimously ascribed to Mātrceta, this divergence is not of any special moment It may be noted that the three names

Asvaghosa, Mātṛceta (which recurs in inscriptions, see *Corpus Inscr Indicarum*, iii, index), and Sūra have all the appearance of genuine proper names, not of titles, and should therefore prima facie designate different individuals

As regards the question of several Asvaghosas, see the works of Anesaki and Suzuki cited above

2 आबाहून्नतमण्डलाग्र (*Sbh* 74 anon Vāmana *ad* iv 3 7 anon , etc)

Sbhv कदर्थितस्यापि हि धैर्यवृत्तेर् (528 = *Śp* 227, भर्तृहरे Bhartrihari, ii 75, *S -Ratnak* ii 88 anon *S -Hārāv* 47a, 343 anon)

जयन्ति जितमत्सरा. (198)

जातस्य नाम न विनश्यति (529)

नैवाकृतिः फलति नैव (3100 = *S -Muktāv* viii 24 anon , Bhartrihari, ii 94)

व्यायच्छन्नपि कश्चिद् (3142)

(None of the above have been traced in the works ascribed to Asvaghosa)

Rāyamukuta's commentary (*Padacandrikā*) on the *Amarakośa*

ad i 1 1 9 = *Saundarananda-kāvya*, i 24 ,

ad i 1 1 12 = *Buddhacarita*, viii 13

The citations give the name of the book, not of the author The *Saundarananda* was until recently known only by this citation, which seems to be repeated in a second commentary (*Tīkāsarvasva* of Sarvānanda) The same commentary and also a third commentary, *Lingabhattīya*, refer to the *Buddhacarita*, perhaps to the above passage See Haraprasād Śāstrī's *Preface* to his edition of the *Saundarananda-kāvya*, p xxi, and his reference to Śesagiri Śāstrī's *Report on the Search for Sanskrit MSS* , 1893–4 (Madras, 1899), pp 23–40

Ujjvaladatta's commentary on the *Unādisūtra*

ad i 156 = Rāyamukuta *ad Amarakośa*, i 1 1 12 above

UTPALARĀJA (or UTPALARĀJA DEVA, identified by the editor of the *Aucityavicāracarcā* in *Kāvyamālā*, i, p 131 n , with the ācārya, *circa* 930 A D , of Abhinavagupta Aufrecht, Z D M G xxvii, p 12, C C i, p 64, Peterson, *Fourth Report*, p xiii)

ad 140 स जयति मद्लेखो° (**Shm* i 463)

289 तस्यास्तापभुव नृशंस

Shm अग्रे गीत सरसकवयः (v 289 = Bhartrhari, iii 67, *Śp* 4176, भर्तृहरेः, **S-Ratnak* vii 18 anon)

जयति स मद्लेखोच्छृङ्खला (i 463, see above)

तापात्पिण्डितविग्रहे (ii 719)

Aucityav अहौ वा हारे वा (*ad* 16 = Bhartrhari, *Suppl* 24, **Shm* v 299, मुञ्जस्य, *Sbhv* 3413 anon, *Śp* 4102, भर्तृहरेः, *Kāvyapr*, p 59 anon, *As ad* xx 28 anon, *Vetālap* pp 7–8 anon, *Śrngārаratnākara*, 5, **Padyāmrtat* iii 73, काव्यप्रकाशे, **Rasavilāsa*, § 81 anon, *At*, p 57 anon, **S-Ratnak* vii 26 anon, **Padyaveni*, 69b, जगज्जीवनवृज्यायाः, **S-Prab* 153 anon, *Padyarac* xiii 62, भर्तृहरेः, *Ind Spr*[2] 844)

Khbh मात्सर्यतीव्रतिमिरा (*ad* ii 1)

Suvrttat हुताञ्जनश्यामरुचिस्तवैते (*ad* ii 6)

Dhvanyāl तैस्तैरप्युपयाचितैर् (Comm, p 30 anon)

Udbhata (Bhatta Udbhata, *circa* 800 a d Aufrecht, C C i, p. 66, Buhler's Kashmir *Report*, p 13, Peterson, op cit, p 13, Colonel Jacob, *Notes on Alamkāra Literature*, J R A S 1897, pp 286–7 and 829–53, where this author's *Alamkārasārasamgraha* is edited with indices A lost *Kumārasambhava* is quoted by the same writer as his own work)

203 किं कौमुदीः शशिकलाः (*Sbhv* 1463, *Śp* 3269, कस्यापि, *Padyarac* iv 3, कस्यापि)

**Shm* कालिन्दीजलकुञ्जवञ्जुल (i 287)

Sbhv अय बन्धुः परो वेति (498, see under Dandin)

किं कौमुदी. . . . (1463, see above)

किमिह बहुभिरुक्तैर् (3453 = Bhartrhari, i 53, **S-Mukt* iii 5 anon, **Saml* 48 anon)

Kālidāsa (Aufrecht, Z D M G xxvii, pp 15–17, xxxix, pp. 306–12, *Strophen von Kâlidâsa* (where the verses not found in the known works are collected, including

nearly all such verses cited below), C C i, p 99, Peterson, op cit, pp 18–23, Bhandarkar, *Report*, 1897, p xxv)

95 = *Śak* 3, 204 = *Vikram* i 9, 239 = *Śak* 33, 253 = *Śak* 44

**Shm* A number of verses from the known works (viz, i 85, ii 55, 403, v 192, 333, 334 = *Śak* i 93, 132, 109, 170, 171, i 21, ii 399, 495, 529 = *Vikramorv* i 60, 21, 32, ii 337, 583, 584, 654 = *Mālavik* 24, 27, 29, 73, ii 620 = *Kumāras* viii 82), also the following —

अवचन वचनं गुरुसनिधाव् (ii 39 = *Kis* 250 anon, *Sbhv* 2052, **वामनस्वामिनः**, *Śp* 3957, **वामन°**)

उपरि गूढहिमांशु (ii 750)

कश्चिद्वाचो रचयितु (iii 14)

क्रमश्खलितकण्ठ (ii 461 = *Kvs* 259, *Viddhaś* iii 3)

क्वाद्गत्य(क्वाकार्यं) शशलक्ष्मणः (ii 524 = *Sbhi* 1343, *Sarasvatīk ad* v 157 anon, *Sāhityad* 99 anon, etc, **S-Mukt* iv 17 anon, *Ekāv*, p 109 anon, *At*, p 58 anon, *Vikramorv*, Act iv (some edd))

दिवापि जलदोदयाद् (ii 313)

न वक्ति प्रेमार्द्रं (ii 29)

प्रियायां स्वैरायामति (iv 223 = Aufrecht, Z D M G. xxxix, pp 308–9)

यत्त्रैलोक्यमनोरथस्य (ii 336)

वधूरेव मलयमरुतो (ii 22)

स्वप्न प्रसीद भगवन् (ii 473 = *Kvs* 499 anon)

Sml* See Bhandarkar, loc cit The verses are all taken from the known works (*B* 71*a* = *Śak* 133 and 132, 72*a* = *Śak* 44 and 35, 82*a* = *Megh* 107 and 111, 86*a* = *Śak* 42, 91*b* = *Rghv* xvi 50, 97*a* = *Kum* i 39, 110*a* = *Vikram* 26; 128*b* (चलापाङ्गा**) = *Śak* 22, 129*a* = *Śak* 23 and 16, 133*a* = *Rghv* xvi 60, 135*a* = *Kum* viii 57, 137*b* = *Kum* iv 17 and 15, 150*b* = *Vikram* 49, 151*b* (**तन्वी श्यामा**) = *Megh* 80, 151*b* (**अपि तुरग**) = *Rghv* ix 67, 175*b* = *Śak* 9, 8, 166, 176*b* = *Śak* 32; 189*b* (**व्याघ्रा°**) = *Rghv* ix 63,

(अपि तुरग) = *Rghv* IX 67, (परिचय) = *Rghv* IX 49, (मेदश्छेद) = *Śak* 38, 191*a* = *Śak* 14 and 170), except the following —

आश्लिष्टबालतरुपल्लव (*B* 128*b*)
क्वाकार्य . . . (*P* 66*b*, *B* 74*b*, see above)
जाते जगति वाल्मीकौ (*P* 15*b* = **S*-*Hārāv* 34*a*, 140, **S*-*Ratnak* II 33 anon given by Bhandarkar, p XV)
द्विचमुचुकुन्दमुकुल (*B* 125*a*)
पयोधराकारधरो (*P* 105*a*, *B* 131*a* = *Sp* 3927, **Sabhyāl* A 8*a*, **S*-*Mukt* IV 18 anon, **Sāras* 4*b*, 38 anon, *Padyarac* IX 14, *Bhojapr* 296)
लक्षीकृतस्य हरिणस्य (*B* 189*b*)

**Sabhyāl* A 8*a* (अनाघ्रात) = *Śak* 43, A 10*b* (शुश्रूषस्व) = *Śak* 93, A 24*a* (सुभग) = *Śak* 3, A 28*a* (गच्छति) = *Śak* 33 Also the following —

पयोधराकारधरो (A 8*a*, see above)
मित्रा मन्त्रय मङ्क्षु (C 1*a*) [1]

**Subhās* 38*a* (पादन्यास) = *Śak* 208

**Padyaveṇī* 11*a* = *Rghv* VI 75, also the following —

आलिङ्गतो वसुधा निज (II 57, 108 = *Dhanañjanavijaya* (Calcutta, 1857), p 6)
एको ऽपि त्रय इव भाति (V 66 = **Sabhyāl* 8*a* anon (?), *Bhojapr* 295, वररुचेः)
मदनविजयपात्रा मङ्गलं द्योतयन्ती (V 114, Kālidāsa and Akbarī-Kālidāsa ? cf *Kvs* 172)
विदितं ननु कन्दुक (IV 67 = वनिताकरतामरस, etc *Sp.*, **S*-*Mukt* IV 22, रामनाटकात्, **Sabhyāl* 8*a* anon (?), *Bhojapr* 294, see Aufrecht, Z D M G XXXVI, p 310, and below under Daṇḍin)

---

1 मित्रा मन्त्रय मङ्क्षु जीवितसमां दृष्टचकतु कीदृशी
कीदृक्षो मरुकीकटौ शिखिरतिः का काममामन्त्रय ।
कौ भक्ता विरहातुरो चरति कस्तोये मिलित्वा भृश
शिष्यश्वासपरायणा गुरुगृहे किं पाप इत्यर्भकाः ॥

*S-Hārāv C 3b, 29 = Kum i 48, C 7a, 68 = Kum i 45, C 17a, 98 = Vikramorv i 9, also

अहो मे सौभाग्य (32b, 114 = Bhojapr 250)

जाते जगति वाल्मीकौ (34a, 140, see above)

यचैना लहरी चलाचल (C 3b, 28 = Kuvalay ad 170 anon, Ak, p 353 anon)

विहाय कमलालयाविल (28b, 63[1] = *S-Ratnak i 16 anon)

*Sbhv See Peterson, loc cit The verses there given are all from known works (1963 = Kum viii 63, 1332 = Śak 43, 1542 = Kum i 40, 1467 = Vikram i 9, see above (Kis 204), 1678 = Rtus vi 20, 1528 = Kum i 43, 1337 = Megh 103, 1543 = Raghv iii 8, 1566 = Kum i 36, 561 = Śak 208 (पादन्यास), 1499 = Kum i 47, 1643 = Kum iii 29, 1273 = Śak 73, 1567 = Kum i 35; 1491 = Kum i 48, 1901 = Kum viii 57, 1336 = Megh 102), except

उपार्जितानां वित्तानां (3037 = *S-Muktāv vi 11 anon, Pañcat ii 157, Ind Spr [2] 1307, etc)

क्वाकार्यं . . . (1343, see above)

Śp The verses are all given by Aufrecht, loc cit, with references to the known works, except in the case of the following —

अक्षुण्णं नितम्बभागे (3376)

एतानि निःसहतनोर् (3410 = Sarasvatīk ad ii 33 anon)

तारतारतरैरेतैर् (544)

पयोधराकारधरो (3927, see above)

लक्ष्मीक्रीडातडागे (3644 = Sbhv 2005, कस्यापि, *S-Samcaya, xxviii 1 anon, *S.-Ratnak vi 143 anon, *S-Prab 32 anon, At, p 11 anon, Bhojapr 256)

विहाय कमलालयाविलसितानि विद्युन्नटी
विडम्बनपटूनि मे विहरणं विधत्तां मनः ।
कपर्दिनि कुमुद्वतीरमणखण्डचूडामणौ
कटीतटपरीभवत्करटिचर्मणि ब्रह्मणि ॥

वनिताकरतामरस (one MS = विदित ननु कन्दुक above)
वेणी विडम्बयति (3378)
हेमाम्भोरुहपत्तने (two MSS)

Aucityav (*ad* 13 = *Megh* 6 and *Kum* viii 87, *ad* 16 = *Kum* iii 29 and 28, *ad* 28 = *Kum* ii 64, *ad* 38 = *Vikram* 25 and *Kum* iii 72), also
इह निवसति मेरु (*ad* 20 = *Bhojapr* 112)

Kkbh (*ad* iv 1 = *Megh* 102, *ad* v 1 = *Rghv* i 13), also
रक्तस्त्व नवपल्लव (*ad* iii 1 = *Sbhv* 1364, श्रीयशोवर्मणः, *Mahānāt* iv 34, *Kuvalay ad* 56 anon, *Dhvanyāl*, pp 90–1 anon, *At*, p 39 anon, Nami *ad* Rudrata, x 29 anon)

Suvrttat (*ad* ii 5 = *Rghv* i 12, ii 6 = *Kum* i 1, ii 22 = *Kum* ii 64, ii 34 = *Megha* 49 and 1, ii 38 = *Śak* 39, iii 17 = *Kum* i 39 and iii 29, iii 18 = *Kum* viii 63, iii 19 = *Kum* i 61, iii 21 = *Megha* 2)

At, p 19 = *Rghv* iv 49, *Pratāpar* Comm, p 150 = *Śak* i 22 (17), *Rasagang*, p 318 = *Rghv* v 68, p 340 = *Kum* i 3, *Ekāv* Comm, p 104 = *Rghv* xii 14, and *Śak* vii 17, *Dhvanyāl*, p 123 = *Megha* 8 and *Śak* i 20, p 124 = *Śak* i 20 (15), Nami *ad* Rudrata, p 12 = *Rghv* i 77, p 110 = x 48, p 159 = *Kum* iv 16

Padyavac (iii 40 = *Rghv* vii 50, v 8 = *Ratnāvalī*, ii 38, *Kvs* 422, vi 11–12 = *Megha* 103 and 95, vii 20 = *Rghv* xix 27, ix 41, पयोधराकार *v supra*, xii 24 = *Śak* 131, xiii 13 = *Śak* 312, xv 69 = *Śak* 170)

Daśar मत्ताना कुसुमरसेन षट्पदानां (*ad* iii 14, विक्रमोर्वश्या)

Kumāradāsa (Kumāra, Kumāradatta, Kumāra Bhatta, Bhatta Kumāra seventh century? Aufrecht, ZDMG xxvii, p 17, CC i, p 110, Peterson, op cit, pp 24–5, Bhandarkar, *Report*, 1897, p xxv, Leumann, *Zum Jānakīharana des Kumāradāsa* (Vienna Oriental Journal, vii 226–32), Thomas, *The Jānakīharaṇa of Kumāradāsa* (JRAS 1901, pp 253–80), Keith, ibid pp 578–82, editions of the *Jānakīharana*,

by Dharmārāma (Colombo, 1891), Haridāsa (Calcutta, 1893), Nandargikar (Bombay, 1907))

366 बाले नाथ विमुञ्च (+*Skm* ii 216, अमरो, Amaru, 57 etc, etc)

+*Skm* तन्व्या मनोज्ञस्वर (ii 369 = *Jānakīh* vii 17)

-*Padyāv* प्रियसखि न जगाम (314) [1]

- *Sml* See Bhandarkar, loc cit The verses come from the *Jānakīharana* (95*a* (P 78*b*) = i 36, 95*b* (P 79*a*) = i 34, P 81*b* = vii 7, B 96*b* = i 32, 98*b* = i 29, P 114*a* = viii 96, B 132*a* (P 106*a*) = iii 38, 191 = vi 3, 192*a* = vi 4), except the following —

प्रथममनुतरन्ती (P 106*a*) [2]

न पाणिप्रच्छाद्य (P 106*a* = *Sp* 3943, कस्यापि

बाले नाथ . . (P 86*b*, B 105*a*, see above)

प्रचण्डवातोपरमेण निश्चलं (B 184*b*)

S-Hārāv C 10*b*, 112 = *Jānakīh* i 34, 13*b*, 51 = i 32, 14*b*, 68 = i 29, also

प्रत्यग्रभास्करकरारुण (60*b*, 605) [3]

Sbhv 1569 anon = *Jānakīh* i 28, 1654 = iii 2, 1751 = xi 53, 1752 = xi 59, 1753 = xi 60 1754 = xi 73, 1755 = xi 75, 1757 = xi 63, 1812 = xii 9, also the following —

प्रियसखि न जगाम वामशील-
स्फुटममुना नगरेण नन्दसूनुः ।
अदलितनलिनीदलेव वापी
यदहतपल्लव एव काननान्तः ॥

प्रथममनु[त]रन्तीष्वभ्रमसि प्राणनाथ
प्रतियुवतिषु सेर्ष्यावृत्तयः सुभ्रुवोऽपि ।
सललितमवतेरुः सक्रम न्यासभीते(*sic* for त ?)
स्खलितचरणगुञ्जन्नूपुराः कौतुकेन ॥

प्रत्यग्रभास्करकरारुणशातकुम्भ
रत्नावलीकिरणभास्वरभाजनेषु ।
यत्स्वादुहृद्यहितमन्नमनल्पमत्ति
काले जनः प्रिययुतस्तदुशन्ति धर्मान् ॥

अभिनव गलितांशुक (2161)
किं भूषणेन रचितेन (2165)
बाले नाथ . (1614, see above)
स्वामिन् प्रभो प्रिय गृहाण (2096 = *Śp* 3691)

Śp 3356 = *Jānakīh* i 29, 3344 = i 32, also
बाले नाथ . . (3554, see above)
स्वामिन् . . (3691 = *Sbhv* 2096 above)

Aucityav अयि विजहीहि दृढोपगूहन (*ad* 24, see Peterson, loc cit)

Ujjvaladatta *ad Uṇādisūtra*, iii 73
महिषधूसरितः सरितस्तट (*Jānakīh* xi 71 = Rāyamukuta *ad Amarakośa*, i 1 14, 23)

Rāyamukuta's commentary (*Padacandrikā*) on the *Amarakośa* *ad* i 1 3 16 (Kumāradāsa) = *Jānakīh* xi 92, *ad* i 1 4 23 (*Jānakīh*, see above) = xi 71, *ad* i 17, 6 (Kumāradāsa) = ix 12, also (fragments)
अथोद्बन्धुस्य भयकरे करे (*ad* i 1 2 34, *Jānakīh*)
रविर्मनाग्दर्शितवासर. सरः (*ad* i 1 3 2, *Jānakīh*)

On grounds of style the following two anonymous verses might also be ascribed to this poet —
मुखाश्रवन्तमास्वाय (*Sarasvatīk* *ad* i 12 anon)
सपदि पङ्क्तिविहगमनामभृत् (Vāmana, ii 1 13 anon, *At*, pp 22–3 anon, Hemac, p 166 anon, see my remarks, J R A S 1901, pp 266–7)

Kumudākaramati (perhaps identical with the Buddhist writer of the same name, author of a *sādhana* in the *Sādhanasamuccaya* Bendall, *Cambridge Catalogue*, p 155, Thomas, *Deux Collections de Sādhanas*, Muséon, 1903, pp 14 and 21)
9 एकस्यापि मनोभुवस्त्वद्बला

Kṣitīśa (Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 511, C C i, p 134 No information)
471 ह्रिया ससक्ताङ्ग तदनु

Skm तीव्रार्कद्युतिदह्यमान (iv 112, given with translation by Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 511)

GONANDA (? = Gonandana, quoted by Rājaśekhara? Aufrecht, C C i, p 159, Bhandarkar, *Report*, 1897, p xix
385 सखि कलितः स्खलितो

CAKRA (according to the editor of the *Aucityavicāracarcā* (p 145 n) = Cakrapāla, brother of Muktākana and contemporary of Ānandavardhana Aufrecht, C C i, p 174, Peterson, *Fourth Report*, 1886–92, p xxvii Possibly identical with the Śrī-Cakra mentioned by Ksemendra (v infra), or with the author of the *Citraratnākara kāvya* ?
418 नाकानोकहसभवैः

Aucityav देवो जानाति सर्व (*ad* 25, श्रीचक्रस्य)

Suvrttat सत्य पातालकुक्षिभरि (*ad* ii 40, श्रीचक्रस्य)
नेतु नौभिरिमा न यान्ति (*ad* iii 22, श्रीचक्रस्य)

Kkbh सरस्यामेतस्यामुदर (*ad* ii 1, चक्रपालस्य = *S*-*Ratnak* v 66 anon)

CAKRAPĀNI (Aufrecht, C C i, p 175 No information)
405 परीरम्भारम्भ. स्पृशति

Shm अग्रे वितत्य चरणौ (v 12)
आरूढान्तरयौवनस्य (i 269)
तस्या नाम मया कथ (i 27)
यत्काण्ड गगनद्रुमस्य (i 219)

Padyāv कस्त्वं भो निशि केशवः (281 = *Shm* i 278 anon)

CITRĀNGA (no information)
431 मध्येसद्म समुन्नता

CINTŪKA (no information)
238 आर्द्रौ विस्मयनिस्तरङ्ग

CITTAPA, CHITTAPA, CHITTIPA, CHINNAMA, CHITRAMA (contemporary of Bhoja, tenth century Aufrecht, C C i, p 193, Z D M G xxvii, p 29, Bhandarkar, op cit, pp xxvii–viii)
462 किं वातेन विलङ्घिता (*Shm iii 29)

*Skm (in addition to the above)

अच्छिन्नमेखलमलब्ध (i 137)

अलुब्धाः परितः स्फुरन्ति (iii 37 = *Sūktiratn* 45b, 762 anon , *Kāvyapr ad* v 2 anon , *At* , p 37 anon , *As* , p 190 anon , *Rasagang* , p 346 anon , *Citram* , p 44 anon , *Citrakh* , p 19 anon)

अन्या साधिगता त्वया (v 119)

अन्विष्यन्निरय चिरात् (iii 90)

आकर्षन्निव गा (iii 120 = *Sbhv* 2419, सिहदत्तस्य, *Śp* 5383, id)

आदाय मासमखिल (iv 235 = *Sbhv* 660, कस्यापि, *Śp* 4015, ditto , *S-Samcaya,* xxiii 2 anon , *Padyarac* xiii 14, कस्यापि)

काष्ठच्छायमिषेण (i 22)

कल्पान्ते शमितत्रिविक्रम (i 90 = *Śp* 98, क्षिचमस्य, *Sarasvatīk ad* iii 34 anon , *Sml P* 5a , *Sml B* 11b)

का त्व कुन्तलमल्ल (iii 244)

कालिन्दि ब्रूहि कुम्भोद्भव (iii 2 = *Kuvalay ad* 65 anon , *Ah* , p 274 , *Sāras* iii 101 anon , *S-Ratnak* 75a, 79 anon (from a poem relating to a Kuntaleśvara , so also iii 244))

किमस्मान्विद्वेक्षि (v 371)

तटमुपगतं पद्मे (iv 335 = *Sabhyāl* vi (25b), कस्यापि, *Padyarac* xi 40, कस्यापि)

तेषा त्वं निधिरागसा (v 117)

दिक्कालात्मसमैव (i 82 = *Kuvalay ad* 104–5 anon , *Sarasvatīk ad* ii 53 anon)

देव त्वद्भुजयोर्बलं (iii 189)

देव त्वं मलयाचलो (iii 135 = *Khandap* 101)

द्वीन्द्रं भाति जगत् (iii 54)

निरानन्द· कौन्दे मधुनि (iv 145 = *Sml B* 37b , *Sarasvatīk ad* i 69 anon , *S-Samcaya,* xviii 8 anon , *Padyavenī,* vi (58b), कस्यापि, *Padyatar* 77 anon , *Sūktiratn* 517 anon , *At* , p 49 ,

Vāmana *ad* iii 1, 12 = *Shm* ii 778 नवकरस्य is a different verse)

पञ्चामूरयुग विभज्य (iii 201 = *Sarasvatīk ad* v 1?5 anon)

पर्यङ्कोराजलक्ष्या (iii 144)

भेकैः कोटरशायिभिर् (iv 115 = *Sbh* 843, दाक्षिणात्यस्य, *Śp* 777, अकालजलदस्य, *S-Samaya*, xi ? anon, *S-Ratnak* iii 72 anon *Padyaveṇī* vi (62*a*), अकालजलदस्य, *Padyarac* xiv 77, भोजप्रबन्धात् *Bhojapr* 199)

मज्जन्मातङ्गकुम्भ (v 53)

मातुः खिद्यमय ततान (iii 230)

मिथ्या देव भुजेन ते (iii 38 = *Sarasvatīk ad* iii 33 anon)

मौर्वी धारय पुण्डरीक (iii 56 = *Sarasvatīk ed* i 73 anon)

रामः सैन्यसमन्वितः (iii 245)

लभ्यन्ते यदि वाञ्छितानि (iii 68 = *Sarasvatīk ad* ii 144 anon)

लूने पञ्च ततश्चतुष्टय (v 110)

वर्षासभूतपीतिमान (iii 221)

वाचा . . . सरमणस्तस्थे वन लोमदः (iii 3)

वाल्मीकेः कतमो ऽसि (iii 36)

सकल्पे ऽङ्कुरितं (iii 53)

सप्ताम्भोधीन् पिबद्भिर् (iii 178)

समाजे सम्राजा (iii 96)

समालम्ब्यान्योन्य (iv 358)

सूर्यो धामवता न किं (iii 17)

स्वामिन्नम्बुजनाथ (iii 1)

हंस ज्योत्स्नाकुमुद (iii 57)

The verse mentioning Bhoja reads as follows —

वाल्मीकेः कतमो ऽसि कस्त्वमथवा व्यासस्य येनैष भो.
श्लाघ्यः स्यात्तव भोजभूपतिभुजस्तम्भस्तुतावुद्यमः ।
पङ्गु. पर्वतमारुरुक्षसि विधुस्पर्शं करेणेहसे
दोर्भ्यां सागरमुत्तितीर्षसि यदि भ्रमः किमत्रोत्तरम् ॥

The rather numerous citations in the *Sarasvatīkanthābharana* are, therefore, by a contemporary

Sml अन्यः कः चारवाड्डे (P 150*a*) [1]
अभ्युद्धृता वसुमती द्लित (B 165*a* = *Shm* iii 264, श्रीहनुमतः, *Sarasvatīk ad* i 76, v 176 anon, *Bhojapr* 213)
कल्पान्ते . . . (P 5*a*, B 11*b* = *Shm* i 90 *supra*)
कूर्म. पादाङ्घ्रियष्टिर्भुजग (P 140*a*) [2]
गौरीविभज्यमानार्धे (P 3*b*) = *Shm* i 49, कस्यचित्, *Anargh* vii 118)
निरानन्द. . . . (B 37*b* = *Shm* iv 145 above)
यस्याधो गगनं रसातल (B 168*a*)

S-Hārāv किं वीणाक्वणितेन (37*b*, 193, क्षित्तिपस्य) [3]

Ak कालिन्दि . . . (p 274, see above)
किं ते निर्जिताः (p 274, Kuntaleśvara named)

Ganaratnamahodadhi (ed Eggeling)
न पुष्कली ते स्वर्लोके (p 80)
साक्षात्कृते ऽथ लवणाङ्कति (p 140)

---

1 अन्य. कः चारवाड्डें त्वमिव नियमितो वानरैर्वा नरैर्वा
विप्रेणैकेन को ऽन्यस्त्वमिव करपुटीपात्रमात्रेण पीतः ।
जल्प निह्न (*sic* for °ल्पन्नित्य or °त्य) पृथूर्मिध्वनिभिरवतरत्फेनकूटाट्टहासैः
स्पर्धां धत्ते पयोधेरधिकमधिपुर निर्मितो यस्तडागः ॥
वि(*sic*)त्तपस्य ॥

2 कूर्म पादाङ्घ्रियष्टिर्भुजगपतिरसौ भाजन भूतधात्री
तैलोत्पूरः समुद्राः कनकगिरिरयं वृत्तवर्त्तिप्ररोह. ।
अर्चिश्चण्डांशुराविर्गमनमलिनिमा कज्जल भूतधात्री (*sic*)
शत्रुश्रेणी पतगा ज्वलति रघुपते त्वत्प्रतापप्रदीपः ॥
— त्तपस्य ॥

3 किं वीणाक्वणितेन किं मधुकरीहुङ्कारितेनापि किं
कन्दर्पायुधसिञ्जितेन तरुणीहुङ्कारितेनापि किम् ।
श्रीमच्छित्तिपसत्कवेर्यदि वचो हेरम्बकुम्भस्थली
मुक्ताम्भःसुभगं सुधासहचरं कर्णोदरं गाहते ॥
क्षित्तिपस्य ॥

JHALAJJHALA (J VĀSUDEVA = VĀSUDEVA BHATTA, Aufrecht ZDMG xxvii, p 32, CC i, p 214 No information)

268 प्रहरविरतौ मध्यिवाह्नः (*Sbhi* 1048, *Śp* 3389, *Skm* ii 446, अमरोः, Amaru, 12, *Daśar* ad iv 59 (Amaru), *Rasagang*, p 31 anon)

Sml अलमलमघृणस्य (B 83*a* = *Padyāv* 227, अङ्गदस्य, *Subhyāl* iv 102, वासुदेवस्य, *Sbhi* 1418, *Śp* 3513)

प्रहरविरतौ . . (B 61*b*, see above)

Subhās नाश्चर्यमेतदधुना (iv 83 = *Sbhi* 415)

मत्तेभकुम्भदलनाकुल (viii 23 = *Sbhi* 603)

Sbhv अनुक्षतगण्डशैलमद (606)

अयि चकितमुग्धचातक (67)

अलमलमघृणस्य (1418, see above)

अखिलखण्डे जगति (628)

आजन्मनो विहितभक्ति (3130)

इय पक्षी भिल्लिर् (768 = *S-Ratnak* xi 411 anon, *Padyarac* xiv 39, भर्तृहरेः)

उत्सन्नमापणमसुं (960)

काम भवन्तु मधुलम्पट (930 = *Śp* 1144, श्रुतधरस्य)

किरति मुखगृहीत (769)

तैस्तैर्गुणैः किल कलास्वपि (1562)

दौर्भाग्य वचसा तनोर् (770)

नाश्चर्यमेतदधुना (415, see above)

प्रहरविरतौ . . (1048, see above)

मत्तेभकुम्भ . . . (603, see above)

मर्मणि स्पृशति भाषते (1417)

यदि नाम दैवयोगात् (691 = *Śp* 811, कस्यापि *S-Samcaya*, xii 9 anon, Bhartrhari, *Suppl* 21)

ये निर्दहन्ति दशन (1400 = *Kis* 282 anon)

सखे खेद मा गाः (3191)

सत्पथा ऋजव. (229)

सतापो न खलु नरेण (3128)

हहो विधे विविधपण्डित (3134)

Śp अलमलम . (3513, see *Sml* above)
प्रहरविरतौ . . . (3389, see *Sml* above)

DIMBOKA (see HIMBOKA)

TRILOCANA (mentioned by Rājasekhara as author of a *Pārthavijaya* Aufrecht, Z D M G xxvii, p 32, C C i, p 238, Peterson, *Report*, ii, p 63, *J Bomb As Soc* xvii, p 66, Bhandarkar, *Report*, 1897, pp xviii, xxix)

13 दरोन्मुक्तारक्तस्फुरद्॰
14 कन्दर्पादपि सुन्दराकृति
69 शीतार्त्तैरिव भर्मशैशिर (Trailocana)

Sml क्षयन्ति चारुचरितैः सुजनस्य (B 24*b*)

Śp उच्चैःस्थानकृतोदयैः (764 = **S-Prab* 215 anon)
तावत्कविविहगाना (187 = *Padyarac* xv 86 refers to Mayūra)
हृदि लग्नेन बाणेन (186 = *Padyarac* xv 86 refers to Bāna)

Padyarac तावत्कवि . . (xv 86, see above)
हृदि लग्नेन . (xv 86, see above)

DAKSA (Aufrecht, C C i, p 241 No information)
341 काश्मीरपङ्कखचित (**Shm* ii 640)

**Shm* (in addition to the above)
अपनय महामोह (iii 141)
आक्रान्त बलिभिः प्रसह्य (v 256)
दंष्ट्रासकटवक्त्रा (i 201 = *Kis* 43, वाक्पते., *Khandap* 37, *Śp* 4066, हनुमत.)

DANDIN (sixth century? Aufrecht, Z D M G xxvii, pp 34–5, C C i, p 243, Pischel, Introduction to his edition of Rudra's *Śrngāratilaka* (Kiel, 1886), pp 13 sqq)

240 अयं ते विद्रुमच्छायो (**Shm* ii 358, कस्यचित्, etc, etc)

**Shm* v 23 = *Kāvyād* ii 10, also
क्वचिदमरसरित्क्वचित् (i 58)
ज्योतिश्चक्राक्षदण्डः (i 217)

Sml B 131a = *Kāvyād* III 103, also
  वनिताकरतामरम (B 131a, P 105b, see under KĀLIDĀSA)

S-Hārāv C 31a = *Kāvyād* II 141

Padyaveṇī, VII (68a) = *Kāvyād* II 286

Śp Only citations from the *Kāvyād* 275 = I 78, 449 = II 171, 518 = III 120, 540 = III 108, 546 = III 43 548 = III 84, 569 = I 71, 570 = II 10, 3080 = I. 323, 3366 = II 129, 3393 = II 141, 3394 = II 151 3642 = II 214, 3655 = II 338, 3997 = II 286, 4023 = II 302, 4068 = II 191) and *Daśakumāracarita* (127 = I 1, 558 = VI, p 150 (Wilson))

Padyarac VII 11 = *Kāvyād* II 141, XIII 12 = II 286 XV 32 = I 78, also (perhaps)
  अय जन. परो वेति (XV 31 = *Skm* V 171, केशटस्य *S-Ratnak* VI 150 anon, *Subhāṣ* VI 4 भट्टोद्भटस्य, *Sbhv* 498, भट्टोद्भटस्य, *Śp* 273 कस्यापि, *Siṃhāsanadvātriṃśikā*, 165, *Ind Spr* 550, etc, etc)

DĀMODARA (KAPILA DĀMODARA = DĀMODARA DEVA and DĀMODARA BHAṬṬA? Aufrecht, C C I, p 250, Peterson, op cit, p 44 No information)

411 सुतनु नितम्बस्तव पृथु

Skm कैलास रे पशुपति (IV 161)
  शीलं शातयति श्रुत (V 235)

Padyāv मा गर्वमुद्वह कपोलतले (299b = *Skm II 700, केशटस्य, *Sabhyāl III 52 anon, *Sāras I 122 anon, *Sarasvatīk* ad I 81, V 143 anon, *Sāhityad*, p 56 anon, *Daśar* ad II 22 anon Hemac Comm, p 102 anon)

Padyaveṇī (the same Dāmodara?)
  अम्बरान्तमवलम्बितुकाम (V 96) [1]

अम्बरान्तमवलम्बितुकाम
सध्यया समभिवीक्ष्य तु कामम्।
अन्धकारमथ(*sic* for व?)गम्य तनून
लज्जयेव निरगम्यत नून ॥

आलिङ्गन् भृशमङ्गकानि (IV 120 (380)) [1]
एहि तत्र चिनुव. सुकौसुम (V 57, दा°°भट्टस्य) [2]
क्व गृहाणि कुत्र गुरवो (IV 108 (368), दा°°भट्टस्य) [3]
जानुदघ्नकमुपेत्य वारि तद्द (V 81) [4]
दिङ्मुखोत्थशरपाण्डुरभागा (VI (55a), दा°°भट्टस्य) [5]
धूर्तकाममभिवीक्ष्य नीरतो (V 82) [6]

---

[1] आलिङ्गन् भृशमङ्गकानि स(*sic* for सु ?) दृशामास्यानि चुम्बन्नय
वक्षोजोरुनितम्बक च नखरश्रीचित्रभाव नयन् ।
बिम्बौष्ठामृतमापिबन् शिथिलयन्नीवी करक्रीडना
सगेनातिसहासकेलिपरमः स्वैर विचिक्रीड ना ॥

[2] एहि तत्र चिनुवः सुकौसुम
कौसुमञ्जु सुमनस्तरुश्रियाम् ।
एकिकामिनि (*sic* for °ति ?) ततान मानिनी
मानिनीयकपटाद्गृह क्षण ॥

[3] क्व गृहाणि कुत्र गुरवो ललनाना
ह्युभयं पुन. सरभसोच्चलनानाम् ।
क्व कुलत्रय क्व दयिता क्व नु नीति.
क्व जनादरः क्व च सतामनुनीति. ॥

[4] जानुदघ्नकमुपेत्य वारि त
द्वारितप्रबलभीः पुरोगमा. ।
काचनाशु सहसा न्यवर्तता
वर्ततामथ समीक्ष्य भीरुका ॥

[5] दिङ्मुखोत्थशरपाण्डुरभागा
पक्वसस्यफलितोदरभागा ।
गुर्विणी त्वमिव रम्यतरागा
भूः शरत्समयसगतरागा ॥

[6] धूर्तकाममभिवीक्ष्य नीरतो
नीरतोत्त(*sic*)मनुमाप्तभीस्तटात् ।
काचनाश्वपससार दूरतो
दूरतो न हि न हीति भाषिणी ॥

धूलिधूसरतनुद्युतिक्रमा° (v. 36, 1
नानाश्लेषरसाद्या (v. 67a [2]
पद्मिनीसरसिजाननादृगा° (v. 49
पीडितैककुचमेकिकाच्युत (v. 58, दा°°भट्टस्य)
पुष्पधामपरिधापनामिषान् (v. 59 दा°°भट्टस्य)
मण्डित कतिपयैश्च भानवैर् (v. 50 [6]
वारुणी दिशमपेतविहगा (v. 91 दा°°भट्टस्य

धूलिधूसरतनुद्युतिक्रमा
तिक्रमादित्य(*sic* for °त्य?)मनन्तवर्त्मन ।
मन्दगाध्वगतनो समानता
मानताभजन (*sic* for °त?) मूर्तिरैन्दवी ॥

म(ना?)नाश्लेषरसाद्या सद्भावार्द्रा गुणोज्ज्वला सरला ।
अभिमतपात्रमलब्ध्वा सीदति कविता च वनिता च ॥

पद्मिनीसरसिजाननादृगा
न्नादृगानमुखरालिमालिका ।
उत्थितेव खलु धूमकालिका
कालिकाव्यथितवैरहानलात् ॥

पीडितैककुचमेकिका च्युत
काच्युत कुसुममाशु बिभ्रती ।
एकबाहुकृतकण्ठलम्बना
लम्बनानि परिरभ्य चावरत् ॥

पुष्पदामपरिधापनामिषा
न्नामिषादरिषु सक्तितोरपि (*sic*) ।
द्राक्सखीपुरत एव सस्वजे
सस्वजे वितनुतः कयाचन ॥

मण्डित कतिपयैश्च भानवै
र्भानवैर्हरिहरिन्मुखं करैः ।
केसरस्य किल कर्णपूरकैः
पूरकैरिव मनोरमच्छवे ॥

वारुणी दिशमपेतविहंगा
वीक्ष्य भीभ्य इव वीतविहंगा ।
दिग्भ्य आययुरमन्दरवन्तः
स्वस्वनीडतरुमादरवन्तः ॥

स्निग्धापाङ्गगलद्दृशः (IV 119 (379)) [1]
स्व विकीर्णमुदये सवितार (V 90, दा॰॰भट्टस्य [1]) [2]

Sbhv श्रीसन्निधानविलसद् (2528, कपिलदामोदरस्य)

Śp (Dāmodara Deva)
अहमिह हतविधौ (4116 given with translation by Aufrecht, Z D M G XVI, p 750)
धावन्तः प्रतिवासर (4109)
निःस्नेहो याति निर्वाण (4100)

DĀMODARAGUPTA (eighth century, author of the *Kuttanīmata* or *Śambhalīmata* (Kāvyamālā, III) Aufrecht, Z D M G XXVII, p 35, C C I, p 251, Peterson, op cit, pp 44–5, *Fourth Report*, p XLIV, Bhandarkar, *Report*, 1897, p XXIX)
138 स जयति सकल्पभवो (*Kuttanīmata* 1)

Sml 154*b* = *Sbhv* 2339 = *Kuttanīm* 392, and = *Sbhv* 2338 = *Kuttanīm* 398

Subhās IV 83 = *Sbhv* 420 = *Kuttanīm* 672

Sbhv 423 = *Kuttanīm* 672, 1071 = *K* 102, 1263–4 = *K* 440–1, 1388 = *K* 104, 2271 = *K* 433, 2338 = *K* 398, 2339 = *K* 392, 2342 = *K* 799, 2529 = *K* 742, 2530 = *K* 744, 2531–2 = *K* 746–7, 2533 = *K* 757, 2534 = *K* 763, also the following —
आरोग्य विद्वत्ता (234 = *Śp* 317, कस्यापि, **Sūktiratn* I 176 anon, **Subhās* III 31 anon)
स कथ न स्पृहणीयो (1560 = *Śp* 3353, कस्यापि)
यद्गीमतातिवेगेन (2330)

---

1 स्निग्धापाङ्गगलद्दृशः स्मररसावेशाद्धृतापत्रपा.
सीत्काराञ्चितमन्दहासमधुरालापाः स्खलत्पत्रप(*sic* for ॰क?)ा ।
चाटूद्यन्मणिताः प्रकम्पसुभगाः स्विद्यत्कपोलाल[स]
त्सर्वाङ्गद्युतिभासुरा ह्यरमयन्गोपीः स लीलालयः ॥

2 स्व विकीर्णमुदये सवितार
तेजसा वसुचयं सवितारम् ।
सहरन् वणिगिवेहतमह्ना
य (*sic*) प्रयाति च यतो गतमह्ना ॥

चक्रिता च मृताचार्य 2331
उपयुक्तखदिरवीटक 2336 = Śp 4051, क्षेमेन्द्रस्य
Śp 3967 = Sbhā 2271 = K 433
Khbh ad v 1 = K 402

DHARAṆĪDHARA (Aufrecht, C C i, p 268 No information)
83 सकुचिता इव पूर्व
153 निजनयनप्रतिबिम्बैर् (*Skm ii 347 *Sml B 132b
P 106b, गोइधोइकविराजयो, etc
294 पुनरुक्तावधि वासर (*Skm ii 158)
*Skm निजनयन (ii 347, see above)
पुनरुक्तावधि . . (ii 158, see above)
प्राणेशमभिसरन्ती (ii 330 = Śp 3612, कस्यापि
यत्पार्श्वास्फालवेगाज् (i 189)
*Padyāmṛtat कोदण्डस्तव हस्तगो (ii 54 = Padyarac iii 36)
Padyarac अध्यायो धनवेदिमार्गण (ii 21)
कोदण्ड . . (iii 36, see above)
राजेति त्वणदाकर (ii 10)

DHARMAKARA (= DHARMĀKARA? Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 516, C C i, p 270 No information)
82 स्नेह स्रवन्ति तरव
172 मनसिजविजयास्त्र
*Skm अलङ्घ्यं सर्वेषामिह (v 222 given with translation by Aufrecht, loc cit)

VAIDYA DHANYA (Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 525, C C i, p 611 No information)
401 न मन्दो वक्रेन्दुः (*Skm ii 221)
*Padyār याः पश्यन्ति प्रियं स्वप्ने (318 = Śp 3434, कस्यापि, *S-Hārāv C 37a, 400 anon)

DHARMAKĪRITI (sixth to seventh century Aufrecht, *Ind Stud*, xvi, pp 204–7, Z D M G xxvii, p 41, C C i, p 268 and reff, Peterson, *J Bomb As Soc*, xvi, pp 172–3, op cit, pp 46–8, Bhandarkar, *Report*, 1897, p xxx, Max Muller, *India what can it teach us?* (index), Takakusu, translation of I-tsing's *A Record of the Buddhist Religion*, pp lv sqq, Lévi, *Bulletin de l'École*

Française d'Extrême Orient, III, p 45, Stcherbatskoi, *Teoriya Poznaniya i Logika* , I, pp XXIII sqq The statement of a commentator upon the *Vāsavadattā* (see Hall's edition, Introduction, p 10) that Dh was author of a work upon *Alamkāra* is unsubstantiated, see Lévi, loc cit In the Tibetan *Tanjur* the only verse compositions (other than *kārikāh*) ascribed to this author are two *stotras* The following is a list of the works attributed to him —

1 *Codanayanāmaprakarana* (*Mdo*, xcv, foll 384–416)

2 *Jātakamālātīkā* (*Mdo*, xci, foll 118–375)

3 *Tantrānantarasiddhināmaprakarana* (*Mdo*, xcv, foll 416–20)

4 *Nayabindunāmaprakarana* (*Mdo*, xcv, foll 347–55, published in Sanskrit by Peterson, *Bibl Ind* 741, in Sanskrit and Tibetan by Stcherbatskoi, *Bibl Buddhica*, VIII, in Tibetan by de la Vallée Poussin, *Bibl Ind*, 1179)

5 *Pramānavārttikakārikāh* (*Mdo*, xcv, foll 194–259, often cited as *Vārttika*)

6 *Pramānavārttikakārikāvrtti* (*Mdo*, xcv 420 – xcvi 380)

7 *Pramānaviniścaya* (*Mdo*, xcv, foll 259–347)

8 *Pramānaviniścayatīkā* (*Mdo*, cix 1 – cx 188)

9 *Buddhasya nirvānastotra* (*Bstod*, foll 222–3)

10 *Sambandhaparīksāprakarana* (*Mdo*, xcv, foll 375–7)

11 *Sambandhaparīksāprakaranavrtti* (*Mdo*, xcv, foll 377–84)

12 *Sarvadurgatiparisodhanamarahomamandalopāyikā* (*Rgyud*, lxiii, foll 214–38)

13 *Śrīvajradādākasya stavadandaka* (*Rgyud*, xii, foll 262–4)

14 *Sūtrasiddhi* (*Rgyud*, li, foll 248–9)

15 *Śrīhevajramahātantrarājasya pañjikānetravibhanga nāma* (*Rgyud*, xvii, foll 336–423)

16 *Hetubindunāmaprakarana* (*Mdo*, xcv, foll 355–75)

Verses from some of these are cited in the *Sarvadarśanasamgraha* and elsewhere, see Prof de la Vallée Poussin's translation of the Bauddha chapter in *Muséon* 1902 (index) Such philosophical *kārikās* need not occupy us here)

185 हन्तु नाम जगत्सर्वं (*S-Mukt v 7 anon

188 यातो लोचनगोचरं यदि

202 लावण्यद्रविणव्ययो (*Shm ii 339 etc

225 अलमतिचपलत्वात् (Sūktiratn 11 anon, Śp 566 बिल्हणस्य, etc)

226 नपुंसकमिति ज्ञात्वा (Sbhv 1232, कस्यचित्, Pratāp Comm, p 253 anon etc)

227 हारो ऽयं हरिणाक्षीणां (Amaru, 135, etc

229 सा बाला वयमप्रगल्भ (Amaru, 34, etc)

249 सा बालेति मृगेक्षणेति

275 वक्त्रेन्दोर्न हरन्ति बाष्प (*Shm ii 141

358 भ्रूभङ्गो गुणितश्चिर (Amaru, 97, etc)

370 भवतु विदित कृत्यालापैर् (Amaru, 30 etc)

433 प्रिये प्रयाते हृदय प्रयात

*Shm ii 141 = Kis 275 above, ii 339 = Kis 202 above also the following —

अमीषा प्राणाना (v 212 = Bhartrhari iii 7, Śānti-śataka, i 18, Ind Spr [2] 526)

असन्तो नाभ्यर्थ्याः (v 173 = Bhartrhari, ii 61, Sbhv 280, जयादित्यस्य)

शशिनमसूत प्राची (i 406)

शिखरिणि क्व नु नाम (ii 476 = Kis 187 anon, etc)

शैलैर्बन्धयति स्म (v 373)

सगमविरहविकल्पे (ii 454 = Sāhityad p 285 anon Vetālap iii 22 anon, Ind Spr [2] 6671)

Sbhv 1472, 1587, 1617 = Kis 202, 358, 370 above, also the following —

सन्मार्गे तावदास्ते (2246 = Bhartrhari, i 59, *Sml B 92a, बाणभट्टस्य, *Saml 8 anon, *S-Mukt iv 13 anon, *S-Ratnak v 135 anon, *S-Hārāv 4a, 33 anon, Vetālap xiv 3 (p 35) anon, Śp 3300, बाणभट्टस्य)

सोत्कः परिभ्रमसि किं (737)

स्वच्छन्दं हरिणेन या (657 = Śp 947)

हसति हसति स्वामिन्यु° (3232 = *Shm v 209, कस्यचित)

Śp स्वच्छन्दं . . . (947, see Sbhv 657 above)

Aucityav *ad* 11 = *Kvs* 202 above

Dhvanyāloka अनध्यवसितावगाहन (p 217, *ad* iii 41)

लावण्य . . . (ibid, p 216, see above)

NARASIMHA (Aufrecht, Z D M G xxvii, p 44, C C i, p 277, Peterson, op cit, p 50 No information Concerning the variants of the name, *Nrsimha, Narahari, Nrhari*, see Aufrecht, Z D M G xli, p 487 But it has not been ascertained whether the author of the verses is related to any of the very numerous writers or others bearing any of these names)

Shm कपोल पत्त्रभ्य: (ii 140 = *Kvs* 396 anon)
क्षया मैव चेत: (ii 212)
घोणाघोराभिघातो (i 194)
जलार्द्रा चर्चा वा (ii 131)
नौकानिर्गमकेनिपात (iii 129)
प्रत्यग्रगोमयैर्लिप्त (v 325)
मध्येविन्ध्यवन सलील (iv 194)
यद्न्योन्यप्रेमप्रवणा (ii 30)
लिप्ता ललाटनेत्र (i 64)
स्थलीभूमिर्निर्यन् (ii 802)
हित्वा तन्मधुसद्म (iv 159)

Sml इत: काकानीक प्रतिभयमित: (B 54*b* = *Sbhv* 945, कस्यापि)
गतमतिजवाक्रान्त (B 55*a* = *Sbhv* 944, कस्यापि)
किमसि विमना: कि चोन्मादी (B 55*a* = *Sūktiratn* 698 anon , *Sbhv* 946 , *Śp* 1154)

Sbhv किमसि . . (946 , see above)
देशैरन्तरिता सवैश्च (1768 = *Shm* ii 416, श्रीहर्षस्य, corr to अमरो., Amaru, 99 , *S-Mukt* ii 94 anon , *S-Hārāv* C 40*b*, 244 anon , *S-Ślokāh*, 19*a* anon , *Daśar* *ad* iv 60 anon , *Sp* 3445, कस्यापि)
स्मररसनदीपूर (2057 = Amaru, 104 , Abhinavagupta, *Dhvanyāl*, p 133 anon , *S-Mukt* i 71 anon , *Daśar. ad* ii 15 anon , *At*, p 54 anon)

Śp किमसि . . . (1154 = *Sml B* 55*a*, etc , see above)

NĀRĀYANALACCHI (NĀRĀYANALABDHI Aufrecht, C C 1, p 293 No information)

104 अम्भोधेर्जलयन्त्रमन्दिर (*Slm* ii 784, कस्यचित्

Shm वणिगधिपते किंचिद् (iv 81)

NĪLA (Aufrecht, C C 1, p 300 No information,

58 द्विस्त्रि: कोकिलया कृत

Shm कुम्भीसञ्चिततण्डुला (v 242)

ते गोवर्धनकन्दरा. (1 306 = *Padyā.* 371

रक्तस्रोतोवहायास् (iii 190)

विदितधवलिमासि (iv 72)

PARAMEŚVARA ("quoted as a poet in the *Kavīndracandrodaya*" Aufrecht, C C 1, p 326 Below appears some confusion with Yogeśvara)

487 यदि शशिधरस्त्वद्वक्त्रेण

489 विस्फाराग्रास्तरल (योगेश्वरस्य ?)

507 व्यपेतव्यापार (योगेश्वरस्य ? = *Sarasvatīk* ad v 169 anon ,

Shm उपरि कबरीबन्धान् (ii 603)

एता. पङ्किलकूल (ii 817 = *Kis* 132, योगेश्वरस्य)

कर्पूरद्रववशीकर (1 388)

गगनतलतडाग (1 418)

पूर्णो यः कलशो (iii 77)

PĀNINI (Aufrecht, Z D M G xiv, pp 581–2, xxvii, p 46, xxxvi, pp 365–8, Pischel, Z D M G xxxix, pp 95–8, 313–16, Peterson, op cit, pp 54–8, J R A S 1891, pp 311–36, where the then known verses are given with translation, *Fourth Report*, p lxxvi, Bhandarkar, op cit, pp xvii and xxxii

The question as to the relation between the poet and the grammarian Pānini and also the question as to whether the *Pātālavijaya* and *Jāmbavatījaya* are one poem or two still await a final decision Rājasekhara identifies the authors in the verse

स्वस्ति पाणिनिने तस्मै यस्य रुद्रप्रसादत: ।
आदौ व्याकरण काव्यमनु जाम्बवतीजयम् ॥)

186 तन्वङ्गीना स्तनौ दृष्ट्वा (*Daśar* ad iv 50 anon , *At* , p 14 anon)

*Skm असौ गिरेः शीतलकन्दरस्थ. (v 21)
उत्तुङ्गेभ्यो सुदूर घन (v 363)
उपोढरागेण विलोलतारक (i 412 = *Sml B 139b, *S-Ratnak 33a, 19 anon, *Saml 169 anon, *Sāras ii 27 anon, Sbhv 1969, *Śp* 3634, *Dhvanyāl*, p 35 anon, *As*, p 83 anon, Hemac, p 274 anon, *At*, p 36 anon)
कह्लारस्पर्शगर्भैः (i 411)
चञ्चत्पक्षाभिघात (v 364)
पाणौ पद्मधिया (ii 606 = *Kvs* 199 anon, *Padyarac* ix 32, अचलस्य (see ACALA), etc)
पाणौ शोणतले (ii 240 = *Kvs* 364 anon, etc)
मुखानि चारूणि (ii 88)

*Sml उपोढरागेण . . . (B 139b, see *Skm above)
चपाः चामीकृत्य (B 119b = *Kvs* 129 anon, *Skm ii 812, श्रीकण्ठस्य, *Padyarac* xi 35, etc)

The above verses from *Skm and *Sml are all given by Aufrecht, with translation, in the articles cited

Sbhv अथाससादास्तमनिन्द्यतेजा (1898)
उपोढरागेण . . . (1969, see *Skm above)
ऐन्द्र धनुः पाण्डुपयोधरेण (1815 = Vāmana *ad* iv 3, 27 anon, Abhinavagupta *ad Dhvanyāl*, p 37 anon, *As*, p 92 anon, *Sāhityad*, p 309 anon)
चपा चामीकृत्य (1765, see *Sml above)
निरीक्ष्य विद्युन्नयनैः पयोदो (1943 = *Kuvalay ad* 60 anon, *Ak*, p 254 anon, *Pratāp* Comm, p 405 anon)
प्रकाश्य लोकान् भगवान् स्वतेजसा (1904)
विलोक्य संगमे राग (1887 = *Śp* 3586, कस्यापि)
शुद्धस्वभावान्यपि संहतानि (1968)
सरोरुहाक्षीणि निमीलयन्त्या (1899)

Śp उपोढरागेण . . . (3634; see *Skm above)
चपाः चामीकृत्य . . (3869, see *Sml above)

Padyarac चपा. . . (xi 35, see *Sml above)

Nami *ad* Rudrata's *Kāvyālaṃkāra*

गते ऽर्धरात्रे परिमन्दमन्दं ii 8

सध्यावधू गृह्य करेण ibid पातालविजये, a fragment of a verse)

Rāyamukuta in his commentary on the *Amarakosa* quotes three fragments from Pānini's poems (see Aufrecht, Z D M G xiv, p 582, Peterson, J R A S 1891, p 319, Bhandarkar, *Report*, 1883–4, pp 62 and 479

स पार्षदैरम्बरमापुपूरे (*ad* i 1, 1, 31 (35)

पय' पृषन्तिभि· स्पृष्टा लान्ति वाता· शनै शनै· ।
(*ad* i 2, 3, 6)

स सृक्कणीप्रान्तमसृक्प्रदिग्ध
प्रलेलिहानो हरिणारिरुच्चै·। (*ad* ii 6, 91 cf Aufrecht's glossary to Halāyudha's *Abhidhānaratnamālā* s v सृक्कन्)

ĀŚAVARMAN (no information, plainly a Buddhist writer)

11 पायाद्व: समय· स मारजयिनो

PURUSOTTAMA DEVA (Aufrecht, C C i, p 342 No information)

39 भभभ्रमति कि मही (*Skm i 238)

*Skm उत्थायोत्थाय पापेष्व° (v 372 = Sbhā 3331, कस्यापि)
विश्वोष्ठाय नमस्करोति (i 338)
भभभ्रमति . . (i 238, see above)
माल्य मृणालवलयानि (ii 165)
यस्या: प्रसादपरमाम्न (i 353)
विलासिना भाग्यविजृम्भितेन (ii 859)

*Padyā अधरे विनिहितवंश (47)
कस्त्व तासु यदृच्छया (223)
कालिन्दीजलकेलि (156)
गोपीजनालिङ्गितमध्यभाग (292)
मनोगता मन्मथबाणबाधाम् (161)
मा मुञ्च पञ्चशर पञ्चशर (220)
व्यतीता· प्रारम्भा· (219)

PRADYUMNA (not later than the ninth century, according to a verse of Rājasekhara (*Sml), a playright Aufrecht, C C i, p 352, Peterson, *J Bomb As Soc*, xvii, p 59,

Report, II, p 59, op cit, p 60, Bhandarkar, *Report*, 1897, p xviii)

218 तद्व्रीडाभरभुग्नमास्य (*Shm* II 465)

361 कोपो यत्र भृकुटिरचना (*Shm* II 234, अमरो, *Śp* 3562, वामनस्य, Amaru, 38, *Padyavac* VIII 13, वामनस्य, etc)

Shm II 465 = *Kis* 218 above

Sbhi दारिद्र्यानलसंतापः (504, भट्टनारायणस्य = *Śp* 406 anon, *Bhojapr*, 102 Bāna, 279 Māgha)

PRABHĀKARA (BHATTA PRABHĀKARA OR PRABHĀKARA DEVA? Aufrecht, C C I, p 353, Peterson, *J Bomb As Soc* XVI, p 175, op cit, p 60)

286 सा सुन्दरी तव वियोग

Shm एते वामविलोचनकुच (II 873)

**Sml* सा दृष्टा यैर्न वा दृष्टा (P 65*b* = *Kvs* 248 anon, **S-Ratnak* V 215 anon, *Sbhv* 1254, शुक्रदेवस्य, *Śp* 3368, etc)

**Padyaveni* (Prabhākara Bhatta)

निदाघे संसारे (VII 69*b*)

पात्र न तापयति नैव (VI 66*a*)

शीर्णे पुष्पफले दले (VI 61*a*)

**Sabhyāl* (Prabhākara Bhatta)

असौ सुरतरङ्गिणी (III 11*b*)

Sbhv किं चित्र यदि तन्वङ्ग्याः (1537)

तन्व्याः समुत्तुङ्गकुचाग्र (1540)

सद्वंशजः साधुगुणः सुवृत्तः (897)

Śp (Prabhākara Deva)

सा दृष्टा . . . (3368, see **Sml* above)

Aucityav दिङ्मातङ्गघटाविभक्त (*ad* 20, भट्टप्रभाकरस्य, Hemac, p 149 anon)

PRAVARASENA (fifth century?, author of the *Setubandha* Aufrecht, C C I, p 356, Peterson, op cit, pp 60–1)

436 अरतिरियमुपैति (**Shm* II 185, **Padyāv* 213, कङ्कस्य, *Sbhv* 1113, कस्यापि, etc)

*Shm ii 185 = *Kvs* 436 above also
प्रियस्य रूढप्रणयस्य (ii 33
मेरुर्दण्डो यदि च पटल (iii 20

Sbhv सकेतद्राम्नि प्रथम प्रियेण (1944

Aucityav ad 16 = *Setubandha*, i 2 ad 19 = iv 20

BĀṆA (seventh century Hall, Introduction to his edition of the *Vāsavadattā*, pp 12 sqq, Aufrecht, Z D M G xxvii, pp 50–4, C C i, p 368, Peterson, *J Bomb As Soc*, xvi, p 175, *First Report*, pp 105 sqq Introduction to edition of *Kādambarī* pp 60 sqq, *Fourth Report*, p lxxxii, op cit, pp 62–6, Bhandarkar, *Report*, 1897, pp xviii, xxxiii)

93 तापं स्वम्बिरमस्य

94 वाताः पान्थनखपचाः

312 पततु तवोरसि सतत (*Sml B* 147b, *P* 118b, *Sbhv* 2120, *Śp* 3695)

*Shm अस्विन्नीषद्दलितवितत (ii 798 = *Sarasvatīk* ad i 71 anon)
घा(पा)तयति महापुरुषान् (v 355 = *Harsacarita*, v 2)
दाहच्छेदननिकषैर् (iv 94)
द्वार गृहस्य पिहित (ii 886 = *Sbhv* 1853, *Śp* 3940, कस्यापि, *Saml 286 anon)
नमस्तुङ्गशिरश्चुम्बि (i 12 = *Harsacarita*, i 1, *Subhās* i 2a, *Sml B 5a, *S-Ratnak* i 21 anon, *Sbhv* 8, *Śp* 60, *Vetālap* xxi 1 anon)
निःशङ्कशकरकर (i 101)
पादावष्टम्भनम्र (i 124 = *Sarasvatīk* ad iii 8 anon)
पुष्पाग्नी पूर्णवाङ्कः (ii 869 = *Sml P 104a anon *Śp* 3946, *Sbhv* 1857 anon)
मलयजरसविलिप्त (ii 322 = *Kvs* 525 anon, *Ah*, p 396 anon, Vāmana ad iv 3, 10 anon, etc)
मौलौ वेगादुदस्तत्यपि (i 11)
यस्योद्योगे बलाना (iii 169)

विद्राणे रुद्रवृन्दे (I 125 = *Śp* 112 = *Caṇḍīśataka* 66, as Peterson points out, and *S.-Hārāv* 13b)

समि[*sic*]ष्टो ग्रामदेव्यास् (II 870 = *Śp* 3947, मयूरस्य)

स्विन्नारण्य लुठित्वा (I 146 = Peterson, *Report*, II, p 58, *Sml P* 5b, *B* 14a, *S.-Hārāv* 15a)

Sml अन्योन्याहतदन्तनाद (B 126b, P 102a = *Śp* 3934)

उद्यद्बर्हिषि (see below नृत्यद्बर्हिणि)

कवीनामगलद्दर्पो (P 14a = *Haṃsac* I 11)

कारञ्जी कूजयन्तो (B 116b, P 95a anon = *Śp* 3851)

कीर्त्तिः प्रवरसेनस्य (P 14b = *Haṃsac* I 14)

गम्भीरोद्गर्जितेन त्रिभुवन (B 118b)

ग्रीष्मोष्मप्लोषशुष्यत् (P 95b, B 117a = *Sbhv* 1715, *Śp* 3855)

दुःखानि सद्दिशन्त्या (B 64a = *Sbhv* 1390 ?)

नमस्तुङ्ग . (B 5a, see *Shm* above)

नाधन्यानां निवास (B 180a)

नूनमाज्ञाकरस्तस्याः (B 92a = *Krs* 237 anon, *S.-Hārāv* C 4b, 37 anon, *Sāras* I 34 anon, etc)

नृत्यद्बर्हिणि दर्दुरारवपुषि (B 121b = उद्यद्बर्हिषि . *Śp* 3397, *Sarasvatīk* ad II 91 anon, *Padyarac* VII 12)

पततु (B 147b = *Krs* 312 above)

पश्चादङ्घ्रि प्रसार्य (B 177a = *Haṃsac* III, *Shm* V 9, विक्रमादित्यस्य, *Sbhv* 2420, *Kavyapr*, ad X 25 anon)

पुण्याग्नौ . . (B 127b, see *Shm* above)

भ्राम्यच्चीत्कारचक्र (B 117a = *Śp* 3857)

यथा यथास्या' कुचयोः (B 92a = *Śp* 3285, कस्यापि, *Sāras* I 42 anon)

सन्मार्गे तावदास्ते (B 92a = Bhartṛhari, I 59, *Sbhv* 2246, धर्मकीर्त्तेः, *Śp* 3300, *Vetālap* XIV 3 anon)

सर्वाशारुधि दग्ध (P 95a, B. 116b = *S.-Ratnak.* III 339 anon, *Sbhv* 1708, *Śp* 3854, *Sarasvatīk* ad II 91, V 170 anon, Hemac, p 207 anon)

सूत्रधारकृतारम्भैर् (P 14a = Harsac i 15
स्वेच्छारम्य . P 5b B 14a see Skm above
हरकण्ठग्रहानन्द (P 3b, B 7a = Harsac i 2, *Sukti-ratn 8 anon Śp 68

*Padyāv चित्राय त्वयि चिन्तिते 358

*Sabhyāl दूरादेव कृताञ्जलिर्न (v 23b = Sbh 1709, Śp 3859

*Subhās प्रीतिं न प्रकटीकरोति (v 22 = Sbh 493

*S-Hāvāv अङ्गणवेदिर्वसुधा (63a 651, 77a 47 = Harsac vii 1, Sbh 2270, Śp 230)
कीर्त्ति. (41a, 250, see *Sml above)
दु:खानि (C 35a, 81, see *Sml above)
नवोक्तिर्जा(°वो ऽर्थो जा)तिरग्राम्या (39b, 212 = Harsac i 8, *Subhās ii (14a) anon, Sbh 137, Śp 152)
वक्रोक्त्या मेण्ठराजस्य (41a, 251 = Peters ii 64)
विकचकचकलाप (C 2b, 19 = Sbh 1484, पुष्पस्य, Śp 3288, also पुष्पस्य and कालिदासस्य)
विद्राणे (13b, see *Skm above)
सन्ति श्वान इवासंख्या (35a, 155 = Harsac i 5 Śp 157)
स्वेच्छारम्य . (14a, see *Skm above)

Sbh अङ्गणवीथी . (2270 = Harsac vii 1, etc, see *S-Hāvāv above)
एकैकातिशयालवः (492)
करिकलभ विमुञ्च लोलतां (622 = Harsac ii, near the end)
गतप्राया रात्रि. (1612 = Kis 367, महोदधे., etc)
गम्भीरस्यापि सतः (1837)
ग्रीष्मोष्म . . (1715, see *Sml above)
घ्रात्वा श्रोणीमजाया (2423 = Śp 586, कस्यापि)
तरलयसि दृशं किमुत्सुकां (695 = Harsac i, Ak, p 258, Hemac Comm, p 338 anon)
दु:खदग्धा प्रविशन्त्यास् (1390, see *Sml above)
दूरादेव (1709, see *Sabhyāl above)
द्वारं गृहस्य . (1853, see *Skm above)

धृतधनुषि बाहुशालिनि (2269 = *Harsac* vii 2, *Śp* 3965)
नमस्तुङ्ग . . . (8, see **Shm* above)
नवो ऽर्थो . . . (137, see **S-Hārāv* above)
नीलोत्पलवने रेजुः (1810)
पततु . . . (2120 = *Kvs* 312 above)
पश्चाद्ङ्घ्रि . . (2420, see **Sml* above)
प्रीतिं न . . . (493, see **Subhās* above)
बभूव गाढसंतापा (1791)
मुखमात्रेण काव्यस्य (138 = *Śp* 160)
लवणाम्बुधेरम्भ. (1809, ? Bāna)
वक्त्राम्भोज सरस्वत्य° (2592 = *Bhojapr* 227, *Kāvyapr* *ad* vii 9 anon)
वरमियमङ्कुशचतिर् (632)
वियोगिनी चन्दनपङ्क (1075)
सर्वाशारुधि . . . (1708, see **Sml* above)
स्तनयुगमश्रुस्नात (2482 = *Kādambarī*, 19, *Aucity* *ad* 20, Hemac Comm, p 180 anon)
स्वेदाम्भःकणिकाचितेन (1710)
हे हेमन्त स्मरिष्यामि (1836 = **S-Muktāv* xxix 19 anon, *Śp* 3923, कस्यापि)

Śp अङ्गणवेदी . . . (230, see **S-Hārāv*, etc, above)
अन्योन्याहतिदन्त (3934, see **Sml* above)
उद्यद्बर्हिषि . . . (3397, see **Sml*, etc, above)
कारङ्गी. . . (3851, see **Sml* above)
ग्रीष्मोष्म . . . (3855, see **Sml*, etc, above)
दामोदरकराघात (498 = Ksīrasvāmin *ad* *Amarakosa*, i 1, 5, 7)
दूरादेव . . (3859, see **Sabhyāl*, etc, above)
धृतधनुषि . (3965, see *Sbhr*, etc, above)
नमस्तुङ्ग . . . (60, see **Shm*, etc, above)
नवोक्ति . . (152, see **S-Hārāv*, etc, above)
पततु . . (3946, see *Kvs* 312, etc, above)
पुण्याग्नौ . . (3946, see **Shm*, etc, above)
भ्राम्यच्चीत्कार . . (3857, see **Sml* above)

मुखमात्रेण . . . (160, see *Sbhi* above)
मृत्युः शरीरगोप्तार (380 = *Sbhi* 2309 (यमः॰) कस्यापि *Sml P* 24*a*, व्यासस्य, **S-Ratnak* vi 169 anon **S-Hārāv* 70*b*, 768 anon, **Sūktiratn* 238 anon)
वाताकीर्णविशीर्ण (3856 = *Sbhv* 1713, कस्यापि **Saml* 253 anon, **S-Ratnak* iii 348 anon)
विकचकचकलाप (3288, see **S-Hārāi*, etc, above)
विद्राणे . . . (112, see **Skm*, etc, above)
सन्ति श्वान . . (157, see **S-Hārāv*, etc, above)
सन्मार्गे . . . (3300, see **Sml*, etc, above)
सर्वाशारुधि . . . (3854, see **Sml*, etc, above)
हरकण्ठ . . . (68, see **Sml*, etc, above)

Aucityav *ad* 14 = *Kis* 227, धर्मकीर्त्ते., *ad* 20 = *Kādambarī* 3 (The verses quoted from the *Padyakādambarī* are of course, not by Bāna)

Kkbh *ad* ii = 1 *Kādambarī* 6

Suvrttat *ad* ii 17 = *Kādambarī* 2 and 4

Padyaracc उद्यद्वर्हिषि . . . (xii 12 see **Sml*, etc, above)

At, p 30 anon = *Kādambarī* 2

Ujjvaladatta *ad* *Unādisūtra*, i 158, iii 7 quotes short fragments from the *Kādambarī*

BIMBOKA (Aufrecht, C C i, p 373 No information see HIMBOKA)
285 अत्रैव स्वयमेव चित्रफलके

**Skm* मया तावन्नोत्रस्खलित (ii 197 = *Kis* 369, हिम्बोकस्य, etc)

BUDDHĀKARAGUPTA (no information)
17 द्युतिस्वच्छज्योत्स्नापटल

BHAGĪRATHA (Aufrecht, Z D M G xxxvi, pp 379–80 No information identical with Bhagīrathadatta?)
44 लक्ष्म्याः केशप्रसवरजसा (**Skm* i 292)

**Skm* धात्री धातु वहति (v 194, given by Aufrecht, with translation, loc cit)
मिश्रीभूता तव तनुलता (i 139)

लक्ष्म्या . (ı 292, see above)
वैदग्ध्यभ्रमबद्ध (ıı 604)
स्फुटकोकनदारुण (ı 368)

BHAGĪRATHADAITA
भवजलधिजलावलम्ब (ı 108)

BHAVABHŪTI (eighth century Aufrecht, Z D M G xxvıı, pp 63–4, C C ı, p 398, Bhandarkar, Introduction to his edition of the *Mālatīmādhava*, pp ıx–x, op cit, pp xvııı, xxxv, Peterson, *Fourth Report*, p lxxxvı, op cit, pp 77–8)

105	= *Mālatīm*	ıx	14	429	= *Mālatīm*	ıı	3
106	= ,,	ıx	23	[465 anon	= ,,	ı	16]
107	= ,,	ıx	15	[466 anon	= ,,	ı	34]
108	= ,,	ıx	16	[467 anon	= ,,	ı	37]
167	= ,,	v	29	[468 anon	= ,,	ıx	11]
230–1	= ,,	ı	27–8	[476 anon	= ,,	v	10]
232	= ,,	ı	30				
233	= ,,	ı	29	322	= *Uttarar*	ı	27
[423 anon	= ,,	ıı	1]				

**Shm* उषसि गुरुसमत्त (ıı 704 = *Kvs* 329 anon)
का तपस्वी गतोऽवस्थां (ı 109)
गाढग्रन्थिप्रफुल्ल (ı 62)
चूडापीडनिबद्धवासुकि (ı 57)
दोर्दण्डाञ्चितचन्द्रशेखर (v 93 = *Mahānāṭ* ı 45, दोर्लीलाञ्चित°, *Mahānāṭ* ı 38, *Daśar ad* ıv 73 anon, *Sāhityad*, p 91 anon, Vāmana *ad* ı ıı 12 anon)
निःससार करघात (ı 397)
पक्ष्मालीपिङ्गलिम्न. (ı 69)
भुवा घर्मारम्भे (ıı 781 = *Kvs* 90 anon)
लघुनि तृणकुटीरे (ıı 866 = *Sbhv* 1840, कमलायुधस्य, *Śp* 3922, ditto, *Daśar ad* ıv 20 anon)
वैकुण्ठस्य करङ्क (ı 88)
शौर्यं शत्रुकुलक्षयावधि (ı 223, cf **S-Samcaya*, xxıx 11, शौर्यं शत्रुजयावधि anon, etc)

**Padyāv* 321 = *Mālatīm* ıx 11, *Uttarar* ııı 31, *Kvs* 468 anon 322 = *Mālatīm* ıx 42

*Sml

	Mālatīm		*Mālatīm*
B 64*a*	= I 22	B 179*a*	= X 19
B 70*b* (P 64*b*)	= I 17, III 9		
B 71*a* (P 64*b*)	= III 12		*Uttarar*
B 72*b*	= V 7, 9	B 62*b*	= III 26
B 75*a*	= IX 42	B 108*a*	= I 35
B 75*b* (P 67*b*)	= IX 12	B 184*a*	= II 20
B 76*a*	= I 30	B 188*b*	= VI 25, 19
B 105	= VI 15	B 189*a*	= VI 9
B 133*a*	= IV 10		
P 134*b*	= V 16		*Mahāvīrac*
B 147*a*	= V 13	B 163*b*	= I 45
B 162*b* (P 135*a*)	= V 17,18	B 192*b* (P 154*a*	= II 36, 26

**S -Hārāv*

14*a* = *Mālatīm* Prol 1
72*a*, 786 = *Uttarar* VI 14
74*a*, 819 = *Śakuntalā*, 176 (?)
C 39*b*, 234 = *Mālatīm* I 15
C 41*b*, 258 = ,, IX 11, *Uttarar* III 31, *Kvs* 468 anon
C 42*a*, 263 = ,, IX 42

Also the following—

निखिलैर्निरस्तमङ्गैर् (C 11*b*, 125 = *Sml B 96*a*, *P* 79*b*, **मालतीमाधवस्य**, **Sabhyāl* I 101 anon **S -Mukt* I 23 anon)

भजेम भवदन्तिक (28*b*, 64)

**Sabhyāl* 24*a* = *Mālatīm* IV 10
29*a* = ,, I 28, *Kvs* 231
xa = *Uttarar* I 27 *Kvs* 322

Sbhv 81 = *Mālatīm* Prol. 1
1297 = ,, I 27, *Kvs* 230

Śp

91 = *Mālatīm* Prol 1		4076 = *Mālatīm* V 18	
99 = ,, Prol 3			
3453 = ,, IX 42		215 = *Uttarar* II 7	
3850 = ,, IV 10		414 = ,, II 4	
4075 = ,, V 16			

Also the following (given by Aufrecht, with translation, Z D M G xxvii, pp 63–4)—

अलिपटलैरनुयाता (791)
दैवाद्यद्यपि तुल्यो (749)
निरवद्यानि पद्यानि (146 = *Sml P 12b, मालतीमाधवस्य, *S-Ratnak ii 12 anon , Bhojapr 201)

Aucityav *ad* 13 = *Uttarar* iv 27, 29
ad 16 = ,, v 34
ad 27 = ,, ii 27

Suvrttat ad ii 32 = *Mālatīm* v 30 , also
अज्ञानाद्यदि वाधिपत्य (*ad* ii 37 = *Skm v 112 anon , *Mahānāt* vii 44 , *Dūtāngada*, iii 19)

Rasagang , p 277 = *Mālatīm* i 28 (*Kvs* 231)

Ujjvaladatta *ad Unādisūtra* (Aufrecht's edition, p xix), i 108 = *Mālatīm* vi 10 , also (fragment)
उत्तालः किङ्किणीना (*ad* iv 18 = *Mālatīm* v 4*d*)

Rāyamukuta's commentary on the *Amarakośa*
ad i 75, ऊर्ध्वं धूनोति = *Mālatīm* v 4*c*
ad ii 5, 10, स एव रौहिषा मध्ये चरति
ad iii 1, 64, सरससुपांसि (*sic*)

Bhāgura (= *Vāgura*? Aufrecht, C C i, p 558 No information , see below under Vāgura)
175 अनेन कुम्भद्वय

Bhāvākadevī (Bhāvadevī Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 520 , C C i, p 407 No information)
177 सजन्मानौ तुल्याव॰ (*Skm ii 379, राजशेखरस्य)
359 तथाभूदस्माकं (*Skm ii 232, अमरोः, *Sbhv* 1622, कस्यापि , Amaru, 69, etc)

*Skm किं पादान्ते पतसि (ii 231 = *Kvs* 356, वाक्कूटस्य, *Padyāv 377, कस्यचित् given by Aufrecht, loc cit , with translation)

[Bho]JA DEVA (eleventh century Aufrecht, ZDMG xxvii pp 67–9, CC i, p 418, Bhandarkar, *Report*, 1897, pp xxxvii–iii)

184 तन्वङ्ग्याः स्तनयुग्मेन (*Śp* 3340, कस्यापि, *Sāhitya* p 290) anon etc

419 असौ गत सौगत एव

Shm अस्तगतभास्वद्रवि (v 126,

कतिपयदिवसस्थायी (iv 98 = *Śp* 1124, कस्यापि, *S-Muktā* v 11 anon *S-Ratnak* vi 141 anon, *Bhojapr* 39)

कस्मात्पार्वति निष्ठुरासि (i 31)

मन्थानोल्लोलल्लीला (i 329)

वारं वारमनेकधा (ii 21)

वृषधन धनदप्रिय (i 15)

सौजन्याम्बुनिधे (iii 151 = *Sarasvatīk ad* i 71 anon

Sml अङ्गारैः खचितेव भूः (B 115*a* = *Śp* 3827)

अमी तिलास्तैलिक (P 53*a* = *Śp* 1189, कस्यापि *Sūktiratn* 724 anon)

अस्पृश्य सगतिमिह प्रविहाय (P 53*b*, B 58*b*)

आदाय चापमचलं कृत्वा (B 5*b* = *Kāvyapr ad* ix 8 anon, *Al*, p 245 anon)

आदाय द्रुतमाकृतेरुपशमाद् (B 36*a*)

आपुष्पप्रसरान्मनोहरतया (B 51*b*, P 46*b* = *Śp* 1028)

उत्पाद्य यत्स्वयमपि प्रबला॰ (B 29*a*)

एकस्यायमुदेति मूर्धनि (B 57*a* = *Shm* iv 164, पुण्ड्रोकस्य, *Sāras* iv 46 anon, *Śp* 1070, कस्यापि)

किं ते नम्रतया किमुन्नततया (B 51*a*, P 45*b* = *Shm* iv 270, कविराजश्री-नारायणस्य, *Sūktiratn* 591 anon, *Śp* 1004, *At*, p 7 anon)

किं ब्रूमो जलधेरनन्तमहिम (B 188*a*, P 152*b*, कस्यापि, for a similar commencement of the verse किं . ॰धेः श्रिय, *Shm* iv 38, शब्दार्णवस्य, *Simhāsanadvātrimśikā*, 86)

खेदं ये जनयन्ति ये (B 30*a*)

गम्भीरस्य महाशयस्य (B 58b)
जाति यथानुसरसि त्वमिह (B 37a)
तेजो दर्शयसि त्वमीदृशमपि (B 38a, P 32b)
तवैतद्वाचि माधुर्यं (P 28b = Śp 842, *Sūktiratn 519 anon, *S-Ratnak xi 447 anon)
ते सन्ति हन्त बहवो भुवि (B 58a, P 52b)
पाथोनाथ जगत्यहृक्षतिभृतो (B 44a)
ब्रूमः किं नभसो निसर्गमहत. (B 188a)
भीमश्याम प्रतनुवदन (B 58b = Śp 1147)
भ्रातश्चन्दन किं ब्रवीमि (B 50b, P 45a = Śp 993, *S-Ratnak 53b, 145, *Sūktiratn 582 anon, for a similar beginning cf *Skm iv 169, भ्रा° °न शैल मुञ्च)
माकन्देषु न यद्यपि प्रतिदिनं (B 110b)
य. कूप कुरुते मुख (P 33a)
य. संतापमपाकरोति (B 33b, P 30a = *Padyāmrtat iii 38, Śp 809)
यः पीयूषसहोदरै. (B 57a = Śp 1164, *Sūktiratn 708 anon)
यत्सद्गुणोऽपि सरलोऽपि (P 53a, B 58a = *Sūktiratn 735 anon, Śp 1198, कस्यापि)
यदपि विबुधैः सिन्धोरन्त. (B 94a, P 77b, भासस्य = Kvs 163, लक्ष्मीधरस्य)
यद्वत्वास्यभितो वृथा (B 46a)
ये सन्तोषसुखप्रबुद्धमनसः (B 56b = Bhartrhari, iii 12, Sbhv 1027, लुल्लसूनोर्विद्याधरस्य, Śp 1065, विद्यापते:)
रत्नाना न किमालयो (B 56b = Śp 1072, कस्यापि)
रूपं वपुर्न च विलोचनहारि (B 41b, P 36a = *Sūktiratn 566 anon)
वह्निं विशास्यसि निमज्ज (B 58a)
शीतार्त्तिप्रसरस्तथाकुल (B 126b, P 101b = Śp 3933)
शुभ्रे कोऽयं वृद्धो (P 126a = Sarasvatīk ad i 86 anon, At, pp 36–7 anon)
शुभ्रत्वं यदिदं य एष (P 52b, B 57b)
श्लाघ्यं महत्त्वमेकस्य (B 57a)
सद्वंशस्य प्रविततगुण (P 53b, B 58a)

सद्वृत्तस्य च वंशजस्य च B 57b, P 32a
सान्द्रज्योतिःपटलदलित B 58b, P 33b
स्निह यत्त्वमिहावसज्य (B 58a, P 3 m
स्फुरद्भीमाभोग (B 119)
स्वीकृत्य भ्रमिमभ्युपेत्य P 32b
हहो चकोर यदि (B 36

Śp अङ्गारे 3827 see *Sml* above
अत्यच्छ सितमशुक 3833 = *Sml* *P* 36 anon
आपुप्य . 1028 see *Sml* above
उपरि पयोधरमाला 3854 = *Sbh* 1745 कस्यापि *Kvs* 484 anon , etc)
कि ते नम्र (1004 see *Sml* above
कियन्मात्र जल (561 = *Sarasvatīk ad* ı 125 ıı 144 anon)
कृतोपकार प्रियबन्धु (3589 = *Sbh* 1900 कालिदासस्य
तवैतद्वाचि (842 see *Sml* above
भीमश्याम . 1147 , see *Sml* above
भूरिभारभराक्रान्तो (562 = *Sūktimuk* 409 anon *Sarasvatīk ad* ı 7 anon
भ्रातस्पन्दन . . (993 , see *Sml* above
मयि जीवति बीजाढ्ये (after lix 42, two MSS Aufrecht)
मान्धाता स महीपति (4002 = *Vetālap* , p 59 *Bhojapr* 38)
य. पीयूष . (1164 , see *Sml* above
यः सताप (809 , see *Sml* above
यदेतच्चन्द्रान्तर् (563 = *S -Ratnak* ıv 78 anon *S -Prab* 38 anon , *Sbh* 1979, श्रीहर्षदेवचौरयो *Sarasvatīk ad* ıv 51 anon , *Sāhityad* 295 anon *Bhojapr* 233)
येषां वल्लभया सम (4106)

Bhoja's कविवर्ग

अभूत्प्राची पिङ्गा (3717 = *Sāras* ııı 33 anon , *Sbh* 2218, कस्यापि , *Bhojapr* 260 , *Padyarac* ıx 11 भोजप्रबन्धात्)
विरलविरलीभूतास्तारा (3718 = *Sbh* 2217, कस्यापि , *Bhojapr* 259 , *Padyarac* ıx 10, भोजप्रबन्धात् *Saml* 189 anon , *S -Prab* 21 anon)

Padyaruc यद्यपि वक्रगुणगम्य (xiv 53 = **Sūktiratn* 694 anon, *Śp* 1149, कस्यापि)

Ekāv, p 146 यदि भवति वचश्च्युत = *Sarasvatīk* i 159

BHRAMARA DEVA (Aufrecht, C C i, p 419 No information)

434 बाष्पश्चुषि नाञ्जन

**Skm* दन्ताग्रग्रहण (ii 45 = *Sbhv* 2111, डामरस्य)

MADHUKŪTA (Aufrecht, C C i, p 426 No information)

406 अद्योद्यानगृहाङ्गणैः

**Skm* तत्तावदेव शशिनः (iv 29 = *Sbhv* 555, प्रकाशदत्तस्य, *Sarasvatīk ad* ii 57 anon, Hemac Comm, p 9 anon, **Subhās* vii (37*a*), प्रकाशवर्षस्य)

MADHUŚĪLA (= MADHURAŚĪLA, MĀDHAVAŚĪLA? Aufrecht, C C i, p 426 No information)

99 तोयोत्तीर्णाः श्रयति कवरीः (**Skm* ii 787)

**Skm* ii 787 = *Kvs* 99 above, also

मदोष्मप्रागल्भ्याद् (iv 110)

**Sml* गीतोर्वीणवमन्द्रनादमधुराः (B 19*a*, माधवशीलस्य, P 8*b*, मालतीमाधवस्य)

MANOVIDA (no information = Manovinoda?)

64 हृद्यस्निग्धैः परभृतरुतैर्

65 लोलैः कोकिलमण्डलैः

135 (imperfect verse, lacks beginning)

283 स्विद्यापूरविलुप्तकुङ्कुम°

284 धूमेनेव हृते दृशौ

MANOVINODA (Aufrecht, C C i, p 429 No information)

189 व्यर्थं विलोक्य कुसुमेषुम् (**Skm* ii 110)

219 बिसकवलनलीला°

220 अयं लोल मुक्तावली° (**Skm* ii 378, मनोविनोदकृत.. *sic*, see below)

221 मन्ये हीन स्तनजघनयोर्

222 यच्चैतन्मृगनाभिपत्त्रतिलक

301 नवनवरहोलीला

302 तस्यापाङ्गविलोकितस्य

382 अहो दिव्य चक्षुर्वहसि

Shm ii 110 = *Kis* 189 ii 378 = *Kis* 378, also
दूरोत्पुच्छ. सलय ii 846
यद्यप्यहं शशिमुखी (ii 836)

It is to be noted that Aufrecht's Manovinodakit (C C i, p 429) will disappear as a separate author, the phrase of ascription, **मनोविनोदकृत**, no doubt, either implying that Manovinoda was properly the name of the *work* and thence a sobriquet of the author, or meaning 'composed by Manovinoda'

MAYŪRA (seventh century Aufrecht, Z D M G xxvii, pp 70–1 C C i, p 432, Peterson, op cit, p 86, Bhandarkar *Report*, 1897, pp xviii, xxxviii

53 **ससक्त सिक्तमूलाद्** (*Sūryaśataka*, 34)

Shm **अन्यस्यै सप्रतीम** (i 140)[1]
असस्रोतस्तरङ्ग (i 203)[2]
शम्भो स्वागतमास्यता (i 261 = *Padyā* 146, *Kṛṣṇakarṇāmṛta*, ii 59)
सव्यानांशुकपल्लवेषु (i 73)[3]

Sml **साभिप्राय प्रणयसरस** (B 72a)

अन्यस्यै सप्रतीम कुरु मदनरिपो स्वाङ्गदानप्रसाद
नाहं वोढुं समर्था शिरसि सुरधुनी नापि सध्या प्रणन्तुम् ।
इत्युक्ता कोपजिह्मा विघटयितुमुमामात्मदेहं प्रवृत्ता
रुन्धाना पान्तु शम्भोः कुचकलशहठस्पर्शहृष्टा भुजो वः ॥

असस्रोतस्तरङ्गभ्रमिषु तरलिता मांसपङ्के ऽभ्यटन्तः
स्थूलास्थिग्रन्थिभङ्गे धवलबिसलताग्रासमाकल्पयन्त. ।
मायासिंहस्य शौरे. स्फुरदुरुणहृदम्भोजसश्लेषभाजः
पायासुर्दैत्यवक्षःस्थलकुहरसरोराजहंसा नखा वः ॥

संव्यानांशुकपल्लवेषु तरलं वेणीगुणेषु स्थितं
मन्दं कञ्चुकसंधिषु स्तनतटोत्सङ्गेषु दीप्तार्चिषम् ।
आलोके त्रिपुरावरोधनवधूवर्गस्य धूमध्वज
हस्तस्रस्तशरासनो विजयते देवो दयार्द्रेक्षण ॥

Sbh अनुदिनमभ्यास (2045 = *Śp* 3958, कस्यापि)
आघ्रायाघ्राय गन्ध (2422 = *Śp* 585)
आरोपयसि मुधा कि (128 = *As*, p 177 anon)
आहत्याहत्य मूर्ध्ना (2425 = *Śp* 597)
इत्थ पशुपतिपेशल (129 = इति . *As*, p 177 anon)
कि मे दुरोदरेण (124 = *As*, p 176 anon)
चन्द्रग्रहणेन विना (126 = *As*, p 177 anon)
भूपालाः शशिभास्करान्वय (2515 = *Shm* III 71, विद्यायाः = राजानः° *Padyāmṛtat* II 7 anon, *S-Ratnak* IV 41 anon, *Sāras* II 36 anon)
वसुरहितेन क्रीडा (125 = *As*, p 177 anon)
विजये कुशलस्त्र्यक्षो (123 = *As*, p 176 anon)
हा राहौ निकटस्थे (127 = *As*, p 177 anon)

Śp 137 = *Sūryaś* 1–2, also
आघ्राया° . . (585 = *Sbhv* 2422 above)
आहत्या° . . (597 = *Sbhv* 2425 above)
सविष्टो ग्रामदेव्याः (3947, see under BĀṆA, *Shm* above)

Khbh ad IV 1 = *Sūryaśataka*, 18

Ujjvaladatta *ad Uṇādisūtra* (Aufrecht's edition, p xix) *ad* IX 51 = *Sūryaśataka* 19, IX 213 = 71, IV 233 = 42

MAHĀVRATA (Aufrecht, Z D M G xxxvi, pp 520–1, CC I, p 443 No information)
402 तत्तद्दत्यपि यथावसर (*Śp* 3536, कस्यापि)

**Shm* मज्जन्मापि हि निष्फल (v 307, given with translation by Aufrecht in the article cited)

MAHODADHI (Aufrecht, C C I, p 446 No information)
367 गतप्राया रात्रिः (*Sbh* 1612, बाणभट्टस्य, *Śp* 3713, कस्यापि, etc)

**Shm* अम्भ. कर्दमतामुपैति (III 158 = *Khanda*, p 97)
मध्येवेश्म समुन्नता (II 261)
बाहव्यूहखुराग्र (III 176 = **Padyāmṛtat* II 47, भानुकरस्य, **S-Ratnak* IX 29 anon, **Sāras* III 34 anon, *Padyarac* III 14, भानुकरस्य)

MĀGHA (c 650–700 A D, son of Dattaka Sarvāśraya, grandson of Suprabhadeva, who was minister of King Varmalāta Aufrecht, Z D M G xxvii pp 72–3, C C i, p 446, Peterson, op cit, pp 87–8, *J Bomb As Soc* xvi, p 176, Bhandarkar, *Report*, 1897, pp xviii, xxxix Kielhorn, *Nachrichten von der koniglichen Gesellschaft der Wissenschaften zu Gottingen*, Philologisch-historische Klasse, 1906, pp 143–6)

339–40 = *Śisup* xi 29, 34

Skm स जयति गिरिकन्या (i 131)[1]

Sml (Bhandarkar, op cit)

Śisup	*Sml*	*Śisup*	*Sml*
iii 43, 51	= B 186a	ix 6	= B 135a
v 48, 50	= B 176b	18	= B 133b, P 107a
54	= B 177a	x 6, 13, 28	= B 142b
vi 49	= B 124b	47	= B 146a
65	= B 127a	74	= B 147b, P 118a
vii 52	= P 124a	79	= B 146a
55, 61	= B 129b	xviii 58, 60	= B 162a

Sabhyāl

Śisup	*Sabhyāl*	*Śisup*	*Sabhyāl*
ix 6	= A 15b	xi 20	= A 21b
x 13	= A 18b	33	= A 9b
xi 19	= A 23a		

**S-Hārāv*

Śisup	**S-Hārāv*	*Śisup*	**S-Hārāv*
i 26	= 47b, 360	ii, 49	= 72b, 792
ii 45	= 72a, 785	ix, 6	= 64b, 713

अर्था न सन्ति न च मुञ्चन्ति (71a, 772 = *Sbhi* 3180, कस्यापि, *Śp* 407, *Bhojapr* 278, **S-Muktāv* vii 1 anon, **S-Ratnak* ii 219 anon given by Aufrecht, Z D M G xxvii, p 73)

---

[1] स जयति गिरिकन्यामिश्रिताश्चर्यमूर्ति
स्त्रिपुरयुवतिलीलाविभ्रमभ्रंशहेतुः ।
उपचयवति यस्य प्रोन्नतैकस्तनत्वा
दुपरिभुजगहारः स्थानवैषम्यमेति ॥

Sbhi A large number of verses, all from the *Śiśupālavadha* (see any edition with *pratīkas*), except the following (2173 = *Śiśup* xi 18) —

अलमलमनुगम्य (1043)

क्व भ्रातस्खलितो ऽसि (3072)

नारीनितम्बफलके (1561)

प्राप्यते गुणवतापि (2012 = *Kirāt* ix 58 !)

मा गमन्मदविमूढ (2009 = *Kirāt* ix 70 !)

शील शैलतटात् (3073)

Śp

Śiśup	*Śp*	*Śiśup*	*Śp*
i 23	= 4021	vii 52	= 3570
52	= 3993	viii 18	= 3844
ii 32	= 461	ix 6	= 450
33	= 267	10	= 3585
45	= 266	61	= 3440
46	= 265	x 13	= 3652
47	= 462	xi 19	= 3729
49	= 287	20	= 3725
104	= 223	39	= 3742
iii 16	= 3525	64	= 3734
iv 20	= 3737	xiv 75	= 4020
22	= 4022	xvi 26	= 216
vi 8	= 3796	28	= 347
20	= 547	29	= 348
vii 50	= 3805		

अर्था न सन्ति . . (407, see *S -Hārāv above)

Auctiyav बुभुक्षितैर्व्याकरण न भुज्यते (*ad* 30 = *S -*Muktāv* iv 5 anon , *S -*Ratnak* ii 170 anon)

At, p 19 = *Śiśup* xii 13

Nami *ad* Rudrata

p 7 = *Śiśup* xi 67 , i 8
p 64 = ,, iii 33*c–d*
p 101 = ,, iii 3
p 112 = ,, viii 29

Ekāv Comm, p 43 = xv 87

Padyāvac x 22 = *Śiśup* iii 43
ix 16 = „ xi 9
i 13 = „ xiv 75

Ujjvaladatta, *ad Uṇādisūtra*, occasionally quotes the *Śiśupālavadha*, as do the commentators on the *Amarakośa*

MĀLĀYUDHA (no information)

48 बीज व्रह्मैव देवो (*Shm i 314, हलायुधस्य)

MURĀRI (eighth to ninth century, of the Maudgalya gotra, son of Bhatta Śrī-Vardhamāna and Tantumatī, surnamed Bāla-Vālmīki Aufrecht, Z D M G xxvii, p 74, xxxvi, pp 377–8, C C i, p 462, ii, p 106, Peterson op cit, pp 91–2, *Fourth Report*, p xcvii, Bhandarkar, *Report*, 1897, pp xx, xl–i, preface to edition of the *Anargharāghava* in Kāvyamālā 5)

29 वन्दे भुजभ्रमितमन्दर

60 = *Anargh* v 6, 190–2 = vii 80–2, 338 = vii 107, 346 = iv 3, 347 = iv 6

[524 anon = vii 90]

**Shm*

Anargh	**Shm*	*Anargh*	**Shm*
ii 29	= v 332	vii 61	= i 408
78	= i 407	79	= iii 260
iii 1	= v 206	114	= i 74
54	= v 92	115	= ii 591
v 20	= v 45	after No 79	= iii 262 (अद्य स्वर्गे)
vii 38	= i 134	after No 79	= iii 261 (गीयन्ते)
43	= i 348		

Also the following —

अये मुक्तारत्नप्रसर (iv 90) [1]

---

1 अये मुक्तारत्नप्रसर बहिरुद्योतय गृहा
नपि क्षोणीन्द्राणां कुरु फलवतः स्वानपि गुणान् ।
धिगत्रैवात्मानं जनयसि मुधा शुक्तिकुहरे
महाभोगीशो ऽयं जलधिरह कस्त्वां गणयति ॥

कामायुःष्टोमयज्वा (1 357)[1]
जनानन्दश्चन्द्र (1 374, 11 362 = *S-Hāmāv* C 8a, 78 anon)[2]
देवीं वाचमुपासते (v 134 = *Kuvalay* ad 51 anon , *Alh*, p 290 anon , *S-Ratnak* 11 31 anon , *Sūktimuktāv* 78 anon , *Sāras* 111 90 anon , but this verse is really concerning, also by ?, Murāri , see edition of the play in Kāvyamālā, p 1 note)
यदस्त्रव्यापाराद् (111 187)[3]
यन्निस्त्रिंशहतोद्गतिर् (111 188)[4]
सप्तद्वीपकुटुम्ब (111 170)[5]
सोमार्धार्चितनिष्पिधान (1 196 = *Khandap* 34 (40))

---

1 कामायुष्टोमयज्वा पुरमथनजटाचक्रकौमारभक्तिः
प्राणायामोपदेष्टा सरसिरुहवने शर्वरीसार्वभौमः ।
देवो जागर्ति भानोर्भुवनभरभृत. स्कन्धविश्रामबन्धु.
शृङ्गाराद्वैतवादी शमितकुमुदिनीमौनमुद्रो मृगाङ्कः ॥

2 जनानन्दश्चन्द्रो भवतु न कथ नाम सुकृती
प्रयातो ऽवस्थाभिस्तिसृभिरपि यः कोटिमियतीं ।
भ्रुवोर्लीला बालः श्रियमलिकपट्टस्य तरुणो
मुखेन्दोः सर्वस्व हरति हरिणाक्ष्याः परिणतः ॥

3 यदस्त्रव्यापारादभिमुखहतैः क्षत्रियभटैः
स्वसत्त्वेन क्रीत भुवनमभिसर्पद्भिरभितः ।
हृ(or कृ)तच्छिद्रश्रेणीविधुरपरिभोग भगवतो
गभस्तीना पत्युस्तितउतुलना मण्डलमगात् ॥

4 यन्निस्त्रिंशहतोद्गतैररिशिरश्चक्रैर्बभूव क्षण
लोके चान्द्रमसे विधुंतुदघटावस्कन्दकोलाहलः ।
किं चामीभिरपि स्फुरन्मुखतया शीतांशुकोटिभ्रमं
बिभ्राणैरुदपादि राहुभवने भूयान्मुभिक्षोत्सवः ॥

5 सप्तद्वीपकुटुम्बभूतलभुवो निष्पीतसप्ताब्धय
स्तन्मार्गेण च सप्तपन्नगफणारत्नावलोकच्छिदः ।
क्रीडादिग्विजये च सप्तजगतीभाजो यदक्षौहिणी
जन्मानः प्रसरन्ति सप्तपवनस्कन्धस्पृशो धूलयः ॥

*Sml

Anargh		*Sml
i	2	= B 8a
	40	= B 57b
ii	1	= P 121a
	18	= B 192a, P 154a
	20	= B 191a, P 153b
	26	= B 184a
	27	= B 191a, P 153b
	30	= B 116a
	34	= B 192a
	49	= B 135b
	51	= B 135a
	53	= P 109a
	54	= P 134a
	70–1	= B 140a
	75	= B 141b
	82	= B 140b
iii	5	= B 88a
	7	= B 96a
	41	= B 159a
iv	18	= B 160b
	37	= B 158a
	47	= B 160b
	52	= B 158a, P 129b
v	6	= B 190a
	29	= B 189a
vi	6	= B 25b
	28	= B 158a, P 130a
	40	= B 160b, P 131b
	43	= B 159a
	76	= B 160b, P 131b

Anargh		*Sml
vi	81	= B 156b
vii	12	= B 181a
	14	= B 180b
	18	= B 181a
	31	= B 6b
	38	= B 11a
	46	= B 178b
	49	= B 10a
	50	= B 12b
	53	= B 7a
	54	= B 177b
	56	= B 178a
	65	= B 141b
	74	= B 141b
	80	= B 93b
	81–2	= B 143b
	83	= B 141b
	93	= B 179b
	106	= B 146a
	111	= B 12b
	112, 114	= B 5b
	116	= B 182b.
	118	= B 7b.
	119	= B 181b
	121	= B 187a
	126	= B 181b
	127	= B 187b
	130	= B 182a
	132	= P 151b

Also the following —

उन्मीलन्मणिरश्मिजाल (B 165b)
न तावद्बिम्बोष्ठः स्फुरति (B 143b)
प्रियङ्गुश्यामाङ्गो य इह (B 190b)

पुरा प्रालेयशैलो ऽथ (B 178b, P 147a) [1]
यथा ताराचक्रं चरति (B 141b)
वक्त्रे या मृगनाभिपङ्क (B 65a = *Sbhv* 1092, श्रीभानुषेणस्य)

*Sabhyāl	Anargh	*Sabhyāl	Anargh	*Sabhyāl
	ii 1	= A 22b	ii 75	= ix 78 (A 17a)
	5	= A 23a	iii 7	= ii (A 9a)
	52	= A 16b	vii 115	= vii (A 19a)

Padyaveṇī सग्रामाङ्गणमागते दशमुखे (vii 1 (67b) = *Rasatar* *ad* vii (p 44), *Padyarac* xiii 19, भानुकरस्य)

*S-Hārāv	Anargh	*S-Hārāv	Anargh	*S-Hārāv
	iii 5	= C 19a, 4	vii 80	= C 8b, 84
	vii 49	= 11b, 92	114	= 4a, 24
	53	= 4b, 25		

Also—

चर्चाभिश्चारणाना (30a, 82) [2]

अब्धिर्लङ्घित एव (32b, 18 = *S-Ratnak* ii 31 anon, *As*, p 75, *Rasagang* (Benares), p 534, a verse concerning Murāri, quoted by the editors of the play in the note to p 1 of the Kāvyamālā edition)

Sbhv	Anargh	*Sbhv*	Anargh	*Sbhv*
	ii 2	= 2169	vi 6	= 320
	iv 12	= 364	vii 79	= 2638
	v 23	= 1637		

Śp	Anargh	*Śp*	Anargh	*Śp.*
	iii 5	= 3279	vii 17a	= 222
	41	= 3992	74	= 3637
	iv 18	= 3994	80	= 3325
	37	= 4084	81	= 3321
	52	= 4083	115	= 3661

---

1 पुरा प्रालेयशैलो ऽयमस्मिन्मकरकेतवे ।
मृतसञ्जीवनी दुर्गा महौषधिरजायत ॥

2 चर्चाभिश्चारणाना चितिरमण परा प्राप्य समोदलीला
मा कीर्त्ते सौविदल्लानवगणय कविप्रा (*sic* for प्रो ?) तवाणी-
विलासान् ॥
गीतं ख्यात न नाम्ना किमपि रघुपतेरद्य यावत्प्रसादा
द्वाल्मीकेरेव धात्रीं धवलयति यशोमुद्रया रामभद्र. ॥

Also—

किंचित्कोपकलाकलाप (4070 = *Padyaveṇī, 68b, वररुचेः, *Padyarac* xiii 21, ditto)

प्रलयसहायकणवती (510)

Rasagang, p 534, अब्धिर्लङ्घित . . . (see *S-Hārā* above)

Padyarac xv 74 = *Anargh* v 20 Also—

किंचित्कोप . . (xiii 21, see *Śp* above)

श्यामाकतण्डुलविलेप (xv 73 = **Padyaveṇī*, vi (56b, anon)

Ujjvaladatta *ad Uṇādisūtra* (fragments, no doubt from the *Anargharāghava*)

चारित्र्यव्यत्यासः सखि कथमय केकयकुले (*ad* iv 171)

चकाराद्दुरभरयस्वकोरा. (*ad* v 19)

Rāyamukuta *ad Amarakośa* (fragment)

ऐषिकमन्द्रमधिज्ञत्य तद्दा तमत्क्षणा (*ad* ii 8, 38)

Sarvānanda and Lingā Bhatta *ad Amarakosa* see Sesagiri Sāstrin, *Report on the Search for Sanskrit MSS*, 1893–4, pp 29, 37

YAŚOVARMAN (or YAŚODHARMAN, eighth century, author of the *Rāmābhyudaya Nātaka* Aufrecht, Z D M G xxvii, p 75, xxxvi, p 521, C C i, p 474, Peterson, op cit, p 96, *J Bomb As Soc* xvi, p 177, Bhandarkar, *Report*, 1897, p xli)

455 उच्कूनारुणामश्रुनिर्गम

**Śhm* आक्रन्द्रा. स्तनितैः (ii 518, यशोधर्मणः = *Sbhv* 1776, आनन्दवर्धनस्य, Ānandavardhana *ad Dhvanyāl* p 92 given by Aufrecht with trans, Z D M G xxxvi, p 521)

यत्त्वन्नेत्रसमानकान्ति (ii 501, कालिदासस्य A, यशोवर्मणः B = *Sbhv* 1366, श्रीयशोवर्मणः, *Mahānāt* v 2, *Sarasvatīk ad* iv 23, v 185 anon (relates to विरहिणो रामस्य), *As*, p 144 anon, *Kuvalay ad* 12 anon, *ad* 120 anon, *Sāhityad*, pp 318, 326 anon, *Suvrttat ad* ii 39, *Ak*, p 339 anon, *Rasagang* (Benares), p 744 anon, *Padyarac* vi 13, कस्यापि)

Sml आक्रन्दा (B 75*a*, P 67*a*, see **Skm* above)
कामस्यापि शराहतिर्न गणिता (B 106*b*, राजपुत्रयशो° = *Sbhv* 1634, शूरवर्मणः)
यत्त्वन्नेत्र (B 81*b*, P 70*a*, see **Skm* above)

S-Hārāv आक्रन्दा . . (C 42*a*, 262, see **Skm* above)

Sbhv यत्त्वन्नेत्र . . (1366, see **Skm* above)
रक्तस्त्वं नवपल्लवैर् (1364 = *Mahānāt* IV 34, *At*, p 39 anon, *Kuvalay ad* 56 anon, Anandavardhana *ad Dhvanyāl*, p 90 anon, Nami *ad* Rudrata's *Kāvyālamkāra*, x 29 anon, *Kkbh ad* III 1, कालिदासस्य, Hemac, p 20 anon, *Rasagang* (Benares), p 558 anon, *Ak*, p 298 anon)

Śp प्रौढच्छेदानुरूपो° (4071 = *Kāvyapr ad* VIII 12 anon, Hemac, p 205 anon, *Sāhityak ad* VIII 11 anon)

Aucityav उत्पत्तिर्भण्डकुले यद्दू° (*ad* 28, यशोवर्मदेवस्य, one MS श्रीहर्षदेवस्य)

Suvrttat

यत्त्वन्नेत्र . (*ad* II 39, see **Skm* above)
स यस्य दशकन्धर (*ad* III 21 = Hemac, p 238 anon)

Dhvanyāl

कृतककुपितैर्बाष्पाम्भोभिः (p 133, रामाभ्युदये = *Sarasvatīk ad* V 170 anon, *Dhvanyāl*, p 133, Comm, p 132, Arjunavarman *ad* Amaru, 37 anon, Hemac Comm, p 178 anon)
स्थितमिति यथा शय्या (p 148, रामाभ्युदये comm)

Aufrecht (Z D M G xxxvi, p 521) ascribes to Yasovarman (on what grounds ?) the verse—

स्मरनवनदीपूरेणो° (Amaru, 104, *Daśar ad* II 15 anon, *Dhvanyāl*, p 133, *At*, p 54 anon, Hemac, p 72, see above under NARASIMHA)

YĀGOKA (no information)

151 स्मितज्योत्स्नालिप्तं

*Shm ascribes to a YOGOKA (Aufrecht, C C i, p 481) the following —

अभ्यस्य स्मरदंशकौशल (ii 35)
आर्यानङ्गमहाव्रत (ii 477)
विदलितकुचपाणि (ii 689)

YOGEŚVARA ("praised by Bhavānanda (*Shm v 126) and Vasukalpa (*Shm v 128), the latter of whom mentions Rājasekhara" Aufrecht, C C i, p 481, Bhandarkar, *Report*, 1897, p xli)

85 उपनयति कपोले
96 अग्रे तप्तजला नितान्तशिशिरा°
97 मृद्वूयिष्ठतया गुरूण°
98 दूरीभूतशरारि
110 आसारान्तमृदुप्रवृत्तमरुतो (*Shm ii 826, कस्यचित्)
132 एता· पङ्क्तिलकूलरूढनलद् (*Shm ii 817, परमेश्वरस्य)
489 विस्फाराग्रास्तरल (परमेश्वरस्य?)
507 व्यपेतव्यापार (परमेश्वरस्य?)

*Shm अथोद्दामैरिन्द्रो. (i 420)
अयमुदयति मुद्राभञ्जन. (ii 711 = *S-Hārāi C 32b 53, पुष्टिकरस्य, Śp 3738, कस्यापि, *Sāhityad* p 255 anon, *Sarasvatīk ad* i 79, ii 33 anon, *AŚ ad* viii 1 anon)
आकुञ्चीकृतपृष्ठ (v 18)
आरोहत्यवनीरुहः (ii 796 = *Sarasvatīk ad* i 70)
आशा प्रसादयतु पुष्यतु (iv 25)
आश्लेषः प्रथम क्रमेण (ii 592 = Śp 3664 anon, Hemac Comm, p 100 anon)
इदानीमर्घन्ति प्रथम (ii 862)
इमास्ता विन्ध्याद्रे. (v 39 = *Sarasvatīk ad* iii 8 anon)
उच्छ्वासश्रुर्व्यान्तवक्त्र. (v 17)
उत्क्षिप्त सखि वर्तिपूरित (ii 303)
उद्वेग जनयन्ति सञ्चित (ii 877)
एतस्या· स्मरसज्वर. (ii 163 = *Kis* 424, राजशेखरस्य, *Bālar* v 13)
एते ते पुरतो मरुस्थलभुवः (iv 299)

एते सम्प्रति वैमनस्य (ii 763)
एव स्थापय सुभ्रु (i 26)
कपाले गम्भीरः कुहरिणि (i 46)
काम कूले नदीनाम् (ii 806)
काश्मारश्रोषिणि नवोदय (iv 132)
गर्वायन्ते पलालं (ii 852)
चन्द्रालोकय पश्य (i 133)
छन्नोपान्ता निकुञ्जैः (v 38)
तावद्वाचः प्रमुक्ता (ii 436)
तिर्यक्तीक्ष्णविषाण (v 13)
दयालुर्नो बाले (v 359)
दात्यूहध्वनिभाञ्जि (ii 816 = *Kis* 11 anon)
दिग्वासा यदि तत्किमस्य (i 151 = *Sbhv* 2399 anon , *Sarasvatik ad* iii 24 anon)
देवस्त्वामेकजङ्घा (i 288 = **Padyāv* 152*b*)
देवी सूनुमसूत (i 158).
द्वारं खड्गिभिरावृतं (iii 224 = **S-Muktāv* viii 2 anon , **Sāras* iii 38 anon , *Kuvalay ad* 142 anon , *Sbhv* 2569, कस्यापि , *Khandap* 107 anon , **Padyāmrtat* iii 61 anon , *Padyarac* ii 54, कस्यापि)
धावति तरुमारोहति (ii 417)
नन्दिन् खञ्जनमज्जनाद् (i 92)
नाधर्व्यैः चणदाविराम (ii 587)
निर्भीतभ्रान्तभोगिन्य (iii 200)
नीताः पुष्पाग्निगेहे (v 316)
पत्यौ पार्श्वे कलाना (ii 707 = **Sml P* 120*b*, कस्यापि)
पयसि सरसः स्वच्छे (v 30)
परावृत्ता हसाः (ii 835)
पाकश्यामतिलाः समुत्सुक (ii 875)
पूर्वः कृतात्मनामसि (iii 6)
प्रान्ते पङ्किनि पल्वलस्य (ii 783)
भद्र ते सदृश (ii 863 = *Śp* 581, कस्यापि)
भो भो दिक्पतयः प्रयात (i 93)

मातर्ब्रूहि किमेतद् (i 38)
यावद्दुःस्थकुटुम्बिनी (v 241)
रन्ध्रे सन्यस्तदृष्टि. (iii 226)
विध्वस्ता मृगपक्षिणो (ii 797 = *Sp* 1159 anon)
विलासमसृणोल्लसन (ii 588 = *Śp* 582, विज्जकाया *Sarasvatīk ad* v 165 anon, *Sml B* 124*b*, *P* 99*b*, विज्जकाया., *Sabhyāl* ii 11 anon *Sūktiratn* 422 anon)
व्रीहि. स्तम्बकरि॰ प्रभूत (ii 418)
सध्याताण्डवितस्य खण्ड (i 42)
स्फटिकमरकतश्री (i 168 = *Śp* 110, कस्यापि)
स्वैर कीकटदारकः (ii 416)

To a DHARMA-YOGEŚVARA *Shm* ascribes the following —
आहारो गरल तृतीय (iv 9)
किं न्वावृणोषि कवरी (ii 309)
क्रूराः शैलभुवो (iv 302)
छिन्नार्धोरुकमेखल (ii 678)
तव कितव किमाभिर् (ii 111)
दुर्गारण्यदरीषु भूरुह (iv 220)
निरवधिरकूपारः (ii 596)
पर्यस्तो दिवसस्तटी (ii 287)
पाणौ ब्रह्मकपाल (iv 10)
मृग विसृज विषाद (iv 228)
वासः स्वर्णगृहेषु (iii 79)
स्नाता निष्पतयालु (ii 164)

And to KARAÑJA-YOGEŚVARA—
नित्य निस्तृणपल्लवे (iii 131)
शस्त्रै. शत्रुशिरोऽधि (iii 93)

Sml एते केतकसूचिसौरभजुषः (P 97*a-b* = B 120*b*)

**Padyāv*
देवास्त्वामेकजङ्घा (152*b* = **Shm* i 288 above)
भ्राम्यन्नासुरमन्दराद्रि (382 = **Shm* i 291, कस्यचित्)

Rāyamukuta *ad Amarakośa* i 10, 30 (the same Yogeśvara ?).
विपुला वेतसवत्य आपगा. कति शीलिता:

YAUTĀYANI (no information)

78 वह्निर्मन्ये हिमजल॰ (* *Shm* ii 768, कस्यचित्)

RATIPĀLA (no information)

354 दूरादुत्सुकमागते (**Shm* ii 249, अमरु॰, Amaru, 49, *Rasavilāsa*, 22 (4*a*), etc)

RATNAKĪRTI (no information, apparently a Buddhist A Buddhist writer of this name is mentioned by Tārānāth as a king's son, a contemporary of Amarasimha, and author of a commentary on the *Madhyamakāvatāra* The Tibetan *Tanjur* contains a *Kalyānakānda* and a *Dharmaviniścaya* (*Mdo*, lxi 190–5 and 254–60) by him See (Schiefner-)Wassiliew's index to his translation of Tārānāth)

18 वरदकरसरोज

RĀJAŚEKHARA (*c* 900 A D, of the Yāyāvara family, son of the Mahāmantrin Durduka or Duhika and Śīlavatī, great-grandson of the poet Akālajalada, and related to the poets Surānanda, Tarala, and Kavirāja Aufrecht, Z D M G xxvii, pp 77–8, C C i, p 502, iii, p 107, Apte, *Rājaśekhara his life and writings* (Poona, 1886), Peterson, op cit, pp 100–3, *J Bomb As Soc* xvi, p 177, Bhandarkar, *Report*, 1897, pp xliii–iv, preface to edition of the *Karpūramañjarī* in Kāvyamālā 4, Konow, part iii of his edition of the *Karpūramañjarī*, pp 175–91, where we find the fullest and most reliable account of this author, including a citation of many of the verses quoted below

Rājasekhara describes himself (*Bālar* i 12) as author of six works It is possible, therefore, that besides the four surviving dramas we ought to ascribe to him the dictionary cited by Ujjvaladatta *ad Unādi-sūtra*, iii 76, and the *alamkāra* work (*Kāvyamīmāmsā*) of which a fragment has been recovered (Peterson, *Fifth Report*, p 19) In case the latter is really by Rājasekhara, it probably contained the appreciative verses (*viśesakavipraśamsā*) current under his name But we must also remember that a work entitled

Haravilāsa is attested as by Rājaśekhara, see below and Aufrecht, Z D M G xxviii, p 116

Viddhaś	*Kīs*
i 1	= 136
[2	= 157 anon]
14 (*Bālar* ii 17)	= 205
20	= 264
23	= 68
25	= 67
31	= 195
38	= 263
ii 1	= 491
[3	= 497 anon]
4	= 196
6	= 262
9	= 261
10	= 260
14	= 425
20	= 277
21	= 276
iii 1	= 490

Viddhaś	*Kīs*
iii 2 (*Bālar* v 8)	= 458
3	= 259
13	= 492
15	= 493
16 (cf *Pracandap* 27)	= 147
17	= 432
19	= 494
20	= 495
[23	= 427 anon]
24	= 459
25	= 460
iv 2	= 103
3	= 102
4	= 101
[after 6	= 288 anon]
[after 6	= 258]
13	= 257
14	= 256

The verse following ii 13, iii 21, iv 8 = *Kīs* 144

Bālar	*Kīs*	*Bālar*	*Kīs*
ii 17 (*Viddhaś* i 14)	= 205	[v 51	= 470 anon]
iii 23	= 143	[v 76	= 173 anon]
v 8 (*Viddhaś* iii 2)	= 458	[x 42	= 212 anon]
v 11	= 424		

With 147 (*Viddhaś* iii 16) cf *Pracandap* 27

Also the following —

25 जीयासुः शकुलाङ्कतेर् (*Śp* 81, कस्यापि, *Khandap* 3 (5))
50 यस्याधोधस्तथोपर्युपरि (Hemac Comm, p 14 anon)
59 जम्बूनां कुसुमोदरेषु (**Shm* ii 756 see p 102)
216 लीलाताण्डवितभ्रु
325 राजन्ति कान्तनखर (**Shm* ii 636, कस्यापि)
376 पक्ष्मान्तस्खलिताः कपोल (**Shm* ii 139)
392 चेतस्यङ्कुरित विकारिणि (**Shm* ii 247)
442 श्वासास्ताण्डवितालकाः (**Shm* ii 126, शचोकस्य)

*Skm

	Vṛddhaś	*Skm
i	1 (*Kvs* 136)	= i 469
	2 (*Kvs* 157)	= ii 107
	3	= i 111
	7 (*Bālar* i 17)	= v 132 (शंकरवर्मण.)
	12	= iii 160
	14 (cf *Bālar* ii 17, *Kvs* 205)	= ii 491
	20 (*Kvs* 264)	= ii 474
	23 (*Kvs* 68)	= ii 751
	25 (*Kvs* 67)	= ii 767
	27 (cf *Bālar* x 55)	= i 444
	43	= ii 717
ii	6 (*Kvs* 262, etc)	= ii 391
	8	= ii 392
	9 (*Kvs* 261)	= ii 393
	10	= ii 354
	13	= ii 394
	14 (*Kvs* 425)	= ii 123
	20 (*Kvs* 277)	= ii 148
	21 (*Kvs* 276)	= ii 178
	23	= ii 747
iii	2 (*Bālar* v 8, *Kvs* 458)	= ii 171
	3 (*Kvs* 259, etc)	= ii 461 (कालिदासस्य)
	10	= i 381
	11 (cf *Bālar* x 40)	= i 377
	13 (*Kvs* 492)	= ii 508 (कस्यचित्)
	16 (*Kvs* 147)	= ii 544
	21 (*Veṇīs* 3)	= ii 526 (कस्यचित्)
	22	= ii 527
	23 (*Kvs* 427)	= ii 507
iv	3 (*Kvs* 102)	= ii 786 (कस्यचित्)
	4 (*Kvs* 101)	= ii 794
	13 (*Kvs* 257)	= ii 463
	14 (*Kvs* 256)	= ii 609
	after 6 (*Kvs* 288)	= ii 166
	Bālar	*Skm
i	8 (*Bhartṛhari*, iii 20, etc)	= v 123
	17 (*Vṛddhaś* i 7)	= v 132 (शंकरवर्मण)
	51	= v 103 (कस्यचित्)

Bālar	*Skm*
ii 13	= i 225 (कस्यचित्
cf ii 17 (*Viddhaś* i 14, *Kis* 205)	= ii 491
ii 38	= v 113 (कस्यचित्
iii 48	= iii 145
iv 43	= ii 53
v 8 (*Viddhaś* iii 2, *Kis* 408, etc)	= ii 171
36	= ii 890
vii 3	= i 228
21	= v 97
27	= v 96
x 35	= v 60
cf x 40 (*Viddhaś* iii 11)	= i 377
cf x 55 (*Viddhaś* i 27)	= i 444
x 67	= v 81
68	= ii 87
70	= v 82
74	= v 83
81	= ii 92
82	= ii 93
84	= v 84
87	= ii 91
Pracandap 28 (*Śp* 3282 anon)	= ii 9

Also the following —

अकौसुमो मन्मथचाप (ii 342)
अचार्द्रचन्दनकुचा (ii 99)
अध्वश्रमाय चरणौ (v 346)
अनालोच्य प्रेम्णः परिणति (ii 206 = *Kis* 372 विकटनितम्बायाः, Amaru, 80, etc , etc)
असावेकद्विचिप्रभृति (ii 743)
आपुङ्खाग्रममी शरा (ii 513 = *Mahānāt* iv 33)
आमूलतो वलितकुन्तल (ii 86)
आवृण्वाना . . . (ii 676 = *Kis* 313, अभिनन्दस्य)
आहारे . . . (ii 122 = *Kis* 416 anon , etc , etc)
उज्झन्त्यः स्वर्णकाञ्चीर् (ii 531)
कपाले मार्जारः (i 382 = **Saml* 171 anon , **Sabhyāl* iv 79, भासस्य , **S-Prab* 35 anon , *Sbhi* 1994, भासस्य , *Śp* 3640, भासस्य , *Sarasvatīk ad* iii 38

anon, *Kāvyapr ad* x 46 anon, *Rasagang* (Benares), p 431 anon, *Citram*, p 64 anon, *Citrakh*, p 36 anon)

काप्यागत वीक्ष्य मनो (ii 573)

कुचकलशमहिम्ना (ii 390)

केयूरीकृत . . . (ii, 297 = *Kvs* 426 anon, etc)

चिताचक्र चन्द्र. (i 419 = *Aucityav ad* 15)

चेतस्यङ्कुरित . . . (ii 247 = *Kvs* 392 above)

जम्बूना . . (ii 756 = *Kvs* 59, etc, etc)

तन्वीवाङ्गानि खलद्° (ii 11 = *At*, p 62 anon, Hemac, p 302 anon)

दृष्टौ सगरसाक्षिभिर् (iii 237)

द्वारागतं काप्यवगम्य (ii 572)

ध्रुवमुदधितटीषु (ii 24)

न नीलाब्ज . . . (ii 480 = *Kvs* 171 anon)

नागवल्लिरधिरोहतु (ii 560)

नितम्बगुर्वी बकृशः (ii 567, Hemac, p 207 anon *Aś ad* x 1)

पक्षान्त . . . (ii 139 = *Kvs* 376)

पर्यङ्काङ्कतल गते (ii 618)

प्रत्यङ्ग प्रतिकर्म (ii 617 = Rudra, *Śrngārat* ii 106)

प्रथममरुणच्छायस् (i 396 = *S-Prab* 29 anon, *Sbhv* कस्यापि, *Sarasvatīk ad* i 87 anon, *Aś ad* viii 1 anon, *Kāvyapr ad* vi 1 anon, *At*, p 45 anon)

प्रवीरहठभोग्यापि (i 341)

फेनः क्षीराम्बुराशे. (ii 241)

भ्राम्यद्विश्वभराणि (i 96)

मिथ्याकण्डूतिसाचीकृत (i 338)

मुक्तानङ्ग. . . . (ii 138 = *Kvs* 460)

मुग्धे किं शुकपञ्जरेण (iii 206)

मोक्तुं स्नानांशुकानि (ii 540)

यद्वक्त्रार्धजट (i 161)

यस्त्रैलोक्यजित. स्मरस्य (ii 742)

यस्याहवे हयचमू (iii 179)

रामे रुद्रशरासन (v 91 = *Mahānāt* i 31)

विष्णुवर्चोगृहे (i 343)
वीणया च निनदेन च (ii 580)
शिलापट्टोद्घृष्टा मलयज (v 188)
शेषस्याहेर्व्रजति (i 393)
सजन्मानौ . . . (ii 379 = *Kvs* 177 भावाद्देव्याः)
सद्यः पाटितकेतकोदर (i 389 = *Śp* 3638, कस्यापि)
स व. पायादिन्दुर् (i 51 = Vāmana *ad* iv 3, 9 anon)
सव्याधेः . . . (ii 430 = *Kvs* 473 anon, etc, etc)
सा चन्द्रादपि चन्दनाद् (iii 253)
सुधामूर्तेर्बन्धुर् (i 461)
स्फटिकालवाललक्ष्मी (i 394)

Sml

Viddhaś	*Sml*
i 1 (*Kvs* 136)	= B 7*b*
2 (*Kvs* 157)	= B 61*a* (P 56*b*)
11	= B 150*a*
14 (*Bālar* ii 17, *Kvs* 205)	= B 100*a*
22	= B 73*b* (P 65*a*)
23 (*Kvs* 68)	= B 110*a*
27 (cf *Bālar* x 55)	= B 113*a* (P 91*b*)
28	= B 113*a* (P 91*b*)
31 (*Kvs* 195)	= B 84*b*
44	= B 132*a*
ii 2	= B 76*b*
9 (*Kvs* 261)	= B 131*b* (P 105*b*)
23	= B 133*b*
iii 1 (*Kvs* 490)	= B 75*b* (P 67*b*)
27 (*Bālar* iii 25)	= B 144*a*
iv 1	= P 121*b*
20 (*Bālar* viii 11)	= B 162

Bālar	*Sml*
i 40	= B 87*b*
ii 17 (*Viddhaś* i 14)	= B 100*a*
iii 3	= B 134*b*
6	= B 163*a*
25 (*Viddhaś* iii 27)	= B 144*a*
v 11 (*Kvs* 424)	= B 65*a* (P 59*b*)
18	= B 151*a*
32	= B 124*a*

Bālar	*Sml*
v 37	= B 126*b* (P 102*b*)
vi 12	= B 186*b*
vii 38	= B 180*b*
viii 11 (*Viddhaś* iv 20)	= B 162
x 33	= P 151*b*
35	= B 182*b*
44	= B 180*b*
51	= B 180*a*
56	= B 183*b*
57	= B 183*b*
60	= B 192*a*
72	= B 183*b*
Pracandap 28 and 29	= B 90*a*

Also the following (most of the verses relating to poets being given by Bhandarkar, *Report*, 1897, pp x seqq) —

अकालजलदश्लोकैश्चि° (B 23*a*)
अकालजलदेन्दोः सा (B 23*a*, P 16*a* = Peters ii 63, **S*-*Hārāv* 41*a*, 248)
अथो गणपति वन्दे (P 15*b* = Peters ii 59, **S*-*Hārāv* 34*a*, 138)
अनुप्रासिनि सद्भैं (B 23*a*)
अन्तर कियदाख्यान्ति (P 14*a* = **S*-*Hārāv* 41*a*, 242)
अम्भोधौ विहरन्तम° (B 179*b*)
अहो अह नमो मह्य (P 65*a* = *Sbhv* 1243, कस्यापि)
अहो प्रभावो वाग्देव्या (P 15*b* = Peters ii 59, *Śp* 189)
आदौ मानपरिग्रहेण (P 94*a*)
आहारे . . . (B 66*a*, P 60*b* = **S*-*Hārāv* C 32*a*, 47, *Kvs* 416 anon, etc, etc)
एकस्मिन्नवपातिते ऽपि (B 160*a*, R v 111)
एको ऽपि जीयते (P 14*a* = **S*-*Hārāv* 41*a*, 241)
कर्तव्या चार्थसारे ऽपि (B 22*b*, P 11*a* = **S*-*Hārāv* 39*b*, 115) [1]
कर्ता त्रिलोचनादन्यो (P 15*a* = **S*-*Hārāv* 41*a*, 246)

---

1 कर्तव्या चार्थसारे ऽपि काव्ये शब्दविचित्रता ।
विना घण्टाटणत्कारं गजो गच्छन्न शोभते ॥

कवीना मानस नौमि (B 18*b* = *Bhojapr* 111, *S-Hārāv* 31*b*, 102)

कालञ्जरपतिस्त्रक्षे (B 23*a* = *S-Hārāv* 41*a*, 249)

के वैकटनितम्बेन (B 23*b*, P 16*b* = *S-Hārāv* 41*a* 252, विकटनितम्बाया)

केयूरीकृत . . (B 102*a* = *Kis* 426, etc)

चञ्चचोलाञ्चलानि (B 130*b*, P 105*a* = *Kv* 267 anon, *Saml* 280 anon)

जगत्या ग्रथिता गाथा (P 14*a*)

जानकीहरण कर्तु (B 22*b*, P 15*b*)

त वन्दे पद्मसद्मान (B 9*a* = *Śp* 85)

तौ शूद्रककथाकारौ (P 13*b* = Peters ii 59 *S-Hārāv* 34*a*, 133)

दर्प कविभुजगाना (P 15*a*)

दूरादपि सता चित्ते (B 23*a*)

दृशो. सीमावाद: (B 90*a*, P 74*b*, कस्यापि = *Vikramānkadevacarita*, viii 84)

द्विसधाने निपुणता (B 23*b*, P 16*a* = *S-Hārāv* 34*a*, 136)

धत्ते पङ्कजिनीदले° (B 116*a*, P 94*b* = *Shm* ii 717, *Śp* 3837)

ध्वनिनातिगभीरेण (B 22*b*, P 16*a* = Peters ii 59 *S-Hārāv* 33*b*, 130)

नदीना मेकलसुता (B 23*b*)

नून दुग्धाब्धिमन्थो° (P 18*b* = *Śp* 251)

पर्याप्तस्तनभारपीडित (B 90*a*)

पार्थस्य मनसि स्थान (B 23*b*, P 16*b*)

प्रद्युम्नान्नापरस्येह (P 15*b* = Peters ii 59, *S-Hārāv* 34*a*, 139)

प्रेङ्खत्कुन्तलभार (B 130*b*)

बाणेन हृदि लग्नेन (P 15*a* = *Sūktimuktāv* 76 anon)

भागीरथीहारलता (B 16*a*)

भासनाटकचक्रे ऽपि (P 13*b*)

भूगोलप्रतिबिम्बस्य (B. 178*a*)

मन्ये हिमांशु. प्रान्ते ऽपि (B 178*a*)

मायुराजसमो जज्ञे (B 23*a* = *S-Hārāv* 34*a*, 135)

मा स्म सन्तु हि चत्वार. (B 22*b*, P 16*a* = Peters ii 59, *S-Hārāv* 34*a*, 134)

मुख विकसितस्मित (B 90*a*, P 74*b*, कस्यापि = *Śp* 3277, कस्यापि, Hemac Comm, p 107 anon, *Aś ad* iii 1 anon, *Kāvyapr ad* ii 13 anon, *S-Prab* 74 anon)

यत्सभाषणलालसे (P 60*b*) [1]

यथार्थता कथ नाम्नि (P 13*b*)

यो धरित्रीभरश्रान्त. (B 178*a*)

यायावरकुलश्रेणे· (B 23*b* = Peters ii 59, *S-Hārāv* 34*a*, 137)

विलिम्पत्येतस्मिन्मलय (B 77*b* = *Kvs* 273 anon, etc)

शब्दार्थयोः समो गुम्फः (B 23*b*, P 16*b* = *Śp* 179, कस्यापि)

श्रीकण्ठः श्वशुरः स एष (B 178*b*)

सरस्वतीपवित्राणा (P 15*a* = *Śp* 190)

सरस्वतीव कार्णाटी (B 23*b* = Peters ii 59, *Śp* 13, कस्यापि, *S-Hārāv* 33*b*, 131)

सहर्षचरिता शश्वत् (P 15*a*)

सुप्तद्रुहिणगोविन्द (B 5*a*)

सूक्तीना स्मरकेलीना (B 23*b* = *S-Hārāv* 34*a*, 132)

स्थिता माध्वीकपाकत्वात् (B 23*b*)

स्वस्ति पाणिनिने तस्मै (P 13*b* = Peters ii 61, *S-Hārāv* 32*a*, 110)

स्वस्तिमानस्ति कैलासः (B 178*a*)

हरिपादः स वः पायात् (B 18*b*)

ऊता शिखिनि गौणाढ्या (P 14*a* = *S-Hārāv*. 41*a*, 243)

**S-Hārāv* Besides most of the memorial verses cited from **Sml* (see references given above) and other verses from the known works, viz

---

[1] यत्सभाषणलालसेव कुरुषे वक्त्रेन्दुमर्धानत
धत्से वाङ्गलतां मुहुः कुचतटे निष्क्रान्तिभीत्येव यत् ।
किं वा मन्मयते जनो ऽयमिति यत्सर्वंच शङ्काकुला
तज्जाने हृदि को ऽपि तिष्ठति युवा प्रौढस्य गूढस्य ते ॥

Viddhaś	i 14 (*Bālar* ii 17)	= C	15*b*, 80,
,,	ii 2	= C	41*b*, 254,
Bālar	i 1	=	36*b*, 173,
,,	ii 17 (*Viddhas* i 14)	= C	15*b*, 80,
,,	iv 43	= C	22*a*, 35,
,,	44	= C	23*a*, 45,
,,	v 1	= C	33*b*, 59,
Pracandap	29	= C	20*a*, 17,
Karpūram	i 4	=	3*b*, 20,
,,	ii 9	= C	39*a*, 230,

also the following —

अपेक्षन्ते न च स्नेह (46*a*, 323 = *Sbhi* 224, कस्यापि. *Śp* 235, कस्यापि)

कवीनामगलद्दर्पो (41*a*, 245 = *Harsacarita*, i 9')

किं कवेस्तस्य काव्येन (39*b*, 114 = *Sbhi* 134, भट्टत्रिविक्रमस्य, *Śp* 159, ditto, *Damayantikathā* i 5 a verse imitated from the *Harsacarita*, i 9)

कृत्स्नप्रबोधकृद्वाणी (41*a*, 344 = Bhandarkar, op cit, p xiv)

क्वचिद्वस्तुस्फार (30*a*, 84) [1]

चन्दन चन्द्रिकाचक्र (46*a*, 324) [2]

त्रयो ऽग्नयस्त्रयो वेदास् (41*a*, 247 = *Śp* 174, **Sūktiratn* 73 anon)

श्रोत्रेतराणि करणानि (41*a*,240 = Bhandarkar, op cit, p xi)

**Sabhyāl* (beside a number of verses from Amaracandra's *Bālabhārata*)

Viddhaś i	1 (*Kis* 157)	= A	2*b*
,,	12	= A	22*b* (v)
,,	14 (*Bālar* ii 17, *Kis* 205)	= A	3*b* (i 35)
,,	20 (*Kis* 264)	= A	29*b*

क्वचिद्वस्तुस्फारः कतिपयपदैरर्पितगुणा
क्वचित्संक्षिप्ते ऽर्थे प्रचुरवचनैरेव रचना ।
यथावाच्यं शब्दाः क्वचिदपि तुलायामिव धृता
स्त्रिभिः कल्पैरेवं कविषु वृष(*sic* ?)शब्दार्थनियमः ॥

चन्दनं चन्द्रिकाचक्रं विपञ्ची चम्पकस्रजः ।
पञ्चमः पञ्चमश्चेति पञ्चभ्यो ऽजनि सज्ज(?)नः ॥

Viddhas I 22 = A 29*b*
,, II 14 (*Kvs* 425) = A 12*b* (III 24)
,, III 7 = A 13*b* (III 70)
,, 13 (*Kvs* 492) = B 2*a*
,, 16 (*Kvs* 147) = A 14*a* (III 77)
,, IV after 6 (*Kvs* 288) = B 3*b*
Bālar II 17 (*Viddhaś* I 14) = I 35
,, IV 43 = II 51
,, V 37 = VII (26*b*)

Sbhi
Viddhaś I 12 = 2223 *Bālar* I 8 = 322
,, II 21 = 1411 ,, 48 = 2282
,, II 51 = 2281, 3446 (anon)

Also—
इन्दोर्लक्ष्म त्रिपुरजयिनः (2563 = *As*, p 113 anon , *Kuvalay ad* 137 anon)
दातुर्वारिधरस्य (3046)

Śp
Viddhaś I 1 = 3077, कस्यापि
,, 12 = 3722, कस्यापि
,, 14 (*Kvs* 205 , *Bālar* II 17) = 3373, कस्यापि
,, 27 = 3816, कस्यापि
,, 31 (*Kvs* 1954) = 3516, कस्यापि
,, II 6 (*Kvs* 262, etc) = 3929, कस्यापि
,, 9 (*Kvs* 267, etc) = 3912, कस्यापि
,, 11 = 3928
,, 23 = 3591, कस्यापि
,, III 27 (*Bālar* III 25) = 3659
,, IV 1 = 3719, कस्यापि
Bālar II 17 (*Viddhaś* I 14) = 3373, कस्यापि
,, III 25 (*Viddhaś* III 27) = 3659
,, 66 = 1099, कस्यापि
,, IV 43 = 3757
,, 44 = 3750
,, V 37 = 3936

आहारे . . . (189 , see **Sml* above)
अहो प्रभावो . . . (3423 , see **Skm* above)
चञ्चोला . . . (3926 , see **Sml* above)

त वन्दे . . . (85, see *Sml above)
चयो ऽप्ययस् . . . (174, see *S-Hārāv above)
धत्ते पङ्कजिनी . . . (3837, see *Sml above)
नूनं दुग्धा° . . . (251, see *Sml above)
सरस्वतीपवित्रा° . . . (190, see *Sml above)
भासो रामिलसोमिलौ (188 = *S-Hārāv 31a, 94, श्रीधनदस्य)

Aucityav

Pracandap 100	= *ad* 12	*Bālar*	iv	1	= 36
Karpūram i 18	= 18	,,	v	11 (*Kıs* 424)	= 14
Bālar i 39	= 13	,,	x	41	= 12
,, ii 20	= 20				

Also the following —

कार्णाटीदशनाङ्कित. (*ad* 27)
चिताचक्र . . (*ad* 15 = *Shm i 419)
स्त्रीणां मध्ये सलील (*ad* 16 = *Dūtāngada*, iii 78)

Khbh ad v 1 = *Viddhaś* iii 17

Suvrttat *Viddhaś* i 30 = *ad* ii 23, *Bālar* i 63 = *ad* ii 41

Hemac

इतस्ततो भषन् भूरि न पतेत्पिशुन. शुन. ।
अवदाततया किं च न भेदो हसत: सत. ॥ (p 335, Comm हरविलासे)
ओमित्येकाक्षर ब्रह्म श्रुतीनां मुखमक्षरम् ।
प्रसीदतु सतां स्वान्तेष्विक त्रिपुरुषीमयम् ॥ (p 334, Comm हरविलासे)

Cf सनामाङ्कता यथा राजशेखरस्य हरविलासे (p 335, Comm, l 4)

Ujjvaladatta *ad Uṇādisūtra* cites the *Bālarāmāyana* three times (i 3 = *Bālar* viii 84*d*, iv 138 = iii 66, iv 171, विनष्टचारित्रगुणा हितैषिण: = ?), and also ascribes to a (lexicographer?) Rājasekhara the line—

चण्डीकान्तो भगाली च लेलिहानो वृषध्वज. (*ad* ii 76)

Add—

दशाननशिरश्चक्रखण्डित:
क्वचिद्गतार्धो हिमदीधितिर्यथा (*ad* ii 28, इति हरविलास:)

Rāyamukuṭa *ad Amarakośa* (fragments)

गोनाशाय . . . (*Vṛddhaś* i 3 = *ad* i 8 4)

आशीमिव कलामिन्दो. (*ad* i 8 7)

सान्द्रं चन्दनमङ्गके वलयिताः पाणौ मृणालीदलाः (*ad* i 10 42 = *Vṛddhaś* iii 16*b*, *Kvs* 147*b*, etc)

निविश्य बुध्ने चरणौ स्मितानना

खट् समारोढुमथोपचक्रमु. ॥ (*ad* ii 4, 12)

सग्रैवेयकस्त्वमसि फणिना (*ad* ii 6, 104)

Sarvānanda *ad Amarakośa* See Śesagiri Sāstrin, *Report on the Search for Sanskrit MSS*, 1893–4, p 30

RĀJYAPĀLA (no information)

414 द्वैवेन प्रथम जितो ऽसि (**Skm* ii 512, विद्यायाः)

RUDRA, RUDRAṬA (Aufrecht, Z D M G xxvii, pp 80–1, xxxvi, p 376, C C i, pp 528, 530, Peterson, op cit, pp 104–5, Pischel, preface to his edition of the *Śṛṅgāratilaka* (Kiel, 1886), Z D M G xlii, pp 296–304, 435, Jacobi, *Vienna Oriental Journal*, ii, pp 151–6, Z D M G xlii, pp 425–35, Jacob, J R A S 1897, pp 291–5, Bhandarkar, op cit, p xliv

It is not necessary to discuss here the question as to the identity of the authors of the *Śṛṅgāratilaka* and the *Kavyālamkāra* The reason for treating them together here is the frequent confusion of them in the anthologies, etc Concerning the identification the reader may refer to the above-cited works of Peterson, Pischel, and Jacobi)

279 नो शक्या गदितु स्मरानल

**Skm* (Rudraṭa)

Śṛṅgārat	**Skm*	*Śṛṅgārat*	**Skm*
i 12 =	ii 483	i 128 =	ii 81
25 =	641	129 =	82
32 =	401	134 =	186
35 =	409 (लक्ष्मणसेनदेवस्य)	138 =	182
37 =	413	140 =	199
50 =	28 (कस्यचित्)	142 =	195
51 =	26	144 =	194
60 =	27 (कस्यचित्)	148 =	288

Śṛṅgārat.	Skm	Śṛṅgārat.	Skm
i 68 =	ii 112 (कस्यचित्)	ii 10 =	ii 484
72 =	187	18 =	497
73 =	34	50 =	412 (कस्यचित्)
81 =	410 (कस्यचित्)	84 =	274
94 =	469	91 =	275
107 =	482	94 =	502
108 =	481	106 =	617 (राजशेखरस्य)
112 =	483	iii 3 =	i 36

Kāvyālaṃkāra, ii 15 = i 32
,, vii 41 = ii 72

Also the following —

विगलन्ती दृधे यावत् (ii 486)
सखि स विजितो लीला° (वीणा°) (ii 193 = *Padyāv* 212, कस्यचित्, *Daśar* ad ii 23 anon

*Sml (Rudra)

Śṛṅgārat.	Sml	Śṛṅgārat.	Sml
i 43 =	B 104*a* (P 85*b*)	i 95 =	B 65*a*
49 =	B 90*b*	140 =	B 103*b* (P 85*a*
51 =	P 116*b*	ii 4 =	B 73*a*
59 =	B 91*a* (P 75*a*)	12 =	B 109*a*
67 =	B 108*a* (P 88*a*)	50 =	B 109*a*
68 =	B 107*a*	65 =	B 109*a*
72 =	B 148*b* (P 119*b*)	88 =	B 68*b*
77 =	B 105*b* (P 86*b*)	iii 3 =	B 10*a*
80 =	B 106*a* (P 85*b*)		

Kāvyālaṃkāra, ii 15 = B 175*b* (P 145*b*)
,, vii 41 = P 126*b*
,, xi 4 = B 169*b*

Also the following —

अम्बा शेते ऽत्र वृद्धा (P 126*b* = *Kvs* 505 anon, etc)
ऊरुद्वन्द्वमनिन्दित प्रथयता (B 91*a*)
प्रायो नववधू. कान्तमा° (P 116*b*, रुद्रस्य ?) [1]

---

1 प्रायो नववधूः कान्तमालिङ्गति शनैः शनैः ।
चिन्ताङ्कुरितकन्दर्पकन्दलीभङ्गशङ्कया ॥

Padyāv	*Śṛṅgārat.*	*Padyāv*	*Śṛṅgārat.*	*Padyāv*
	i 68	= 217	ii 87	= 309
	80	= 216	91	= 330
	ii 84	= 323	108	= 242

Also the following :—

अच्छिन्नं नयनाम्बु (360 = *Skm ii 157, कस्यचित्, *Padyāv 360, रुद्रस्य, *Sabhyāl B 4a, अमरकस्य, *S.-Ratnak. v 304 anon., *Sāras* 134 anon., Rudrata, *Sbhv* 1407, अमरुकस्य, *Śp* 3486, ditto, *Daśar.* ad iv 27 anon.)

यास्यामीति समुद्यतस्य (315 = *Sbhv* 1153, कस्यापि, *Śp* 3435, कस्यापि)

*Padyaveṇī (the *same* Rudra?)

आस्तां गाढतरानुशीलन (57*b* (vi)) [1]

इह रूपमात्रसारे (58*b* (vi) = *Padyāmṛtat. of Vrajanātha, No. 48 anon., *S.-Ratnak. iii 92 anon., *Sūktiratn. 509 anon.) [2]

गर्वायस्वे (*sic* for से) विकचकोरक (58*a* (vi) = *Sūktiratn. 589 anon.) [3]

यन्नाद (*sic* for दृ)तस्त्वमलिना (57*a* (vi)) [4]

---

1 आस्तां गाढतरानुशीलनविधिः सस्पर्शन दूरतः
संश्लेषे विषयीकृतोऽसि न म . . नापदं प्रापित ।
किं ब्रूमः सहकार तावकगुणानन्यादृशैर्दुर्लभा-
न्सौरभ्येण यदध्वगानपि मुहुः प्रीणासि दूरादपि ॥

2 इह रूपमात्रसारे चिचकृते कमलकह्लारे ।
न रसो नापि च गन्धो मधुकरबन्धो मुधा भ्रमसि ॥

3 गर्वायसे विकचकोरकपुञ्जगुञ्ज-
दुन्मत्तषट्पदघटाविभवेन किं तु (*sic* for नु ?) ।
वामभ्रुवा चरणताडनदोहदानि
किं नाम न स्मरसि तावदशोक तानि ॥

4 यन्नादृतस्त्वमलिना मलिनाशयेन
किं तेन पञ्चक विषादमुरीकरोषि ।
विश्वाभिरामनवनीरदनीलवेषाः
केशाः कुशेशयदृशः कुशलीभवन्तु ॥

शश्वन्निसर्गमलिना (57*b*) [1]
स्वैरं सैरिभ यूथपैरिह (60*a* (vi)) [2]

S-Hārāv (Rudra)

Śṛngārat i 7	=	34*b*, 150
,, 30	=	C 22*b*, 43
,, 49	=	C 20*b*, 18

Also the following —

अलं बलिभिदङ्गना (29*b*, 77) [3]
को धन्यः सखि सुस्थितेन (C 24*b*, 74 = *Sml P* 61*b* anon., *Sbhv* 1104, **कस्यापि**)
मधुरशिशिरामोद (C 36*b*, 91) [4]

Sabhyāl

Śṛngārat	*Sabhyāl*	*Śṛngārat*	*Sabhyāl*
i 128	= A 20*b*	ii 67	= A 30*b*
134	= A 13*b*	71	= A 30*b*
148	= B *xa*	iii 55	= A 6*a*
157	= A 30*a*		

---

[1] शश्वन्निसर्गमलिना· सहकार काम
लुठन्ति तान्यपि मधूनि तव द्विरेफाः ।
युक्तं न तत्तव कषायरसप्ररोहै
रेतान्प्रतारयसि यत्कलकण्ठयून ॥

[2] स्वैरं सैरिभयूथपैरिह पयः शृङ्गेण विक्षोभित
तारं न्यङ्कुकुल चडचडङ्कतिशतैर्विद्रावित द्वीपिभिः ।
हेलाक्षिप्तपदे पराक्रमनिदावुज्जृम्भमाणो (*sic* for °धा . णे) हरौ
चित्र सैव तदेवविप्रलिखितैवासीदरण्यस्थली ॥

[3] अलं बलिभिदङ्गनानिविडनीविकाकर्षण
क्कणत्कनककिङ्किणीमुखरितैरपि स्वःसुखैः ।
निरस्तविषयोद्यमा गुरुवचःप्रमालम्बिनी
दिगम्बरनितम्बिनीचरणचुम्बिनी चेन्मतिः ॥
रुद्रकवेः ॥

[4] मधुरशिशिरामोदं कौन्द समीर समीर[य]
प्रकटय शशिन्नाशाः काम मनोभव जृम्भताम् ।
अवधिदिवसः प्राप्तः सख्यो विमुञ्चत तत्कथां
हृदयमधुना किंचित्कर्तुं ममान्यदिहेच्छति ॥
रुद्रस्य ॥

Sbhv

Kāvyālamkāra	*Sbhv*		*Kāvyālamkāra*	*Sbhv*	
ii 17 =	421,	रुद्रटस्य	vii 32 =	2409,	रुद्रटस्य
30 =	1667	,,	33 =	2061	,,
iii 57 =	730	,,	41 =	2234	,,
vi 10 =	1387	,,	71 =	2047	,,

Also—

अम्बा शेते . . . (2247, रुद्रस्य, see *Sml above)

मुञ्चत गुणाभिमान (3122, रुद्रस्य)

Śp

Śrngārat	*Śp*		*Śrngārat*	*Śp*	
i 30 =	3754,	रुद्रस्य	ii 107 =	3670,	रुद्रस्य
35 =	3567,	रुद्रस्य	iii		
51 =	3675,	रुद्रस्य	62 =	पिबन्नसृग् (MS D)	
68 =	3563,	कस्यापि			
75 =	3748,	कस्यापि	*Kāvyālamkāra*	*Śp*	
81 =	3568,	रुद्रस्य	ii 30 =	3788,	रुद्रस्य
95 =	3409,	रुद्रस्य	vi 10 =	3473,	रुद्रटस्य
114 =	3444,	कस्यापि	32 =	575,	रुद्रटस्य
ii 12 =	3578,	रुद्रस्य	vii 41 =	3773,	रुद्रस्य
50 =	3579,	रुद्रस्य			

Ujjvaladatta *ad Uṇādisūtra*

यूकाभयेन न हि केशविमोचणं स्यात् (*ad* iii 47, शृङ्गारतिलके = i 3*d*)

Lakṣmīdhara ("perhaps the brother of Śārngadhara" Aufrecht, Z D M G xxvii, p 81, C C i, p 538, Bhandarkar, *Report*, 1897, p xliv)

163 यद्पि विबुधैः सिन्धोरन्तः (*Shm ii 361, *Sml P 77b, भासस्य, *Sml B 94a, भोजदेवस्य = यद्मरशतैः, *Śp* 3319, कस्यापि, *S-Hārāv C 7b, 75 anon)

324 वलितमनसोरप्यन्योन्यं

348 मानोन्नतेत्यसहनेति (*Śp* 3547, etc)

428 यद्दौर्बल्यं वपुषि (*Shm ii 125)

516 इन्दुर्यत्र न निन्द्यते (*Sbhv* 2398, etc)

*Shm (in addition to the above)

उच्चैरुन्मथितस्य तेन (iv 33)

कान्तानां वदनेन्दुकान्ति (ii 839)

कुरङ्गाः कल्याणं प्रति विटपं (v 324 = *Śāntiśataka*, ii 18)

कृष्ण पातु स यस्य ससदि (i 281)
दिग्भागेषु हिमावृति (ii 853)
धर्मस्योत्सववैजयन्ति (i 176 = *Sarasvatīk ad* iv 73 anon)
मातर्लक्ष्मि भजस्व (v 319 = *Śāntiśataka*, iv 11, Bhartrhari, Weber's notes, p 24)
वदत विदितजम्बुद्वीप (iv 322)
शचौ मे सुहृदीव (i 177)
सिद्धार्थयष्टिषु यथोदय (ii 884, Hemac , p 132 anon)
सिन्धोरेव कियज्जल (iv 318)
सुरापीतो गोत्रस्खलन (i 236)
स्वस्थानादवनीभुजे (i 430)
स्विद्यसि कथमीदृशः (i 116 = *Śp* 104, कस्यापि)

**Padyāv* अंहः संहरदखिलं (15)
आकृष्टिः कृतचेतसा (28 = **S -Hārāv* 18a)
श्रीकान्त कृष्ण करुणामय (33)
श्रीरामेति जनार्दनेति (32 = **S -Hārāv* 23b, 12)

**Sml* (Bhandarkar, loc cit)
आकण्ठकृष्टशिरसा (B 180b)
कम्पन्ते कपयो भृश (P 100b, B 125b = *Śp* 3921, वेपन्ते°, *Sarasvatīk ad* iii 8 anon , **Skm* ii 874, शतानन्दस्य)
गम्भीरनाभिह्रदसंनिवेशैः (P 80b, B 97b = *Padyarac* iv 57, *Śp* 3348, **S -Hārāv* , C 12b, 136)
मा स्म सन्धि विजानन्तु (P 159b, trans Tawney, *Prabandhacintāmani*, p 88) [1]
लक्ष्मीकौस्तुभचन्द्रमःप्रभृतिभिः (B 57b)

**S -Hārāv* गम्भीर . . . (C 12b, 136, see **Sml* above)

Śp खड्गहस्तो ऽरिमालोक्य (578)
गम्भीरनाभी° . . . (3348, see **Sml* above)
पङ्कज जलेषु वास. (1134)
वेगज्वलद्विटपिपुञ्ज (869)
वेपन्ते कपयो भृश (3921, see **Sml* above, कम्पन्ते°)

---

1 मा स्म सधि विजानन्तु मा स्म जानन्तु विग्रहं ।
आख्यातं यदि शृण्वन्ति भूपास्तेनैव पण्डिता. ॥

LAḌHOKA (Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 542, C C i, p 543 No information)

137 वन्दे देवमनङ्गमेव (Shm i 466)

Shm Only the above verse

VANDYA-TATHĀGATA (= TATHĀGATADĀSA (?), Aufrecht, C C i, p 221 No information)

478 प्रहर्ता क्वानङ्गः स च कुसुम (*Shm ii 451, मृगराजस्य)

VARĀHAMIHIRA (sixth century Aufrecht, Z D M G xxvii, p 82, C C i, p 552, ii, p 130, iii, p 117, Peterson, op cit, p 110, *Fourth Report*, p cix, Bhandarkar, op cit, p xlv)

52 तुङ्गोदयाद्रिभुजगेन्द्र (*Shm i 6)

*Shm (in addition to the above)

दष्ट्रापिष्टेषु सद्य. (i 191)

*Sml आर्तस्य यानमशन च बुभुक्षितस्य (P 158b = Br Sam lxviii 116)

उर'क्षत्वा वेधा मणि° (B 161a, P 132b) [1]

एकतश्च सुरसुन्दरीजनः (B 161a, P 132a) [2]

कर्पासौषधकृष्णा (P 158a)

जीवितो ऽपि निहितस्य (B 161a)

पृथ्व्या स्थूलतरा दष्ट्रा (B 188a)

युक्तेन चूर्णेन करोति राग (P 159a = Br Sam lxxvii 36, *Vetālap* i 19, p 10)

लीने श्रोत्रैकदेशे (B 17b = *Subhās* i (7a), *Khandap* 27, *Sbhv* 57)

उरःक्षत्वा वेधा मणिफलकगाढस्थित
भुजावालम्ब्येहीत्यमरवनिता व्योमगृहगा ।
अपद्वारेणैव त्वरिततरमाभाष्य सहसा
हतं हस्तालम्बैर्हरति सुरलोकं रणमुखात् ॥

एकतश्च सुरसुन्दरीजनः
श्रीमपक्ष(*sic* for °स्तमक्ष or °सु रच ?)ति युयुत्सुमन्यतः ।
पाप्मना सह पलायते यश्च
श्चैकतः कुलकलङ्ककारणं ॥

लोकः शुभस्तिष्ठति तावद्° B 161a, P 132b = Śp 3969)

समाः षष्टिर्द्विघ्ना मनुज (P 156b = Br Jāt vii 5 = *S-Samcaya, xxx 15 anon, Śp 1709, कस्यापि)

समूर्च्छित सप्रति सप्रहारे B 161a = Śp 3971

स्वर्गस्य मार्गा बहव (B 161a, P 132)[1]

हा तात तातेति स वेदना° B 161a, P 132b = Śp 3970)

Sabhyāl जये धरित्र्याः (i 18 = Br Sam lxxiv 1, Sbhi 1476 anon, Śp 3085, कस्यापि)

S-Hārā लीने . . (16a, 42, see *Sml above

तारतम्यसुवर्णाना (55b, 520)

Subhās दुर्जनकृताशतप्त (ii 15a = Br Sam cvi 4, *S-Hārā 42b, 278, कस्यापि, Sbhi 151, Śp 153, कस्यापि)

लीने . . . i 7b, see *Sml above)

Sbhi दुर्जनकृताशतप्त (151, see *Subhās above)

यस्य जना न वदन्ति (2901)

लीने . . (57, see *Sml above)

स्वामी सन् भुवनत्रयस्य (56)

Śp लोकः . (3969, see *Sml above)

समूर्च्छि . . (3971, see *Sml above)

हा तात (3970, see *Sml above)

Aucityav क्षीणश्चन्द्रो विशति (ad 26 = *Subhās vii 16, धाराधरस्य, Sbhi 560, धाराधरस्य)

Padyarac समूर्च्छि . (iii 38, see *Sml above)

Pratāpar Comm quotes the *Br Sam* several times (p 176 = lxviii 47, 85, 86, 88, p 184 = xii 7, pp 185, 201, 417)

---

1 स्वर्गस्य मार्गा बहवः प्रदिष्टा
स्ते कृच्छ्रसाध्या बहवः सविघ्नाः ।
निमेषमात्रेण महाफलो ऽय
मृजुस्त्वपन्था समरे व्यसुत्वम् ॥

Ujjvaladatta *ad Uṇādisūtra* (fragments)

पुष्यो ऽथ हस्त. श्रवण श्रविष्ठा (*ad* iii 86)

राही यथा कि (*sic* for के ?)तवस्तमस्या (*ad* ix 188)

उत्क्षिप्तचित्रपत्त्रपाशु विहग. सौम्यस्वन पूजित. (*ad* v 8)

Rāyamukuta *ad Amarakosa* (fragments)

यद्रोहिणीयोगफल तदेव

सुताराषाढासहितेच चन्द्रे: ॥ (*ad* i 4, 16 = *Bṛ Sam* xxv 1)

अपरो ऽन्तगतो ऽलिन्द: प्रागन्तगतौ तदुत्थितौ चान्यौ ।

(तद्वधिविवृ)ततश्चान्य. प्राग्द्वार स्वस्तिके ऽशुभदं ॥ (*ad* ii 2, 11 = *Bṛ Sam* liii 34)

गुञ्जे महीमत्र विधाय याची

प्रसह्य विन्ध्याचलपारियात्राम् (*ad* iii 3, 3)

VALLANA (VALLAṆA Aufrecht, ZDMG xxxvi, p 381, CC i, p 554 No information)

10 प्रत्येकानेकजातिप्रतिवपुरमिता

74 किंशुककलिकान्तर्गत° (*Śp* 3794, विज्जकाया:)

141 याच्यो न कश्चन गुरु: (*~Skm* i 465)

176 नितम्बश्री क न स्वगत°

236 सा नेत्राञ्जनता

292 गाढावध:कृतबलि

343 दूरस्थावं वासो

378 धिग्धिक्त्वामयि केन

395 कृत्वाग. स च नागतो ऽपि

461 उन्मीलयाचि सखीर्न पश्यसि

515 पान्थे सद्मसरो ऽन्तशाड्वल°

**Skm* अर्वाचीनवच:प्रपञ्च (v 139)

आर्त्ते वाससि रोद्धुं (ii 698)

आस्ता तावदसीमपौरुष (iv 190)

उन्मुक्तक्रमहारि (iv 171)

उपैति वाराब्धिं (iv 303)

एतन्मन्दविपक्व (ii 376 = *Kāvyapr ad* vii 3 anon)

गत. कालो यत्र प्रणयिनि (v 314 = *Śāntiśataka*, iv 13)

छायाशीतलिता. (iv 143)

ताजकुसप्तसमुद्र (i 13)

दुरर्थैर्यत्काचभ्रम iv 83
धिग्धिक्तान क्रमिनिर्विशेष v 331 = ... iv 10
धिग्धिक्तान् समयान v 133 = *Śārṅg*..., iv 19 *Sāhityad*, p 92 anon
निःसेतु मकरन्दबिन्दु iv 152
बिन्दुद्वन्द्वतरङ्गिता v 147
मृत्पिण्डेन भुवैव कि v 343
यस्यानुङ्गुरगन्धवाह iv 172
याच्यो न कश्चन गुरु. ii 465 see *K.* 141 above
रथ्यान्तश्चरतस्तथा v 297 = *Śārṅgadh.* iv 19 *Sāhityad*, p 92 anon
राजा त्व वयमप्युपासित v 199
लक्ष्मीसद्मसरोज iii 47
श्रीमद्भिर्द्रविणव्यय iv 135
स्तब्धस्तिष्ठसि पश्चद् v 219, given with translation by Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 381
स्तम्भावधे हि निमिष iv 137

VASUKALPA ("mentions Kesata, Bāna, Yogesvara, Rājasekhara," also a king Sāhasamalla (*Shm* iii 125 Aufrecht Aufrecht, C C i, p 557 ? = VASUKALPADATTA, Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 545, C C i, p 557)

3 नम्रा पादनखेषु यस्य (VASUKA ? see note)
6 शास्ता समस्तभुवन
15 पादाम्भोजसमीपसन्निपतित (*Shm* i 242)
161 एतस्मिन्नवदातकान्ति
278 वपु.शरद्वाच्यास्तद्

Shm अर्थायतनसन्निधौ (v 65)
अद्यापि स्तनशैल (i 376 = *Mahānāt* ii 35, *Kāvyapr ad* i 7 anon, *Sāhityad*, p 225 anon, *Śp* 3636, कस्यापि)
आपूर्वस्माद्विडोज. (iii 50)
इतस्तावन्नेत्रे (iv 170)
एक. स एव परिपालयिताब्ज॰ (i 141)
एतत्तर्कय कैरवक्लम (i 372 = *Śp* 3639, कस्यापि)
कपोलादुड्डीनैर् (i 142)
क्रीडत्किन्नरकामिनी (v 85)

क्षीणान्येव तमासि (ii 706)
क्षीरोदन्वानलीक (iii 255)
तत्तद्विक्रमदोहदेन (iii 196)
त्रैलोक्यमुद्रारविष्णोस् (v 21)
त्वत्सैन्यग्लपितस्य (iii 132)
देव. सर्वविवेचनैक (iii 15)
देवे निर्भरसाहसैक (iii 91)
पादाम्भोज . . . (i 242 = *Kvs* 15 above)
बाण. प्राणिति केशटः (v 127)
बीजैरङ्कुरित लताभिर् (i 372 = ~S -*Samcaya*, xvii 2 anon , *Cātakāṣṭaka*, i 6 , ~*Sūktiratn* 525 anon , ~*S -Prab* 228 anon)
भृङ्गैर्नाविकसन्निभै. (iii 125)
यत्रानेहसि यस्य (iii 174)
यातस्यास्तमनन्तरं (i 413 = *Mahanāṭ* ii 36)
लेखामनङ्गपुरतोरण (i 362)
शृङ्गारसूत्रधारः (i 356)
शेषं क्लेशयितुं (iii 133)
स्वादयन्तु चिर नाम (iv 154)

VASUKALPADATTA (given, with translation, by Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 545)
ईषत्क्षोमश्रभावभाञ्जि (ii 883)
शिल्प त्रीणि जगन्ति (i 16)

**Sml P* जम्बूना कुसुमोदरेष्व° (153*a*, वसुकस्य = *Kvs* 59, राजशेखरस्य, etc)

VĀKKŪṬA (Aufrecht, Z D M G xxxvi, pp 523–4 , C C i, p 557 No information)
57 . . न प्रहितो नवः
168 त्वङ्गत्खड्गस्थलपाण्डु° (**Skm* ii 703)
287 सुभग सुकृतप्रायो
356 किं पादान्ते पतसि (**Skm* 231, भावदेव्याः, **Padyāv* 377, कस्यचित्)
438 नावस्था वपुषो ममेयम° (**Skm* ii 277)
454 कस्मान्म्लायसि मालतीव (**Skm* ii 127)
472 एते चूतमहीरुहो (**Skm* ii 498)

*Shm (in addition to the above)
अत्रैव स्वयमेव (ii 159 = Krs 285 बिम्बोकस्य)

VĀKPATI (= VĀKPATI RĀJA infra ? Aufrecht, C C i, p 557 No information)
43 दृष्टासकटवक्रकन्द्र (*Shm i 201, दक्षस्य, Śp 4066, हनुमत, etc)
*Shm कुतस्त्वममुक. (i 213 = Krs 26 anon)
तुल्येश्वरसेवा (iv 11)
देवि त्व कुपिता त्वमेव (i 276 = Krs 20, वाक्पतिराजस्य, etc)
नि.सृत्याहवसागराद् (iii 260)
परार्थे य. पीडा (iv 290 = *S-Ratnah iii 292 anon *Sūktiratn 623 anon, As Comm, p 108 anon Sbh 947, यशस, Śp 1052, इन्दुराजस्य, Bhallata-śataka, 56, Dhvanyāl, pp 53 and 218 anon Hemac Comm, p 257 anon, S-Prab 239)
Sbh घनोद्यानच्छायामिव (3414, श्रीहर्षदेवात्मजवाक्पते., or is this Vākpatirāja? The paternity of Vākpatirāja seems to be otherwise unknown)

VĀKPATI RĀJA (seventh to eighth century, son of Harsadeva, author of the Gaudavaha, and contemporary of Bhavabhūti Aufrecht, Z D M.G xxvii, p 84, C C i, p 557, Peterson, op cit, p 115, Fourth Report, p cxi Or is this the Vākpati Rāja = Muñja, uncle of Bhoja, concerning whom see Prabandhacintāmani, trans Tawney, pp 30–6?)
20 देवि त्व कुपिता (*Shm i 276, वाक्पतेः, etc)
27 श्रेयो ऽस्याश्चिरमस्तु (*Shm i 321)
28 चटच्चटिति चर्मणि (*Shm i 197, Śp 126, etc)
45 नखक्रकचदारणस्फुटित
*Shm further
खर्वग्रन्थिविमुक्तसधि (i 220 = Krs 36 anon, etc)
प्रेङ्खद्ग्रासुरकेशरौघ (i 198)
सेय वौ खदिद् (i 311)
Sbhv See under VĀKPATI
Śp चटच्च . . . (126 = Krs 28 above)

Daśar प्रणयकुपिता दृष्ट्वा (*ad* x 54, वाक्पतिराजस्य, 55, मुञ्जस्य)

VĀGURA (= BHĀGURA (q v *supra*)? Aufrecht, C C i, p 558 No information)

80 मुग्धाताम्रैर्नवकिसलयै

100 शुकपक्षहरितकोमल

*Shm धारोत्सिक्तस्तिमित (ii 824)

VIKAṬANITAMBĀ (mentioned by Rājasekhara Aufrecht, Z D M G xxvii, p 85, C C i, p 569, Peterson, op cit, p 117, Bhandarkar, *Report*, 1897, pp xix, xlvii)

296 कान्ते तल्पमुपागते (*Shm ii 696, Amaru, 101, etc)

372 अनालोच्य प्रेम्णः परिणति (*Shm ii 206, राजशेखरस्य, etc)

*Shm No further verse

Sml किं द्वारि दैवहतके सहकारकेन (B 112*a* = *Sabhyāl B 3*a* anon, *Sbhv* 1682, *Sarasvatīk ad* ii 38, v 170 and 178 anon)

बाला तन्वी कृशतनुरिति (P 116*a* = *Sbhv* 1401, *Śp* 3671, **Sabhyāl* iv 157, **S-Ratnak* v. 47 anon, **S-Mukt* ii 74, iv 7 anon, **Sāras* ii 14 anon)

*S-Hārāv के वैकटनितम्बे (41*a*, 252 = **Sml B* 23*b*, *P* 16*b*, राजशेखरस्य, Bhandarkar, op cit, p xii)

**Sabhyāl* बाला . . . (iv 157, see **Sml* above)

Sbhv अन्यासु तावदुपमर्दसहासु (735 = **Shm* iv 137, विद्यापतेः, **S-Hārāv* 40*b*, 100, **Sāras* ii 13 anon, **Sūktirātn* 513 anon, *Śp* 823, *Daśar ad* iv 31, *Sāhityad*, p 73 anon, *Kuvalay*, *ad* 66 anon, *Ak*, p 275 anon, *Padyarac* xiv 26)

अभिहिताप्यभियोग (2489)

अय्यि साहसकारिणि (1549)

किं द्वारि . . (1682, see **Sml* above)

दिग्वधूवदनचुम्बि (2488)

बाला . (1401, see **Sml* above)

Sp अन्यासु (823, see *Sbh* above)
क्व प्रस्थितासि (3610, गोविन्दस्वामिनो विकटनितम्बायाश्च = *Kvs* 509 anon, *S-Ratnak* v 169 anon, *Sāras* 89 anon, *S-Mukt* iii 58 anon, etc, etc
बाला (3671, see *Sml* above

VIKRAMĀDITYA (sixth century? Associated with Mātṛgupta and Bhartṛmentha Aufrecht, Z D M G xxvii, p 85, C C i, p 569, Peterson, op cit, pp 117–18 Bhandarkar, *Report*, 1897, p xlviii)

200 दृष्टा शैवलमञ्जरीपरिचिता. (*Skm* ii 18, रथाङ्गस्य)

Skm आघ्रातचोणिपीठ. (v 8)
कुर्वन्नाभुग्नपृष्ठो (v 10 = *Harsac* iii, *Ak*, p 327 anon)
क्षीरोदाम्भसि मज्जतीव (i 390, विक्रमादित्य-चण्डालविद्या-कालिदासाना)
चञ्चत्पादनखाग्र (i 218)
पश्चाद्युत्क्षिप्य चितौ (v 73, साहसाङ्कस्य *Sbh* 1921, प्रियाविरहस्य)
पश्चादङ्घ्रि प्रसार्य (v 9 = *Harsac* iii, see p 56 above)
प्रातर्वारविलासिनी (v 24)
लावण्यसिन्धुरपरैव (ii 19 = Vāmana *ad* iv 34 anon *Sml* B 85*a*, *S-Hārā* C 17*b*, 199, *Sarasvatīk* *ad* iv 49 anon, *Dhvanyāl* p 205 anon, *At*, p 36 anon Nami *ad* Rudrata's *Kāvyālamkāra*, ii 8 anon)
शय्यागार व्रजन्त्याश् (ii 566)
सम्भोगभ्रष्टताटङ्क (ii 355, विक्रमादित्य-कालिदासयो.)

Subhās किं तया क्रियते लक्ष्म्या (vi 16 = *Sbh* 507, *Śp* 277 *S-Samcaya*, xv 29 anon, *Subhās* v 16, *Pañcat* ii 41)

Sml लावण्यसिन्धु (B 85*a*, see *Skm* above)
लिम्पतीव तमो ऽङ्गानि (B 135, *Mrcchakatikā*, 14, *Kāvyād* ii 226 anon, *Sbh* 1890, *Śp* 3603, विक्रमादित्यमेण्ठयो:, *Sarasvatīk* *ad* v 186 anon, *Kāvyapr* *ad* x 6, p 53 anon, *Sāhityad*, p 293,

anon , *Kuvalay ad* 170 anon , *At* , p 45 anon , Hemac , p 290 anon , *As* , pp 58 and 195 anon , *Ak* , pp 183 and 194 anon , *Sāhityak ad* x 7 anon Concerning this celebrated verse see Pischel's Introduction to Rudra's *Śṛngāra-tilaka*, pp 16 sqq)

Sbhi अतसीपुष्पसकाश (1718, विषमादित्यस्य = *Śp* 512, मेण्ठस्य)

किं तया क्रियते . (507 , see *Subhās* above)

चेतोहराः युवतयः (3318 = *Śp* 4130, कस्यापि , *S-Muktāv* viii 14, xxxi 7 anon , *S-Samcaya*, xxx 29 anon , *Bhojapr* 198)

दृष्ट दुर्जनचेष्टित (3193)

निरन्नस्यालोक चुडुप° (3192)

मातर्नो सन्ति तस्मिन् (1165)

रुजासु नाथः परमं हि (3494)

लिम्पतीव . (1890 , see *Sml* above)

विद्ययैव मदो येषा (506 , ? Vikramāditya)

Śp अष्टौ हाटककोटयस्त्रि° (565, q v = *Bhojapr* 228)

किं तया क्रियते (277 , see *Subhās* above)

VIITOKA (Aufrecht, C C i, p 572 No information)

149 दृष्टा काञ्चनयष्टिरद्य (*Skm* ii 17, रैतोकस्य).

150 मध्येहेमयुगं कपित्थयुगल (*Skm* ii 16, रैतोकस्य)

Skm ये पूर्व परिपालिताः (iv 279 = *Śp* 985, कस्यापि)

VIDYĀ, VIDYĀKĀ, VIJJĀ, or VIJJĀKĀ (mentioned by Dhanada Deva, *Śp* 163 , Hall, *Vāsavadattā*, Introd , pp 21, 55 , Aufrecht, Z D M G xxvii, p 85 , C C i, pp 571, 573 , Peterson, op cit , pp 119–20 , Bhandarkar, *Report*, 1897, pp xix and xlvii)

298 धन्यासि यत्कथयसि (*Skm* ii 697 , *Sbhi* 2142, कस्यापि, etc)

500 दृष्टि हे प्रतिवेश्मिनि (*Skm* ii 66, etc)

*Skm उद्दण्डकोकनद् (iii 41)
जनयति जननाथ (iii 31)
थूथूकृत्य वमन्निर (v 365)
देवेन प्रथम जितोऽसि (ii 512 = Kvs 414, राज्यपालस्य)
भूपालाः शशिभास्करा (iii 71 = Sbhv 2515 मयूरस्य Padyaracana iii 1 कस्यापि etc , see p 68)
मञ्चे रोमाञ्चिताङ्गी (ii 104)
यशःपुत्र देव (iii 138)
वय बाल्ये बालास् (ii 61 = *Sabhyāl iii 31 anon Śp 3761, कस्यापि Padyaracana vii 37, कस्यापि At , p 36 anon)
विज्ञप्तिरेषा मम जीवबन्धो (ii 279 also गणपते)
शुकतुण्डच्छवि (i 8 = Kvs 51 anon , *S-Ratnak i 143 anon , etc)
सिकतिलतला सान्द्र (ii 56 = Kvs 502 anon)
सुच्छाय फलभारनम्र (iv 243)

*Sml अस्थिरमनेकरागं (P 96b = *Sāras ii 13 anon *S-Ratnak iii 313 anon , *Saml 255 anon *Sabhyāl vi (24b) anon , *Sūktimuktā 513 anon Sbhv 1734, वृद्धे , Śp 3863, शकवृद्धेः)
किंशुककलिकान्तर्गत (P 90b, B 111a = Kvs 74 वल्लणस्य , see p 74 above)
केनात्र चम्पकतरो वत (P 45a, B 51a = *Skm iv 287, वीरस्य, Śp 1003) [1]
माद्यद्दिग्गजदानदिग्ध (B 47a = Śp 1131 , Hemac Comm , p 181 anon) [1]
विलासमसृणोल्लसन् (P 99b, B 124b = *Skm ii 588, योगेश्वरस्य, *Sabhyāl ii 11 anon , *Sūktimuktā 422 anon , Śp 582 , Sarasvatīk ad v 165 anon Peterson, op cit , p 120 , see also p 79 above)
सोत्साहा नववारिभारगुरवो (P 97a, B 120a = Sbhv 1778 anon)

*S-Hārāv कोशः स्फीततर. स्थितानि (C 7b, 174) = Kvs 193 anon , etc)
नीलोत्पलदलश्यामां (34b (145), विज्जायाः = Śp 180 , *Sūktimuktā 81 anon)

[1] These two verses are given by Aufrecht, with translation, in the article cited

प्रियसखि विपद्दण्डप्रान्त (64*a* (667) and 78*b* (63), विज्ञाया: = *Sbhv* 3137, *Śp* 451, Bhartrhari, Weber s Notes, p 25)

Sbhv उन्नमय्य सकचग्रहम° (2090 = *Śp* 509, *Sarasvatīk ad* i 91, v 165 anon, *S -Muktav* xviii 11 B, *AŚ ad* ix 3, last part only)

कवेरभिप्रायमशब्दगोचर (158)

कोष: . . (1523, see *S -Hārāv* above)

गते प्रेमाबन्धे (1141 = *Kvs* 410 anon, Amaru, 43, etc, etc)

नार्या: सारतिशून्यता (1175)

प्रियसखि . . . (3137, see *S -Hārāv* above)

विरम विफलायासाद् (3138)

Śp उन्नमय्य . (509, see *Sbhv* above)

किंशुक (3794, see *Sml* above)

केनाच (1003, see *Sbhv* above)

दृष्टिं हे (3769, see *Kvs* above)

धन्यासि . (3746, see *Kvs* above)

नीलोत्पल (180, see *S -Hārāv* above)

प्रियसखि (451, see *S -Hārāv* above)

माद्यद्दि° . (1131, see *Sml* above)

विलासमसृणो (582, see *Sml* above)

Vinaya Deva (= Vinīta Deva Peterson, op cit, p 122? or Vinaya Prabhu, author of a *Candradūta* (Aufrecht, C C ii, p 136), Aufrecht, C C i, p 576)

55 नैवैके वयमेव कोकिल

Shm चुम्बन्नाननमालुठन् (i 441)

Sbhv दिक्षु भूमौ तथा व्योम्नि (1242, विनीतदेवस्य)

Visnuhari (Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 544, C C i, p 594 No information)

435 कस्मादिदं नयनम°

Shm शक्यार्चन: सुचिरं (ii 712, given by Aufrecht, loc cit, with translation)

VĪRYAMITRA (Aufrecht, C C i, p 596 No information
142 भुवो· काचिन्नीला *Slm* ii 7 राज्ञोकस्य, *Śp* 1274 कस्यापि)
169 दूर्वाङ्कुरामो जयति
181 एतल्लोचनमुत्पलभ्रम॰
215 तरत्तार तावत्प्रथम॰ (*Slm* ii 464 = *Sml P* 65*b*, *B* 72*b*, **S-Mult* v 60 anon
228 सा सुन्दरीति तरुणीति
314 हरति रतिविमर्दे
363 मुग्धासि नायमपराध्यति

*Slm अलीना मालाभिर् (i 437)
तरत्तार . (ii 464, see above)
त्वङ्गन्नङ्गमुदञ्चदि॰ (i 41)
पृथुरसि गुणै· कीर्त्या (iii 66 = *Sbh* 2502, कस्यापि)
वापी दन्तुरितोदरा (ii 760 = *Kvs* 75, अभिनन्दस्य)
विस्फाराः प्रथम (ii 598)
हहो सिंहकिशोरक (iv 185)

*Sml तरत्तार . . (B 72*b*, P 65*b*, see above)

*S-Hārāvalī लीलाताण्डवितभ्रुविभ्रम (C 216 = *Kvs* 216, राजशेखरस्य)

VAIDDOKA (no information)
49 कनकनिकषस्वच्छे

VAIDYA DHANYA See above DHANYA

VOPĀLITA (no information ? = the lexicographer mentioned by Halāyudha, tenth century, Aufrecht, C C i, p 616)
355 वचोवृत्तिर्मा भूद्

ŚATĀNANDA (no information, Rudrata had this surname, but none of the verses can be traced to him Aufrecht, C C i, p 631)
131 हर्षोल्लासितचारुचन्द्र
394 कोपस्त्वया यदि कृतो मयि (Amaru, 133, etc)

*Shm अपास्तस्ताराभिर् (ii 714)
आर्द्रा कण्ठे मुखाब्ज (i 91)
कम्पन्ते कपयो भृश (ii 874, see under LAKSMĪDHARA)
क्षतपादनिगूहनो (i 427)
केनेय श्रीर्व्यसन (iv 96)
गते बाल्ये चेतः (ii 10)
जयति तव कूणितेक्षण (i 130)
जायन्ते बहवो ऽत्र (iv 3)
भृङ्गी कस्तव चर्चिके (i 40)
मसृणमसृण प्रेयः (ii 684)
मातर्धर्मपरे (ii 866 = *Sbhv* 2416, रविदत्तस्य, *Śp* 580, ditto)
वराहामाचेष्टु (ii 831)
विगर्जामुन्मुञ्च (iv 48)
श्यामोचन्द्रा स्वपिषि (i 257 = *Kis* 35 anon, etc)
स्नेहार्द्रसतटे ऽवलम्ब्य (i 298)
स्वस्ति सुखिभ्य. सम्प्रति (v 255 = *Sbhv* 3395 anon)

ŚABDĀRNAVA ("given in *Shm* as the name of a poet, but more likely a collection of miscellaneous poetry See Śabdārnava Vācaspati" (Aufrecht), it may be suggested rather that ŚABDĀRNAVA is ŚABDĀRṆAVA-VĀCASPATI, and that the latter has obtained a sobriquet from his dictionary, see Aufrecht, C C i, pp 559 and 635, and Zachariae, *Die Indischen Worterbucher* (*Grundriss der Indo-arischen Philologie*), pp 7–8)

437 असावह लोहमयी

*Shm (ŚABDĀRNAVA, 10, and Ś-VĀCASPATI, 1)
अयि चातक चञ्चुपुटाः (iv 320)
इय गौरुद्दामा तव (v 154)
एकेनैव पयोधिना (iv 37)
किं ब्रूमो जलधेः श्रियं (iv 38 = *Simhāsanadvātrimśatikā* 86)
त्व शीतलो नव्यजनानुरागी (ii 558)
न लोपो वर्णाना (iii 8 = margin of *Padyāmrtat ii 1)
प्रत्यासन्नविदूरवर्ति (ii 364)

ये दीनेषु दयालव. (v 174 = *Siṃhāsanadvātriṃśatikā*, 16, *Śp* 228, कस्यापि, **S-Samuccaya*, i 15 anon **S-Ratnak* ii 64 anon **S-Prab* 111 anon, **Sūktiratn* 110 anon)

वरं मृतो न तु चुद्रस् (v 200)

श्वासोन्मूलितमेकर् (iv 61, शब्दार्णववाचस्पते

हेलानिर्जितकामरूप (iii 72

Kvbh जनस्थाने भ्रान्त (*ad* v 1, भट्ट-वाचस्पते = **Skm* v 264 शूलपाणेः, *Sbhi* 3264 anon, **S-Hārāv* 71*a*, 771 वाचस्पतिभट्टस्य, **Sūktiratn* 254 (15*a*) anon **S-Ratnak* ii 203 anon, **Padyaveṇī*, vi (64*b*) जगज्जीवनवृज्जायाः (*sic*), *Sāhityak*, p 297 anon *Kāvyapr* ad v 2 anon, *Sāhityad*, p 114 anon, *Padyarac* xv 52, कस्यापि, Hemac, p 106 anon *Ak*, p 297 anon)

ŚAMBŪKA (ŚAMBUKA Aufrecht, C C i, p 636, Peterson, op cit, p 128 No information)

350 तद्देवाजिह्माचं (*Sbhi* 1577, कस्यापि, *Śp* 3538, सकुलस्य, **Sabhyāl* 30*a*, सकुलस्य)

Sbhi दूराज्ज्ञातविकल्पयोरभिमुखं (2080)

ŚIVASVĀMIN (BHATTAŚRĪ-ŚIVASVĀMIN, ninth century, author of the *Kapphan(in)ābhyudaya Kāvya* Aufrecht, Z D M G xxvii, pp 92–3, C C i, p. 654, Peterson, op. cit, pp 129–30, Bhandarkar, *Report*, 1897, pp xviii, l, Śesagiri Śāstrin, *Report on the Search for Sanskrit MSS Madras*, 1893–4, pp 49–56, where extracts from the *Kapphanābhyudaya* are given)

ad 324 किमु परिगता भर्त्रा (*Sbhi* 2099 ?)

**Skm* तेजोराशौ भुवनजलधेः (ii 713)

फलमलघु किं (ii 628)

**Sml* गतो ऽस्त घर्मो(तिग्मा)शुर्व्रज (P 63*a*, B 69*a* = **Skm* ii 291, कस्यचित्, *Sbhi* 1140, **Sml P* 118*a*, **S-Hārāv* C 36*a*, 88)

दृष्ट्वा सपदि मीलितं (*P* 118*a* = **Skm* ii 631, कस्यचित्, **Sabhyāl* iv 122 anon, **Saml* 185 anon, *Sbhv* 2097, कस्यापि, *Padyarac* viii 29, कस्यापि)

नैषा वेग मृदुतरतनु. (B 146*b* = *Sbhv* 2107, मूर्खस्य, *Śp* 3690, मूर्तस्य, *Sāras* 79 anon)

या विम्बौष्ठरुचिर्न (P 58*a* = *Sbhv* 1051, *Śp* 3396, *Sabhyāl* B 1*b*, **S-Hārāv* C 31*b*, 40)

स धूर्जटिजटाजूटो (B 9*b* = *Sbhv* 62, तच्चकस्य, *Śp* 101, सुरवर्मण., *Vetālap* (Uhle), p 202, **S-Hārāv* 11*b*, 93, **Subhās* i (8*a*) anon, Aufrecht adds that the verse recurs at the beginning of the *Hāṭakeśvara Māhātmya* of the *Skanda Purāṇa*, I O MS 2752 = Eggeling, No 3656)

**Sabhyāl* या विम्बौष्ठ . . . (B 1*b*, see **Sml* above)

**Subhās* कूर्च विरौति परिकुप्यति (iv 79 = *Sbhv* 438)

**S-Hārāv* (in addition to the above) वाक्य च द्विपदी (40*a*, 231, given by Bhandarkar, op cit, p xi anon)

Sbhv उल्लापयन्त्या दयितस्य (1416 = **Kapphiṇābhy* xii 27, *Śp* 3511)

किमु परिगता . . . (2099 = **Kapphiṇābhy* xiv 29)

गतो ऽस्त . . . (1140, see **Sml* above)

गुणमयो ऽपि सदोष (1756 = **Kapphiṇābhy* viii 30)

चित्रैर्यस्य पतत्त्रिभिर् (810)

भोक्तु भङ्क्त्वा न भुङ्क्ते (1826 = **Skm* v 70, रजकसरस्वत्या., **S-Ratnak* iii 142 anon, *Śp* 3598, कस्यापि)

मुक्ताभानि पयासि (710)

या विम्बौ° . . . (1051, see **Sml* above)

कूर्चं विरौति . . . (438, see **Subhās* above)

वदननिहिते ताम्बूलाग्रे (2100 = **Kapphiṇābhy* xiv 14)

वदनशशिन. स्पर्शे (2098 = **Kapphiṇābhy* xiv 15, *Śp* 3711, कस्यापि)

व्यसनमचल यत्राचार्यो (2101 = **Kapphiṇābhy* xiv 32)

समजनि न तत्प्रेम (2062 = **Kapphiṇābhy* xiv 7)

Śp उल्लापयन्त्या . . . (3511, see *Sbhv* above)

या विम्बौष्ठ . . . (3396, see **Sml* above)

Kbh आतन्वन् सरसा स्वरूपरचना (*ad* x 1 = Hemac Comm, p 6 anon)

आवल्लावधि शिशिङ शिशिङ
उत्खातप्रखरा सुखा°
पिचापि चायते या न } (*ad* ix 1)

Sarvānanda's commentary (*Tikāsarvasva*) on the *Amarakosa* A number of fragments identified in the poem by Śesagiri Śāstrin, loc cit, and the following unidentified —

दृशकाश्मकभूपालौ विप्वगारभ्य रोषितौ

Rāyamukuta's commentary (*Padacandrikā*) on the same (Aufrecht, Z D M G xxviii, pp 118–21), fragments as follows —

जवनिकावनि(*sic* for लि ?)कान्तिक्रदातता (*ad* ii 6 3, 22)

प्रसभमिवाङ्गद्विह्वला महेला (*ad* ii 6, 1, 2)

प्रेर्यन्तेऽमी परमररयो हर्म्यवातायनाना (*ad* ii 2, 17 = *Kapphinābhy* xv 13, also cited by Sarvānanda)

(तत्वे तत्त्वार्थे) रवावज्ञा (*ad* iii 4, 12 = the passage quoted by Śesagiri from xviii 35 as तत्त्वे सत्त्वे नवादृषा ?)

Linga Bhatta's commentary on the same (see Śesagiri, loc cit, p 33)

Śubhaṁkara (sometimes Śubhāṅka Aufrecht, Z D M G xxxvi, pp 546–7, C C i, p 659 No information A Buddhist author also bore the same name, see Thomas, *Deux Collections de Sādhanas*, Muséon, 1903, index, Aufrecht mentions C C iii, p 157, after Haraprasāda Śāstrin's *Report*, 1895–1900, p 10, a Śubhaṁkara, author of a work entitled *Hastamuktāvali*, on dancing)

21 कोऽय द्वारि हरि (**Skm* i 277, etc)

**Skm* एते लक्ष्मण जानकी (i 263 = **Padyāv* 148 and 250, शुभाङ्कस्य, given with translation by Aufrecht in the article cited, Hemac, p 90 anon)

ये गोवर्धनमूल (i 293 = **Padyāv* 3, शुभाङ्कस्य)

वत्से माधवि तात (iii 227, शुभाङ्कस्य)

Padyāv (in addition to Nos 3, 148, 250 above)

दूर दृष्टिपथात्तिरोभव (265, शुभाङ्कस्य = *Skm* i 299, कस्यचित्)

Śubhāṅga (once named as *Śubhāṅka*, and therefore perhaps identical with Śubhaṃkara)

71 प्रागेव जैत्रमस्त्र

Skm उत्कण्ठाकुलचक्रवाक (ii 708)

कार्पासास्थिप्रचय (iii 82)

दुर्वारकेलिकलडिम्भ (v 19)

परिचुम्बनाय घटते (ii 419, MS B शुभाङ्कस्य)

बिलेभ्यो निष्क्रान्तं प्रति (v 20)

माषीणां मुषितं (ii 881)

यद्वीचिभिः स्पृशसि गगनं (iv 53 = *Śp* 1090, गौडाभिनन्दस्य, *S-Ratnak* iii 216 anon, see p 21)

विश्राम भज तालवृन्त (ii 857)

विषयपतिरलुब्धो (v 186)

व्योमन्युल्कोत्थरणे (iii 114)

Śṛṅgāra (Aufrecht, CC i, p 660 No information)

269 कल्याणं परिकल्प्यता

271 लावण्येन पिधीयते (*Skm* ii 142)

272 सोद्वेगा मृगलाञ्छने (*Skm* ii 172)

Skm (in addition to the above)

पक्षाभ्यां सहितौ प्रसार्य चरणाव् (v 25)

Śrīkaṇṭha (? = Śrīkaṇṭha Paṇḍita, who "mentions a king Śrī-Malla Deva", Aufrecht, ZDMG xxvii, p 93, CC i, p 667)

56 मलयमहीधरपवन.

Skm कलाधारो वक्रः (i 415)

भूर्भूपालचमूपदेषु (iii 130)

विष्वग्विसारिततिमिरावकृष्ट (i 7)

श्रीमान् पातालकुक्षिंभरि (iii 235)

Śp गुण वादल छाह खेह (550, श्रीकण्ठपण्डितस्य, *v supra*)

ŚRĪDHARANANDIN (Aufrecht, C C i, p 669 No information)
7 कारुण्यामृतकन्दली (Skm i 243)
8 शीलाम्भःपरिषेकशीतल° (Skm i 244)

*Skm (i 243–4, as above)

SIDDHOKA (Aufrecht, C C i, p 722 No information)
441 आदृष्टिप्रसरात्प्रियस्य (*Skm ii 290, Amaru, 76, etc

*Skm (this verse only)

SAMGHAŚRĪ (Aufrecht, C C i, p 687 No information, a Buddhist author)
4 कामक्रोधौ द्वयमपि यदि (*Skm i 241)
54 आरक्ताङ्कुरदन्तुरा (*Skm ii 761)

*Skm i 241, ii 761, as above

SĀVARNI (no information)
79 श्रोत्रा चित्रः कुरवकगुणः

SURABHI (Aufrecht, C C i, p 729 No information *=Surabhi Cūla, C C i, p 729, Peterson, op cit, p 134)
307 मुक्त्वा व्रीडावत्याः

*Skm अयं दूरभ्रान्त पटुतर (iv 202)
आसीद्यस्तव पुत्रक (iv 278)
ऋद्धैर्वृतो हरिपदे (i 435)
एतत्कवीन्द्रमुखचन्द्र (v 157)
एतैर्जह्नुसुताजलैर् (i 384)
गर्भक्लान्तिभरालसा (iv 226)
गाङ्गमम्बु सुभम°(सितम°) (iv 337 = *Sāhityad*, p 338 anon, *Kāvyapr ad* x 52 anon, *Śp* (one MS) after 796, *As*, p 171 anon, **Sūktiratn* 503 anon, **Padyatar* 33 anon, **Sāras* iv 76 anon)
त्वद्वैरिकरीन्द्र (iii 181)
निद्रानन्दकरीर्नितान्त (i 338)
प्रालेयाम्भःशिशिर (ii 709)
महानीलश्याम (i 391)
लीलालोलकराङ्गुली (iii 259)
शौर्योत्कर्षतृणीकृत (i 226)

SUVARNAREKHA (Aufrecht, C C i, p 729 No information)

104 तरलनयना तन्वङ्गी

Shm मर्यादाभङ्गभीतेर्° (ix 40 = **S-Samcaya* ix 12)

Ujjvaladatta *ad Uṇādisūtra*

पुस. स्त्रिया स्त्रिया. पुसि सभोग प्रति या स्पृहा ।
स शृङ्गार इति ख्यात: क्रीडारत्यादिकारक. ॥
(*ad* ii 136, इति सुवर्णरेख., a lexicographer ?)

SONOKA (? = SEHNOKA, SOHNOKA, SOLLOKA, SOLŪKA, see following name Aufrecht, C C i, pp 734, 737 No information)

305 नाधन्यान्विपरीत° (**Shm* ii 667, सोह्लोकस्य)

Padyāv सद्यासार्त्ति यशोदया (262, साह्लाकस्य = *Kav* 42, सोन्नोकस्य, etc , see SONNOKA)

SONNOKA (see preceding name No information)

41 धेनुदुग्धकलशानादाय

42 सद्यासार्त्ति यशोदया (**Shm* i 296, सोह्लोकस्य, **Padyāv* 262, सोह्लोकस्य)

47 देवो हरिर्जयति यज्ञवराहरूप.

345 तल्पे चम्पककल्पिते

398 अयं धूर्तो मायावि° (**Shm* ii 117, सोह्लोकस्य)

399 अप्राप्तकेलिसुखयोर्

480 अश्रद्धिवञ्चितमसफलद् (**Shm* ii 459, सोह्लोकस्य)

**Shm* अयं धूर्तो . . (ii 17 , see above)
इय गौरेका न: (v 168, सेह्लकस्य)
उच्छन्नच्छदिरुल्लसद्वृति (v 249, सोह्लोकस्य)
उत्पुच्छप्रमदोल्लसद् (v 35, सोह्लोकस्य)
प्रसरति तिमिर: सवितुर् (i 364, सेह्लोकस्य)
अश्रद्धिवञ्चित . . (ii 459 , see above)
विद्वानवरनष्टधीर्° (i 342, सोलूकस्य)
सद्यासार्त्ति . . . (i 296 , see above)

HARṢA DEVA (seventh century), author of the *Ratnāvalī*, etc, and patron of Bāṇa, Mayūra, and others, Aufrecht, ZDMG xxvii, p 98, C C i, p 764, Peterson, op cit, p 138, *J As Soc Bombay*, xvi, p 179, Bhandarkar *Report*, 1897, pp xx, li Often confused with Śrīharṣa

159 = *Ratnāv* ii 9 (35)

[217 anon = *Nāgān* iii 4 (35)]

224 = *Ratnāv* ii 10 (36)

352 **एकत्रासनसंस्थिति** (**श्रीहर्षस्य** = Amaru, 18 etc

[422 anon = *Ratnāv* ii 12 (38)]

517 = *Ratnāv* iii 9 (55)

Shm

Ratnāv	*Shm*	*Priyadarśikā*	*Shm*
i 1	= i 115	i 1	= i 114

Nāgān	*Shm*
i 8	= v 36, **श्रीहर्षस्य**
ii 8 (27)	= ii 466, **प्रभाकरदत्तस्य**
iii 4 (35)	= ii 41

Also—

आवक्रेन्दु तदाङ्गमेव (iii 27, **श्रीहर्षस्य**)
एक योगनियोजनाय (i 70)
ये कारुण्यपरिग्रहाद् (v 182, **श्रीहर्षस्य**)
ग्रावो सत्यमिदं पयोधि (i 117)

**Sml*

Ratnāv	**Sml*	*Ratnāv*	**Sml*
i 6	= P 161*a*	ii 13	= B 61*b*
16	= B 142*b*	14	= B 64*a* (P 59*a*)
17	= B 111*a*	20	= B 103*a*
19	= B 130*a* (P 104*a*)	iii 1	= B 74*b*
20	= B 129*b*	3	= B 71*b*
24	= B 139*b*	6	= B 133*b* (P 107*a*)
25	= B 129*b*	11	= B 107*a* (P 86*a*)
ii 7	= B 69*b*	12	= B 143*a*
8	= B 84*b* (P 72*a*)	13	= B 143*a*
9	= B 93*b*	14	= B 106*b*
10	= B 85*b*	15	= B 137*b*
12	= B 64*b*		

Nāgānanda	*Sml*	*Nāgānanda*	*Sml*
I 8	= B 179*b*	I 10	= B 191*b*
III 12 (43)	= B 143*a*	IV 3 (52)	= B 180*b*
I 1	= B 20*a*		

Also— सरस्यामितस्यां (P 72*b* = *Khbh* चक्रपालस्य)

**Sabhyāl* (in addition to a number of verses from the *Naisadhīya*)

Ratnāv	**Sabhyāl*	*Nāgān*	**Sabhyāl*
I 24	= A 16*b*	III 4 (35)	= A 19*a*

**S-Hārāv*

Ratnāv	**S-Hārāv*	*Ratnāv*	**S-Hārāv*
I 6	= 64*b*, 714	II 12	= C 369

**Padyāmrtat* संधानानि विसंधयः (II 2, श्रीहर्षस्य = **Sml* P 139*b*, श्रीहर्षपण्डितस्य)[1]

Sbhv

Ratnāv	*Sbhv*	*Ratnāv*	*Sbhv*
I 24	= 1962	III 2	= 1206
II 9	= 1513	6	= 1908
14	= 1078	9	= 2058
19	= 1602	IV 2	= 1281

Nāgān	*Sbhv*	*Nāgān*	*Sbhv*
I 18	= 1205	IV 2 (51)	= 540
III 4 (35)	= 2072	7 (56)	= 3280, कस्यापि
6 (37)	= 2034 anon		

Also— अग्रथमलोलजिह्वं (233 = *Śp* 470, कस्यापि)

अमुष्मै चौराय (1979, श्रीहर्षदेवचौरयोः = **Skm* I 143, अमरोः, *Simhāsanadvātrimśatikā*, 60, *Bhojapr* 234, trans Tawney, *Prabandhacintāmani*, p 38)

उदयगिरिमूर्धगोऽयं (2028)

क्षमी दाता गुणग्राही (3228, श्रीहर्षदेवतत्सेवकयोः, 2819, श्रीव्यासमुने., *Vetālap* iv 6, p 21, *Hitop* III 137)

---

1 संधानानि विसंधयः प्रकृतयस्ताभ्यः परः प्रत्ययो
देव व्याकरणाद्भेदकमिदं वैधर्म्यमेतत्तव।
आदेशो न विकल्प्यते न च कृतं किंचित्क्वचिल्लुप्यते
नो वृद्धिर्गुणबाधिका न पुरुषः कार्ये क्वचिन्मध्यम.॥

तस्या मुखस्यातिमनोहरस्य (1517, **श्रीहर्षस्य** = *Kav* 206 anon)

यदेतच्चन्द्रान्तर्जल (1978, **श्रीहर्षदेवचौरयोः** = *Saduktik* *ad* iv 51 anon, *Śp* 563, Bhoja and a thief *Sāhityad*, p 295 anon, *JS*, p 51 anon, *Bhojapr* 233, *S-Ratnak* iv 78 anon, *S-Prab* 38 anon, trans Tawney *Prabandhacintāmaṇi* p 38)

Śp

Ratnāv	*Śp*	*Ratnāv*	*Śp*
i 6	= 441	i 22	= 3798
17	= 3790	24	= 3621
19	= 3797	ii 12	= 3401

Nāgān	*Śp*	*Nāgān*	*Śp*
iii 4 (35)	= 3672	iii 12 (43)	= 3656

Aucityav

Ratnāv	*Aucityav*	*Ratnāv*	*Aucityav*
i 8	= *ad* 15	ii 4, 2, 3	= *ad* 16
ii 12	= *ad* 11		

Kkbh

Ratnāv	*Kkbh*
iv 10	= *ad* v 1

Suvṛttat

Ratnāv	*Suvṛttat*
ii 7	= *ad* ii 19

Daśav

Ratnāv	*Daśav*	*Ratnāv*	*Daśav*
i 2	= *ad* iii 4 anon	ii 17	= *ad* i 32
5	= *ad* iii 5	19	= *ad* i 32
7	= *ad* i 18, 24	iii 4	= *ad* iv 10
21	= *ad* iv 65	6	= *ad* i 14
ii 1	= *ad* i 32	9–11	= *ad* i 36
2	= *ad* ii 54	14	= *ad* i 37
3	= *ad* ii 54	iv 8	= *ad* i 43
4	= *ad* i 14	14	= *ad* i 41
14	= *ad* i 32	16	= *ad* iv 26

Nāgān	*Daśav*	*Nāgān*	*Daśav*
i 4	= *ad* ii 4 anon	i 14	= *ad* iv 45 anon
6	= *ad* ii 6	v 15 (92)	= *ad* ii 4, 13

Sāhityad	Ratnāv	Sāhityad	Ratnāv	Sāhityad
	i 2	= p 243 anon	ii 3	= pp 36, 90
	5	= p 131	4	= p 136
	46	= p 234 anon	17	= p 152 anon
	ii 1	= p 150	iii 11	= p 155

Nāgān	Sāhityad	Nāgān	Sāhityad
i 13	= p 189 anon	iv 16 (65)	= p 184
iv 3 (52)	= p 249 anon	v 15 (92)	= p 89

Arjunavarman *ad* Amaru, 63 = *Ratnāv* ii 1

Pañcatantra (Kosegarten), ii 178 = *Nāgān* v 1 (78)

Śāntiśataka, ii 19 = *Nāgān* iv 2 (51)

We may note further the following correspondences —

Ratnāv i 5 =	*Nāgān* i 3 =	*Priyadarśikā* i 3
	,, 14 =	,, iii 10
	,, iv 1 (50) =	,, 3

HARṢAPĀLA DEVA (no information)

152 आश्चर्यमूर्जितमिदं

HINGOKA (no information)

362 शठान्यस्याः काञ्चीमणि° (*Padyāv 261, समाहर्तुः, Amaru, 109, etc)

HIMĀNGA (no information)

178 शृङ्गारद्रुममञ्जरी

HIMBOKA (DIMBOKA, BIMBOKA No information Aufrecht, C C i, pp 214 and 373, Bhandarkar, op cit, p xxviii)

369 मया तावद्गोत्रस्खलित° (*Skm ii 197, बिम्बोकस्य)

383 प्रिये मौनं मुञ्च (*Skm ii 243, डिम्बोकस्य)

Concerning Bimboka, see above

*Skm (in addition to the above), six verses (Dimboka)

कुलोत्कर्षात्स्नेहात् (ii 65)

गतं तद्गाम्भीर्यं (iv 331 = Sbhv 707 anon, Śp 810 anon, *S-Samcaya, xii 4 anon)

जाने विक्रमवर्धन (iii. 88).

पूरापायप्रकट (ii. 844).

प्रयच्छाहारं मे यदि (ii. 701 = *Kvs.* 335 anon.: Amaru, 117).

प्रिये . . . (ii. 243 = *Kvs.* 383 above).

**Sml.* (Ḍimboka).

नायातो यदि तादृशं (B. 83*b* = *Sbhv.* 1438, कस्यापि).

पुरस्तन्व्या गोत्रस्खलन° (P. 66*a*, B. 74*b* = **Skm.* ii. 211, अमरोः; Amaru, 51; *Sbhv.* 1323 anon.; *Daśar. ad* iv. 16, Amaru).

List of Writers (not included above) to whom verses occurring in the *Kvs* are attributed in other Works

Acaladāsa, 320, *Skm*, see ACALA
Amitadatta, 31, *Skm*, *Sml B*, *Subhās*, *Sbhv*
Arbhaka, 379, *Sbhv*
Bhadanta Ārogya, 408, *Sbhv*, *Sml B* and *P*
Omkantha, 129, *Skm*
Kanka, 436, *Padyāv*
Bhatta Karnātaka, 244, *Sbhv*
Mālava Kuvalaya, 66, *Aucityav*
Keśata, 469, **Skm*
Konka, 309, **Skm*
Ksemendra, 157, *Śp*, 310, *Sbhv*
Gordhoi Kavirāja, 153, **Sml P* and *B*
Govindasvāmin, 509, *Śp*
Ghantaka, 140, *Sbhv*
Candālacandra, 274, **Skm*
Cirantanaśarana, 30, **Skm*
Jaghanacapalā, 518, **Padyaveṇī*, *Padyarac*
Dhanada Deva, 246, *Śp*, **S-Hārāv*
Nandana, 277, **Sml B*
Nāgamyā, 5, *Śp*
Nārāyana, 37, *Sbhv*
Niśānārāyana, 37, *Śp*
Pulina, 352, *Sbhv*
Pulinda, 352, **Sml P*
Pustika, 451, *Śp*
Pustimkara, 451, **S-Hārāv*
Pracaladāsa, see ACALADĀSA
Bāhvata, see VĀKKŪTA
Bilhana, 436, *Śp*
Buddhaka, 389, *Sbhv*
Bhartrhari, 237 (*Śataka*, i 11), 245, *Śp*, **Sabhyāl*, *Padyarac*, 255 (*Śataka*, i 16), 484, *Sbhv*, **Sml B*

Bhāvamiśra, 300, Subhāv
Bhāsa, 163, Sml P
Mahākavi, 323, Skm
Manoka, 393, Skm
Mārjāra, 344, *Skm
Mṛgarāja, 478, *Skm
Rathānga, 200, *Skm
Ravigupta, 498, Sbh
Rājoka, 142, *Skm
Rāmila-Somilau, 473, Śp, Sml B, Subhāv
Retoka, 149, 150, *Skm
Vararuci, 37, *Skm
Vardhuka, 389, *Sml B
Vasuka, 59, *Sml P
Vāgbhata, 372, *Sml B
Vācaspati, 293, *Skm
Vātoka, 119, *Skm
Vāmana, 361, Śp
Vāmana Svāmin, 250, Sbh
Bhatta Vāsudeva, 282, Sbh, see JHALAJJHALA
Bhatta Viddhi, 520, Sbh
Vyāsa, 40, *Skm
Śakradeva, 248, Sbh
Śacoka / Śadhoka, 442, *Skm
Śarayaika, 30, *Sml P
Śaśivardhana, 311, Sbh
Śāranga, 31, *Padyāv
Śīlā Bhattārikā, 508, Śp, *Sml P, *S-Hārāv
Śrīharsa, 206, Sbhv
Samkula, 350, Śp
Sarvānanda, 35, *Padyāv
Hanumān, 25, *Sml B, 36, *S-Hārāv, 43, Śp
Harihara, 20, *Padyāv
Halāyudha, 48, *Skm

॥ कवीन्द्रवचनसमुच्चयः ॥

॥ नमो बुद्धाय ॥

१

नानाकवीन्द्रवचनानि मनोहराणि
संख्यावतां परमकण्ठविभूषणानि ।
आकम्पकानि शिरसश्च महाकवीनां
तेषां समुच्चयमनर्घमहं विधास्ये ॥

॥ सुगतव्रज्या ॥

२

आबाहून्नत[1]मण्डलाग्ररुचयः संनद्धवक्षःस्थलाः — Vāmana iv 3 7 (anon) *Sbhi* 74
सोष्माणो व्रणिनो विपक्षहृदयप्रोन्माथिनः कर्कशाः । — (कस्यापि)
उत्सृष्टा[2]म्बरदृष्टविग्रहभरा यस्य स्मराग्रेसरा — **Subhās* I (9*a*) (anon)
मारा वा[3]रवधूस्तनाश्च न दधुः क्षोभं स वोऽव्याज्जिनः ॥ — Jayaratha *ad* *As* p 95 (anon)

अश्वघोषस्य ॥

३

नम्राः पादनखेषु यस्य दशसु ब्रह्मेशकृष्णास्त्रय
स्ते देवाः प्रति[1]बिम्बनात्त्रिदशतां प्रव्यक्तमापेदिरे ।

---

२ [1] Vāmana has आकृष्टामल. [2] MS त्सु. Vāmana has उद्वृत्ता गुरवश्च यस्य शमिनः श्यामायमानानना [3] *Sbhi*, *Subhās*, Jayaratha, and Vāmana have योधा वार, and the last ends स एवाजित. The MS has मरा मार

३ [1] MS ते

स त्रैलोक्यगुरुः सुदुस्तरभवाकूपार[1]पारंगतो
मारव्यूह[2]जयप्रगल्भसुभटः शास्ता तव स्तान्मुदे ॥

वसुक[ल्पं[3]]स्य ॥

४

n r 241 कामक्रोधौ द्वयमपि यदि प्रत्यनीकं वशित्वे[1]
हत्वानङ्गं किमिव हि रुषासाधितं[2] त्र्यम्बकेन ।
यस्तु क्षान्त्या शमयति शतं मन्मथाद्यान्[3]नरातीन्
कल्याणं वो दिशतु स मुनिग्रामणीर्[4]एकबन्धुः ॥

सघश्रियः ॥

५

श्रेयांसि वः स सुगतः कुरुतादपार
संसारसागरसमुत्तरणैकसेतुः ।
दुर्वारमारपरिवारबलावलेप
कल्पान्तसंततपयःप्रसरैरहार्यः ॥

अपराजितरचितस्य ॥

६

शास्ता समस्तभुवनं भगवानपाया
त्पायादपास्त[1]तिमिरो मिहिरोपमेयः ।
संसारभित्तिभिदुरो भवकन्दकन्द
कन्दर्पदर्पदलनव्यसनी मुनीन्द्रः ॥

वसुकल्पस्य ॥

---

३ [1] MS. छ [2] MS ब्रू [3] A space is perhaps left in the MS for ल्प but *Sml P* has Vasuka as author of our No 59

४ [1] *Skm* प्रसिद्ध [2] MS °विच ? [3] *Skm* द्दी [4] MS च

६ [1] MS °धास्तु

७

कारुण्यामृतकन्दलीसुमनसः प्रज्ञावधूमौक्तिक *Skm I 243
ग्रीवालंकरणश्रियः शमसरित्पूरोत्सलक्ष्मीकराः ।
ते मौलौ भवतां मिलन्तु जगतीराज्याभिषेकोचित
सम्भेदा अभयप्रदानचरणप्रेङ्खन्नखाग्रांशवः ॥

८

शीला(fol 2a)म्भःपरिषेकशीतलदृढध्यानालवालस्फुर *Skm I 244
द्दानस्कन्धमहोन्नतिः पृथुतरप्रज्ञोल्लसत्पल्लवः ।
देयात्तुभ्यमवार्यवीर्यविटपः क्षान्तिप्रसूनोदयः
सुच्छायः षडभिज्ञकल्पविटपी संबोधिबीजं फलम् ॥

एतौ श्रीधरनन्दिनः ॥

९

एकस्यापि मनोभुवस्तदबलापाङ्गैर्जगन्निर्जये
†कार्ये†[1] निह्नुतसर्वविस्मयरसव्यक्तिप्रकारा वयम् ।
यस्त्वेनं सबलं च जेतुमभितस्तत्कम्पमात्रं भुवो
नारेभे सुगतस्तु तद्गुणकथा स्तम्भाय नः केवलम् ॥

कुमुदाकरमतेः ॥

१०

प्रत्येकानेकजातिप्रतिवपुरमितावृत्तिजन्मार्जितैनो
भोक्तृव्रातोज्जिहीर्षाफलनिलयमहापौरुषस्यापि शास्तुः ।

---

७ [1] Aksara ill-formed, more resembling ण [2] MS सु
[3] MS स [4] Written °तास्मि (for °तास्मि) [5] MS हा
८ [1] MS र्स [2] MS प्रसन्नो°, *Skm* प्रसूनोद्गमः [3] *Skm* घ
[4] MS व
९ [1] *Sic* MS, contrary to sense and metre Read काम?
१० [1] MS °त्येकान [2] MS त्मौ [3] MS °यि स्वा

केऽप्युत्कर्षं स्तुवन्ति स्मरमपि जयतस्तद्वदामः किमस्मि
न्यो भस्मासीत्कटाक्षज्ज्वलनकणिकया द्रागुमाकामुकस्य

वल्[1]लणस्य

११

पायाद्वः समयः स मारजयिनो वन्द्यो ऽपि [1]तास्त्रोत्कर:
क्रोधाद्यत्र तदुत्तमाङ्गकवलोन्मीलन्मनो[2]विक्रमः।
आसीदद्भुतमौलिरत्नमिलितव्यात्तान[न]च्छायिका
मालोक्यात्मन एव मारसुभटः पर्यस्तधैर्योदयः ॥

श्रीपार्श्ववर्मण. ॥

१२

खेलाचञ्चलसंचरन्निजपदप्रेङ्खोललीलामिल
त्सद्यःसान्द्रपरागरागरचितापूर्वप्रसूनश्रियः।
आश्लिष्यन्मधुलम्पटालिनिवहस्योच्चैर्मिथश्चुम्बनै
र्व्याकोषः कुसुमाञ्जलिर्दिशतु वः श्रेयो जिनायार्पितः।

जितारिनन्दिन.

१३

दरोन्मुक्तारक्तस्फुरदधर[1]वीथीक्रमवम
न्मयूखान्तर्मूर्छद्द्युति दशनमुद्देशवशिनः।
मुखं तद्वः शास्तुर्दिशतु शिवमज्ञानरजनी
व्यवच्छेदोज्जृम्भन्महिमघनसंध्यात[2]प इवः ॥

त्रिलोचनस्य ॥

१० [1] MS र्सं

११ [1] *Sic* MS for त्रासोत्कट, with short syllable before त्र, commonly in Buddhist Sanskrit? [2] MS मा

१३ [1] MS वे [2] MS भ

१४

कन्दर्पादपि सुन्दराकृति fol 2b रिति प्रौढोत्सलद्रागया
वृद्धत्वं वरयोषितोऽनयदिति त्रासाकुलस्वान्तया।
मारस्यापि शरैरभेद्यहृदिति श्रद्धाभरप्रह्वया
पायाद्वः स्फुटबाष्पकम्पपुलकं रत्या जिनो वन्दितः॥

तस्यैवेति श्रुति.॥

१५

पादाम्भोजसमीपसंनिपतितस्वर्णाथदेहस्फुर *Shm I 242
न्नेत्रस्तोमतया परिस्फुटमिलन्नीलाब्जपूजाविधिः।
वन्दारुत्रिदशौघरत्नमुकुटोद्भूत[1]प्रभापल्लव
प्रत्युन्मीलदपूर्वचीवरपटः शाक्यो मुनिः पातु वः॥

वसुकल्पस्य॥

१६

क एकस्त्वं पुष्पायुध म[1]म समाधिव्ययविधौ
सुपर्वाणः सर्वे यदि कुसुमशस्त्रास्तदपि किम्।
इतीवैनान्[2]नूनं य इह सुमनोऽस्त्[3]रांत्वमनय
त्स वः शास्ता शस्तं दिशतु दशदिग्मारविजयी॥

---

१५ [1] *Shm* °स्तपंत्र [2] MS सं

१६ [1] MS न [2] MS नू [3] MS स्त

॥ लोकेश्वरव्रज्या ॥

१७

द्युतिस्वच्छज्योत्स्नापटपटलवृष्ट्या न कमलं
न चन्द्रः सान्द्रश्रीपरिमलगरिम्णास्यममलम् ।
मधूद्राणां निद्राभिदुरमपमुद्राङ्कुतमुद
श्चकोरान् बिभ्राणं सरसिरुहपाणेरवतु वः ॥

पण्डितबुद्धाकरगुप्तानां ॥

१८

वरदकरसरोजस्यन्दमानामृतौघ
व्युपशमितसमस्तप्रेतसंघाततर्षः ।
जयति सितगभस्तिस्तोमशुभ्राननश्रीः
सहजगुरुदयार्द्रालोकनो लोकनाथः ॥

रत्नकीर्त्तेः ॥

१९

प्रत्युप्ताढरयस्थिराकृतिघनध्मानभ्रमन्मन्दर
क्षुब्धक्षीरधिवीचिसंचयगतप्रालेयपादोपमः ।

[॥ हरिव्रज्या ॥]

२०

[देवि त्वं कुपिता त्वमेव कुपिता को ऽन्यः पृथिव्या गुरु *Shm I 276 (वाक्पतेः)
माता त्वं जगतां त्वमेव जगतां माता न विज्ञो ऽपरः। *Padyāī 283 (हरिहरस्य)
देवि][1] (fol 12a) त्वं परिहासकेलिकलहे ऽनन्तात्त्वमेवेत्यर्थं[2]
ज्ञातानन्तपदो नमज्जलधिजां शौरिश्चिरं पातु वः ॥

वाक्पतिराजस्य ॥

२१

को ऽयं द्वारि हरिः प्रयाह्युपवनं शाखामृगेणात्र किं For refs see Notes
कृष्णो ऽहं दयिते बिभेमि सुतरां कृष्णः कथं वानरः।
मुग्धे[4] ऽहं मधुसूदनो व्रज लतां तामेव पुष्पासवा
मित्थं निर्वचनीकृतो दयितया ह्रीणो हरिः पातु [व]ः॥

२२

मन्दक्वा[1]णितवेणुरह्नि शिथिले [सं]वर्तयन् गोकुलं
बर्हापीडकमुत्तमाङ्गरचितं गोधूलिधूम्रं दधत्।

---

२० [1] Fols 3–11 lost *Padyāī* begins राधे त्वं and otherwise diverges considerably [2] MS र्थं

२१ **Shm* I 277 (शुभकरस्य) *Sbhv* 104 (कस्यचित्) *Śp* 122 (कस्यचित्) *Aś ad* x 1 (anon) *At* p 49 (anon). **Subhās* II (13a) (anon) Hemac p 234 (anon) [1] MS प्रा [2] MS °ना, *Sbhv*, *Śp*, *Aś*, *At*, *Subhās*, Hemac °गस्मा [3] MS कुष्ठः, *Sbhv*, *Śp*, *At*, Hemac कृष्णादहं वानरात् [4] *At*, Hemac कान्ते [5] MS द [6] *Shm*, *Śp*, *Aś* पुष्पान्विता, *Sbhv*, *Subhās* तन्वीमले, *At*, Hemac मध्वन्विता, *Śp*, *Subhās* पिब for व्रज [7] *At* °र्विषयी [8] *Sbhv*, *Subhās*, Hemac तो

२२ [1] MS क्क

म्लायन्त्या वनमालया परिगतः श्रान्तो ऽपि रम्याकृति
र्गोपस्त्रीनयनोत्सवो वितरतु श्रेयांसि वः केशवः ॥

२३

विष्णोर्दानववाहिनीप्रमथनेच्छापूरणायादरा
दात्तः पाणियुगो हरेण करजश्रेण्या श्रियालम्भितः ।
निर्यातो वदनेन कुक्षिवसतेः पत्युस्तलादर्णसां
शङ्खः ऽपत्यपरंपरावृत इव श्रेयांसि पुष्णातु वः ॥

२४

स जयत्यादिवराहो दंष्ट्रानिष्पिष्टकुलगिरिकशेरुः ।
यस्य पुरः सुरकरिणः साङ्कुरमाषोपमा जाताः ॥

२५

Śp 81 (कस्यापि) Khandapraśasti 3 (5) (anon) *Sml B 8a (हनुमतः)

जीयासुः शकुलाकृतेर्भगवतः पुच्छच्छटाछोटना
दुद्यन्तः शतचन्द्रिताम्बरतलं ते बिन्दवः सैन्धवाः ।
यैर्व्यावृत्य पतद्भिरौर्वशिखिनस्तेजोजटालं वपुः
पानाध्मानवशादरोचकरुजश्चक्रे चिरस्यास्पदम् ॥

राजशेखरस्य ॥

२६

*Skm I 213 (वाक्पतेः)

कुतस्त्व (fol 12b) म[मु]कः[1] स्वतः स्वमिति किं न यत्कस्यचि
त्किमिच्छसि पदत्रयं[2] ननु भुवा किमत्यल्पया ।

---

२३ [1] MS च [2] MS हे (hi) [3] MS तुः [4] MS तिः
२४ [1] MS र
२५ [1] Khandap शफरा [2] Khandap, Śp ०जा च [3] Khandap, Śp ०राया
२६ [1] Skm ०मनु (सु, णु) कः [2] MS. here inserts ꣳ many times

द्विजस्य शर्मिनो मम त्रिभुवनं तदित्याशयो
हरे[2]र्जयति निह्नुतः प्रकटितश्च वक्रोक्तिभिः ॥

२७

श्रेयो ऽस्याश्चिरमस्तु मन्दरगिरेर्मा[1] घा[2]नि पार्श्वैरियं[3] Sm I 321
मावष्टम्भि महोर्मिभिः फणिपतेर्मा[4] लेपि लालाविषैः ।
इत्याकूतजषः श्रियं जलनिधेर्धौत्थितां पश्यतो
वाचो ऽन्तःस्फुरिता बहिर्विकृतिभिर्व्यक्ता हरेः पान्तु[5] वः॥

२८

चटच्चटिति[1] चर्मणि च्छमिति[2] चोच्छलच्छोणिते Sm I 197
धगिद्धगिति[3] मेदसि स्फुटरवो ऽस्थिषु[4] ष्टादिति । Śp 126
पुनातु भवतो हरेरमरवैरिनाथोरसि[5] Khandap 35 (41) (anon)
क्वणत्करजपञ्जरक्रकचकाषजन्मानलः ॥

वाक्पतिराजस्योमौ ॥

२९

वन्दे भुजभ्रमितमन्दरमथ्यमान
दुग्धाब्धिदुग्धकणविच्छुरितच्छवीकम् ।

---

२६ [1] MS स [2] MS र्हे
२७ [1] MS न्द्रि [2] MS र्घा [3] MS ॰श्वैरिय [4] MS मा
[5] MS तु
२८ [1] *Skm* क्व [2] *Skm* च्छ [3] *Skm*., *Śp*, *Khandap*
॰गद्ध [4] *Skm* स्फुटतरो, *Śp* स्फुटरवास्थिनि, *Khandap*
स्फुटरवो ऽस्थिनि [5] *Śp* ॰वक्षःस्थल; *Khandap* ॰वीरोरसि
[6] MS here inserts ꣸ three times [7] *Skm* ॰कोष (काष, काय)
अब्मा रवः, *Khandap* ॰घर्षजन्मानिलः
२९ [1] MS र्थ्य? [2] MS र्वि

नक्षत्रचक्र[1]वैरवियत्प्रतिरोधिनिन्द

दुन्निद्रकैरवतडागमुरो मुरारेः ॥

मुरारेः ॥

३०

*Skm IV 2 (चिरन्तनशरणस्य) *Sml P 152a (शरणैकस्य) Khandap 19 (anon)

भ्रमति गिरिराट् पृ[1]ष्ठे गर्जत्युपश्रुति सागरो[2]

दहति विततज्वाला[जा]लो[3] जगन्ति विषानलः ।

स तु विनिहितग्रीवाकाण्डः क[4]टाहपुटान्तरे[5]

स्वपिति भगवान् कूर्मो निद्राभरालसलोचनः ॥

३१

For reff see below

भक्तिप्रह्वविलोकनप्रणयिनी नीलोत्पलस्पर्धिनी

ध्यानालम्बनतां समाधिनिरतैर्नीतेहितप्राप्तये ।

लावण्यस्[1] म(fol 13a)हानिधी रसिकतां लक्ष्मीदृ[2]शो-
स्तन्वती

युष्माकं कुरुतां भवार्त्तिशमनं[3] नेत्रे तनुर्वा हरेः ॥

---

२९ [1] MS वै

३० [1] MS ष्ठू (?) [2] *Skm* also सागरे, *Khandap* ॰पर्यति सा॰ [3] *Skm* also तो [4] MS का [5] *Khandap* ॰तटोदरे

३१ *Sbhv* 43 (अमृतदत्तस्य) **Sml P* 6*b* (anon) **Sml B* 16*b* (अमृतदत्तस्य) **Padyāv* 2 (सारङ्गस्य) *Kāvyapr ad* IX 7 (anon) *At* p 50 (anon) *As.* p 159 (anon) *Kāvyaprad ad* IX 7 (anon) *Sāhityak ad* XI 8 (anon) **Subhās* I (5*a*) (अमृतदत्तस्य) *Rasagaṅg* p 774 (anon) **Sūktiratn* 41 (anon) Hemac p 228 (anon) [1] *Padyāv* ॰ण्यैकसुधा, *Sāhityak* ॰ण्यैकमहा [2] *Padyāv*, *Sāhityak* राधा [3] *Subhās* ॰हरणं, Hemac ॰शामिनी

३२

यस्मिन्नुद्धरति श्रुतीः पृथुतरो हूंकारसारध्वनि
र्मध्येसिन्धु वियन्मयो जलमयः स्तम्भस्त्वभूदम्बरे।
पुच्छोदस्तविसारिणो जलनिधेः स्वर्गङ्गया संगम
श्रद्धाहूतखलंत्पुरातनमुनिर्मीनो हरिः पातु वः॥

३३

जृम्भाविजिह्मितदृशः प्रथमप्रबुद्ध
लक्ष्मीकराम्बुरुहलालनलालसस्य।
गात्रार्पवृत्तिभरखर्वितशेषमव्या
द्व्याहतं मुरजितः कृतकप्रसुप्तं॥

३४

मयान्विष्टो धूर्तः स सखि निखिलामेव रजनी
मिह स्यादत्र स्यादिति निपुणमन्यामभिसृतः।
न दृष्टो भाण्डीरे तटभुवि न गोवर्धनगिरे
र्न कालिन्द्याः [कूले] न च निचुलकुञ्जे पुररिपुः॥

३५

श्यामोच्चन्द्रा स्वपिषि न शिशो नैति मामम्ब निद्रा *Skm 1 257 (शतानन्दस्य)
निद्राहेतोः शृणु सुत कथां कामपूर्वां कुरुष्व। *Padyāv 152 (सर्वानन्दस्य)
रामो नाम क्षि[तिपतिर]भून्माननीयो रघूणा
मित्युक्तस्य स्मितमवतु वो देवकीनन्दनस्य॥

---

३२ [1] In the MS pādas 3-4 precede 1-2 [2] MS रा [3] MS ने MS लु

३३ [1] MS य [2] MS ०तस्य

३५ [1] MS हि [2] MS त्तो [3] MS पू [4] Padyāv व्यक्तस्तस्मान्नरहरिरभूद्दानव दारयिष्यन्नित्युक्तस्य स्मितमुदयति०

३६

*Shm I 220 (वाक्पतिराजस्य) Khandap 49 (anon) Daśar ad IV 66 (anon)

खर्वग्रन्थिविमुक्तसंधिविक[1]सद्व[2]क्षःस्फुरत्कौ[3]स्तुभं
निर्यन्नाभिसरोजकुड्[4]मलकु (f 13b) [टीगम्भीर] सामध्वनि ।
पात्रावाप्तिसमुत्सुकेन बलिना सानन्दमालोकितं
पायाद्वः क्रमवर्धमानमहिमाश्चर्यं मुरारेर्व[5]पुः ॥

३७

For ref see below

उत्तिष्ठन्त्या रतान्ते भरमुरगपतौ पाणिनैकेन कृत्वा
धृत्वा चान्येन वासो विगलित[1]कवरीभारमंशं[2] वहन्त्याः ।
भूयस्तत्कालकान्तिद्विगुणितसुरतप्रीतिना शौरिणा वः
शय्यामालम्ब्य[3] नीतं वपुरलसलसद्बाहु लक्ष्म्या[4]ः पुनातु ॥

३८

*Shm I 326 (कस्यचित्)

संपूर्णः[1] पुनरभ्युदेति किरणैरिन्दुस्ततो दन्तिनः
कुम्भद्वन्द्वमिदं पुनः सुरतरोर्यो[2]ल्लसन्मञ्जरी ।
इत्थं यद्वदनस्तनद्वयवलद्रोमावलीषु भ्रमः
क्षीराब्धेर्म[4]थने ऽभवद्धिविषदां[3] लक्ष्मीरसावस्तु वः ॥

---

३६ [1] *Khandap* ख [2] MS त्व [3] MS त्को
[4] *Shm* ट्म [5] MS व

३७ *Venīs* prol 6 (some MSS) **Shm* I 339 (वररुचेः) *Sbhv* 79 (भट्टनारायणस्य) *Śp* 135 (निशानारायणस्य) *Sarasvatīk ad* II 38, V 167 (anon.) *Vetālap* (Uhle) p 161 (anon) **S-Ratnak* I 125 (anon.) Hemac pp 176 and 314 (anon) [1] *Venīs* (some MSS) प्रशिथिल, *Vetālap* (one MS) विलुलित [2] *Venīs*, *Śp*, *Vetālap*, *S.-Ratnak*, *Sarasvatīk* शो Hemac (p 314) ०केशमसं [3] *Venīs*, *Sbhv*, *Śp*, *Vetālap*, *Sarasvatīk*, Hemac ०लिङ्गच, *S-Ratnak* ०रोप्य [4] MS ल्मा

३८ [1] MS र्ण [2] MS ०र्षेम (cf ver 29b) [3] MS टा (?)

३९

भभभ्रमंति[1] किं मही[2] लललल्बते चन्द्रमाः
कृकृष्ण ववद् द्रु[3]त हहहं[4]सन्ति किं वृष्ण्[5]यः ।
शिशीध्र मुमुमुञ्च मे[6] ववववक्तमित्यादिकं
मदस्खलितमालपन् हलधरः श्रियं[7] वः क्रियात् ॥

Skm I 25[illegible]
*S-Ratn
(100 anon)

पुरुषोत्तमदेवस्य ॥

४०

किं किं सिंहस्ततः किं नरसदृशवपुर्देव चित्रं गृहीतो[1]
नैवं तत्को ऽत्र जीव द्रुतमुपनय तं नन्वयं प्राप्त एव[2] ।
चापं चापं न खड्गं त्वरिततरमहो[3] कर्कशत्वं नखाना
मित्थं दैत्या[धिनाथं खरनखकुलिशैर्जघ्निवान्यः स वो
ऽव्यात् ॥

*Skm I 200
(श्रीव्यासपादानां)
Khandap 34
(28 anon,
At p 6, ll 4 sqq anon)
Hemac p 96
(anon)

४१

. . . . .] (fol 14*a*) धेनुदुग्धकलशानादाय गोप्यो गृहं
दुग्धे वष्कयिणीकुले पुनरियं राधा शनैर्यास्यति ।
इत्यन्[1]यव्यपदेशगुप्तहृदयः कुर्वन्विविक्तं[2] व्रजं
देवः कारणनन्दसूनुरशिवं कृष्णः स मुष्णातु वः ॥

---

३९ [1] MS भमि [2] *Skm*, *S-Ratnak* मेदिनी [3] MS द्रू [4] MS ह four times [5] *Skm* ष्ट [6] *Skm*, *S-Ratnak* पपपपानपात्रस्थितं [7] MS य

४० [1] MS गृहीलतो, *At* धृतः किं [2] *Skm* नैव धिक्को ऽत्र जीव . . . सो ऽपि संप्राप्त एव, *At* नैव कस्को ऽत्र जीवो . . . रे देव स . . ., *Khandap* नैतादृक्को ऽपि . . . मे देव . . . एष Hemac नैवेदृ° [3] MS. चि, *Skm* खड्ग झटिति हहहहा, *At* खड्गः किमिति हहहहा, *Khandap* न चापीत्वहहमहा [4] Text given from *At*, *Khandap* has °दैत्येन्द्रवक्षः खरनखरमुखैर्ज°, *Skm* मित्थेव दैत्यराजं निजनखकुलिशैर्जघ्निवान्सो ऽवताद्वः ॥ Hemac diverges widely in *b*-*d*

४१ [1] MS त्या [2] MS °वक्त

४२

*Skm I 296 (सोन्नोकस्य) *Padyāv 262 (साह्नोकस्य)

सत्रासार्त्तिं यशोदया प्रियगुणप्रीतेक्षणं राधया
लग्नै[1]र्बल्ल[2]वसूनुभिः सरभसं संभावितात्मो[3]र्जितैः ।
भीतानन्दितविस्मितेन विषमं[4] नन्देन चालोकितः
पायाद्वः करमूर्ध[5]सुस्थितमहाशैलः सलीलो हरिः ॥

सोन्नोकस्यैतौ ॥

४३

*Skm I 201 (दक्षस्य) Śp 4066 (हनुमतः) Khandap 37 (anon)

दंष्ट्रासंकटवक्त्रकन्दरतरज्जिह्वाभृतो हव्यभु[1]
ज्ज्वालाभासुरभूरि[2]केशरसटाभारस्य दैत्यद्रुहः ।
व्यावल्गद्बलवद्धिरण्यकशिपुं[3]क्रोडस्थलीपाटनं[4]
स्पष्ट[5]प्रस्फुटदस्थिपञ्जरखरा नखाः पान्तु वः ॥

वाकपते. ॥

४४

*Skm I 292

लक्ष्म्या[1]ः केशप्रसव[2]रजसां बिन्दु[3]भिः सान्द्रपातै[4]
रुद्घूर्णश्रीर्घ[5]ननिधुवनक्लान्तिनिद्रान्तरेषु ।
दोर्दण्डोऽसौ जयति [जयि]नः शार्ङ्गिणो मन्दराद्रि
ग्रावश्रेणीनिकषम[6]सृणक्षुण्णकेयूरपत्त्रः ॥

श्रीभगीरथस्य ॥

---

४२ [1] *Skm*, *Padyāv* न [2] MS र्स [3] MS त्मौ [4] MS म [5] *Skm*, *Padyāv* पद्म

४३ [1] *Skm* °घर्घरलल्लज्जि°, *Khandap* °जिह्वस्य हव्याशन, *Śp* °न्द्ललल्लज्जिह्वस्य हव्याशन [2] MS रि [3] MS पु [4] *Khandap*, *Śp* °स्थलास्फालन, *Skm* °पाटल [5] *Khandap* स्फार

४४ [1] MS च्छा [2] *Skm* र [3] MS दे (*dr*) [4] MS ते [5] MS °रभ्यर्षशीर्घ [6] MS म

४५

नखक्रकचदारणस्फुटितदैत्यवक्षःस्थल   [illegible] P[illegible] nd[illegible] ud[illegible] 141 [illegible] = I 72
क्षरत्क्षतजनिर्भरप्रतिविभावितस्वाकृतेः ।
हरेरपरकेशरिक्षुभितचेतसः पातु वः
सरोष . .²ताधरभ्रुकुटिभङ्गभीमं मुखम् ॥

वाकपतिराजस्य ॥

४६

वत्स क्ष्माधरगह्वरेषु विचरञ्चारप्रचारे गवां
हिंस्रान्वीक्ष्य पुरः पुराणपुरुषं नारायणं ध्यास्यसि ।
इत्युक्तस्य यशो(f 14b)[दया मु¹]ररिपो[र]व्याज्जगन्ति स्फुर
द्बिम्बोष्ठद्वयगाढपीडनवशादव्यक्तभावं स्मितम् ॥

४७

देवो हरिर्जयति यज्ञवराहरूपः
सृष्टिस्थितिप्रलयकारणमेकमेव ।
यस्योदरस्थितजगत्त्रयबीजकोश
निर्गच्छदङ्कुरशिखेव विभाति दंष्ट्रा ॥

सोन्नोकस्य ॥

४८

बीजं ब्रह्मैव देवो मधु जलनिधयः कर्णिका स्वर्णशैलः   *Skm I 314
कन्दं नागाधिराजो वियदति[वि]पुलः पत्त्रकोषावकाशः । (हलायुधस्य)

---

४५ ¹ MS स्वरच   ² Two aksaras lost (वलि ?)

४६ ¹ Three aksaras lost, the last partly   ² द्व has here in the MS the later form   ³ The conjunct has here in the MS an unusual (later) form

४७ ¹ MS भी

४८ ¹ MS त्थि   ² *Skm* न्द्रो   ³ *Skm* °दपि विपुलः

द्वीपाः पत्त्राणि मेघा मधुपकुलममूस्तारका[1] गर्भधूली
यस्यैतन्नाभिपद्मं[2] भुवनमिति स वः शर्म देवो ददातु[3] ॥

मालायुधस्य ॥

४९

Sarasvatīk ad III 36 (anon), and v 138 (anon) *Sml P 3a *S-Ratnak VI, 55 (anon)

कनकनिकष[1]स्वच्छे रा[धा]पयो[2]धरमण्डले
नवजलधरश्यामामात्मद्युतिं[3] प्रतिबिम्बि[4]ताम् ।
असितसिचयप्रान्तभ्रान्त्यां[5] मुहुर्मुहुरुत्क्षिप
ञ्जयति जनितव्रीडानम्र[6]प्रिया[7]सहितो[8] हरिः ॥

वैद्दोकस्य ॥

---

४८ [1] Skm °भूत्ता and °मस्ता (B sic) [2] Skm यं
[3] Skm धा

४९ [1] Sarasvatīk, Sml P, S-Ratnak °कलश [2] MS य
[3] MS ते (tim) [4] MS म्ब [5] MS न्त्या ? [6] Sarasvatīk, Sml P °हास: [7] MS °मुः प्रे (pri) [8] Sarasvatīk, Sml P, S-Ratnak °हसि

॥ सूर्यव्रज्या ॥

५०

यस्याधोधस्तथोपर्युपरि निरवधि भ्राम्यतो विश्वमश्वै Hemac p 14 (anon)
रावृत्तालातलीलां रचयति रयतो मण्डलं तिग्म[1]धाम्नः ।
सो ऽव्यादुत्तप्तकार्तस्वरसरलशरस्पर्धिभिर्धामदण्डै
रुद्दण्डैः[2] प्रापयन्वः प्रचुरतमतमःस्तोममस्तं समस्तम् ॥
राजशेखरस्य ॥

५१

शु[क]तुण्ड[1]च्छवि सवितुश्चण्डरुचः पुण्डरीकवनबन्धोः । *Skm 1 8 (विद्यायाः) Śp 86 (नागम्यायाः) *Sūktirat 12 (anon)
मण्डलमुदितं वन्दे[2] कुण्डलमाखण्डलाशायाः ॥

५२

तुङ्गोदयाद्रिभुजगेन्द्रफणोपलाय *Skm 1 6
व्योमेन्द्रनीलतरुकाञ्चनप(fol 15a)ल्लवाय ।
संसारसागरसमुत्क्रमि[1]योगिसार्थे[2]
प्रस्थानपूर्ण[3]कलशाय नमः सवित्रे[4] ॥
वराहमिहिरस्य ॥

---

५० [1] Hemac चण्ड [2] MS ॰रूद्ध
५१ [1] MS ॰तणु [2] MS here inserts a danda.
५२ [1] MS म [2] MS र्वे [3] MS र्ण [4] MS ते

५३

Sūryaśataka 34.

संसक्तं सिक्तमूलादभिनवभुवनोद्यानकौतूहलिन्या[1]
[यामिन्या] कन्ययेवामृतकरकलशावर्जितेनामृतेन ।
अर्कालोकः क्रियाद्वो मुदमुदयशिरश्चक्रवालालवाला
दुद्यन् बालप्रवालप्रतिमरुचिरहःपादपप्राक्प्रवालः[2] ॥

मयूरस्य ॥

---

५३ [1] MS. तु. [2] *Sūryaś.* °रोहः.

॥ वसन्तव्रज्या ॥

५४

आरक्ताङ्कुरदन्तुरा कमलिनी नायामिनी [यामिनी] *Skm II 761
स्तोकोन्मुक्ततुषारमम्बरमणेरीषत्प्रगल्भं महः ।
अप्येते[1] सहकारसौरभमुचो वाचालिताः कोकिलै
रायान्ति [प्रिय]विप्रयुक्तयुवतीमर्मच्छिदो वासराः ॥

सर्वश्रियः ॥

५५

नैवैके वयमेव[1] कोकिलवधूकण्ठोच्चरत्पञ्चम
स्थानोद्बोधितपञ्चमार्गणगुणास्फालेन रोमाञ्चिताः ।
पश्यैते तरवो [ऽपि] सुन्दरि जरत्पत्त्रव्ययानन्तरो
ज्जिह्मापाटलकोटिसंपुटदलप्रादुर्भवत्कुड्मलाः ॥

विनयदेवस्य ॥

५६

मलयमहीधरपवनः कलकण्ठकलध्वनिर्निकुञ्जलताः ।
उत्कलिका उत्कलिकाश्चेतसि जनयन्ति लोकस्य ॥

श्रीकण्ठस्य ॥

५७

न प्रहितो नवः प्रियसखीवर्गेण बद्धस्पृह
श्चित्तेनोपहृतः[1] स्मराय न समुत्स्रष्टुं[2] गतः पाणिना ।

---

५४ [1] MS ॰प्ये ऽते
५५ [1] MS नैवेके वयत्म [2] MS यु
५७ [1] Two aksaras lost, read कान्तेन? [2] MS प

आमृष्टो मुहुरीक्षितो मुहुरभिघ्रातो मुहुर्लोठितः
प्र. . . . .[3] (fol 15b):कृतो मृगदृशा किं किं न चूताङ्कुरः ॥

वाङ्कूटस्य ॥

५८

श्लिष्टैः कोकिलया रुतं चिचतुरैश्चूताङ्कुरैरुन्नतं
कोषान् बिभ्रति किंशुका मधुकरश्रेणीजुषः पञ्चषान्।
क्वापि [क्वा]पि महाकुलाकुलतया कान्तापराधग्रह
ग्रन्थिच्छेदसमुद्यतं च हृदयं दोलायते सुभ्रुवाम् ॥

नीलस्य ॥

५९

*Skm II 756 Sarasvatīk ad III 28 (anon) Kāvyakalpalatā, p 175 (anon) *Sml P 153a (वसुकस्य)

जम्बूनां कुसुमोदरेष्वतिरसादाबद्धपानोत्सवाः
कीराः पक्वफलाशया मधुकरीश्चुम्बन्ति मुञ्चन्ति च ।
एतेषामपि पश्य किंशुकतरोः पत्त्रैरभिन्नत्विषां
पुष्पभ्रान्तिभिरापतन्ति सहसा चञ्चूषु भृङ्गाङ्गनाः ॥

राजशेखरस्य ॥

६०

Anargharāghava v 6 *Sml B 190a

दृश्यन्ते मधुमत्तकोकिलवधूनिर्धूतचूताङ्कुर
प्राग्भारप्रसरत्परागसिकतादुर्गास्तटीभूमयः ।

---

५७ [1] MS घा [2] MS धि ? [3] Five aksaras lost in MS [4] MS का

५८ [1] MS यु [2] MS स्ता [3] MS ते

५९ [1] *Sarasvatīk*, *Sml P* °मोत्करे नवमधून्या°, *Kāvyakalp* °मोद्गमे [2] *Skm*, *Sarasvatīk* °रब्ध [3] MS श्च or स्च, *Sml P* श्विलन्ति (*sic*); *Kāvyakalp* स्विन्वन्ति [4] MS या [5] *Sarasvatīk* नीलकिंशुकदलैरेभिः समानत्विषां, *Sml P* जातकिं°, *Kāvyakalp* जातकिंशुकदलश्रेणीसमानत्विषां [6] *Kāvyakalp* °भ्रान्तिभृतः, *Sml P* °भृतः पतन्ति मधुपाश्च°

६० [1] MS से (si)

याः कृच्छ्रादभि[1]लङ्घ्य लुब्धकभयात्तैरेव रेणूत्करै
र्धारावाहिभिरास्त लुप्तपदवीनिःशङ्कमेणीकुलम् ॥

मुरारेः ॥

६१

अशिथिलपरिष्पन्दः कुन्दे तथैव मधुव्रतो
नयनसुहृदो वृं[1]क्षाश्चैते न कुड्मलशालिनः ।
दलति कलिका चैौं[2]ती नास्मिंस्तथा मृगचक्षुषा
मथ च हृदये मानग्रन्थिः स्वयं शिथिलायते ॥

६२

कान्तां हित्वा विरहविधुरारम्भखेदालसाङ्गी[1]
मामुल्लङ्घ्य व्रजतु पथिकः को ऽपि यद्यस्ति शक्तिः ।
इत्याशोकी जगति सकले वल्लरी चीरिकेव
प्राप्तारम्भे कुसुमसमये कामदेवेन दत्ता ॥

६३

मन्दं दक्षिणमाह्वय(fol 16a) न्ति पवनं पुंस्कोकिलव्याहृतैः *Śkm II 762 (कस्यचित्)
संस्कुर्वन्ति वनस्थलीः किसलयोत्तं[1]सैर्नि[2]षण्णालिभिः ।
चन्द्रं सुन्दरयन्ति मुक्ततुहिनप्रावारया ज्योत्स्नं[3]या
वर्धन्ते च विवर्धयन्ति च मुहुस्ते ऽमी स्मरं वासराः ॥

६० [1] *Anargh* (ed *Kāvyamālā*) ति
६१ [1] MS नृ [2] MS ञ्चौ
६२ [1] MS ङ्गौ
६३ [1] MS त्त [2] MS न्नि [3] MS त्स्न

६४

हृद्यस्निग्धैः[1] परभृतरुतैर्मुक्तदीर्घप्रवासः
प्रत्यावृत्तो मधुरिति वदन्दक्षिणो गन्धवाहः ।
शिञ्जल्लोलभ्रमरवलयः[2] काननालीवधूनां
सद्यः कुन्दस्मितबृहतिकाः पूर्णपा[3]चीकरोति ॥

६५

लोलैः कोकिलमण्डलैर्मधुलिहां[1] चंचूर्यमाणैर्गणै
र्नीरन्ध्रैर्गृहवाटिकापरिसरेष्वङ्गारितैः किंशुकैः ।
प्रारब्धे तिमिरे वसन्तसमयक्षोणीपतेर्भ्राम्यतः
प्रस्निग्धा परितो धृतेव कलिकादीपावलिश्चम्पकैः ॥

मनोविद‍श्चैतौ ॥

६६

Aucityavicāracarcā ad ? 26 (मालवकुवलयस्य)
Vamana *ad* III 2 ? (anon)
Hemac pp 134 and 197 (anon)

च्युतसुमनसः[1] कुन्दाः पुष्पोद्गमेष्वलसा[2] द्रुमा[3]
मनसि च गिरं ग्रथ्नन्तीमे[4] किरन्ति न कोकिलाः ।
अथ च सवितुः[5]शीतोल्लासं लुनन्ति मरीचयो
न च जठरतामालम्बन्ते[6] क्लमोदयदायिनीम् ॥

६७

Vrddhas I 25
**Skm* II 767
Hemac p 134 (anon)

साम्यं संप्रति सेवते विचकिलं[1] षाण्मासिकैर्मौक्तिकै
र्बाह्लीकीदशनव्रणारुणतलैः[2] पत्रैरशोकोऽर्चितः[3] ।

---

६४ [1] MS ग्धै [2] MS च [3] MS ॰र्णप्रा

६५ [1] MS हा

६६ [1] MS सेः [2] *Auc* ॰मैर [3] MS ॰लिना
[4] *Auc*, Vām गृह्ण, acc to Vām the original reading was मलयमरुतः सर्पन्तीमे विमुक्तधृतच्छदाः । [5] MS ॰चित्तः [6] MS च

६७ [1] MS ल [2] *Skm* ॰चलैः, corrected to ॰तरैः, *Vrddhas* ॰तरैः [3] *Vrddhas* ॰कश्चि

[भृङ्गाल]ङ्घितकोटि किंशुकमिदं किंचिद्विवृन्तायते
माञ्जिष्ठैर्मुकुलैश्च पाटलितरोरन्यैव काचिल्लिपिः ॥

६८

गर्भग्रन्थिषु वीरुधां सुमनसो मध्येङ्कुरं पल्लवा V Haus I 23
वाञ्छामा(fol 16b)[चपरि]ग्रहः पिकवधूकण्ठोदरे पञ्चमः। *Shm II 751
किं च त्रीणि जगन्ति जिष्णु दिवसैर्द्वित्रैर्मनोजन्मनो *Snd B 110a
देवस्यापि चिरोज्झितं यदि भवेदभ्यासवश्यं धनुः ॥ At p 67 (anon)

Hemac p 1.4 anon

राजशेखरस्यैतौ ॥

६९

शीतार्त्तैरिव भग्नशैशिरनिशाभागैरहः स्फायते
गर्भे बिभ्रति किंशुका इव दिशां तापाय वह्न्यङ्कुरम्।
किं च स्वाश्रयसंभृतप्रथिमसु च्छायातपाङ्गेष्वयं
लोकः स्तोकरसो ऽद्य न क्वचिदपि स्वच्छन्दमानन्दति॥

त्रैलोचनस्य ॥

७०

उद्भिन्नस्तवकावतंससुभगाः प्रेङ्खन्मरुन्नर्तिताः
पुष्पोद्गीर्णपरागपांशुललसत्पत्त्रप्रकाण्डत्विषः।
गम्भीरक्रमपञ्चमोन्मदपिकस्थानोच्छलद्गीतयः
प्रत्युज्जीवितमन्मथोत्सव इव क्रीडन्त्यमी भूरुहः ॥

---

६७ [1] *Vrddhaś* also ०लम्बि, in the MSS लघि can be read [2] *Vrddhaś* माञ्जिष्ठै. स्तवकैश्च [3] MS या [4] *Shm* ०वृन्तैव०

६८ [1] *At* छाया [2] MS ०स्मा (?) म Hemac and *At* have चिरेप्सितं

६९ [1] MS र्भे

७० [1] MS च [2] MS था

७१

प्रागेव जैत्रमस्त्रं सहकारलता स्मरस्य चाप[1]भृतः ।
किं पुनरनल्पनिपतितमधुकरविषकल्कलेपेन ॥

शुभाङ्गस्य ॥

७२

स्वस्ति श्रीमलयाचलात्स्मरसखः श्रीमान्वसन्तानिलः
क्रीडावेश्मसु कामिनः कुशलयत्येतच्च[1] वक्तीतरत् ।
एषो ऽहं मुदितालिकोकिलकुलं कुर्वन्वनं प्राप्तवा
न्युष्माभिः प्रियकामिनीपरिगतैः स्थातव्यमस्मादिति॥

७३

*Skm II 771 (कस्यचित्)

एते नूतनचूतकोरकघनग्रासातिरेकीभव
त्कण्ठ[2]ध्वानजुषो हरन्ति हृदयं मध्येवनं कोकिलाः ।
येषामक्षिनिभेन भान्ति भगव(fol 17a)द्भूतेशनेत्रा[3]नल
ज्वालाजालकरालितासमशराङ्गारस्फुलिङ्गा इमे[5] ॥

७४

Śp 3794 (विज्जकायाः)
*Sml P 90b (,,)
*Sml. B 111a (,,)
*S -Ratnak III 352 (anon.)

किंशुककलिकान्तर्गतचन्द्रकलास्पर्धि[2] केशरं भाति ।
रक्तनिचोलकपिहितं धनुरिव जतुमुद्रितं वितनोः ॥

व[3]ज्जणस्य ॥

---

७१ [1] MS राय
७२ [1] MS र्त्व
७३ [1] MS नृ [2] *Skm* ण्ठ and ण्ठे [3] MS त्रो
[4] MS स [5] *Skm* इव
७४ [1] *Śp*, *S -Ratnak*, *Sml* (*P* and *B*) °र्गतमिन्दु [2] MS (?) (*rddhi*) [3] MS र्ज

७५

वाप्यो दन्तुरितोदराः कमलिनीपत्त्राङ्कुरग्रन्थिभि
श्चूतानां कलिकामिलन्मधुलिहां क्वापि स्थितिर्वर्तते ।
दौर्भाग्योपनयाय सांप्रतमपांमल्यो ऽपि मार्गश्रमः
शिक्षामुल्ललितुं ददाति रजसां गन्त्रीपथे मारुतः ॥

अभिनन्दस्य ॥

७६

आरक्तैर्नवपल्लवैर्विटपिनो नेत्रोत्सवं तन्वते
तान्धुन्वन्नयमभ्युपैति मधुरामोहो मरुद्दक्षिणः ।
तेनालिङ्गितमात्र एव विधि[ना] प्रादुर्भवन्निर्भर
क्रीडाकूतकषायितेन मनसा लोको ऽयमुन्माद्यति ॥

७७

काप्यन्या मुकुलाधिकारमिलिता लक्ष्मीरशोकद्रुमे
माकन्दः समयोचितेन विधिना धत्ते ऽभिजातं वपुः ।
किं चा।पाटा।गिरेरनङ्गविजयप्रस्तावनापण्डितः
स्वैरं सर्पति बालचन्दनलतालीलासखो मारुतः ॥

७८

वह्निर्मन्ये हिमजलमिषात्संश्रितः किंशुकेषु *Skm II 768 (कस्यचित्)
व्यामं धूमैः स खलु कुरुते काननं कोरकाख्यैः ।

७५ [1] MS या ?
७६ [1] MS वि [2] MS sic (for द्दो ?) [3] Aksara omitted
७७ [1] MS मे (mi) [2] MS सो [3] The MS has after a mark of correction Concerning the reading of this upt passage see the note ad loc [4] MS स्वं
७८ [1] Skm °भया

संतापार्थं कथमितरथा पान्थसीमन्तिनीनां
पुष्पव्याजाद्विसृजति शिखाश्रेणिमुद्गाढशोणीम्[3] ॥

यौतायनेः ॥

७९

श्रोण्यां चित्रः कुरुवकगुणः कर्णयोर्मुग्धचूतं
रक्ताशोकं प्रणयि कुचयोर्माधवी मू[र्ध (fol 17b) जे][1]षु ।
सर्वाङ्गीणो बकुलरजसा पिञ्जरेणोपरागः
स्त्रैणो[2] यूनां भवतु रतये वेशसर्वाभिसारः[3] ॥

सावर्णेः ॥

८०

मुग्धा ताम्रैर्नवकिशलयैः संभृतोदारशोभं
प्रादुर्भूतभ्रमरसरणीयौवनोद्भेदचिह्नम् ।
सीमन्तिन्यः कुसुमधनुषा बद्धसख्यस्य मासः
स्निग्धस्मेरैर्मुखमधिगुणं दृष्टिपातैः पिबन्ति ॥

वागुरस्य ॥

८१

शिलीमुखैरद्य मनोज्ञपक्षै
र्विषोपलेपादिव[1] कज्जलाभैः ।
नितान्तपूर्णा[2] मुचकुन्दकोषा
विभान्ति तूणा इव मन्मथस्य ॥

७८ [1] MS कः for कथ [2] These two aksaras are mutilated [3] *Skm* णा and णी

७९ [1] Two aksaras partly lost [2] MS स्त्रे [3] MS ति (?)

८१ [1] MS लो [2] MS र्णं

८२

स्नेहं स्रवन्ति तरवः पञ्चापि क्षिपति मार्गणान्मदनः ।
परिमुक्तकण्ठरोधः परपुष्टः स्मरति माधुर्यम् ॥

श्रीधर्मकरस्य ॥

८३

संकुचिता इव पूर्वं दुर्गा[1] इव तुषारजनितजडिमानः ।
संप्रत्युपरमितहिमे क्रमशो दिवसाः प्रसारजुषः ॥

श्रीधरणीधरस्य ॥

८४

दुःश्लिष्टदुर्लक्ष्यपलाशसंधी
न्यापाटलाग्राणि हरिन्ति मूले[1] ।
कुशेशयानां शुकशावभांसि
प्रादुर्बभूवुर्नवकुलङ्मानि ॥

८५

उपनयति कपोले लोलकर्णप्रवाल
क्षणमुकुलनिवेशान्दोलनव्यापृतानाम् ।
परिमलितहरिद्रान् संप्रति द्राविडीनां
नवनखपदति[1]क्तानातपः स्वेदबिन्दून् ॥

योगेश्वरस्य ॥

---

८३ [1] MS र्गाः, followed by a र, which was intended for an otiose mark following the blank square round the hole in the leaf [2] MS ज्ज

८४ [1] The MS here inserts the sign ꣸ many times

८५ [1] MS भि

८६

सद्यस्तप्तो भ्रमति रजनीं वासवः खण्डयित्वा
क्षीणक्षीणा तदनु भजते सापि सम्यक्प्रसादम् ।
एको . . . .
. . . .

[॥ ग्रीष्मव्रज्या ॥]

८७

. . . .

. . (fol 19a) वर्जितमुग्धवातहरिणश्रेणीपरीतान्तिकाः।
औत्सुक्यं जनयन्ति पान्थपरिषद्घर्माम्बुबिन्दूत्कर
व्याक्षेपक्षममन्दमन्दमरुतो मार्गस्थलीपादपाः ॥

८८

चञ्चच्चञ्चुगणोदरैः शिथिलितप्रायांसमुत्पक्ष्मल
न्यञ्चत्पक्षपुटावकाशम . . त्याश्वोष्मभिर्नीयते[1]।
जङ्घाकुञ्चनलब्धनीडनिविडावष्टम्भकष्टोज्झित
क्षेपीयःपवनाभिघातरभसोत्क्षेपैरहः पक्षिभिः ॥

८९

धास्यत्यद्य सितातपत्त्रसुभगं सा राजहंसी शिशोः
स्मेराम्भोरुहवासिनोऽपि शिरसि स्नेहेन पक्षद्वयम्।
तृष्णार्त्तः शुकशावकोऽपि सुतनोः पीनस्तनासंगिनीं
मुक्ताहारलतां तदङ्कवसतिस्तोयाशया पास्यति ॥

९०

भुवां घर्मारम्भे पवनचलितं तापहृतये
पटच्छन्नाकारं[1] वहति[2] गगनं धूलिपटलम्। *Skm II 781 (भवभूतेः)

---

८८ [1] Two aksaras omitted, read °त्पार्श्वौ ?

९० [1] *Skm* (A) °च्छाया [2] *Skm* व (A), र (B)

अमी मन्दाराणां द्[1]वदहनसंदेहितधियो
न टौ[2]कं[3]न्ते पातुं झटिं[4]ति मकरन्दं मधुलिहः ॥

९१

*Skm II 792
(कस्यचित्)

अपां कू[1]ले लीनं क्षणपरिचितं चन्दनरसे
मृणालीहारादौ कृतलघुपदं चन्द्रमसि च ।
मुं[2]हूर्तं विश्रान्तं सरसकदलीकाननतले[3]
प्रियाकण्ठाश्लेषे निवसति परं[4] शैत्यमधुना ॥

९२

प्रान्तारक्तनिलोचनाञ्चलदरीव्ययाल्पमक्षीभय
प्रोद्भूतोभं[1]यशृङ्गकोटिविग[लङ्घू]वालवल्लीसखैः ।
पाथोबिन्दुभिरक्षिसंधिषु शनैः संसिच्यमानः सुखं
मग्नो वारिणि दूरनिःसहतया निद्रायते सैरिभः ॥

९३

तापं स्तम्बेरमस्य प्रकटयति करः शीकरैः ..[1] (fol 19b) नुदन
पङ्काङ्कं पल्वलानां वहति तटवनं माहिषैः कायकाषैः ।
उत्ताम्यत्तालवश्च प्रतं[2]पति तरणानां[3]शवी तापतन्द्री
मद्द्रि[4]द्रोणीकुटीरे कुहरिं[5]णि हरिणा रात्रयो यापयन्ति ॥

---

९० [1] *Skm* द्र (A), द (B) [2] *Skm* ढौ [3] MS का
[4] MS टे (*ti*)

९१ [1] *Skm* मू [2] MS मू [3] *Skm* ले (A), टे ? (B)
[4] *Skm* निविशति (B निवसति) पद

९२ [1] MS भं

९३ [1] Three aksaras almost entirely lost ? read श्रोणिमु
[2] Corrected from ति [3] MS वा [4] MS द्रा [5] MS रे (*ri*)

९४

• डाः[1] पान्थनखंपचाः प्रचयिनो गन्त्रीपथे पांशवः
कासारोदरशेषमम्बु महिषो मथ्नाति ताम्यन्निमि।
†हष्टिर्धावति धातकीवनमसूक्तर्षेण[2]† तारक्षवी
कण्ठान् बिभ्रति विष्कराः शरशमीनीडेषु नाडीधमान्॥

वाणस्यौभौ॥

९५

सुभगसलिलावगाहाः पाटलिसंसर्गसुरभिवनवाताः। Śāntala 3
प्रच्छायसुलभनिद्रा दिवसाः परिणामरमणीयाः॥

कालिदासस्य॥

९६

अये तप्तजला नितान्त[1]शिशिरा मूले मुहुर्बाहुभि
र्व्यामथ्योपरतप्रियेषु पथिकैर्मार्गेषु मध्यंदिने।
आधाराः प्लुतबालशैवलदलच्छेदा[व]कीर्णामयः
पीयन्ते हलमुक्तमग्नमहिषप्रक्षोभपर्याविलाः॥

योगेश्वरस्य॥

९७

मृद्भूयिष्ठतया गुरून् परिहरन्नारण्यकान् गोमयान्
वल्मीकान्[1]पगूहति प्रशिथिलं ज्वालाभिरुद्बल्वजान्।
वह्नि†मीतं†[2]किलिञ्जसंचयसमुत्सिक्तश्चरन् कानने
प्रस्निग्धानिह विष्किराण्डकललानाज्याशया लुम्पति॥

तस्यैव॥

---

९४ [1] Read वाताः? [2] MS ष्णो [3] Read गृष्टि (or सृष्टि)
. . सूक्तर्षेण?
९६ [1] MS ला [2] MS यद्दि
९७ [1] MS मु or सु? [2] MS °मींड? For बींढ?

९८

दूरीभूतशरारि विक्लवबकं .[1] कान्तकारण्डवं
क्लाम्यत्कङ्कमचक्रवाकममिलन्मद्गुप्रपातप्लवम्[2] ।
क्लिष्टं[3]क्रौञ्चमधार्तराष्ट्रमपतत्कोयष्टि[4] निष्टीटिभं
सीदत्सारसमप्रसक्तकुररं कालेन जातं (fol 20a)सरः ॥
तस्यैव ॥[5]

९९

*Skm II 787 (मधुरशीलस्य) तोयोत्तीर्णाः श्रयति कवरीः शेखरः[1] सप्तलानां
शैत्यं सिञ्चत्युपरि कुचयोः पाटलाकण्ठदाम ।
कान्तं कर्णावभिनिविशते कोमलाग्रं शिरीषं
स्त्रीणामङ्के विभजति तपस्तच[2] तच्चात्मचिह्नम् ॥
मधुशीलस्य ॥

१००

शुकपत्त्रहरितकोमलकुसुमसटानां शिरीषयष्टीनाम् ।
तलमाश्रयति दिनातपभयेन परिपिण्डितं शैत्यम् ॥
वागुरस्य ॥

१०१

Vıddhaś IV 4 *Skm II 794 हरन्ति[1] हृदयानि यच्छ्वणशीतला वेणवो
यदर्घति[2] करम्बिता शिशिरवारिणा[3] वारुणी ।
भवन्ति च हिमोपमाः स्तनभुवो यदेणीदृशां[4]
शुचे[5]रुपरि संस्थितो रतिपतेः प्रसादो गुरुः ॥

---

९८ [1] One aksara lost, read प्रक्रान्त or निष्क्रान्त ? [2] MS व [3] MS ष्टे [4] MS को [5] The words सर. . . . व are inserted above l 1 of 20a

९९ [1] *Skm* °त्तीर्णा . . कवरी शेखर [2] MS य

१०१ [1] Corrected from हार or हरि [2] *Vıddhaś* र्द and र्घ [3] *Vıddhaś* also °वायुना [4] *Vıddhaś* also शो [5] *Vıddhaś* त्व

१०२

जलार्द्राः[1] संव्यानं[2] बिसकिसलयैः[3] केलिवलयाः *Viddhaś* IV 3
शिरीषैरुत्तंसो[4] विचकिलमयी हाररचना ।
शुचावेणाक्षीणां मलयजरसार्द्राश्च तनवो
विना तन्त्रं मन्त्रं रतिरमणमृत्युंजयविधिः ॥

१०३

रजनिविरमयामेष्वादिशन्ती रतेच्छां *Viddhaś* IV 2
किमपि कठिनयन्ती नारिकेलीफलाम्भः ।
अपि[1] परिणमयित्री राजरम्भाफलानां
दिनपरिणतिरम्या[5] वर्तते ग्रीष्मलक्ष्मीः ॥

एते राजशेखरस्य ॥

१०४

अम्भोधेर्जलयन्त्रमन्दरपरिस्पन्दे ऽपि निद्राणयोः *Skm II 784 (कस्यचित्)
श्रीनारायणयोर्घनं विघटयत्यूष्मा समालिङ्गनम् ।
किं चोत्तप्तविय (fol 20b) त्कपालफलके कङ्कालशेषश्रियं
चन्द्रं मर्मरयन्ति पर्पटमिति क्रूरा रवेरंशवः ॥

नारायणलक्ष्मेः ॥

---

१०२ [1] *Viddhaś* also द्र [2] *Viddhaś* also श्रम्याणां
[3] MS कै [4] *Viddhaś* सा [5] MS च [6] MS धा
१०३ [1] *Viddhaś* च [2] MS स [3] *Viddhaś* also नालिकेरी
[4] *Viddhaś* also यि [5] *Viddhaś* °भोग्या and °योग्या
[6] ष्म, the aksara is partly lost
१०४ [1] *Skm* धि [2] MS न्दि [3] MS र्यं [4] *Skm*
पर्पटवर or वक [5] MS °रक्ष

॥ प्रावृड्व्रज्या ॥

१०५

वानीरप्रसवैर्निकुञ्जसरितामासक्तवासं पयः
पर्यन्तेषु च यूथिकासुमनसामुज्जृम्भितं जा[1]लकैः ।
उन्मीलत्कुटजप्रहासिषु गिरेरालम्ब्य सानूनितः
प्राग्भारेषु शिखण्डिताण्डवविधौ मेघैर्वितानाय्यते ॥

१०६

फलभरपरिणामश्यामजम्बूनिकुञ्ज
स्खलिततनुतरङ्गामुत्तरेण श्र[1]वन्तीम्[2] ।
उपरि विघटमानं[3]प्रौ[4]ढतापिच्छनीलः
श्रयति शिखरमद्रेर्नू[5]तनस्तोयवाहः ॥

१०७

जृम्भाजर्जरडिम्ब[डम्ब]रघनश्रीमत्कदम्बद्रुमाः
शैलाभोगभुवो भवन्ति ककुभः कादम्बिनीश्यामलाः ।
उद्यत्कुन्दलकान्तकेतकभृतः कच्छाः सरिच्छ्रोतसा
माविर्गन्धंशिलीन्ध्रंलोध्रकुसुमस्मेरा वनानां ततिः ॥

---

१०५ [1] MS ज्ञा

१०६ [1] *Mālatīm* स्र [2] MS न्ती: [3] *Mālatīm* °मानः and उपचितघनमाल [4] MS प्रो [5] MS नु

१०७ [1] MS भा [2] *Mālatīm* माविर्भूत, MS मानवि° with न deleted [3] MS न्द्र

१०८

उत्फुल्लार्जु[1]नसर्ज[2]वासितवहत्पौरस्त्यझंझामरु *Mā a ii* b
त्प्रेङ्खोलस्खलितेन्द्रनीलशकल[4]स्निग्धाम्बुदश्रेणयः ।
धारासिक्तवसुंधरासुरभयः प्राप्तास्त एते ऽधुना[5]
घर्माम्भोविगमागमव्यतिकरश्रीवाहिनो वासराः ॥

भवभूतेरमी ॥

१०९

एणी याति विलोक्य बालशलभान् शष्पाङ्कुरादित्सया
छत्त्रीकुड्म[2]लकानि रक्षति चिराद्दण्डभ्रमात्कुक्कुटी ।
धूत्वा धावति कृष्णां[3]कीटप (fol 21a) टलश्रेणीं शिखण्डी शिरो
दूरादेव वं[4]नान्तरे विषधरग्रासाभिलाषातुरः ॥

११०

आसारान्तमृदुप्रवृत्तमरुतो मेघोपलिप्ताम्बरा *Shm II 826 (कस्यचित्)
विद्युत्पातमु[2]हूर्तदृष्टककुभः सुप्तेन्दुताराग्रहाः ।
धाराक्लिन्नकदम्बसंभृतसुरा[3]मोदोद्वहाः [4]प्रोषितै
र्निःसंपातविसारिदर्दुररवा नीताः कथं रात्रयः ॥

योगेश्वरस्य ॥

१११

दात्यूहध्वनिभाञ्जि वेत[1]सशिखासुप्तोरगाणि ध्वन *Shm II 816 (योगेश्वरस्य)
त्कादम्बानि कुरङ्ग[2]यूथकलितस्तूपान्युदम्भांसि[3] च ।

---

१०८ [1] MS र्जे [2] MS यौ [3] *Mālatīm* also झञ्झानिल [4] *Mālatīm* also °वलय [5] *Mālatīm* also त एवाधुना

१०९ [1] MS ता [2] MS °चीकुड्म [3] MS ष [4] MS च

११० [1] Corrected from म्वा [2] MS मू [3] *Shm* °सभृत-सुधा, MS सम्भृ° [4] *Shm* also ह्रो (A)

१११ [1] MS तु or त्त [2] MS ज्ञ [3] MS °म्भान्सि

तीराग्रद्य पिपीलिकासमुदयावर्जज्जटालोलप
व्याघ्रान्युन्मदकुक्कुभानि सरितां कुर्वन्ति लोलं मनः ॥

११२

कान्तां क्वापि विलम्बिनीं कलरुतैराहूय [चेत[1]]स्ततो
दिग्भागानवलोक्य रङ्गवसुधामुत्सृज्य पङ्क्तां ततः ।
एष स्फारमृदङ्गनादमधुरैरम्भोमुचामारवै
र्बर्हश्रेणिकृतातपत्त्ररचनो हृष्टः शिखी नृत्यति ॥

११३

पीताम्भःस्तिमिताः सृजन्ति सलिलान्याबद्धधारं घना
स्तद्धाराध्वनिमीलितानि नयनान्यभ्येति निद्रागमः ।
निद्रामुद्रितलोचने प्रतिगृहं मूकायमाने जने
निर्बन्धोच्चरदुच्चदर्दुररवैः कोलाहलिन्यो निशाः ॥

११४

धारानि[पात[1]]रवबोधितपञ्जरस्थ
दात्यूहडम्बरकरम्बितकण्ठकूजाः ।
अट्टेषु काण्डपटवारितशीकरेषु
धन्याः पिबन्ति मुखतामरसं वधूनाम् ॥

११५

शैलश्रेणिरपेतदावदहना द (fol 21b) . . .[2] †टधनं†
जीमूताङ्कुरदन्तुरा दश दिशो भूरेणुमुक्तं नभः ।

११२ [1] Aksaras omitted [2] MS ष [3] MS ब॰ [4] MS न्त्र ?
११३ [1] MS द्रि
११४ [1] Aksaras lost [2] MS सी
११५ [1] MS ॰रथेरत॰ [2] Aksaras lost [3] MS न्त

किं चान्यत्कलिकोर्मिमेदुरसुखी जाता कदम्बच्छवि
श्छिद्यन्ते कियता क्षणेन शिखिनां मौनव्रतग्रन्थयः ॥

११६

केदारे नववारिपूर्णजठरे किंचित्क्वणद्दर्दुरे
शम्बूकाण्डकपिण्डपाण्डरततप्रान्तस्थलीवीरणे ।
डिम्भा दण्डकपाणयः प्रतिदिशं पङ्कच्छटाचर्चिता
श्चुभ्रूश्चुभ्रूरिति भ्रमन्ति रभसादुद्घायिमत्स्योत्सुकाः ॥

११७

समन्ततोविस्फुरदिन्द्रनील
मणिप्रभाविच्छुरितान्तरालः ।
मर्त्यावतीर्णस्य विडोजसोऽयं
नीलांशुकच्छत्त्रमिवाम्बुवाहः ॥

११८

खद्योतच्छुरितान्धकारपटलाः स्पष्टस्फुरद्विद्युतः *Skm II 827 (कस्यचित्)
स्निग्धध्वानविभावितोरुजलदोद्वाहा रटत्कप्लवः ।
एता केतकभेदवासितपुरोवाताः पतद्धारयो
न प्रत्येमि जनस्य यद्विरहिणो यास्यन्ति सोढुं निशाः ॥

११९

एतस्मिन्मदजर्जरैरुपचिते कम्बूरवाडम्बरैः *Skm II 807 (वातोकस्य)
स्तैमित्यं मनसो दिशत्यनिभृतं धारारवे मूर्छति ।

---

११६ [1] MS व [2] MS द्वि [3] MS च्च
११७ [1] MS त्र
११८ [1] *Skm* ध्वा
११९ [1] *Skm* also °म्बरा (B) [2] *Skm* °धरे

उत्सङ्गे[1] ककुभो विधाय रसितैरम्भोमुचां घोरय
न्मन्ये मुद्रितचन्द्रसूर्यनयनं व्योमापि निद्रायते ॥

१२०

गम्भीराम्भोधराणामविरणनिपतद्वारिधारानिनादा
नीषन्निद्रालसाक्षा दृढगृहपटलाल्लढकुष्माण्डवल्शाः[1]।
दोर्भ्यामालिङ्ग्यमाना जलधरसमये पत्त्रषण्डे निशायां
धन्याः शृण्वन्ति सुप्ताः स्तनयुगभरितोर . . . . . . ॥

१२१

. . . .

. . . .

. . . (fol 23*a*) वोदये ऽद्य जलदव्यालो[ल]पुच्छच्छद
च्छत्त्रच्छादितमौलयो दिशि दिशि क्रीडालसाः केकिनः ॥

१२२

गायति हि नीलकण्ठो नृत्यति[1] गौरी तडित्तरलतारा।
आस्फालयति मृदङ्गं तदनु घनो ऽयं महाकालः ॥

१२३

अलकेषु चूर्णभासः स्वेदलवाभान् कपोलफलकेषु।
नवघनकौतुकिनीनां वारिकणान् पश्यति कृतार्थः ॥

---

११९ [1] *Shm* also (A) तत्संगे, MS °ङ्के [2] *Shm* नि
[3] MS has मुद्रियते
१२० [1] *Sic* MS (or ह्यः ?)
१२१ [1] MS न्त्र ? [2] MS न
१२२ [1] MS ते (*ti*)

१२४

काले वारिधराणामपतितया नैव शक्यते स्थातुम् । Sāhityad
उत्कण्ठितासि तरले न हि न हि सखि पिच्छिलः पन्थाः ॥ p 288 (anon)

१२५

असितभुजगशिशुवेष्टितमभिनवमाभाति केतकीकुसुमम्।
आयसवलयालंकृतविषाणमिव दन्तिनः पतितम् ॥

१२६

स्तम्बेषु के[2]तकीनां यथोत्तरं वामनै[3]र्दलैरद्य ।
विदल[4]न्ति मेषत[5]र्णक[क]च्छच्छविकेशराः सूच्यः ॥

१२७

धूलीभिः केतकीनां परिमलनसमुद्धूलिताङ्गः समन्ता
दन्तोद्वेल्लद्बलाकावलिकुणपशिरो[1]नद्धनीलाभ्रकेशः ।
प्रेङ्खद्विद्युत्पताकावलिरुचिरधनुःखण्डखट्वाङ्गधारी
संप्राप्तः प्रोषितस्त्रीप्रतिभयज[2]नकः कालकापालिको ऽयम्॥

१२८

मेघश्यामदिशि प्रवृत्तधनुषि क्रीडत्तडित्तेजसि
छन्नाहर्निशि गर्जितप्रमनसि प्रम्लानलीलाकपि ।
पूर्णश्रोतसि शान्तचातकतृषि व्यामुग्धचन्द्रत्विषि
प्राणान् पान्थ कथं दधासि निवसन्नेतादृशि प्रावृषि ॥

---

१२६ [1] MS सु [2] MS ल [3] MS ने [4] MS न [5] MS भ ?

१२७ [1] MS म [2] This akṣara is partly effaced

१२९

For riff see below

क्षपां[1] क्षामीकृत्य प्रसभमपहृत्याम्बु सरितां
प्रताप्योर्वीं[2] सर्वां[3] वनगहनमुच्छाद्य[4] (fol 23b) सकलम् ।
क्व संप्रत्युष्णांशुर्गत इति समन्वेषणपरा[5]
स्तडिद्दीपालोकैर्दि[6]शि दिशि चरन्तीव[7] जलदाः ॥

१३०

*Skm II 830 (कस्यापि)

विद्युद्दीधितिभेदभीषणतमःस्तोमान्तराः संतत
श्यामाम्भोधररोध[1]संकटवियद्विप्रोषितज्योतिषः ।
खद्योतानु[2]मितोपकण्ठतरवः[3] पुष्णन्ति गम्भीरता
मासारोदकमत्तकीटपटलीक्वाणोत्तरा रात्रयः ॥

अभिनन्दस्य ॥

१३१

हर्षोल्ला[1]सितचारुचन्द्रकबृहद्बर्है[2]र्वनानाममी
जाताः पुष्पितबालशाखिन इवाभोगा भुजङ्गाशिभिः ।

---

१२९ *Skm II 812 (श्रीकण्ठस्य) Sbhv 1765 (पाणिनेः) Śp 3869 (पाणिनेः) *Sml B 119b (पाणिने) *Sabhyāl VI 24b (पाणिनेः) Padyaracanā XI 35 (पाणिनेः) *S-Ratnak III 55 (anon) [1] Sbhv, Śp ०पाः [2] MS रे (??) [3] MS र्थ्यो [4] Sbhv, Śp, Sabhyāl, Padyarac कृत्वा तद्‌-गहनमुच्छोष्य, S-Ratnak ०मुच्छुष्य (!), Skm सर्वा . . . मुत्साद्य [5] Sbhv समालोकन, Śp, Sabhyāl, S-Ratnak, Padyarac तदन्विषण [6] Sbhv, Śp ०का दि [7] MS न्ती, Sbhv, Śp चरन्तीह, Skm तरन्तीव and चरन्तीव, Sabhyāl चलन्तीव

१३० [1] MS वोधय, Skm ०वाधस [2] Skm ०तोन्न [3] Skm also न (B)

१३१ [1] MS र्षा [2] MS है

स्पृष्टाः कोटरनिर्गतार्धतनुभिः पातुं पयोदानिलं
निर्यद्वंशकरीरकोटय इव क्षोणीभृतो भोगिभिः ॥

शतानन्दस्य ॥

१३२

एताः पङ्किलकूलरूढनलदस्तम्ब[1]क्वणत्कम्[2]बवः *Skm II 817 (परमेश्वरस्य)
क्रीडत्कर्कटचक्रवालविचल[3]ज्जम्बालतोयाविलाः ।
हृल्लेखं जनयन्त्यनूपसरि[4]तामुत्तुण्डगण्डूपदो
त्कीर्णक्लिन्न[5]मृदो नदस्थ[6]पुटितप्रान्तास्तटो[7]भूमयः ॥

योगेश्वरस्य ॥

१३३

नवे धारा[1]सारे प्रमदचटुलायाः स्थलजुषो
वराटीशुभ्रायाः शफरसरणेरेभिरुपरि ।
कुलीरैर्भ्रा[2]म्यद्भिर्गणयितुमिव व्यापृतकरा
मनः क्रीणन्तीव[3] प्रकटविभवाः पल्वलभुवः ॥

अभिषेकस्य ॥

१३४

विन्ध्याद्रि[1]महालिङ्गं स्न[2]पयति पर्जन्यधार्मिकः शुचिभिः ।
जलदेन्द्रनीलगण्डू[3]षतो[4]ज्झितैः संप्रति पयोभिः ॥

---

१३२ [1] *Skm* म्बाः [2] MS क्व or च [3] *Skm* °विलस
[4] MS रे [5] *Skm* त्कीर्णोद्गीर्ण [6] *Skm* °दर्बुदस्थ [7] MS टा
१३३ [1] MS चा [2] MS र्भ्र [3] MS च
१३४ [1] MS °न्ध्याद्रि [2] MS स्व [3] MS ग्र [4] MS ज्झि

[॥ मदनव्रज्या ॥]

१३५

. . . .

. . . .

(fol 31*a*) . . . . . .

. राः प्रीतिरती इति क्व महिमा कामस्य नालौकिकः ॥

मनोविदस्याम् ॥

१३६

Vṛddhaś I 1
**Skm* I 469
Śp 3077 (anon)
**Sml B* 7*b*
**Sabhyāl* I 12 (anon)

कुलगुरुरमराणां[1] केलिदीक्षाप्रदाने[2]
परमसुहृदनङ्गो रोहिणीवल्लभस्य ।
अपि कुसुमपृ[3]षत्कै[4]र्देवदेवस्य जेता
जयति सुरत[5]लीलानाटिकासूत्रधारः ॥

राजशे[6]खरस्य ॥

१३७

**Skm* I 466 वन्दे देवमनङ्गमेव रमणीनेत्रोत्पलच्छद्मना[1]
पाशेनायति[2]शालिना सुनिबिडं संय[म्य लोकत्र]यम् ।
येनासावपि भस्मला[3]ञ्छिततनुर्देवः कपाली बलात्
प्रेमक्रुद्धनगात्मजाङ्घ्रि[4]विनतिक्रीडाव्रते दीक्षितः ॥

ललितोकस्य ॥

---

१३६ [1] *Skm* , *Śp* , *Sml B* , *Sabhyāl* , *Vṛddhaś* ॰रबलानां [2] *Śp* ॰प्रबन्धे [3] MS पू [4] MS त्के [5] *Sabhyāl* मदन [6] MS से

१३७ [1] MS द्मा corrected to द्म [2] MS त [3] *Skm* ना [4] MS ॰आह्रि

१३८

स जयति सं[1][कल्पभवो रति]मु[2]खशतपत्त्रचुम्बनभ्रमरः । Kuttanimata v 1 Cf Vetālap xxiv (p 202 of Uhle's ed)
यस्यानुरक्तललनानयनान्तविलोकितं[3] वसतिः[4] ॥
दामोदरगु[5]प्तस्य ॥

१३९

अहो धनुषि नैपुण्यं मन्मथस्य . . . .[1] ।
[शरी]रमक्षतं कृत्वा भिनत्त्यं[2]न्तर्गतं मनः ॥

१४०

धनुर्माला मौर्वी क्व[1]णदलिकुलं लक्ष्यमबला *Skm i 470 (कस्यचित्)
मनो भेद्यं शब्दप्रभृतयः इमे पञ्च विशिखाः । Sbhv 82 (घण्टकस्य)
[2]इया[ञ्जेतुं य]स्य त्रिभुवन[मदेहस्य विभवः *Subhās ii (10a) (anon)
स वः कामः कामान्दिशतु दयितापाङ्गवसतिः ॥] Hemac p 16 (anon)

---

१३८ [1] MS स [2] MS सु [3] *Kutt* ०न्तविलोकनं, MS विलोकिलोकित [4] MS ते (*ti*) [5] स्य is here erased in the MS

१३९ [1] Read जयैषिणः or सुधन्विनः ? [2] MS स्य

१४० [1] *Skm* च [2] Reading of *c-d*, as in *Skm* So also *Sbhv* and *Subhās* (with, however, स कामः कामान्वो) and Hemac (इयज्जे०) The MS passes, *viâ* reminiscence or homœoteleuton, from इया . . . . स्य to ll *c-d* of the verse

[जयति स मदलेखोच्छृङ्खलप्रेमवामा *Skm i 463
ललितसुरतलीलादैवत पुष्पचापः ।]
त्रिभुवनजयसिद्धौ यस्य शृङ्गारमूर्त्तेर्
रुपकरणमपूर्वं मान्मिन्दुर्मधूनि ॥
उत्पलराजस्य ॥

१४१

*Skm. I. 465 (वल्लनस्य).

याच्यो न कश्चन गुरुः प्रतिमा च कान्ता
पूजा विलोकनविगूहनचुम्बनानि[1][2] ।
आत्मा (fol. 31b) निवेद्यमितरव्रतसारजेत्री[3]
वन्दामहे मकरकेतनदेवदीक्षाम् ॥

वल्लणस्य ॥

१४१ [1] *Skm.* नि. [2] MS. गु. [3] *Sic* (for जै ?).

॥ वयःसंधिव्रज्या ॥

१४२

भ्रुवोः काचिल्लीला परिणतिरपूर्वा नयनयोः
स्तनाभोगो[1] ऽव्यक्तस्तरुणिमसमारम्भसमये ।
इदानीं बालायाः कि[2]ममृतमयः किं मधुमयः
किमानन्दः साक्षाद्ध्वनति मधुरः पञ्चमकलः[3] ॥

Skm II 7 (राजोकस्य)
Śp 3274 (कस्यापि)

वीर्यमित्रस्य ॥

१४३

उन्ना[1]ला[लकभ[2]]ञ्जनानि कवरीपाशेषु शिक्षारसो
दन्तानां परिकर्म नीविनहनं भ्रूलास्ययोग्याग्रहः ।
तिर्यग्[3]लोचनचेष्टितानि वचसि[4] च्छेकोक्तिसंक्रान्तयः
स्त्री[णां स्नायति शै[5]]शवे प्रति[6]कलं[7] कोऽप्येष केलिक्रमः ॥

Vidahas II 5
Bālar III 23

१४४

विध[1]त्ते सोल्लेखं कतरदिह नाङ्गं तरुणिमा
तथापि प्रागल्भ्यं किमपि चतुरं लोचनयुगे ।
यदाद[त्ते दृश्यादखि[2]]लमपि भावव्यतिकरं
मनोवृत्तिं द्रष्टुः[3] प्रथयति च दृश्यं प्रति जनम् ॥

Vidahas II (after) 13, III (after) 21, IV 8

एतौ राजशेखरस्य ॥

---

१४२ [1] Skm, Śp ०गो व्य [2] MS कि [3] Skm इदानीमेतस्याः कुवलयदृशः प्रत्यहमयं नितम्बस्याभोगो नयति मणिकाञ्चीमधिकतां ॥ Śp as our MS, with किं विषमयः (c) and पञ्चमरवः (d)

१४३ [1] MS न्ना [2] Aksaras lost [3] Bālar ०वर्ति [4] Bālar सा [5] Aksaras lost [6] MS ते (ti) [7] Bālar प

१४४ [1] MS ध (?) [2] Aksaras lost [3] MS ष्ट., Viddhaś. मनोवृत्तिर्द्रष्टु मुखरयति

१४५

एतद्दधाति[1] नवयौवननर्तकस्य
कश्मीरजच्छुरित[2]तालकयुग्म . . ।
. .[3] समुच्छ्वसितवृत्ति मनागुपान्ते
लब्धात्मसीम कुचकुड्म[4]लयुग्ममस्याः ॥

१४६

यौवननगरारम्भे रामाहृदयस्थलीषु कुसुमेषोः ।
म[1]करपताकेवेयं राजति रोमावली रम्या ॥

[॥ तरुणीव्रज्य ॥]

१४७

Viddhas III 16
**Skm* II 544 (राजशेखरस्य)
**Sabhyāl* III 77 (ditto)
Pracandap 27

[कण्ठे मौक्तिकमालिकाः स्तनतटे[1] कार्पूरमच्छं[2] रजः
सान्द्रं चन्दनमङ्गके वलयिताः[3] पाणौ मृणालीलताः ।
तन्वी नक्त[4]मियं चकास्ति तनु[5]नी चीनांशुके बिभ्रती
शीतांशोरधिदेवतेव ग] (f 36a) लिता व्योमाग्रमारोहतः[6]

१४८

लीलास्खलच्चरणचारुगता[गता[1]]नि
तिर्यग्विवर्तितविलोचनवीक्षितानि ।
वामभ्रुवां मृदु च मञ्जु च भाषितानि
निर्मायमायुधमि[दं[2]] मकरध्वजस्य ॥

---

१४५ [1] MS ते (*ti*) [2] MS ता [3] Four aksaras lost read युग्मशोभा । किंचित् ? [4] MS द्म १४६ [1] MS ऋ
१४७ [1] *Pracandap* मौक्तिकदाम गण्डतलयो. [2] *Skm* च्छं [3] *Skm* ता., *Pracandap* विचकिलस्रक्शेखरो मूर्धनि [4] *Pracandap* बाढमि [5] *Skm*, *Sabhyāl* शुचि, *Pracandap* तरु [6] *Pracandap* व्योम्नि द्रुत गच्छतः
१४८ [1] Two aksaras omitted [2] Aksara omitted

१४९

दृष्टा काञ्चनय[1]ष्टिरद्य नगरोपान्ते भ्रमन्ती मया
तस्यामद्भुतपद्ममेकम[2]निशं प्रोत्फुल्लमालोकितम् ।
तत्रोभौ मधुपौ तथोपरि तयोरेको ऽष्ट[3]मीचन्द्रमा
स्तं[4]स्याग्रे परिपुञ्जितेन तमसा नक्तंदिवं स्थीयते ॥

*Shm II 17 (रे [वे ?] तोकस्य)

१५०

मध्येहेमलतं कपित्थयुगलं प्रादुर्बभूव क्रम
प्राप्तौ तालफलद्वयं[1] तदनु तं[2]न्निःसंधिभावस्थितम् ।
पश्चात्तुं[3]ल्यसमुन्नतिव्यतिकरं सौ[4]वर्णकुम्भद्वया
कारेण स्फुटमेव यत्परिणतं क्वेदं[5] वदामो ऽद्भुतम् ॥

*Shm II 16 (रेतोकस्य)

श्रीवित्तोकस्यै[6]तौ ॥

१५१

स्मितज्योत्स्नालिप्तं मृगमदमसीपं[1]त्त्रहरिणं
मुखं तन्मुग्धाया हरति हरिणाङ्कस्य लडितम् ।
क्व चन्द्रे सौन्दर्यं तदधररुचिः[2] सातिशयिनी
क्व बालायास्ते ते क्व चटुलकटाक्षा नयमुषः ॥

यागोकस्य ॥

१५२

आश्चर्यमूर्जितमिदं किमु किं मदीय
श्चित्तभ्रमो यदयमिन्दुरनम्बरे ऽपि ।

---

१४९ [1] MS ष [2] *Shm* ०द्भुतमेकपद्मम [3] MS ष्ट or ष्त (*sta*) [4] MS त

१५० [1] MS य [2] *Shm* ०द्वय तद्भव [3] MS तु [4] MS सो [5] MS म [6] MS स्वै

१५१ [1] MS य [2] MS ०रुचिरः

तत्रापि कापि ननु चित्रपरंपरेय
मुज्जृम्भितं कुवलयद्वितयं यदत्र ॥
श्रीहर्षपालदेवस्य ॥

१५३

*Skm II 347
*Sml P 106b
(गोड्थोइक-
विराजयोः)
*Sml B 132b
(गो जस्य)
Sāhityad
p 253 (anon)

निजनयनप्रतिबिम्बैरम्बुनि[1] बहुशः प्रतारिता कापि ।
नीलोत्पले ऽपि विमृशति[2,3] करमर्पयितुं कुसुमलावी[4] ॥
धरणीधरस्य ॥

१५४

यौवनशिल्पसुकाल्पितनूतनतनुवेश्म विशति[1] (fol 36b)
रतिनाथे ।
लावण्यपल्लवाङ्कौ मङ्गलकलशौ स्तनावस्याः ॥

१५५

Śp 3347
(कस्यापि)
*Sabhyāl I
114 (anon)
*S-Hārāv C
148 (anon)

एकमेव बलिं बद्ध्वा[1] जगाम हरिरुन्नतिम् ।
अस्यास्त्रिबलिबन्धेन[2,3] सैव मध्यस्य नम्रता ॥

१५६

*Skm II 381
(कस्यचित्)

रोमावली कनकचम्पकदामगौर्या
लक्ष्मीं तनोति नवयौवनसंभृतश्रीः ।
त्रैलोक्यलब्ध[1]विजयस्य मनोभवस्य
सौवर्णपट्ट[2]लिखितेव जयप्रशस्तिः ॥

---

१५३ [1] *Sml P* सत्सु   [2] MS ष   [3] *Sml P* र्ष
[4] *Sml P* पुरः पत्युः
१५४ [1] MS ते (*ti*)
१५५ [1] MS द्धा   [2] *Sabhyāl* त, *Śp* and *S-Hārāv* have तन्व्यास्त्रि°.   [3] MS स्त्रि
१५६ [1] *Skm* also (B) °बद्ध   [2] MS ट्ट (*tta*)

१५७

दृशा दग्धं मनसिजं जीवयन्ति दृशैव याः ।
विरूपाक्षस्य जयिनीस्ताः स्तुवे[2] वामलोचनाः ॥

Fur reff see below

१५८

सो ऽयमभ्युदितः पश्य प्रियाया मुखचन्द्रमाः ।
यस्य पार्वणचन्द्रेण तुल्यतैव हि लाञ्छनम् ॥

१५९

विधायापूर्वपूर्णेन्दुमस्या मुखमभूद्ध्रुवम् ।
धाता निजासनाम्भोजविनिमीलनदुःस्थितः ॥

Ratnāv II 35 Sbhv 1513 *Sml B 93b

श्रीहर्षदेवस्य ॥

१६०

मैकं तमःस्तवकमूर्ध्वमपाकृथास्त्व
मे[णं] त्यजास्य विमले नयने[4] गृहाण ।
लोलालकं तरलवीक्षितमायताक्ष्याः
साक्षान्मुखं यदि भवाननुकर्तुकामः ॥

*S Hārāv C 85 bis (anon)

---

१५७ *Viddhaś* I 2 **Skm* II 107 (राजशेखरस्य) **Sml B* 61a (राजशेखरस्य) **Saml* 1 (anon) *Sbhv* 1309 (कस्यापि) *Śp* 3078 (क्षेमेन्द्रस्य) **Sabhyāl* I 17 (राजशेखरस्य) **S-Ratnak* v 40 (anon) Hemac pp 139, 172 (anon) *Kuvalay ad* v 101 (anon) *Sāhityad* p 259 (anon) *Kāvyapr ad* x 53 (anon) *At* p 44 (anon) *As* p 138 (anon) *Al* p 408 (anon) *Rasagang* p 729 (anon)
[1] MS या [2] *Kāvyapr*, *Sāhityad* स्तुमो [3] *As* चारु

१६० [1] MS म [2] MS र्ड [3] MS या [4] *S-Hārāv* नयने विपुले [5] *S-Hārāv* ह [6] MS र्त्त

१६१

एतस्मिन्नवदातकान्तिनि कुचद्वन्द्वे कुरङ्गीदृशः
संक्रान्तप्रतिबिम्बमैन्द[1]वमिदं द्वेधा विभक्तं वपुः ।
आनन्दात्तरलस्य पुष्पधनुषस्तत्कालनृत्योत्सव
प्राप्तिप्रोद्यतकांस्यतालयुगलप्रायं समालोक्यते ॥

वसुकल्पस्य ॥

१६२

घना[1]वूरू तस्या यदि यदि विदग्धो ऽयमधरः
स्तनद्वन्द्वं[2] सान्द्रं यदि यदि मुखाब्जं विजयते ।
हतौ रम्भास्तम्भौ हतमहह बन्धूककुसुमं
हतौ हेम्नः कुम्भावहह विहतः पार्वणशशी ॥

१६३

Shm II 561 यदपि (fol 37*a*) विबुधैः सिन्धोरन्तः कथंचिदुपार्जितं
Sml P 77*b* तदपि सकलं चारु स्त्रीणां मुखेषु विभाव्य[1]ते ।
(भासस्य) सुरसुमनसः श्वासामोदे शशी च कपोलयो
Sml B 94*a* (भोजदेवस्य) रमृतमधरे तिर्यग्भूते विषं[च विलोच]ने ॥

लक्ष्मीधरस्य ॥

१६४*

तरलनयना तन्वङ्गीयं पयोधरहारिणी
रचनपटुना मन्ये धात्रा शशिद्रवनिर्मिता ।

---

१६१ [1] MS न [2] MS यु
१६२ [1] MS वृ [2] MS न्द्व [3] MS द्दे (*di*)
१६३ [1] *Sml P* °लोक्य

भवतु महिमा लावण्यानामयं कथमन्यथा
विगलित[तनु]र्लेखाशेषः कथं च निशाकरः ॥
सुवर्णरेखस्य ॥

१६५

सो ऽनङ्गः कुसुमानि पञ्च विशिखाः पुष्पाणि बाणासनं[1] *Shm II 108
स्वच्छन्दच्छिदुरा मधुव्रतमयी पङ्क्तिर्गुणः का[र्मुके] ।
एवंसाधन उत्सहेत स जगज्जेतुं कथं मन्मथ
स्तस्यामोघममूर्भवन्ति न हि चेदस्त्रं कुरङ्गीदृशः ॥
अमरसिंहस्य ॥

१६६

गुरुतां जघनस्तनयोः स्रष्टुमु . . . . लितवतः ।
मुग्धाङ्गुलिसंधिव[य]निर्गतलावण्यपङ्क्तिला त्रिवली॥

१६७

असारं संसारं परिमुषितरत्नं त्रिभुवनं
निरालोकं लोकं मरणशरणं बान्धवजनम् ।
अदर्पं [कन्दर्पं जननयन]निर्माणमफलं
जगज्जीर्णारण्यं कथमसि विधातुं व्यवसितः ॥
भवभूतेः ॥

Malatīm x 29
Sarasvatīk ad I 135 (anon)
Padyāvalī XIII 9

१६८

त्वद्गण्डस्थलपाण्डु देहि लवलं देहि त्वदोष्ठारुणं *Shm II 70
बिम्बं देहि नितां[बनि त्वदलकश्या]मं च मे जाम्बवम् । (वाक्कूटस्य)

---

१६४ [1] Or ०रुचि ? [2] MS का
१६५ [1] *Shm* also वाणीसम [2] *Shm* एतत्सा [3] MS स्त
१६६ [1] *Sic* MS (for मग्ना ?) [2] MS त्रि

इत्यक्षुस्वमनोज्ञचाटुजनितव्रीडः पुरन्ध्री[1]जनो
धन्यानां भवनेषु पञ्जरशुकैराहारमभ्यर्थ्यते ॥

वाक्कूटस्य ॥

१६९

दूर्वाश्यामो जयति . . . . (fol 37b) कपोलः
कस्तूरीभिः किमिह लिखितो द्राविडः पत्त्र[1]भङ्गः ।
प्रत्यग्राणि प्रियकररुहक्रीडितान्येव मुग्धे
शोभाभाञ्जि स्तनकल[श]योस्तन्वि हारो ऽपि भारः ॥

वीर्यमित्त्र[2]स्य ॥

१७०

Sarasvatīk ad I 73, v 170 (anon)
[जनः पुण्यैर्याया][1]ज्जलधिजलभावं जलमुच
स्तथावस्थं चैनं विदधति[2] शुभैः शुक्ति[3]वदने ।
ततस्तां श्रेयोभिः परिणतिमसौ विन्दति[4] यया
रुचिं तन्वन् पीनस्तनि[5] हृ[दि तवायं विलुठति ॥][6]

अचलसिंहस्य ॥

१७१

Skm II 480 राजशेखरस्य)
न नीलाब्जं चक्षुः सरसिरुहमेतन्न वदनं
न बन्धूकस्येदं कुसुम[1]मधरस्तद्द्युतिधरः ।
ममाप्यत्र भ्रान्तिः प्रथममभवद्भृ[ङ्ग] किमु ते
कृतं यत्नैरेभ्यो विरम विरम भ्राम्यसि मुधा[2] ॥

---

१६८ [1] MS सु

१६९ [1] MS त्त्व [2] MS त्र

१७० [1] Six aksaras lost in MS [2] *Sarasvatīk* तु [3] MS त्ति (*kti*) [4] *Sarasvatīk* तु [5] MS न [6] Aksaras lost in MS

१७१ [1] *Skm* मुकुल [2] *Skm* विरमेत्यञ्जलिरिय ॥

१७२

मनसिजविजयास्त्रं[1] नेत्रविश्रामपात्रं
तव मुखमनुकर्तुं[2] तन्वि वाञ्छा द्वयोश्च ।
इति जनितविरोधे . . . . दिवायं
हरति तुहिनरश्मिः पङ्कजानां विकाशम् ॥

धर्मकरस्य ॥

१७३

चेतोभुवो रचितविभ्रमसंविधानं
नूनं न गोचरमभूद्दयिताननं वः ।
तत्कान्तिसंपद[म]वाप्स्यत चेच्चकोराः
पानोत्सवं किमकरिष्यत चन्द्रिकासु ॥

१७४

यन्नीयते जगति शस्त्रहता व्रजन्ति
नूनं सुरालयमिति स्फुटमेतदद्य । *Sbhv* 1544 (कस्यापि)
सूच्यग्रमात्रपरिखण्डितवि[ग्रहे]ण
प्राप्तं[1] यतः[2] स्तनतटं तव[3] कञ्चुकेन ॥

१७५

अनेन कुम्भद्वयसंनिवेश
संलक्ष्यमाणेन कुचद्वयेन ।
उन्मज्जता यौवनवारणेन
वापीव तन्वङ्गि तरङ्गितासि ॥

भागुरस्य ॥

---

१७२ [1] MS स्त [2] Read वैरिभावा° ?
१७४ [1] MS प्तो [2] MS त [3] *Sbhv* खलु

१७६

(fol 39a) नित[म्ब]श्रीः कं न स्वगतमितयानं जनयति
स्तनाभोगो मुग्धे हृदयमपरस्यापि हरति ।
तवाक्ष्णो ऽपभ्रष्टं[1] स्मरकरशरेन्दीवरदलं
मुखं तद्यस्येन्दुः प्रथमलिखनप्रोञ्छनपदम् ॥

वल्लणस्य ॥

१७७

*Shm II 379 (राजशेखरस्य) सजन्मानौ तुल्यावभिजनभुवाजन्म[1] च सह
प्रवृद्धौ नाम्ना च स्तन इति समाना[2]वुदयि[3]नौ ।
मिथः सी[4]मामात्रे यदिदमनयोर्मण्डलव[5]तो[6]
रपि स्पर्धायुद्धं[7] तदिह हि नमस्यः कठिनिमा[8] ॥

भावाकदेव्याः ॥

१७८

शृङ्गारद्रुममञ्जरी सुखसुधासर्वस्वनिक्षेपभूः
सर्गाभ्यासफलं विधेर्मधुमयी वर्तिर्जगच्चक्षुषाम् ।
लीलानिर्झरिणी[1] मनोजनृपतेर्लावण्यसिन्धोरियं
वेला कस्य मृगेक्षणा सुकृतिनः सौन्दर्यसीमास्थली ॥

हिमाङ्गस्य ॥

---

१७६ [1] MS ०भष्ट (sta)

१७७ [1] *Shm* ०वपि जनितुराजन्म (A) and ०जनिभृता जन्म (B sic) [2] MS स (?) सानानि with नि deleted [3] MS ०दुपि [4] MS here inserts ꣸ five times [5] *Shm* भृ [6] MS here inserts ꣸ four times [7] *Shm* सद्धोत्तुत्व [8] *Shm* नमस्या कठिनता

१७८ [1] MS ०निञ्झरे (ri) ण्य [2] MS ञ्चो

१७९

किमियमॅमृतवृष्टिः किं नु लावण्यसिन्धुः
किमथ नलिनलक्ष्मीः किं नु शृङ्गारवल्ली ।
इति नवहरिणाक्ष्याः कान्तिमालोचयन्तो
जगदखिलमसारं भा लोचयामः ॥

१८०

स्मितज्योत्स्नाधौतस्फुरदधरपत्त्रं[1] मृगदृशां[1]
मुखाब्जं चेत्पीतं तदलमिह पीयूषकथया ।
अहो मोहः को ऽयं शतमखमुखानां सुमनसां
यदस्यार्थे ऽत्यर्थं जलधिमथनायासमविशन् ॥

१८१

एतल्लोचनमुत्पलभ्रमवशात्पद्मभ्रमादाननं
भ्रान्त्या[1] बिम्बफलस्य चाजनि दधन्नामाधरो [वे]धसा ।
तस्याः सत्यमनङ्गविभ्रमभुवः प्रत्यङ्गमासङ्गि(f 39b)नी
भ्रान्तिर्विश्वसृजो ऽपि यत्र कियती तत्रास्मदादेर्मतिः ॥

वीर्यमित्रस्य ॥

१८२

आनीलचू[चु]कशिलीमुखमुद्रितैक — Sbhv 1545 (कस्यापि)
रोमावलीविपुलनालमिदं प्रियायाः ।

---

१७९ [1] MS म [2] MS ते (ti) [3] Read भारमालोचयामः ? But the repetition of the verb आलोच् is suspicious

१८० [1] MS °पत्त्र and °दृशा (read °दृशो ?)

१८१ [1] *Sic* MS (for न्ति ?) [2] MS मा [3] MS द्र

१८२ [1] *Sbhv* न्न

उत्तुङ्गसंगतपयोधरपद्मयुग्मं
नाभेरधः कथयतीव महानिधानम् ॥

१८३

*Skm II 109 (कस्यचित्)

यन्नामापि सुखाकरोति[1] कलयत्युर्वीमपि द्यामिव
प्राप्तिर्यस्य यदङ्गसङ्गविधिना किं यन्न निह्नूयते ।
अन्तः किं च सुधासपत्नमनिशं जागर्ति यद्रागिणां
विश्रम्भास्पदमद्भुतं[4] किमपि तत्कान्तेति तत्त्वान्तरम् ॥

१८४

Śp 3340 (कस्यापि)
Sahityad p 290 (anon) Sāhityak ad x 6 (anon) *Sml P 79b (कस्यापि)

तन्वङ्ग्याः[1] स्तनयुग्मेन मुखं न प्रकटीकृतम् ।
हाराय गुणिने स्थानं न दत्तमिति लज्जया ॥

भोजदेवस्य ॥

१८५

हन्तु नाम जगत्सर्वमविवेकि कुचद्वयम् ।
प्राप्तश्रवणयोरक्ष्णोर्न मुक्तं जनमारणम् ॥

धर्मकीर्त्तेः ॥

१८६

Daśar ad IV 50 (anon) At p 14 (anon)

तन्वङ्गीनां[1] स्तनौ दृष्ट्वा शिरः कम्प[य]ते युवा ।
तयोरन्तरसंलग्नां[2] दृष्टिमुत्पाटयन्निव ॥

पाणिनेः ॥

---

१८२ [1] MS तु [2] Sbhv प्रोत्तुङ्गपीवर [3] MS भो with the ā erased

१८३ [1] MS ते (ti) [2] MS सुधासयत्न [3] Skm °श्रान्ता [4] Skm °स्तुत

१८४ [1] MS ङ्ग्या

१८६ [1] MS ङ्गी Daśar and At read स्तनावालोक्य तन्वङ्ग्याः [2] Daśar, At °निर्मग्नो According to At the verse is a समस्या, the second line being added

१८७

शिखरिणि क्व नु नाम कियच्चिरं
किमभिधानमसावकरोत्तपः ।
तरुणि येन तवाधरपाटलं
दशति बिम्ब[फ]लं शुकशावकः ॥

Fo, ref ... b ...

१८८

याता लोचनगोचरं यदि विधेरेणेक्षणा सुन्दरी
नेयं कुङ्कुमपङ्कपिञ्जरमुखी तेनोज्झिता स्यात्क्षणम् ।
नाप्यामीलितलोचनस्य रचनाद्रूपं भवेदीदृशं
तस्मात्सर्वमकर्तृकं जगदिदं श्रेयो मतं सौगतम् ॥

धर्मकीर्त्तेः ॥

१८९

व्यर्थं (fol 40a) विलोक्य कुसुमेषुमसुव्यये ऽपि
गौरीपतीक्षणशिखिज्वलितो मनोभूः ।
रोषाद्वशीकरणमस्त्रमुपाददे यत्
सा सुभ्रुवां विजयते जगति प्रतिष्ठा ॥

*Skm II 110

मनोविनोदस्यैत. ॥

१९०

आरब्धे दयितामुखप्रतिसमे निर्मातुमस्मिन्नपि
व्यक्तं जन्मस[मा]नकालमिलितामंशुच्छटां वर्षति ।

Anaighar VII 80
Śp 3325
*S-Hārāv C 84

१८७ *Skm II 476 (धर्मकीर्त्तेः) Sbhi 2030 (कस्यापि) Kuvalay ad v 70 (anon) Dhvanyāl ad I 16 (anon) Sāhityad p 105 (anon) Hemac p 46 (anon) [1] MS भे (bhi) [2] Sāhityad सुमुखि [3] MS ते (ti) [4] MS ल

१८८ [1] MS दे (di) [2] MS ग्रे [3] Corrected from त.

१८९ [1] MS खे (khi) [2] MS ले (li) [3] MS स्त [4] MS षा

१९० [1] MS ते (ti) [2] Śp समानमेव, so S-Hārāv, which also reads व्यक्ता

आत्मद्रोहिणि रौहि[1]णीपरिवृढे पर्यङ्कपङ्केरुहः
संकोचादतिदुःस्थितस्य न विधेस्त[3]च्छिल्पमुन्मीलितम् ॥

१९१

Anargha VII 81
Śp 3321 (कस्यापि)
*Sml P 114b
*Sml B 143b

अनेन रम्भोरु भवन्मुखेन[1]
तुषार[2]भानोस्[3]तुलया धृतस्य ।
ऊनस्य नूनं प्रति[4]पू[5]रणाय
तारा स्फुटन्ति [प्रति]मानखण्डाः ॥

१९२

Anargha VII 82
*Sml B 143b
Ak pp 592–3 (anon)

गोत्रे[1] साक्षादजनि भगवानेष यत्पद्मयोनिः
शय्योत्थायं यदखिलमहः प्रीणयन्ति द्विरेफान् ।
एकाग्र्यां[2] यद्धति भगवत्युष्णभानौ च भक्तिं
तत्प्रापुस्ते[3] सुतनु वदनौपम्यमम्भोरुहाणि ॥

मुरारेरमी ॥

१९३

*Skm II 365 (कस्यचित्)
Sbhv 1523 (विज्जाकायाः)
Śp 3322 (,,)
*S-Hārā C 74 (विज्जायाः).

कोषः स्फीततरः[1] स्थितानि परितः पत्त्राणि दुर्गं जलं
मैत्रं[2] मण्डलमुज्ज्वलं चि[3]रमधोनीतास्तथा कण्टकाः ।
इत्याकृष्टशिलीमुखेन रचनां कृत्वा तदत्य[4]द्भुतं
यत्पद्मेन जिगीषुणापि न जितं मुग्धे[5] त्वदीयं[6] मुखम् ॥

---

१९० [1] MS हे (*hi*) [2] *Śp* थ, MS ते (*ti*) [3] MS here inserts त (anticipating त्प) *S-Hārā* reads °दुपरि स्थितन विधेयं (*sic*)

१९१ [1] *Śp*, *Anargha* (Calcutta) तवाननेन, *Anargha* (*Kāvyamālā*) as MS [2] *Śp* पीयूष [3] MS वो [4] *Anargha* (*Kāvyamālā*), *Śp*, *Sml* परि [5] *Anargha*, *Śp*, *Sml* र

१९२ [1] MS खे (*khi*) [2] MS, *Ak* ग्र [3] MS °युक्ते

१९३ [1] MS र [2] *Śp* मित्रैर्म, *S-Hārā* मन्त्रैर्म [3] *Skm* च [4] *Sbhv* प्य [5] MS चे [6] *Skm* तवेद

१९४

सा राम (fol 40b) णीयकनिधेरधिदेवता वा

सौन्दर्यसारसमुदायनिकेतनं वा ।

तस्याः सखे नियतमिन्दुसुधामृणाल

ज्योत्स्नादि कारणमभून्मदनश्च वेधाः ॥

Mālatīm I 20 Al p 281

भवभूते. ॥

१९५

उपप्राकाराग्रं प्रहिणु नयने तर्कय मना

गनाकाशे को ऽयं गलितहरिणः शीतकिरणः ।

सुधाबद्धग्रासैरुपवनचकोरैरनुसृतां

किरञ्ज्योत्स्नामच्छां नवलवलपा[क]प्रणयिनीम् ॥

For reff see below

राजशेखरस्य ॥

१९६

चन्द्रो जडः कदलकाण्डमकाण्डशीत

मिन्दीवराणि च विमूचितविभ्रमाणि ।

Viddhaś II 4

---

१९४ [1] MS here repeats निधेर् [2] MS प [3] MS here inserts and erases व

१९५ *Viddhaś* I 31 *Śp* 3516 (**कस्यापि**) **Sml B* 84b **Saml* 124 (anon) *Sarasvatīk ad* IV 49 (anon) *Citram* p 45 (anon) *Kuvalay ad* 35 (anon) Hemac p 264 (anon) *Daśar ad* IV 50 (anon) [1] *Sarasvatīk.*, *Citram*, Hemac, *Daśar*, *Kuvalay* place pādas *c-d* before *a-b* [2] MS तः [3] MS मु [4] *Saml* प्रा [5] *Viddhaś* त., *Daśar* reads **°रैः कवलिता** [6] *Viddhaś*, *Citram*, *Śp*, *Saml*, *Daśar*, *Kuvalay* **लवलिफलपाक**, Hemac **लवल°**, *Sarasvatīk* **नवलवलि**, MS **नवलवलाप्र°** [7] *Saml* **नी**

१९६ [1] *Viddhaś* लि

येनाक्रियन्त सुतनोः स कथं विधाता
किं चन्द्रिकां क्वचिदशीतरुचिः प्रसूते ॥

अयमपि तस्यैव ॥

१९७

अलीकव्यामुक्तप्रचुरकवरीबन्धनमिषा
दुदञ्चद्दोर्वल्लीद्वयधृतपरीवेशनिहितः ।
अयं जृम्भारम्भस्फटिकशुचिदन्तांशु[1]निचयो
मुखेन्दुर्गौराङ्ग्या[2] गलित[3]मृगलक्ष्मा[4] विजयते ॥

१९८

रम्भोरु क्षिप लोचनार्धमभितो बाणान्वृथा मन्मथः
संधत्तां धनुरुज्झतु क्षणमितो[1] भ्रूवल्लिमुल्लासय ।
किं चान्तर्निहितानुरागमधुरामव्यक्तवर्णक्रमां
मुग्धे वाचमुदीरयास्तु[3] जगतो वीणासु भेरीभ्रमः ॥

१९९

*Skm II 606 (पाणिने.) Śp 3803 (अचलस्य) Padyaracana IX 32 (anon.) Aś ad II 3 (anon.)

पाणौ पद्मधिया मधूकमुकुल[1]भ्रा(fol 41a)न्त्या तथा गण्डयो
र्नीलेन्दीवरशङ्कया[2] नयनयोर्बन्धूकबुद्ध्याधरे ।
लीयन्ते कवरीषु बान्धवजन[3]व्यामोहजातस्पृहा[4]
दुर्वारा मधुपाः कियन्ति सुतनु[5] स्थानानि रक्षिष्यसि ॥

---

१९७ [1] MS न्ता [2] MS ङ्ग्या [3] MS here repeats लित [4] MS क्ष्मी

१९८ [1] MS तौ [2] MS प [3] MS स्त

१९९ [1] *Skm*, *Śp*, *Aś*, *Padyaracana* °कुसुम [2] MS पा [3] *Śp* कवरीभरे निजकुल, *Padyaracana* °कुले [4] *Skm* also (B.) °मुग्धाशया [5] *Skm*, *Śp*, *Aś*, *Padyaracana* तरुणि

२००

दृष्टाः शैवलमञ्जरीपरिचिताः सिन्धोश्चिरं वीचयो
रत्नान्यप्यवलोकितानि बहुशो युक्तानि मुक्ताफलैः ।
यत्तु[1] प्रोञ्छितलाञ्छने[2] हिमरुचावुन्निद्रमिन्दीवरं
संसक्तं च मिथो रथाङ्गयुगलं[3] तत्केन[4] दृष्टं पुनः ॥ *Shm II 18 (रथाङ्गस्य)

विक्रमादित्यस्य ॥

२०१

अन्योन्योपमितं युगं निरुपमं ते ऽयुग्ममङ्गेषु यत्
सो ऽयं सिक्थकं[1]मास्यकान्तिमधुनस्तन्वङ्गि चन्द्रस्तव ।
त्वद्वाचां स्वरमाचिकां मदकलः पुंस्कोकिलो ऽप्येषय[2]
त्यभ्यासस्य किमस्त्यगोचरमिति प्रत्याशया मोहितः ॥

२०२

लावण्यद्रविणव्ययो न गणितः क्लेशो महान् स्वीकृतः For refl see below
स्वच्छन्दं वसतो जनस्य हृदये चिन्ताज्वरो निर्मितः[1] ।

---

२०० [1] MS न्तु [2] MS ञ्छा [3] Shm °मिथुन [4] Shm तत्कुत्र

२०१ [1] MS repeats the क [2] Corrected (?) from प्यो

२०२ *Shm II 339 Sbh 1472 *Sml P 73a *Sml B 87a Aucityav ad v 11 Dhvanyāl ad III 41 As p 67 (anon) Hemac p 261 (anon) Kuvalay ad v 71 (anon) *Sabhyāl I 25 (anon) *S-Ratnak v 337 (anon) *S-Mukt III 87 (anon) *S-Hārāv C 88 [1] Dhvanyāl, S-Ratnak, Kuvalay °निर्जित. [2] Dhvanyāl, S-Ratnak, Kuvalay चरतो°, Aucityav, Sbhv, Hemac, As, Sml P, S-Hārāv °दस्य सुखं जनस्य वसतश्चि° [3] S-Mukt शङ्काज्वरो, As, Hemac चिन्तानलो दीपित.

एषापि स्वगुणानुरूपरमणाभावाद्वराकी हता
को ऽर्थश्चेतसि वेधसा विनिहितस्तन्व्यास्तनुं तन्वता ॥
धर्मकीर्त्तेः ॥

२०३

Sbhv 1463
Śp 3269
(कस्यापि)
*Padyāmṛtat
III 10 (anon)

किं कौमुदीः शशिकलाः सकला विचूर्ण्य
संयोज्य चामृतरसेन पुनः प्रयत्नात् ।
कामस्य घोरहरहूंकृतिदग्धमूर्तेः
संजीवनौषधिरियं विहिता विधात्रा ॥
भट्टोद्भटस्य ॥

२०४

For refs see below

अस्याः सर्गविधौ प्रजापतिरभूच्चन्द्रो नु कान्तिप्रदः
शृङ्गारैकरसः स्वयं नु मदनो मासः स पुष्पाकरः ।
वेदाभ्यासजडः कथं नु विषयव्यावृत्तकौतूहलो
निर्मातुं प्र[भ] (fol 41b) वेन्मनोहरमिदं रूपं पुराणो मुनिः ॥
कालिदासस्य ॥

---

२०२ [1] *Dhvanyāl*, *Aucityav*, *Sbhv*, *As*, Hemac, *Sml P*, *S-Hārāv* °पि स्वयमेव तुल्यरमणा° [2] MS न्ध, *Sabhyāl* reads this line नो जाने सखि किं कृत नु विधिना° [3] MS ने (ni) [4] MS न्व्या, *S-Ratnak* तन्वीमिमा°

२०३ [1] Corrected from शि [2] MS हे (hi) [3] MS वे (ve)

२०४ *Vikramorvaśī* I 9 *Sbhv* 1467 *Śp* 3268 *Sāhityad* p 297 (anon) *Daśar ad* IV 2 (anon) *Sarasvatīk ad* III 40 (anon) *Kāvyaprad ad* X 6 (anon) *As* p 68 (anon) *Citram* pp 66, 102 (anon) *Citrakh* pp 29-30 (anon) *Rasagang* p 410 (anon) *Ak* pp 199, 282 (anon) **S-Hārāv* C 198 [1] *Daśar*, *Sarasvatīk*, and one MS of the *Vikramorvaśī* (see Bombay Sanskrit Series edition) °निधिः *S-Hārāv* ends (a) with कान्ताद्युतिः, *Vikram* also कान्तप्रभः [2] All other texts (exc *Vikram* MS B स) मासो नु [3] MS वै [4] *Sbhv* °नोतिग, *Sarasvatīk* °नोरम [5] *As* also विधिः [6] MS. ग्र

२०५

तद्वक्त्रं यदि मुद्रिता शशिकला[1] हा हेम सा चेद्द्युति-
स्तच्चक्षुर्यदि हारितं कुवलयैस्तच्चेत्स्मितं का सुधा ।
धिक्कन्दर्पधनुर्भ्रुवौ[3] य[दि] च[4] ते किं वा बहु[5] ब्रूमहे
यत्सत्यं पुनरुक्तवस्तुविमुखः सर्गक्रमो वेधसः ॥

For reff see below

राजशेखरस्य ॥

२०६

[1]तस्या मुखस्यायतलोचनायाः[2]
कर्तुं न शक्तः सदृशं प्रियायाः ।
इतीव[3] शीतद्युतिरात्मबिम्बं
निर्माय निर्माय पुनर्भिनत्ति[4] ॥

For reff see below

---

२०५ *Bālar* II 17 *Viddhaś* I 14 *Skm II 491 *Śp* 3373 (कस्यापि) *Sml B 100a *Sabhyāl I 35 *Sarasvatīk* ad IV 40 (anon) *At* pp 38 and 59 *Sāhityad* p 336 (anon) Hemac p 153 *S-Hārāv C 180 [1] *Bālar*, *Viddhaś*, *Skm*, *Śp*, *Sabhyāl*, *Sarasvatīk*, *Sāhityad*, Hemac, *S-Hārāv* श्या, *At* p 38 ला, p 59 श्या *At*, *S-Hārāv* end with तच्चेत्स्मित . . . from (*b*) [2] MS मु In this line *Bālar*, *At*, *S-Hārāv* read सा दृष्टि . . . °स्ताश्चेद्गिरो धिङ्मधु, so *Śp*, *Sarasvatīk*, Hemac. from °स्ताश्चे onwards [3] MS वो [4] *Viddhaś*, *Skm*, *Sabhyāl*, *Sarasvatīk*, च यदि, *Bālar* and *At* read in (*c*) सा चेत्कान्तिरतन्त्रमेव कनक, so Hemac, but interchanging these words with the beginning of (*b*) [5] MS ह्रु [6] MS स्व, *Bālar*, *Śp*, *Sarasvatīk*, Hemac read °विरस., *At* p 38 °विरसः, p 59 °विमुखः, and in p 38 continues सृष्टिक्रमो

२०६ *Sbhv* 1517 (श्रीहर्षस्य) *Śp* 3320 (कस्यापि) *S-Ratnak V 154 (anon) *S-Mukt II 37 (anon) *S-Hārāv C 88 (कस्यापि) [1] *S-Mukt* has (*c*)-(*d*) preceding (*a*)-(*b*) [2] *Sbhv*, *Śp*, *S-Ratnak*, *S-Hārāv* °खस्यातिमनोहरस्य [3] *Sbhv*, *Śp*, *S-Ratnak*, *S-Mukt*, *S-Hārāv* अद्यापि [4] *S-Hārāv* °र्भनक्ति

२०७

तुलितस्त्वन्मुखेनायं यदुन्नमति चन्द्रमाः ।
अवनम्रमुखे व्यक्तमेतेनैवास्य लाघवम् ॥

२०८

*Shm II 363 (कस्यचित्)

तपस्यतीव चन्द्रो ऽयं त्वन्मुखेन्दुजयाशया[2] ।
कृशः शम्भुजटाजूटतटिनीतटमाश्रितः ॥

२०९

तव तन्वि स्तनावेतौ कुर्वाते विग्रहं गुरुम् ।
अन्योन्यमण्डलाक्रान्तौ नष्टसंधी नृपाविव ॥

२१०

प्रायः स्तनतटीभूमिः प्रकामफलदायिनी ।
यस्यामग्रे करं दत्त्वा योज्यते नखलाङ्गलम् ॥

२११

अमीषां मण्डलाभोगः स्तनानामेव शोभते ।
येषामुपेत्य सोत्कम्पा राजानो ऽपि करप्रदाः ॥

२१२

Balar 1 42

लक्ष्मीं वक्षसि कौस्तुभस्तवकिनि प्रेम्णा[1] करोत्यच्युतो
देहार्धे वहति त्रिपिष्टपगुरुर्गौरीं स्वयं शंकरः ।
शङ्के पङ्कजसंभवस्तु भगवानद्यापि बाल्यावधेः
सर्वाङ्गप्रणयां प्रियां कलयितुं दीर्घं तपस्तप्यते ॥

---

२०८ [1] *Shm* शीतांशुस्त्व [2] *Shm* °जिगीषया
२०९ [1] MS °न्वङ्गे
२१२ [1] MS म्ना [2] MS *sic*

॥ अनुरागव्रज्या ॥

२१३

दत्त्वा[1] वामकरं नितम्बफलके लीलावलन्मध्यया
व्यावृत्तस्तनमङ्गचुम्बिचिबुकं स्थित्वा तया मां प्रति ।
अन्तर्विस्फुर[दि] (fol 42*a*) न्द्रनीलमणिमन्मु[2]क्तावली-
मांसलाः
सप्रेम प्रहिताः स्मरज्वरमुचो द्विचाः कटाक्षच्छटाः[3]॥

२१४

आकर्णा[1]न्तविसर्पिणः कुवलयच्छायामुषश्चक्षुषः
क्षेपा एव तवाहरन्ति हृदयं किं संभ्रमेणा[2]मुना ।
मुग्धे केवलमेतदाहितनखोत्खाताङ्कमुत्पांशुलं[3]
बाह्वोर्मूलमलीकमुक्तकवरीबन्धच्छलाद्दर्शितम् ॥

२१५

तरत्तारं तावत्प्रथममथ चित्रार्पितमिव[1] *Shm II 464
[2]क्रमादेवापाङ्गे सहजमिव लीलामुकुलितम् । *Sml P 65b
ततः किंचित्फुल्लं[3] तदनु घनबाष्पाम्बुलहरी *Sml B 72b
परिक्षामं चक्षुः पततु मयि तस्या[4] मृगदृशः ॥

वीर्यमित्र[5]स्य ॥

---

२१३ [1] MS त्वो [2] MS त्मु [3] MS टी
२१४ [1] MS र्न्ता [2] MS ना [3] *Sic* MS (for °मत्यंसल?)
२१५ [1] MS च [2] Aksara partly lost [3] *Shm* °त्फुसं
[4] *Sml B* तन्व्या [5] MS न्द्र

२१६

*S-Hārāv C 216 (वीर्यमित्रस्य) [ली]लाताण्डवितभ्रुविभ्रमवलद्वक्त्रं[1] कुरङ्गीदृशा
साकूतं च सकौतुकं च सुचिरं न्यस्ताः किलास्मान् प्रति
नी[ला]ब्जव्यतिमिश्रकेतकदलद्राघीयसीनां स्रजां[2]
सोदर्[र्या]ः[3] सुहृदः स्मरस्य सुधया दिग्धाः कटाक्षच्छटाः।

राजशेखरस्य ॥

२१७

For reff see below दृष्टा दृष्टिमधो दधाति कुरुते नालापमाभाषिता
शय्यायां परिवृत्य तिष्ठति बलादालिङ्गिता[1] वे[प]ते।
निर्यान्तीषु[2] सखीषु वासभवनान्निर्गन्तुमेवेहते
जाता वामतयैव मे ऽद्य सुतरां प्रीत्यै नवोढा प्रिया[3]॥

२१८

*Skm II 465 तं[1] व्रीडाभरभुग्नमास्यकमलं विन्यस्य जानूपरि
प्रोद्यत्पक्ष्मनिरी[2] (fol 42b) क्षितं विजयते सप्रेम वामभ्रुवः।
हास्यश्रीलवलाञ्छिता च यदसावस्याः कपोलस्थली
लोलल्लोचनगोचरं व्रजति स स्वर्गादपूर्वो विधिः ॥

प्रद्युम्नस्य ॥

---

२१६ [1] S-Hārāv च [2] MS स्र [3] MS द्रा

२१७ Nāgānanda III 4 (35) *Skm II 41 (श्रीहर्षदेवस्य) Sbhr 2072 (श्रीहर्षदेवस्य) Śp 3672 (श्रीहर्षस्य) Sāhityad p 40 (anon) Sarasvatīk ad v 169 (anon) *Sabhyāl IV 127 (श्रीहर्षस्य) [1] MS च [2] MS या [3] Śp has बाला वामतया प्रियस्य नितरां प्रीत्यै नवोढाभवत्, Sarasvatīk °यैव संप्रति मम, Sabhyāl °या प्रियस्य नितरां प्रिया, the MS याता मारामतयैव, the मा being deleted

२१८ [1] Skm च [2] In the MS the vowel of री is lost [3] Skm या

२१९

बिसकवलनलीलामग्नपूर्वार्धकायं
कमलमितिं[1] गृहीतं हंसमाशु त्यजन्त्याः ।
विरतचलिततारस्फारनेत्रं यदस्या
श्चकितमिह न दृष्टं मूढ तद्वञ्चितो ऽसि ॥

२२०

अयं लोलन्मुक्तावलिकिरणमालापरिकरः *Skm II 378
[स्फु][1]टस्येन्दोर्लक्ष्मीं क्षपयिं[2]तुमलं मन्मथसुहृत् ।
विशालः श्यामायाः स्खलितघननीं[3]लांशुं[4]कवृतिं[5]:
स्तनाभोगः स्विद्यन्मसृणघुसृणालेपसुभगः ॥

२२१

मन्ये हीनं स्तनजघन[यों][1]रेकमाशङ्क्य धात्रा
प्रारब्धो ऽस्याः परिकलयितुं पाणिनां[2]दाय मध्यः ।
लावण्यार्द्रे कथमितरथा तत्र तस्याङ्गुलीना
मामग्नानां त्रिवलिवलयच्छद्मना भान्ति मुद्रा[ः ॥]

२२२

यत्रैतन्मृगनाभिपत्त्रतिलकं पुष्णाति लक्ष्मश्रियं
यस्मिन् हासमयो विलिम्पति दिशो लावण्यबालां[1]तपः।

२१९ [1] MS ते (*ti*)
२२० [1] This aksara is partially visible in the MS [2] MS ये (*yi*) [3] *Skm* ली [4] MS ०लाङ्शु [5] *Skm* ति
२२१ [1] This aksara is partially visible [2] MS नाऽ
२२२ [1] MS ना

तन्मित्रं कुसुमायुधस्य दधती बालान्धकाराञ्चिता
तारैका[व]लिमण्डनेयमनघा श्यामा वधूर्दृश्यताम् ॥
मनोविनोदस्वामी ॥

२२३

वक्त्राम्बुजं भुजमृणाललतं प्रियाया
लावण्यवारि बलिवीचि वपुस्तडागम् ।
तत्प्रेमपङ्कपतितो न समुज्जिहीते
मच्चित्तकुञ्ज(fol 43*a*)रपतिः परिगाहमानः ॥

२२४

For reff see below

कृच्छ्रेणोरुयुगं व्यतीत्य सुचिरं भ्रान्त्वा नितम्बस्थले
मध्ये ऽस्यास्त्रिबलीतरङ्गविषमे नि[ष्पन्दतामागता ।
मद्दृष्टिस्तृषि]तेव संप्रति शनैरारुह्य तुङ्गौ स्तनौ
साकाङ्क्षं मुहुरीक्षते जललवप्रस्यन्दिनी लोचने ॥
श्रीहर्षदेवस्य ॥

२२५

Śp 566 (Bilhana and his Guru) *Kāvyapr ad* VII 4 (anon) *Śāntiśataka* II 23 (anon) *S Ratnak* *VII 3 (anon)

अलमतिचपलत्वात्स्वप्नमायोपमत्वा
त्परिणतिविरसत्वात्संगमेन प्रियायाः ।

२२२ [1] MS त्व

२२३ [1] MS क्त्रा

२२४ *Ratnāvali* II 36 **Sml P* 72*b* (anon) **Sml B* 85*b* *Dhvanyāl ad* II 4, Comm *Sarasvatīk ad* V 185 *As* (Jayaratha's Comm), pp 6-7 Hemac p 104 Comm [1] *Ratnāv*, *Sarasvatīk*, *Dhvanyāl* (some MSS) छ्च्छ्रादू॰ [2] *Sml P* विलङ्घ्य [3] *Sml P* न्ता, Hemac ॰रभ्रान्ता [4] MS स्वि [5] *Sarasvatīk* ॰भर

२२५ [1] MS here repeats लम [2] MS म [3] *Śp*, *Kāvyapr*, *S-Ratnak*, *Śāntiś* ॰नाङ्गना

इति यदि श[तकृत्वस्तत्त्वमालोचयाम
स्त]दपि न हरिणाक्षी[2] विस्मरत्यन्तरात्मा ॥

२२६

नपुंसकमिति[1] ज्ञात्वा प्रियायां[2] प्रहितं मनः । For refs see below
रमते तच्च तत्रैव[4] हताः पाणि[नि]ना वयम् ॥

२२७

हारो ऽयं हरिणा[क्षीणां लुठति स्तनमं][1]डले । Amaru 138 Sāhityad p 333 (anon) Sāntiyal ad xi 6 (anon)
मुक्तानामप्यवस्थेयं के वयं स्मरकिंकराः ॥

धर्मकीर्त्तेरमी ॥

२२८

सा सुन्दरीति तरुणीति तनूदरीति
मुग्धेति मुग्धवदनेति मुहुर्मुहुर्मे ।
कान्तामयं[2] विरहिणा[3]मनुरन्तुकामः
कामातुरो जपति मन्त्रमिवान्तरात्मा ॥

वीर्यमित्रस्य ॥

---

२२५ [1] MS ची [2] *S-Ratnak* त्व

२२६ *Sbhv* 1232 (कस्यचित्) *Śp* 3451 *AŚ ad* xx 17 (anon) *Kuvalay ad* 89 **S-Ratnak* vi 462 (anon) [1] MS ॰पु(पु?)न्स [2] MS here inserts ॐ [3] *Sbhv* त्वां प्रति प्रेषित मया, *Kuvalay*, *S-Ratnak*, *AŚ* प्रियायै प्रेषितं [4] *Sbhv* मनस्तत्रैव रमते, *Śp*, *Kuvalay*, *S-Ratnak* तत्तु तत्रैव रमते, *AŚ* तच्च तत्रैव, *S-Ratnak* also हृता (?) for हता

२२७ [1] Eight aksaras damaged or lost in MS

२२८ [1] MS ह्न [2] MS य ?, the anusvāra is lost [3] Three aksaras partly lost [4] MS च

२२९

For reff see below

सा बाला वयमप्रगल्भमन[1]सः सा स्त्री वयं कातराः
[2]साक्रान्ता जघनस्थलेन गुरु[3]णा गन्तुं न शक्ता वयम् ।
सा पीनोन्नतिमत्पयोधरयुगं[4] धत्ते सखेदा वयं
दोषैरन्यजना[5]श्रितैरपटवो जाताः स्म इत्यद्भुतम् ॥

धर्मकीर्त्तेः ॥

२३०

Mālatīm I 27 *Sbhv* 1297 (भवभूतेः) *Sarasvatīk ad* v 160 *At* p 41 (anon) **Saml* 131 (anon)

अलसव[1]लितमुग्ध[2]स्निग्धनिष्पन्दमन्दै
रधिक[3]विकसदन्तर्विस्मयस्मेरतारैः ।
हृदयमशरणं मे पक्ष्मलाक्ष्याः कटाक्षै[4]
रपहृतमप[5]विद्धं पीतमुन्मू[6]लितं च[7] ॥

२३१

For reff see below

यान्त्या मुहुर्वलितकन्धरमाननं त
दावृत्तवृन्त[1]शतपत्त्रनिभं वहन्त्या ।

---

२२९ **Skm* II 397 (अमरो.) *Sbhv* 1346 (anon) Amaru 34 Vāmana *ad* IV 3, 12 (anon) *Sarasvatīk ad* III 17 (anon) *As* p 130 (anon) *Aś ad* XIII 1 (anon) Hemac p 271 (anon) *Sāhityad* p 324 (anon) **S-Mukt* I 45 (anon) [1] *Sbhv*, *Sarasvatīk*, *Alamkāraś* °वच [2] All other texts transpose this and the next line [3] MS गुर [4] *Sbhv* °भर, Hemac पीनं परिणाहिन स्तनभर [5] *As* °समा

२३० [1] *At* लु [2] *Saml* ग्धा [3] *Sbhv* °भस [4] MS क्षै [5] *Mālatīm* also पि [6] MS च्ची [7] *Sbhv* °त वा, *Mālatīm* also °त नु

२३१ *Mālatīm* I 28 *Daśar ad* I 26, IV 45 (*Mālatīm*) *Sarasvatīk ad* V 138 *As* p 27 (anon) *Ak* pp 30 and 46 (anon) *Citram* p 18 (anon) **Saml* 132 (anon) **Sabhyāl* VIII (29*a*) **Rasavilāsa* § 14 (anon) Hemac p 180 Comm (anon) [1] *Daśar* न्त

दिग्धो ऽ(fol 43b)मृतेन च विषेण[1] च पक्ष्मलाक्ष्या
गाढं निखात इव मे हृदये कटाक्षः ॥

२३२

परिच्छेदव्यक्तिर्भवति न पुरःस्थे ऽपि विषये *Mālatīm* I 30
भवत्यभ्यस्ते ऽपि स्मरणमतथाभावविरसम् ।
न संतापच्छेदो हिमसरसि वा चन्द्रमसि वा
मनो निष्ठाशून्यं भ्रमति च किमप्यालिखति च ॥

२३३

परिच्छेदातीतः सकलवचनानामविषयः
पुनर्जन्मन्यस्मिन्ननुभवपथं यो न गतवान् ।
विवेकप्रध्वंसादुपचितमहामोहगहनो
विकारः को ऽप्यन्तर्जडयति च तापं च कुरुते[2] ॥
भवभूतेरमी ॥

Mālatīm I 29
Kāvyapr ad IV 42, X 2 (anon)
**Sml B* 76a
As p 122 (anon)
Kāvyapr ad ad IV 20, X 25 (anon)

२३४

गच्छन्त्या मुहुरर्पितं मृगदृशा तारस्फुरद्वीक्षणं
प्रान्तभ्राम्यदसंज्ञितभ्रु यदिदं किं तन्न जानीमहे ।
क्वापि स्वेदसमुच्चयः स्नपयति क्वापि प्रकम्पोद्गमः[3]
क्वाप्यङ्गेषु तुषानलप्रतिसमः कन्दर्पदर्पक्रमः ॥

२३५

अमृतसिक्तमिवाङ्गमिदं यदि
भवति तन्वि तवा[ङ्ग]तवीक्षितैः ।

२३१ [1] *Rasavilāsa* गरलेन

२३२ [1] MS °ख्या

२३३ [1] MS °ध्वन्सा [2] *Daśar ad* IV 24 and 63 gives this line as *d* of the verse विनिश्चेतुं शक्यो *Uttar* I 36.

२३४ [1] MS द्र [2] MS म [3] MS गः

२३५ [1] MS मे (*mi*) [2] Four doubtful aksaras

अधरमिन्दुकरादपि . . .
.[1] शुभयन्त्य रुणादपि किं दृशम् ॥

२३६

सा नेत्राञ्जनतां पुनर्व्रजति मे वाचामयं विभ्रमः
प्रत्यासन्नकरग्रहेति च करी . . . . ।
एतावद्बहु यद्बभूव कथमप्येकत्र मन्वन्तरे[1]
निर्माणं वपुषो ममोरुतपसस्तस्याश्च वामभ्रुवः ॥

वल्लणस्य[2] ॥

२३७

For reff see below

[नूनं][1]माज्ञाकरस्तस्याः सुभ्रुवो[2] [मकरध्वजः ।
यतस्तन्नेत्रसं]चारसूचि[3]तेषु[4] प्रवर्तते ॥

२३८

आदौ[1] विस्मयनिस्तरङ्गमनु च प्रेङ्खोलितं साध्वसे
व्रीडानम्रम[तः] क्षणं प्रविकसत्त्रा . . . . . .
. . . . दजाभिजात्यकलना . . . .
. . . (fol 44a) रि कथंकथंचिदगमत्प्रेयांसमेणीदृशः ॥

चित्तूकस्य ॥

---

२३५ [1] Four syllables omitted

२३६ [1] MS त्व [2] This name is doubtful, the aksaras being almost entirely lost

२३७ Bhartrhari I 11 *Sbhv* 1227 (कस्यचित्) *Śp* 3298 (कस्यापि) **Sml B* 92a (बाणस्य) **S-Ratnak* v 133 (anon) **S-Mukt* v 7 (anon) [1] Doubtful, the two aksaras being partially lost [2] *Sbhv* °भगो [3] ? मू in MS [4] MS तै, *S-Mukt* reads यद्भ्रूम°°तो ऽपि प्र°

२३८ [1] MS दै

२३९

गच्छति पुरः शरीरं धावति पश्चादसंस्थितं[1] चेतः ।
चीनांशुकमिव केतोः प्रतिवातं[2] नीयमानस्य ॥

कालिदासस्य ॥

Śakunt I 33 (…) *Sabhyāl VIII 29 a–b

२४०

अयं ते[1] विद्रुमच्छायो मरुमार्ग[2] इवाधरः ।
करोति कस्य[3] नो बाले[4] पिपासाकुलितं मनः ॥

दण्डिन. ॥

For reff see below

२४१

अस्यां[1]स्तुङ्गमिव स्तनद्वयमिदं निम्नेव नाभी स्थिता
दृश्यन्ते विषमोन्नताश्च बलयो भित्तौ समायामपि ।
अङ्गे च प्रतिभा[ति] मार्दवमिदं स्निग्धः स्वभावश्चिरं[2]
प्रेम्णा मन्मुखचन्द्रमीक्षत इव स्मेरेव [व]क्तीव च[3] ॥

Śakuntalā (Bengal recension) 140

२४२

स्वच्छन्दं स्वगृहाङ्गणं भ्रमति सा मद्दर्शनाल्लीयते
धन्यान् पश्यति लोचनेन सकलेनार्धेन मां वीक्षते ।
अन्यान्मन्त्रयते पुनर्मयि गते मौनं समालम्बते
नीतो दूरं[1]महं तया दयितया सामान्यलोकादपि ॥

---

२३९ [1] *Śak* also स्तु, so *Sabhyāl* [2] *Sabhyāl* °तोरभि

२४० **Skm* II 358 (कस्यचित्) *Kuvalay ad* 166 (anon) *Sarasvatīk ad* v 165 (anon) **Padyaveṇī* III 44 (कस्यापि) [1] *Kuvalay* एष, *Padyaveṇī* तवैष *Sarasvatīk* transposes the two lines [2] *Skm* °देश [3] *Skm* मुग्धे, *Sarasvatīk* कस्य नो कुरुते तन्वि, *Kuvalay* कस्य नो तनुते तन्वि [4] MS शा (perhaps corrected to सा), *Padyaveṇī* तृष्णया

२४१ [1] MS आ, *Śak* also तस्या [2] *Śak* °ग्धप्रभावाच्चि [3] *Śak* °खमीषद्दो° and °रा च वक्तीव माम्

२४२ [1] MS रं

२४३

स खलु सुकृतभाजामग्रणीः सो ऽतिधन्यो
विनिहितकुचकुम्भा पृष्ठतो यन्मृगाक्षी ।
बहलतरनखाग्रक्षोदविन्यस्तमार्गे
शिरसि ढमिति लिक्षां[1] हन्ति हूंकारगर्भम् ॥

२४४

For reff see below

अलसयति गात्रमधिकं[1] भ्रमयति चेतस्तनोति संतापम ।
मोहं च मुहुः कुरुते विषविषमं वीक्षितं[2] तस्याः[3] ॥

२४५

For reff see below

मत्तेभकुम्भपरिणाहिनि कुङ्कुमार्द्रे
कान्तापयोधरयुगे[1] रतिखेदखिन्नः ।
व[क्षो] निधाय भुजपञ्जरमध्यवर्ती
धन्यः क्षपाः क्षपयति क्षणलब्धनिद्रः[2] ॥

२४६

For reff see below

धिक्तस्य मूढमनसः कुकवेः कवित्वं
यः स्त्रीमुखं च शशिनं च समीकरोति[2] ।

---

२४३ [1] MS च्चां

२४४ *Sbhv* 1262 (भट्टकर्णाटकस्य) *Śp* 3302 (anon.) **Sabhyāl* 29b (anon.) Cf Govardhana's *Āryāsaptaśatī* 54 [1] *Śp*, *Sabhyāl* भ्रमयति शरीर॰ [2] *Śp*, *Sabhyāl* मोहं मुहुश्च कुरुते विषमिव विषमं तु वी(*Sabhyāl* विषमे)क्षणं [3] *Sbhv* न्त्याः

२४५ *Sbhv* 1292 (कस्यापि) *Śp* 3693 (भर्तृहरेः) 3951 (कस्यापि) *Pañcat* (Kosegarten) I 224 **Sabhyāl* IV (21a) (भर्तृहरेः) *Padyaracanā* VIII 39 (भर्तृहरेः) [1] *Pañcat* तस्याः [2] In this line *Pañcat* reads स्वप्ने कदा क्षणमवाप्य तदीयसङ्ग

२४६ *Śp* 3323 (श्रीधनदेवानां) **S-Ratnak* V 155 (anon.) **S-Mukt* IV 14 (anon.) **S-Ślokāh* 3b (anon.) **S-Hārāv* C 85 (धनदस्य) [1] *Śp*, *S-Ratnak*, *S-Mukt*, *S-Ślokāh*, *S-Hārāv* मन्द [2] *Śp*, *S-Ratnak* ॰खं तुहिनबिम्बसमं क

भ्रूभङ्गविभ्रमविलासनि[रीक्षि](f 44b तानि
कोपप्रसादहसितानि कुतः शशाङ्के[3] ॥

२४७

तावज्जरामरणबन्धुवियोगशोक
संवेगभिन्नमनसामपवर्गवाञ्छा ।
यावन्न वक्रगतिरञ्जननीलरोचि
रेणीदृशां दशति लोचनदन्दशूकः ॥

२४८

[सा यै]र्दृष्टा न[1] वा दृष्टा मुषिताः सममेव ते ।
हृतं हृदयमेकेषामन्येषां चक्षुषः[2] फलम् ॥

For refs see below

२४९

सा बालेति मृगेक्षणेति विकसत्पद्माननेति क्रम
प्रोन्मीलत्कुचकुड्मलेति हृदयं[2] त्वां [धिग्] वृथा भ्राम्यसि ।
मायेयं मृ[ग]तृष्णिकास्वपि पयः पातुं समीहा तव
त्यक्तव्ये पथि मा कृथाः पुनरपि प्रेमप्रमादास्पदम् ॥
धर्मकीर्त्तेः ॥

---

२४६ [1] *Śp*, *S-Ślokāh*, *S-Hārāv* °कटाक्ष, *S-Mukt* भ्रूक्षेपवि-स्मितकटाक्ष [2] *S-Ratnak* °क्षणा [3] *S-Mukt* कुतस्तु चन्द्रे

२४७ [1] MS ह्व

२४८ **Skm* II 494 (कस्यचित्) *Sbhv* 1254 (शक्रदेवस्य) Hemac *Śp* 3368 (प्रभाकरदेवस्य) **Sml P* 65*b* (प्रभाकरदेवस्य) p 256 Comm (anon) [1] *Sbhv*, *Śp* सा दृष्टा यैर्न, *Sml P* continues दृष्टा वा, Hemac has यैर्दृष्टा सा न वा [2] Hemac जन्मन'

२४९ [1] MS धा [2] MS य [3] MS °हृ

२५०

*Sīm II 39 (कालिदासस्य) Sbhv 2052

अवचनं वचनं प्रिय[1]संनिधा
वनवलोक[नमवे विलोक]नम् ।
अवयवावरणं च यदञ्चलं[2]
नकरेण तदङ्गसमर्पणम् ॥

२५१

ीलिता चलति नो[1] दृष्टिः कपोलस्थले
योधिपङ्कपतनान्निश्चेष्ट[2]मास्ते गतम् ।
र्गता इव पुनस्त्वां[3]सान्निवृत्ता इव
ह्रो गतागतममी कुर्वन्त[4] एवासते ॥

२५२

सरोजमिदं क्व निशि प्रभा
निशा[प]तिरह्नि कुतो नु सः ।
ातोभयधर्मि तवाननं
टितं[1] विधिना बहु नैपुणम् ॥

२५३

नमुखे मयि संहृ[1]तमी[2]क्षितं
तं[3]मन्यनिमित्तकथो[4]दयम् ।
यवारितवृत्तिरतस्तया
नवृतो मदनो न च संवृतः ॥

Śp गुरु [2] Sbhv, Śp ॰णां हि यदञ्चक

ा [2] MS ष्ट (sta) [3] MS स्ता. [4] MS न्तु or न्त

न्वृ (cf d) [2] MS नी [3] MS ॰सै (si) च

२५४

को ऽसौ कृती कथय को मदनैकबन्धु
रुद्रीवमर्चयसि कस्य मृगाक्षि मार्गेम् ।
नीलाब्जकर्बुरितमध्यविनिद्रकुन्द
दामाभिरामरुचिभिस्तरलैः कटाक्षैः ॥

२५५

गुरुणा स्त[नभारेण] . . . . Bhartrhari I 16
. . . . Sbhā 1233, 1234
*Sml P 82b
*S-Hārā C 207 (anon.)

२५६

[प्रणालीदीर्घस्य प्रतिपदमपाङ्ग](fol 46a)स्य सुहृदः Vidhaś IV 14
कटाक्षव्याक्षेपाः शिशुशफरफालप्रतिभुवः । *Skm II 60
[1]स्तुवानाः सर्वस्वं कुसुमधनुषो ऽस्मान् प्रति सखे (राजशेखरस्य)
नवं नेत्राद्वैतं कुवलयदृशः संनिदधति ॥

२५७

भवनभुवि सृजन्तस्तारहारावतारा Viddhaś IV 13
न्दिशि दिशि विकि[1]रन्तः केतकानां कुटुम्बम् । *Skm II 463
वियति विरचयन्तश्चन्द्रिकां [2]दुग्धमुग्धां (राजशेखरस्य)
प्रतिनयननिपाताः सुभ्रुवो विभ्रमन्ति ॥

---

२५६ [1] MS स्नु, *Viddhaś* स्तु, *Skm* सुधाया.
२५७ [1] *Skm* °दिश [2] *Skm* सु

२५८

Skm II (कालि- स्य) Skm 2 (वाम- मित्र) 3

यत्पश्यन्ति झगित्यपाङ्गसरणिद्रोणीजुषा चक्षुषा
रि[1]ङ्गन्ति क्रमदोलितोभयभुजं यन्नाम वामभ्रुवः ।
भाषन्ते च यदुक्तिभिः[2] स्तवकितं वैदग्ध्यमुद्रात्मभि
स्तद्देवस्य रसायनं रसनिधेर्मन्ये मनोजन्मनः ॥

२५९

Vṛddhaś III 3 *Skm II 461 (कालिदास- स्य)

क्रमसं[1]रलितकण्ठ[2]प्रक्रमोल्लासितोर
स्त[3]रलितबलिले[4]खासूत्रसर्वस्वमस्याः ।
स्थितमतिचिरमुच्चैरग्रपादाङ्गुलीभिः
करकलितसखीकं मां दिदृक्षोः स्मरामि ॥

२६०

Vṛddhaś II 10 Skm II 354 (कस्यचित्)

स्मरशरधिसं[1]काशं कर्णपां[2]शं कृशाङ्गी
रयविगलितताडीपन्त्र[3]ताट[4]ङ्कमेकम् ।
वहति हृदयचौरं कुङ्कुमन्यासगौ[5]रं
वलयितमिव नालं लोचनेन्दीवरस्य ॥

२६१

For reff see below

चो[1]लाञ्चले[2]न चलहारलताप्रकाण्डे
वे[3]णीगुणेन च बला[4]द्वलयीकृतेन ।

२५८ [1] MS वि ? [2] MS भि

२५९ [1] MS श्र [2] Skm ण्ठं [3] Skm °तार त [4] Skm रे

२६० [1] Skm, Vṛddhaś नि [2] MS या [3] MS °यन्त्र [4] MS ड ? [5] Skm घो

२६१ Vṛddhaś II 9 *Skm II 393 *Sml P 105b *Sml B 131b *Saml 273 (anon) Śp 3912 (कस्यापि) *Sūktiratn 421 (anon) Padyarac IX 36 (anon) [1] Vṛddhaś, Skm, Sml B, Saml, Śp, Padyarac चे, Sūktiratn चै [2] MS ल [3] MS या [4] Padyarac चलद्

हेलाहितभ्रमरकभ्रमंमरण्डलीभि
श्छन्नंचयं रचयतीव चिरं नतभ्रुः ॥

२६२

अमन्दमणिनूपुरक्कणनचारुचारीक्रमं
झणज्झणितमेखलास्खलिततारहारच्छटम् ।
इदं तरलकङ्कणावलिविशेषवाचालितं
मनो हरति सुभ्रुवः किमपि कन्दुकक्रीडितम् ॥

Viddhaś II 6 Skm II 391 Śp 3929 Samāl 281 see

२६३

सा दुग्धमुग्धमधुरच्छविरङ्गयष्टि
स्ते लोचने तरुणकेतक(fol 46b)पत्त्रदीर्घे ।
कम्बोर्विडम्बनकरश्च स एव कण्ठः
सैवेयमिन्दुवदना मदनायुधाय ॥

Viddhaś I 38

२६४

क्व पातव्या ज्योत्स्नामृतभवनगर्भापि तृषितै
र्मृणालीतन्तुभ्यः सिचयरचना कुत्र घटते ।

Viddhaś I 20 *Skm II 474 Sarasvatīk ad II 52 (anon)

२६१ [1] *Skm* स्वेच्छा [2] *Skm* also मि [3] MS न्न, *Sūktiratn* °स्रक्र (?)

२६२ *Viddhaś* II 6 *Skm II 391 *Śp* 3929 (कस्यापि) **Sml P* 105b (anon) **Saml* 281 (anon) **S-Mukt* IV 19 (anon) **Sūktiratn* 420 (anon) [1] *Skm* °प्रचुर, *S-Mukt* °क्वणित [2] *Viddhaś* also रि and र, *S-Mukt* °चामीकर [3] *Sml P* °माज्झ, *S-Mukt* reads रणध्वनितमेखलोच्छलितचारु°, *Sūktiratn* समस्तनितमेखलास्फुरिततार° [4] MS तां [5] *Viddhaś* °डन, MS °दित (*sic*)

२६३ [1] MS °यन्त्र [2] MS च [3] *Viddhaś.* °धं या and °धं वा

२६४ [1] MS का [2] *Skm* क्व पेयं ज्योत्स्नाभो वदत बिसवल्लीसरणिभिः, so *Sarasvatīk* with variants वदत and °न [3] MS प [4] *Viddhaś*, *Skm* भवतु, *Sarasvatīk* भवति

क्व वा पारीमेयो वत वकुलदाम्नां परिमलः
कथं स्वप्नः साक्षात्कुवलयदृशं कल्प[1]यतु ताम् ॥
राजशेखरस्वामी ॥

२६५

*Skm (क
म
Sl For reff see below

रसवदमृतं[1] कः संदेहो मधून्यपि नान्यथा[2]
मधुरमपि किं[3] चूतस्यापि प्रसन्नरसं[4] फलम्।
सकृदपि पुनर्मध्यस्थः सन् रसान्तर[5]विज्जनो
वदतु यदि हान्यत्स्वादु स्यात्प्रियादशनच्छदात् ॥

२६६

Vāmana IV 3, 22 (anon)

कुवलयवनं प्रत्याख्यातं नवं मधु निन्दितं
हसितममृतं हन्त स्वादोः परं रससंपदः[1]।
विषमुपहितं चिन्ताव्याजान्मनस्यपि कामिना
मलस[2]मधुरैर्लीलातन्वैस्तयार्धवि[3]लोकितैः ॥

२६७

*Sml P 105a (राजशेखरस्य)
*Sml B 130b (,,)
*Saml 280 (anon)

चञ्चच्चोला[1]ञ्चलानि प्रतिसरणरयव्यस्तवेणीनि बाहो
विक्षेपाद्दक्षिणस्य प्रचलितव[2]लयास्फालकोलाहलानि।

---

२६४ [1] MS म्प

२६५ *Skm II 626 (कस्यचित्) Sbhv 1511 (कस्यापि) Vāmana III 2, 10 (anon) *Sarasvatīk ad* I 83 (anon) Hemac p 148 (anon) **S-Hārāv* C 60 (anon) *Kāvyapr ad* VII 7 (anon) *Kāvyaprad ad* VII 7 (anon) [1] Hemac, *Kāvyapr*, *Kāvyapr ad* अमृतम [2] *S-Hārāv*. मधुनि (*sic*) मधून्यथो [3] *Sbhv*, Hemac ॰थ किः, *Skm*, Vāmana, *Sarasvatīk*, *S-Hārāv*, *Kāvyapr*, *Kāvyapr ad*. ॰धिक [4] MS स, *S-Hārāv* द्राक्षायास्व प्रसन्नतर [5] *Skm* स एवा [6] *Sbhv* ॰स्त्वन्यत्स्वादु

२६६ [1] Vāmana रसेषु निराकृतः [2] Vāmana ॰ना चतुर [3] MS म्वि

२६७ [1] *Saml* लोलचे [2] *Sml* क

श्वासत्रुट्यद्वचांसि द्रुतमितरकरोत्क्षिप्तलोलालकानि
स्रस्तस्रञ्जि प्रमोदं दधति मृगदृशां कन्दुकक्रीडितानि ॥

२६८

प्रहरविरतौ मध्ये वाह्नस्ततो ऽपि[1] परेण[2] वा
किमुत सकले याते ऽथ[3]ह्नि त्वमद्य समेष्यसि ।
इति दिनशतप्राप्यं देशं प्रियस्य यियासतो
हरति गमनं बालालापैः सबाष्पझल[5]झ्झलैः ॥

F, ref see below

२६९ झलज्झलस्य ॥

कल्याणं परिकल्प्यतां पिककुले रोहन्तु वाञ्छाप्रयो
हंसानामुदयो ऽस्तु पूर्णशशिनः स्तान्द्रमिन्दीवरे ।
इत्युद्बाष्पवधूगिरः प्रति[1] (fol 47a) पदं संपूरयन्त्यान्तिके
कान्तः प्रस्थितिकल्पितोपकरणः सख्या भृशं वारितः ॥

२७० शृङ्गारस्य ॥

सामान्यवाचि पदमप्यभिधीयमानं
मां प्राप्य जातमभिधेयविशेषनिष्ठम् ।
स्त्री काचिदित्यभिहिते हि मनो मदीयं
तामेव वामनयनां विषयीकरोति ॥

---

२६७ [1] *Sml* °त्क्षेप

२६८ **Skm* II 446 (अमरोः) *Sbhr* 1048 (झलज्झलिकावासुदेवयोः) *Śp* 3389 (गलज्जलवसुदेवस्य) **Sml B* 61*b* (गलज्जलवसुदेवस्य) Amaru, 12 *Daśar ad* IV 59 (अमरुशतके) *Citram* p 4 (anon) *Citrakh* p 5 (anon) **Sabhyāl B* B 1*a* (अमरकस्य) [1] *Śp* , *Sabhyāl* प्य [2] *Daśar* ऽथ [3] *Skm* , *Sbhr* , Amaru वा , *Sabhyāl* चा , *Daśar* has दिनक्षति गते वास्त नाथ त्वमद्य समेष्यसि , *Citram* , *Citrakh* , *Sabhyāl* प्रिय त्वमिहैष्यसि [4] MS पि [5] Amaru, *Śp* , *Daśar* , *Sabhyāl* °गलज्ज

२६९ [1] MS ते (*ti*)

॥ दूतीवचनव्रज्या ॥

२७१

*Skm II 142 लावण्येन पिधीयते ऽङ्गतनिमा संधार्यते जीवितं
त्वद्ध्यानैः सततं कुरङ्ग[1]कदृशः किंत्वेतदास्ते नवम् ।
निःश्वासैः कुचकुम्भपीठलुठनप्रत्युद्गमान्मांस[2]लैः
श्यामीभूत[3]कपोलमिन्दुरधुना यत्तन्मुखं स्पर्धते ॥

२७२

*Skm II 172 सोद्वेगा[1] मृगलाञ्छने मुखमपि स्वं नेक्षते दर्पणे
Śp 3488 त्र[2]स्ता कोकिलकूजि[3]तादपि गिरं नोन्मुद्र[4]यत्यात्मनः ।
(कस्यापि) चित्तं[5] दुःसह[6]दा[7]हदायिनि धृतद्वेषापि पुष्पायुधे
बाला[8] सा सुभग त्वयि[9] प्रतिपदं[10] प्रेमाधिकं पुष्यति ॥

शृङ्गारस्यैतौ ॥

२७३

For reff see below विलिम्पत्येतस्मिन्मलयजरसार्द्रेण महसा
दिशां चक्रं चन्द्रे सुकृतमयं[1] तस्या मृगदृशः ।
दृशोर्बाष्पः[2] पाणौ वदनमसवः कण्ठकुहरे
हृदि त्वं ह्रीः पृष्ठे वचसि च गुणा एव भवतः ॥

---

२७१ [1] MS रु [2] MS ०न्मान्स [3] MS ते

२७२ [1] *Śp* नीरागा [2] MS त्र [3] *Skm*, *Śp* जि [4] MS ०न्मुद्र [5] *Skm* वृत्त [6] MS हा with the vowel erased [7] MS here inserts ☉ four times [8] *Skm* मुग्धा [9] *Śp* ०गंप्रति [10] *Skm* मुहुः

२७३ **Skm* II 146 (अ(प्र)चलसिंहस्य) *Sarasvatīk ad* V 167 (133) (anon.) **Sml B* 77b (राजशेखरस्य) [1] *Sarasvatīk* य [2] MS वा

२७४

अम्भोरुहं वदनमम्बकमिन्दुकान्तः *Skm II 177 (चण्डालच-
पाथोनिधिः कुसुमचापभृतो विकारः । न्द्रस्य)
प्रादुर्बभूव सुभग त्वयि दूरसंस्थे
चण्डालचन्द्रधवलासु निशासु तस्याः ॥

२७५

वक्त्रेन्दोर्न[1] हरन्ति बाष्पपयसां धारा मनोज्ञां श्रियं *Skm II 141
निश्वासा न कदर्थयन्ति मधुरां बिम्बाध[र]स्य द्युतिम् ।
तस्यास्त्वद्विरहे वि(fol 47b)पक्कलवलीलावण्यसंवादिनी
छाया कापि कपोलयोरनुदिनं तन्व्याः परं शुष्यति ॥

धर्मकीर्त्तेः ॥

२७६

तापो ऽम्भःप्रसृतंपचः[1] प्रचयवान् बाष्पः[2] प्रणालोचितः Vıddhaś II 21 Sbhı 1411
श्वासा नर्तितदीपवर्तिलतिकाः[3][4] पाण्डिम्नि मग्नं[5] वपुः । As p 68 (anon)
किं चान्यत्कथयामि रात्रिमखिलां त्वद्वर्त्मवातायने[6] Cıtram p 103 (anon)
हस्तच्छत्त्रनिरुद्धचन्द्रमहसस्तस्याः स्थितिर्वर्तते ॥

२७७

चन्द्रं चन्दनकर्दमेन लिखितं सा[1] मार्ष्टि दष्टाधरा Vıddhaś II 20 *Skm II 148 *Sml B 77b
बन्ध्यं[2] निन्दति यच्च मन्मथमसौ भङ्गाग्रहस्ताङ्गुरीः । (नन्दनस्य)

---

२७४ [1] MS स्व (?)
२७५ [1] MS क्त्रो
२७६ [1] The other texts have दाहो॰ ॰तिं [2] MS ष्प
[3] Vıddhaś कम्पि, the other texts have प्रेङ्खितदीप्र(Cıtram प्र)दीप
[4] Vıddhaś also ॰कलि; so Alamkāras and Cıtram [5] MS ग्नं
[6] Vıddhaś त्वन्मार्ग or तन्मार्ग, the other texts त्वन्मार्ग
२७७ [1] Vıddhaś सं [2] Skm. न्ध्यं, Vıddhaś न्ध्यं and न्ध्य

[1]कामः पुष्पशरः किलेति सुमनोवर्गं लुनीते च य
त्त्काम्या[2]सुभग त्वया वरतनुर्वातूलतां लम्भिता ॥
राजशेखरस्य ॥

२७८

वपुः शारङ्गाक्ष्यास्तदविरलरोमाञ्चनिचयं
त्वयि स्वप्नावाप्ते स्नपयति परः[1]स्वेदविसरः ।
बलाकर्षत्त्रुट्[2]यद्वलयजकटुत्कारनिनदै
र्विनिद्रायाः पश्चादनवरतबाष्पाम्बुनिवहाः ॥
वसुकल्पस्य ॥

२७९

नो शक्या गदितुं स्मरानलदशा यास्यास्त्वयि प्रस्थिते
पत्त्वैः साश्रु[1]सखीजनोपरचिते तल्पे लुठन्त्या मुहुः ।
यल्लिप्तं कुचचन्दनेन सुतनोरद्यापि चन्द्रस्थला
च्छ्वासोड्डीनविशुष्कपाण्डुबिसिनीप[2]त्त्वं दिवि भ्राम्यति ॥
रुद्रस्य ॥

२८०

Sbhv 1382 (कस्यापि) प्रकटयति क्षणभङ्गं पश्यति सर्वं जगद्ग[1]तं शून्यम् ।
आचरति स्मृतिबाह्यं जाता सा बौद्धबुद्धिरिव ॥

*Skm II 143 (कस्यचित्) Sbhv 1393 (कस्यापि)

२८१

त्वदर्थिनी चन्दनभस्मदिग्ध[1]
ललाटलेखाश्रुजलाभिषिक्ता ।

---

२७७ [1] Viddhaś transposes lines 2 and 3 of this verse [2] Viddhaś °त्काम and °त्कालं

२७८ [1] MS here inserts a । [2] MS त्त्रु

२७९ [1] MS सु [2] MS य

२८० [1] MS °तग for °द्ग

२८१ [1] Sbhv ग्धा

मृणालचीरं दधती स्तनाभ्यां
सरोपदिष्टं चरति व्रतं सा ॥

२८२

ये निर्दहन्ति दशनश्वसितावलोकैः Sohi 1400 (भट्टवासुदेवस्य)
क्रूरद्विजिह्वकुटिलाः क्व विलासिनस्ते ।
(fol 48a) भीष्मोष्मभिः स्मरणमात्रविषैस्त्वयेय
मव्याल मारयति कापि भुजङ्गभङ्गिः ॥

२८३

स्वेदापूरविलुप्तकुङ्कुमरसाश्लेषाविलप्रच्छदा
त्तल्पाद्यक्तमनोभवानलशिखालीढादिवाशङ्किता ।
सा बाला बलवन्मृगाङ्ककिरणैरुत्पादितान्तर्ज्वरा
त्वत्संकल्पजडे त्वदङ्कशयने निद्रासुखं वाञ्छति ॥

२८४

धूमेनेव हते दृशौ विसृजतो बाष्पं प्रवाहक्षमं
क्वाथोत्फेनमिवात्तचन्दनरसं स्वेदं वपुर्मुञ्चति ।
अन्तःप्रज्वलितस्य कामशिखिनो दाहार्जितैर्भस्मभिः
श्वासावेगविनिर्गतैरिव तनोः पाण्डुत्वमुन्मीलति ॥
मनोविदस्यैतौ ॥

---

२८१ [1] MS य
२८२ [1] MS स्व
२८३ [1] MS द्दे (di), followed by य deleted [2] MS ने (ni)
२८४ [1] MS वै [2] MS स्ये,

२८५

अत्रैष स्वयमेव चित्रफलके कम्पस्खलल्लेखया
संतापार्त्तिविनोदनाय कथमप्यालिख्य सख्या भवान्।
बाष्पव्याकुलमीक्षितः सरभसं चूताङ्कुरैरर्चितो
मूर्ध्ना च प्रणतः सखीषु[1] मदनव्याजेन चापह्नुतः ॥

बिम्बोकस्य ॥

२८६

सा सुन्दरी तव वियोगहुताशने ऽस्मि
न्नभ्युक्ष्य बाष्पसलिलैर्निजदेहहव्यम्।
जन्मान्तरे विरहदुःखविनाशकामा[1]
पुंस्कोकिलाभिहितमन्त्रपदै[2]र्जुहोति ॥

प्रभाकरस्य ॥

२८७

सुभग सुकृतप्रायो यद्यप्यसि त्वमसावपि
प्रियसहचरी नाधन्यानामुपैति विधेयताम्।
तदलमधुना निर्बन्धेन प्रसीद परस्परं
प्रणयमधुरः सद्भावो वां चि ˉ धेताम् ॥

वाक्कूटस्य ॥

२८८

*Skm II 166 (राजशेखरस्य) दोलालोलाः श्वसनमरुतश्चक्षुषी निर्झराभे[1]
[2]तस्याः शुष्यत्[3]तगरसुमनःपाण्डरा (fol 48b) गण्डभित्तिः।

---

२८५ [1] MS सु

२८६ [1] MS नां [2] MS here inserts ဢ three times

२८८ [1] *Skm* also (A) द्ये [2] *Skm* A here inserts भो ? a correction (for भे) of the preceding द्ये [3] MS तु

तद्गात्राणां किमिव हि वयं[1] ब्रूमहे दुर्बलत्वं
येषामग्ये प्रतिपदुदिता चन्द्रलेखाप्यतन्वी[2] ॥

२८९

तस्यास्तापभुवं[1] नृशंस कथयाम्येणीदृशस्ते कथं *Sml P 68b (कस्यापि)
पद्मिन्याः सरसं दलं[2] विनिहितं यस्याः शमायोरसि[3] । *S-Hārāv C 408 (anon)
आदौ शुष्यति संकुचत्यनु ततश्चूर्णत्वमापद्यते
पश्चान्मुर्मुरतां दधद्दहति च श्वासावधूतं सखीम्[4] ॥

उत्पलराजस्य ॥

२९०

विषं चान्द्रा[1]लोकः कुमुदवनवातो हुतवहः *Skm II 173 (अचलसिंहस्य)
क्षतक्षारो हारः[2] [स खलु पुटपाको मलयजः ।
अये किंचिद्वक्रे त्वयि सुभग सर्वे कथममी
समं जातास्तस्यामहह विपरीतप्रकृतयः ॥

२९१

त्वां चिन्तापरिकल्पितं सुभग सा संभाव्य रोमाञ्चिता *Skm II 156 (कस्यचित्) Śp 3487 (कस्यापि)
शून्यालिङ्ग]नसंवल[1]द्भुजयुगेनात्मानमालिङ्गति ।
किं चान्यद्विरहव्यथाप्रणयिनी[2] संप्राप्य मूर्च्छां चिरा
त्प्रत्युज्जीवति कर्णमूलपठितैस्त्वन्नाममन्त्राक्षरैः ॥

---

२८८ [1] *Skm* बद्ध [2] MS त्वी

२८९ [1] *Sml P*, *S-Hārāv* °मह्इं, see exegetical note [2] *Sml P* °मछ [3] *Sml P* सतापो [4] *Sml P* खी, *S-Hārāv* खीः

२९० [1] *Skm* द्य [2] Here parts of two verses are omitted, I give the text of *Skm*

२९१ [1] *Śp* च [2] *Śp* °श्रम.

२९२

गाढावधःकृतबलित्रितयौ सुसंङ्गौ
तुङ्गौ स्तनाविति तयोस्तलमागात् ।
तस्याः स्फुटं हृदयमित्यपि न स्मरेषू
न्तौ रक्षतः प्रविश[1]तो विमुखो ऽथ वा त्वम्[2] ॥

वल्लणस्य ॥

२९३

*Skm II 162 (वाचस्पतेः) Dasar ad II 27 (anon) *Saml 103 (anon)

मृगशिशुदृशस्तस्या[स्ता]पं कथं कथयामि ते
दहनपतिता दृष्टा मूर्त्तिर्मया न हि वैधवी ।
इति तु नि[1]यतं नारीरूपः स लोकदृशां[2] प्रिय[3]
स्तव श[4]ठतया[5] शिल्पोत्कर्षो विधेर्विघटिष्यते ॥

२९४

*Skm II 158

पुनरुक्तावधि वासरमेतस्याः कितव पश्य गणयन्त्याः ।
इयमिव करजः[1] क्षीणस्त्वमिव कठोराणि पर्वाणि ॥

धरणीधरस्य

---

२९२ [1] MS स [2] MS च

२९३ [1] *Dasar*, *Saml* विदि [2] MS शा [3] *Dasar*, *Saml* सुधा [4] MS स (?) [5] *Skm* था

२९४ [1] *Skm* A ज

॥ संभोगव्रज्या ॥

२९५

प्रौढप्रेमरसान्नितम्बफलकाद्विस्रं[1]सिते ऽप्यंशुके
काञ्चीदाममणिप्रभाभि[2]रनु चारब्धे दुकूलान्तरे ।
कान्तेनाशु सुधां[3]विलोकितमथो[4] तन्व्या मुधा लज्जि .
. . . . ॥

२९६

[कान्ते तल्पमुपागते विगलिता नीवी स्वयं बन्धना[1] *For reff see below*
द्वासश्च[2] श्लथमेखलागुण[3]धृतं किंचिन्नितम्बे स्थि[4]तम् ।
एतावत्सखि वेद्मि केवलमहो[5] तस्याङ्गसङ्गे पुनः
को ऽसौ[6] कास्मि रतं च किं सखि शपे[7] स्व](fol 50*a*)
ल्पापि मे न स्मृतिः ॥

विकटनितम्बायाः ॥

---

२९५ [1] MS श्रं [2] MS त्ति [3] *Sic* MS (for शुचा ? cf 326, *c*) [4] MS थौ

२९६ **Skm* II 696 *Sbhv* 2147 (अमरुकस्य) **Sml P* 125*a* (अमरुकस्य) Amaru, 101 *Sarasvatīk ad* V 150 (anon) *Daśar ad* II 17 (anon) *Rasamañjarī* 15 *Vetālap* p 49 Hemac p 94 (anon) **S-Mukt* I 92 (anon) **S-Ślokāh* 8*a* (anon) [1] *Rasam*, *S-Ślokāh* तत्क्षणा [2] *Sbhv*, Hemac, *Rasam*, *S-Ślokāh* तद्वासः, *Daśar* वास. प्र, Amaru, *S-Mukt*, *Vetālap* वासो वि [3] *Sbhv* °लं कर [4] *Sml P* ष्पि (!) [5] *Sbhv*, *Daśar*, *Rasam*, *Sml P*, *S-Mukt* ह, Amaru, Hemac साम्प्रतमह, *Vetālap* वेद्म्यह रसवसात् [6] *S-Mukt* क्का [7] *Sbhv*, Amaru नु वा कथमिति, *Daśar* नु किं कथमिति, *Rasam*, Hemac तु कि कथमिति, *Vetālap* तु वा कथमिति, *S-Mukt* नु कि कथमपि, *S-Ślokāh* तु°

२९७

अतिप्रौढी[1] रात्रिर्बहल[2]शिखदीपः प्रभवति
प्रियः प्रेमारब्धं[3]स्मरविधिरसज्ञः परमसौ ।
सखि स्वैरं स्वैरं सुरतमकरोद्व्रीडितवपु
र्यतः पर्यङ्को[4]ऽयं रिपुरिव कटुत्कां[5]रमुखरः ॥

२९८

For reff see below

धन्यासि यत्[1]कथयसि प्रियसंगमेन[1]
नर्मस्मितं च वचनं च रसं च तस्य[2] ।
नीवीं प्रति प्रणिहिते तु करे[3] प्रियेण
सख्यः[4] शपा[5]मि यदि किंचिद[पि] स्मरामि ॥

विद्यायाः ॥

२९९

जयति समरतान्तान्दोलनापाण्डुगण्ड
स्थलकृतनिजवासस्वेदपूरानुजन्मा ।
श्ल[1]थतनुभुजबन्धप्राप्तदीर्घप्रसारो
मुखपरिमलमुग्धः कान्तयोः श्वासवातः ॥

---

२९७ [1] MS प्रो [2] MS व [3] Read ब्ध. ? [4] MS ङ्कौ [5] MS °वड(or ड ?)त्का

२९८ *Skm II 697 *Sbhv* 2142 (कस्यापि) *Śp* 3746 (विज्जकायाः) *Kāvyapr ad* IV 40 (anon) *Sāhityad* pp 41–2 (anon). *Ak* p 166 (anon) *Kāvyaprad ad* IV 18 (anon). Arjunavarman *ad* Amaru 101 (anon) **S-Ratnak* v 188 (anon) **S-Prabandha* 55 (anon) [1] The other texts have या कथ° (except *S-Prabandha* मा°) and °मेऽपि [2] *Śp* नर्मोक्तिचाटुकशतानि रतान्तरेषु, *Sbhv*, *Kāvyapr*, *Sāhityad*, *Ak*, *S-Ratnak*, *Kāvyaprad*, *S-Prabandha* विश्रब्धचाटुक° [3] *Sbhv* °हितस्य करः [4] *Sbhv* स्वी [5] MS या

२९९ [1] MS ग्ल

३००

मनोजन्मप्रौढव्यतिकरशतायासविधिषु
प्रियः प्रायो मुग्धो झगिति[1] कृतचेतोभवविधिः ।
सहूंकारोज्जृम्भा स्मरपरवशा कान्तविमुखं
मुखं[2] मुग्धापाङ्गा[3] क्षिपति विरसप्रौढयुवती ॥

३०१

नवनवरहोलीलाभ्यासप्रपञ्चितमन्मथ
व्यतिकरकलाकल्लोलान्तर्निमग्नमनस्कयोः ।
अपि तरुणयोः किं स्यात्तस्यां दिवि स्पृहयालुता[1]
मुकुलितदृशोरुज्जिघ्नन्ते न चेद्विरहत्विषः ॥

३०२

तस्यापाङ्गविलोकितस्य मधुरप्रोल्लासितार्धभ्रुव
स्तस्य स्मेरशुचेः क्रमस्य च गिरां मुग्धाक्षराणां ह्रिया ।
भावानामपि तादृशां मृगदृशो हावानुगानामहो
नाधन्यः कुरुते प्ररूढपुलकैरातिथ्यमङ्गैर्जनः ॥

मनोविनोदस्यै(fol 50b)तौ ॥

३०३

समाकृष्टं वासः कथमपि हठात्पश्यति मयि[1] — *Śp* 3677 (कस्यापि)
क्रमादूरुद्वंद्वं जरठशरगौरं मृगदृशः । — **Sabhyāl* IV 124 (कस्यापि)
तया दृष्टिं दत्त्वा[2] महति मणिदीपे निपुणया
निरुद्धं हस्ताभ्यां झगिति मम[3] नेत्रो[4]त्पलयुगम् ॥

---

३०० [1] MS ते (*ti*) [2] MS खा [3] MS ङ्ग

३०१ [1] MS ल

३०३ [1] MS पि, *Śp* reads तदा, so also *Sabhyāl* [2] MS त्वौ (corrected ?), *Sabhyāl* द्व(?)त्वा [3] *Śp* निज, so *Sabhyāl* [4] MS त्रौ (corrected ?)

३०४

अनल्पं संतापं शमयति मनोजन्मजनितं
तथा शीतं स्फीतं हिमवति निशीथे ग्लप[1]यति ।
तदेवंको ऽप्यूष्मा रमणपरिरम्भोत्सवमिल
त्पुरन्ध्रीनीरन्ध्र[2]स्तनकलशजन्मा विजयते ॥

३०५

*Shm II 667 (सोह्नोकस्य) ना[1]धन्यान्विपरीत[2]मोहनर[स]प्रेङ्खन्नितम्बस्थली
लालङ्[3]नूपुरणकिङ्किणीकलरवव्यामिश्रकण्ठस्वनम् ।
सं[4]रम्भ[5]श्लथकेशबन्धविगलन्मुक्ताकलापद्रुत[6]
श्वा[7]सच्छेदतरङ्गितस्तनयुगं प्रीणाति शृङ्गारिणी ॥

सोनोकस्य ॥

३०६

*Shm II 694 (कस्यचित्) शीत्कारवन्ति दरमीलितलोचनानि
रोमाञ्चमुञ्चि तनुघर्मकणावलीनि ।
एणीदृशां मकरकेतुनिकेतनानि
वन्दामहे सुरत[1]विभ्रमचेष्टितानि ॥

३०७

मुहुर्व्रीडावत्याः प्रतिहसितवत्याः प्रतिमुहु
र्मुहुर्विश्रान्ताया मुहुरभिनिविष्टव्यवसितेः ।
श्रमाम्भोभिस्तिम्यत्तिलकम[1]लिकाघूर्णद्लकं
मुखं लीलावत्या हरति विपरीतव्यतिकरे ॥

सुरभेः ॥

---

३०४ [1] Or स्लथ ? [2] MS न्व्र ?

३०५ [1] MS मा [2] *Shm* also (A) परिवी [3] *Shm* also (A) °लभू [4] MS स [5] *Shm* also (A) भा [6] *Shm* त्रुट [7] *Skm* च्छ्वा

३०६ [1] Corrected from ति

३०७ [1] MS ले (*h*)

३०८

आस्तां दूरेण विश्लेषः प्रियामालिङ्गतो[1] मम । *Sbh* 2057 (कस्यापि)
स्वेदः किं न सरिन्नाथो[2] रोमाञ्चः किं न पर्वतः ॥ *Śp* 3679 (,,)

३०९

[1]चिरारूढप्रेमप्रणयपरिहासेन हृतया *Shm* II 675 (कोकस्य)
तदारब्धं[2] तन्व्या न तु यदबलायाः समुचितम् । *Sbh* 2129 (कस्यापि)
अनिर्व्यूढे[3] तस्मिन् प्रकृतिसुकुमाराङ्गलतया
पुनर्लज्जालोलं मयि विनिहितं लोचनयुगम् ॥

३१०

नखदशननिपातजर्जराङ्गा *Sbh* 2126 (क्षेमेन्द्रस्य)
रतिक(fol 51*a*)लहे परिपीडिता प्रहारैः ।
सपदि मरणमेव सा तु[1] याया
हृदि न पिबेदधरामृतं प्रियस्य ॥

३११

मुग्धे तवास्मि दयिता दयितो[1] भव त्व *For reff see below*
मित्युक्तया न हि न हीति शिरो ऽवधूय ।

---

३०८ [1] MS ङ्गि [2] MS °रिना

३०९ [1] *Shm* reads *a–b*

पुरारूढप्रेमप्रबलरसरागेण हृतया

समारूढ कर्तुं न हि यदबलाभावसदृशम् ।

[2] MS °दयात्त [3] MS व्यू.

३१० [1] *Sbhv* यदिह मरणमेव किं न, MS त्त for तु ?

३११ *Sbhv* 2128 (शशिवर्धनस्य) *Śp* 3699 (कस्यापि) **Sml P* 119*a* (कस्यापि) **Saml* 187 (anon). **Sabhyāl* IV 162 (anon)
[1] *Śp* , *Sml P* , *Saml* , *Sabhyāl* पुरुषो.

स्वस्मात्करान्मम[2] करे वलयं क्षिपन्त्या
वाचं विनाभ्युपगमः कथितो मृगाक्ष्या ॥

३१२

Sbhv 2120 पततु तवोरसि सततं दयिताधम्मिल्लमल्लिकाप्रकरः ।
Śp 3695
*Sml B 147b रतिरसंभसकचग्रहलुलितालकवल्लरीगलितः ॥

बाणस्य ॥

३१३

*Skm II 676 आवृण्वाना झगिति जघनं मद्दुकूलाञ्चलेन
(राजशेखरस्य) प्रेङ्खन्क्रीडाकुलितकवरीबन्धनव्यग्रपाणिः ।
अर्धोच्छ्वासस्फुटनखपदालंकृताभ्यां स्तनाभ्यां
दृष्टा धार्ष्ट्यस्मृतिनतमुखी मोहनान्ते मया सा[5] ॥

अभिनन्दस्य ॥

३१४

हरति रतिविमर्दे लुप्तपत्त्राङ्कुरत्वा
त्प्रकटनखपदाङ्कः किं च रोमाञ्चमुद्रः ।
हरिणशिशुदृशो ऽस्या [मुग्ध]मुग्धं हसन्त्याः
परिणतशरकाण्डस्निग्धपाण्डुः कपोलः ॥

वीर्यमित्रस्य ॥

---

३११ [1] Sbhv स्व स्वा [2] Śp, Sml P, Saml °त्प्रिय, Sabhyāl °त्प्रियतमे [3] MS न्त्य corrected (?) [4] Sabhyāl प्यु

३१२ [1] Śp नि [2] Śp त [3] Sbhv ण [4] Inserted by revisor of MS [5] Sbhv °पति

३१३ [1] Skm टि [2] MS ने [3] Skm प्रेङ्खत्क्रीलालुलि [4] Skm धार्ष्ट्यादवनत°, MS दा for धा [5] Skm सा मया मोहनान्ते

३१५

करकिशलयं धूत्वा धूत्वा विमार्गति वाससी
क्षिपति सुमनोमालाशेषं प्रदीपशिखां प्रति ।
स्थगयति करैः[1] पत्युर्नेत्रे[2] विहस्य समाकुला
सुरतविरतौ रम्या तन्वी मुहुर्मुहुरीक्षितुम्[3] ॥

For ref. see below

३१६

विश्रान्तिं नूपुरे याते[1] श्रूयते रसना[2]ध्वनिः ।
प्रायः कान्ते[3] रति[4]श्रान्ते कामिनी पुरुषायते ॥

Śp 3696 (कस्यापि) *Sabhyāl IV 161 (,,)

३१७

भावोद्गाढमुपोढकम्प[1]पुलकैरङ्गैः समालिङ्गितं
रागाच्चुम्बितमभ्यु[2]पेत्य वदनं पीतं च वक्त्रामृतम् ।
जल्पन्त्यै[3]व मुहुर्न नेति निभृतं प्रध्वस्त[4]चारित्रया
निः[5]शेषेण समापितो रत[6]विधिर्वाचा तु नाङ्गीकृतः ॥

*Skm II 602 (कस्यचित्)

३१५ *Skm II 677 (कस्यापि) Sbhv 2105 (कस्यापि) Śp 3706 (अमरुकस्य) Vāmana *ad* V 2, 8 (anon first *pāda* only) **S-Muktāv* XVIII 3 (anon) **S-Mukt* I 95 (anon) **Sml B* 148*b* (अमरुकस्य) Hemac p 314 (anon) [1] *Skm* कर, *Sbhv*, *Śp*, *S-Muktāv*, *S-Mukt*, Hemac मुहुः [2] *Skm*, *Sbhv*, *Śp*, *S-Muktāv*, *S-Mukt*, Hemac चे [3] *Sbhv* नारी पुन पतिमाश्रिता, *Śp* तन्वी पुनः°, MS मुर्ङ्मु, *S.-Muktāv* °चते, *S-Mukt* °चिता

३१६ [1] *Śp* प्रशान्ते नूपुरारावे, *Sabhyāl* °नूपुराभावे [2] *Śp*, *Sabhyāl* मेखला [3] Apparently corrected from न्ति [4] *Śp* कान्ते नूनं रति°, *Sabhyāl* omits नूनं

३१७ [1] MS म्पु [2] *Skm* प्यु, MS म्यु [3] MS °ल्पान्त्यै [4] *Skm* प्रसब्ध [5] MS णि [6] MS भ

३१८

यत्पीनस्तनभारलालसलसद्वासःस्फुरज्जङ्घया
तन्व(fol 51*b*)ङ्ग्या रभसार्पितं सर[1]भसं वक्त्रं मुहुः पीयते ।
तच्छ्लाघ्यं सुरतं च तत्तदमृतं तद्वस्तु तद्ब्रह्म त
च्चेतोहारि तदेव तत्किमपि तत्तत्स्वान्तरं सर्वथा ॥

३१९

न वत विधृतः काञ्चीस्थाने करः श्लथवाससि[1]
प्रहितमसकृ[2]द्दीपे चक्षुर्घनस्थिरतेजसि ।
कुचकलशयोरूढः कम्पस्तया मम संनिधौ
मनसि[3]जरुजो भावैरुक्ता वचोभिरपह्नुताः ॥
अभिनन्दस्य ॥

३२०

*Skm II 699 (प्र(त्र B)च लदासस्य)

हर्षाश्रुदूषि[1]तविलोचनया मयाद्य
किं तस्य तत्सु[2]खि निरूपि[3]तमङ्गमङ्गम् ।
रोमाञ्चकञ्चुकति[4]रस्कृतदेहया वा
ज्ञातानि तानि परिरम्भसुखानि किं वा ॥
अचलस्य ॥

३२१

स कस्मान्मे प्रेयान् सखि कथमहं तस्य दयिता
यतो मां स्पृ[1]ष्ट्वैव स्नपयति करं स्वेदपयसा ।

---

३१८ [1] MS भ or त्र ? [2] MS ह
३१९ [1] MS से (*si*) [2] MS inserts त (after कृ) [3] MS से (*si*)
३२० [1] *Skm* °पूरि [2] *Skm* त्स [3] MS पे (*pi*) [4] MS ते (*ti*)
३२१ [1] MS पृ

विलोक्याश्लेषादप्यवहित इवामील्य नयने
व्युदञ्चद्रोमाञ्चस्थगितवपुरालिङ्गति स माम्[1] ॥

३२२

किमपि किमपि मन्दं मन्दमासत्ति[1]योगा
दविच[2]लितकपोलं[3] जल्पतोश्च[4] क्रमेण ।
अशिथिल[5]परिरम्भव्यापृतैकैकदोष्णो
रविदितगतयामा रात्रि[6]रेवं[7] व्यरंसीत् ॥

Uttarar I 27
Daśar ad IV 63
*Sml B 147a
*Sabhyāl fol 7a,
*S-Prab 81 anon

भवभूतेः ॥

३२३

दाक्षिण्यादभिमानतो रसवशाद्विश्रामहेतोर्मम[1]
प्रागल्भ्याद्य[2]दनुष्ठितं मृगदृशा शक्यं[3] न त[4]द्योषिताम् ।
निर्व्यूढं[5] न यदा तया तदखि[लं खि]न्नैस्तरत्तार[6]कैः
सव्रीडैश्च विलोकितैर्मयि पुनर्न्यस्तः[7] समस्तो भरः ॥

*Shm II 674 'महाकवेः'

---

३२१ [1] MS मा

३२२ [1] Aiyar's edition of *Uttarar* reads त्ति, other editions agree with MS, *S-Prab* त्ति [2] *Uttarar*, *Daśar*, *S-Prab* र [3] MS ल [4] *Uttarar*, *Daśar*, *Sabhyāl*, *S-Prab* जल्पतोरक्र° [5] *Uttarar* also सपुलक°, so *Daśar*, *Sabhyāl* [6] MS ति [7] *Uttarar*, *Daśar*, *Sabhyāl*, *S-Prab* व, concerning which reading, fabled to have been suggested by Kālidāsa, see Bhandarkar's *Mālatīmādhava*, pp vi, vii

३२३ [1] *Shm* तु [2] *Shm* त्त [3] MS क्य [4] *Shm* य [5] MS व्यू [6] *Shm* °वता° [7] MS न्य

३२४

वलितमनसोरप्यन्योन्यं समावृतभावयोः
पुनरुपचितप्रायः[1]प्रेम्णोः पुनस्त्वपमाणयोः ।
इह हि निविडव्रीडानङ्गज्वरातुरचेतसो
र्नवतरुणयोः को जानीते किमद्य फलिष्यति ॥

लक्ष्मी(fol. 52 missing)[धरस्य][2] ॥

---

३२४ [1] *Sic* MS. (for य ?). [2] Fol. 53*a* begins with चीयत (for द्दीयते, end of the verse *Sbhv.* 2099) ॥ भट्टश्रीशिवस्वामिनः ॥

॥ समाप्तनिधुवनचिह्नव्रज्या ॥

३२५

राजन्ति कान्त[1]नखरक्षतयो[2] मृगाक्ष्या *Skm II 636 (कस्यापि)
लाक्षा[3]रसद्रवमुचः कुचयोरुपान्ते ।
अन्तःप्रवृद्धमकरध्वजपावकस्य
शङ्के विभिद्य[4] हृदयं निरगुः[5] स्फुलिङ्गाः ॥

राजशेखरस्य ॥

३२६

जयन्ति कान्तास्तनमण्डलेषु *Skm II 637 (कस्यचित्)
विटार्पितान्यार्द्रनखक्षतानि ।
लावण्यसंभारनिधानकुम्भे
मुद्राक्षराणीव मनोभवस्य ॥

३२७

क्वचित्ताम्बूलाङ्कः[1] क्वचिदगरुपङ्का[2]ङ्कमलिनः For refs see below
क्वचिच्चूर्णोद्गारैः[3] क्वचिदपि च सालक्तकपदः ।

---

३२५ [1] MS न्ति [2] Skm °क्षताया (sic) [3] MS क्षा
[4] MS भे (bhi) [5] Skm नि(for वि)विशु॰ (A) and निरगुः (B), MS °जगुः

३२७ Sbhi 2131 (कस्यापि) Śp 3700 (कस्यापि) Sāhityad p 42 (anon) Daśar ad II 17 (anon) Amaru, 107
[1] Sbhi, Śp, Sāhityad, Daśar, Amaru क्तः [2] MS च
[3] Sbhv, Śp, Sāhityad, Daśar, Amaru री

बलीभङ्गाभोगेष्व[1]लकपति[2]ताकीर्ण[3]कुसुमः
स्त्रियाः सर्वा[4]वस्थं कथयति रतं[5] प्रच्छदपटः ॥

३२८

*Skm II 638 (कस्यचित्) *Sabhyal I 106 (anon)

पीनतुङ्गकठिन[1]स्तनान्तरे
कान्तदत्तमबला नखक्षतम्[2] ।
आवृणोति विवृणो[3]ति चेक्षते[4]
लब्धरत्नमिव दुःखितो[5] जनः[6] ॥

३२९

*Skm II 704 (भवभूतेः)

उष[1]सि गुरुसमक्षं[2] लज्जमाना मृगाक्षी
र[3]तिरुतमनुकर्तुं राजकीरे प्रवृत्ते ।
तिरयति शिशुलीलानर्तनच्छद्मताल
प्रचल[4]वल[य]मा[5]लास्फालकोलाहलेन ॥

३३०

प्रदोषे दम्पत्योर्निजरुजि विभिन्ने प्रणयिनो
वि[1]भिन्ने सं[2]पन्ने घनतिमिरसंकेतगहने ।
रतौत्सुक्यात्ताम्यत्तरलमनसोः पर्यवसिते
कृतार्थत्वे[3]ऽन्योन्यं तदनु विदितौ किं नु कु[4]रुताम् ॥

---

३२७ [1] *Śp*, *Sāhityad*, *Daśar*, Amaru °गैर् [2] MS य [3] *Śp* °तैः की, *Sāhityad*, *Daśar*, Amaru °तैः श्री [4] Amaru नाना [5] MS भ

३२८ [1] *Skm* also (B) °गुणा [2] MS तः [3] MS °द्दृणो [4] *Skm*, *Sabhyāl* वीक्षते [5] *Sic* MS (for दुःस्थितो 'poor'?), *Skm*, *Sabhyāl* निर्धनो [6] In *Sabhyāl* *c-d* precede *a-b*

३२९ [1] MS द्रव, द्र and उ being easily confused [2] MS र्द [3] *Skm* also (A) प्र [4] MS य, a mistaken correction (of ल?), due to the following omitted य [5] MS वा read बाह्वा°?

३३० [1] MS भे (*bhi*) [2] MS स [3] MS °त्वे च [4] MS र

३३१

पश्यसि न(fol 53b)खसंभूतां रेखां वरतनु पयोधरोपान्ते ।
किं[1] वाससा स्तनान्तं रुणत्सि हिमरुचिकृतेवाह्नि ॥

३३२

यद्रात्रौ रहसि व्यपेत[1]विनयं दृष्ट[2] रसात्कामिनो
रन्योन्यं शयनीयमीहितरसव्या[3]प्तिप्रवृत्तस्पृहम् ।
तत्सानन्दमिलद्दृशोः कथमपि स्मृत्वा गुरूणां पुरो
हासोद्भेदनिरोधमन्थरमिलत्तारं कथंचित्स्थि[4]तम् ॥ Sbhi 2212 (अमरुकस्य) Śp 3741 ( )

३३३

किं भूषणेन रचितेन हिरण्मयेन
किं[1] रोचनादिरचितेन विशेषकेण ।
आर्द्राणि कुङ्कुमरुचीनि विलासिनीना
मङ्गेषु किं नखपदानि न मण्डनानि ॥ Sbhi 2165 'भट्टकुमारस्य'

३३४

दंपत्योर्निशि जल्पितं गृहशुके[ना]कर्णितं यद्वचः
प्रातस्तद्गुरुसंनिधौ निगदतस्तस्यैव तारं[3] वधूः । For rest see below

---

३३१ [1] MS के (kim) [2] MS ०वह्नि

३३२ [1] MS ये [2] Sbhi, Śp वृत्त [3] Sbhi, Śp ०सावा [4] MS त्स्थि (tsthi)

३३३ [1] MS कि

३३४ *Skm II 705 (अमरो.) Sbhr 2214 (कस्यापि) Śp 3743 (कस्यापि) Amaru, 16 Kuvalay ad 155 (anon) Ak p 358 (anon) *Sabhyāl IV ad fin (22a) (अमरुकस्य) *S-Mukt I 28 (anon) *S-Prab 60 (anon) [1] All the other texts ०ल्पतोर्गृ [2] S-Mukt प्रायस्त०, Skm also (A) तत्प्रातर्गु, which the other texts all read [3] Skm ०स्योपहार, Sbhi, Śp, Kuvalay, Srngāradīpikā ad Amaru, 16 ०स्यातिमात्रं, Amaru, S-Prab श्रुत्वैव तारं

हाराकर्षित[1]पद्मरागशकलं विन्यस्य चञ्चोः पुरो[2]
व्रीडार्त्ता प्रकरोति[3] दाडिमफलव्याजेन वाग्बन्धनम् ॥

३३५

*Skm II 701 (डिम्बोकस्य) Amaru, 117

प्रयच्छाहारं मे यदि तव रहोवृत्तमखिलं
मया वाच्यं नो[1]च्चैरिति गृहशुके जल्पति शनैः ।
वधूवक्त्रं व्रीडाभरन[2]मितमन्तर्विहसितं
हरत्यर्धोन्मीलन्नलिनमनिला[3]वर्जितमिव ॥

३३६

*Skm II 639 (कस्यचित्)

नखक्षतं यन्नवचन्द्रसंनिभं
स्थितं कृशाङ्गि स्तनमण्डले तव ।
इदं तरी[1]तुं त्रिबलीतरङ्गिणीं[2]
विं[3]राजते पञ्चशरस्य नौरिव ॥

३३७

*Skm II 116 (कस्यचित्)

हंहो कान्त रहोगतेन भवता यत्पूर्वमावेदितं
निर्भिन्ना तनुरावयोरिति मया तज्ज्ञातमद्य स्फुटम् ।
कामिन्या स्मरवेदनाकु(f 54a)[ल]दृशा यः केलिकाले कृतः
सो ऽत्यर्थं कथमन्यथा दह[2]ति मामेष त्वदोष्ठव्रणः ॥

---

३३४ [1] *Skm* कर्णालङ्कृत, *Sbhv*, *Śp*, Amaru, *Kuvalay*, *Ak*, *S-Mukt*, *Sabhyāl*, *S-Prab* कर्णालम्बित [2] *Skm*, *Kuvalay*, *Śrngāradīpikā ad* Amaru, *S-Mukt* चञ्चूपुटे, *Sbhv*, *Śp*, Amaru चञ्चाः पुटे, *S-Prab*, *Sabhyāl* चचोः पुटे (*sic*) [3] *Kuvalay*, *Ak*, *Śrngāradīpikā* विदधाति

३३५ [1] Amaru वो [2] MS म [3] *Skm* °लिना

३३६ [1] MS रा [2] MS णी [3] MS द्वि (for व्वि ?)

३३७ [1] *Skm* ज्ञा [2] *Skm* तु(नु ?)द

३३८

अभिमुखपतयालुभिर्ललाट
श्रमसलिलैरविधौतपत्त्रलेखः ।
कथयति पुरुषायितं वधूनां
मृदितहिमद्युतिदुर्मनाः कपोलः ॥

[illegible]

मुरारेः ॥

३३९

नखपदबलिनाभीसंधिभागेषु लक्ष्यः
क्षतिषु च दशनानामङ्गनायाः सशेषः ।
अपि रहसि कृतानां वाग्विहीनो ऽपि जातः
सुरतविलसितानां वर्णको वर्णको ऽसौ ॥

Śiśupālavadha xi 29

३४०

द्रवनखपदभङ्गं गोपयस्यंशुकेन
स्थगयसि पुनरोष्ठं पाणिना दन्तदष्टम् ।
प्रतिदिशमपरस्त्रीसङ्गशंसी विसर्पन्
नवपरिमलगन्धः केन शक्यो वरीतुम् ॥

माघस्यैतौ ॥

Śiśupālavadha xi 34
Sbhv 2171
Daśar ad ii 23 iv 55 (anon)
Sāhityad p 82 (anon)
At p 64 (anon.)

---

३३८ [1] MS ति [2] MS ॰युच [3] *Anargh* ॰वधू [4] *Anargh* also ॰निर्मलः

३३९ [1] MS मा [2] MS मु, read गुहसि, though the word is not known elsewhere? [3] MS नी

३४० [1] All other texts न and म respectively see Exegetical Notes at end [2] *Sbhv*, *At* मुङ्ग [3] MS श्च [4] *Sbhv* न्वद [5] MS स्ये

३४१

(Skm II 610) काश्मीरपङ्कखचितस्तनपृष्ठताम्र
पट्टा[1]वकीर्णदयितार्द्रनखाक्षराली[2] ।
एणीदृशः कुसुमचापपरेन्द्र[3]दत्त
तारुण्यशासनमिव प्रकटीकरोति ॥

दक्षस्य ॥

३४२

अधर[1]पद्मरागो ऽयमनर्घः सव्रणो ऽपि[2] ते ।
मुग्धे हस्तः किमर्थो ऽयमपार्थे[3] इह दीयते ॥

३४३

दरस्रावं[1] वासो लुलितकुसुमालंकृति[2] शिरः
श्लथालोकं चक्षुः सरसनखलेखाङ्कितमुरः ।
लसत्काञ्चीग्रन्थिस्फुरदरुणरत्नांशु जघनं
प्रियाङ्गोन्मृष्टाङ्ग्या विष†मिदमियन्ना†[3]वकनृणाम् ॥

व[4]ल्लणस्य ॥

३४४

(Skm II 702 मार्जारस्य) प्रत्यूषे गुरुसंनिधौ गृहशुके तत्तद्रहोजल्पितं
प्रस्तोतुं[1] परिहासकारिणि पदैरर्धोदितैरुद्यते ।
क्रीडाशारिकया निलीय निभृतं चातुं चपा[2]र्तां वधूं
प्रारब्धः सहसैव संभ्रमकरो मार्जारगर्जारवः ॥

---

३४१ [1] *Skm* also °र्णा (B) [2] *Skm* °खचतानां and °नी (*sic*) [3] *Skm* °नवेन्द्र (for नरेन्द्र?)

३४२ [1] MS र: [2] MS यि [3] MS र्थः

३४३ [1] *Sic* MS [2] MS ते (*ti*) [3] For suggestions as to the reading here see Exegetical Notes [4] MS स

३४४ [1] MS स्तु [2] MS °या°, *Skm* भया and (B) चपा

३४५

तल्पे[1] चम्पककल्पिते सखि गृहोद्याने ऽद्य fol 54b सुप्ता-
सि किं
तत्किञ्जल्कचयं न पश्यसि कुचोपान्ते विमर्दारुणम् ।
आः किं छद्मविदग्धमानिनि मयि ब्रूषे पुरोभागिनि
क्रूरैरुल्लिखितास्मि तत्र कुसुमान्युच्चिन्वती कण्टकैः ॥

सोन्नोकस्य ॥

३४६

इतः पौरस्त्यायां ककुभि विवृणोति क्रमदल Anargharāgh. ...
त्तमिस्रामर्माणं किरणकणिकामम्बरमणिः ।
इतो निष्क्रामन्ती नवरतिगुरोः प्रोञ्छति वधूः
स्वकस्तूरीपत्राङ्कुरमकरिकामुद्रितमुरः ॥

३४७

प्रभाते पृच्छन्तीरनुरहसवृत्तं सहचरी Anargh. ... Jayaratha ad Al. p 76 (anon) *Saml 68 (anon)
नवोढा न व्रीडामुकुलितमुखीयं सुखयति ।
लिखन्तीनां पत्राङ्कुरमनिशमस्यास्तु कुचयो
श्चमत्कारो गूढं करजपदमासां कथयति ॥

मुरारेरेतौ ॥

---

३४५ [1] MS तुल्ये
३४६ [1] MS आ [2] MS पु
३४७ [1] MS सि, cf Pāṇini, v 4, 81 [2] Jayar कथ॰
[3] MS ले (h)

॥ मानि[1]नीव्रज्या ॥

३४८

Śp 3547 (anon) *Sarasvatīk ad* v 176 (anon) **Sabhyāl B* 4*b* (anon)

मानोन्नतेत्य[सहनेत्य]तिपण्डितेति
मय्येव धिक्कृ[1]तिरनेकमुखी सखीनाम् ।
आकार[2]मात्रमसृणेन विचेष्टितेन
धूर्तस्य तस्य हि[3] गुणानुपवर्ण[4]यन्ति ॥

लक्ष्मीधरस्य ॥

३४९

**Skm* II 226 (अमरो.) *Sbhv* 1575 **Sml B* 102*b*

वलतु[1] तरला धृष्टा दृष्टिः खला सखि मेखला
स्खलतु कुचयोरुत्कम्पान्मे विदीर्यतु कञ्चुकम् ।
तदपि न मया संभाष्यो[2] ऽसौ पुनर्दयितः[3] शठः
स्फुटति हृदयं मौ[4]नेनान्तर्न मे यदि तत्क्षणात् ॥

अमरुकस्य ॥

३५०

Sbhv 1577 (कस्यापि) *Śp* 3538 (सकुलस्य) **Sabhyāl* 30*a* („)

तदेवाजिह्मा[1]क्षं मुखमविषदास्ता गिर इमाः
स एवाङ्गाक्षेपो[2] मयि सरसमालिङ्गति[3] तनुम् ।

---

[1] MS न

३४८ [1] MS क्कू ? [2] *Śp*, *Sabhyāl*, *Sarasvatīk* दाक्षिण्य [3] *Sarasvatīk* तु [4] *Sarasvatīk* °रज्ञ

३४९ [1] *Sbhv*, *Sml B* च [2] *Skm*, *Sbhv* °व्यो [3] MS here inserts शत: (dittography) [4] *Sbhv* मा

३५० [1] *Sbhv*, *Śp*, *Sabhyāl* ग्र [2] *Śp*, *Sabhyāl* °श्लेषो [3] MS त, *Sbhv*, *Śp*, *Sabhyāl* °श्लिष्यति

यदुक्तं [प्रत्युक्तं] तदपटु शिरःकम्पनपरं
प्रिया मानेनाहो पुनरपि कृता मे नववधूः ॥

शम्बूकस्य ॥

३५१

यदि विनिहिता शून्या दृष्टिः किमु स्थिरकौतुका
यदि विरचितो मौने यत्नः किमु (fol 55a) स्फुरितो ऽधरः।
यदि नियमितं ध्याने चक्षुः[1] कथं पुलकोद्गमः
कृतमभिनयैर्दृष्टो[2] मानः प्रसीद विमुच्यताम् ॥

अमरुकस्य ॥

३५२

एकत्रासनसंस्थितिः[1][2] परिहृता प्रत्युद्गमाद्दूरत[3]
स्ताम्बूलाहरण[4]च्छलेन रभसाश्लेषक्रमो[5] विघ्नितः।
संलापो[6][7] ऽपि न मिश्रितः परिजनं व्यापारयन्त्यान्तिके[8]
भर्तुः[9][10] प्रत्युपचारतश्चतुरया कोपः कृतार्थीकृतः ॥

श्रीहर्षस्य[11] ॥

---

३५० [1] *Sabhyāl* च

३५१ [1] *Sbhv*, Amaru चेतः [2] *Skm* also (A) दृ

३५२ **Skm* II 217 (अमरोः) *Sbh* 1583 (पुलिनस्य) *Śp* 3634 (कस्यापि) Amaru, 18 *Sāhityad* p 44 (anon) *Daśar* *ad* II 18 (अमरुशतके) *Sarasvatīk ad* V 170 (anon) *Rasataraṅgiṇī* V *ad fin* (anon) **Sml P* 84*b* (पुलिन्दस्य) **Sml B* 102*b* (Amaru) Hemac p 304 (anon) [1] *Sarasvatīk*, Hemac ग [2] MS तेः (*tih*) [3] MS द्रू (inserted by revisor) [4] *Skm*, *Sbh*, *Sarasvatīk*, Hemac, *Sāhityad* °नयन, *Śp*, *Sml P*, Amaru, *Daśar* °हरण [5] All other texts श्लेषो ऽपि स° [6] All other texts श्रा [7] MS यो [8] *Indische*

३५३

For ref see below

तं[1]वक्त्राभिमुखं मुखं विनिहितं[2] दृष्टिर्धृता[3] चान्यत[4]
स्तस्यालापकुतूहलाकुलतरे श्रोत्रे निरुद्धे मया ।
हस्ताभ्यां[5] च तिरस्कृतः[6] सपुलकः स्वेदोद्गमो[7] गण्डयोः
सख्यः किं करवाणि यान्ति शतधा[8] यत्कञ्चुके[9] संधयः ॥

३५४

For ref see below

दूरादुत्सुकमागते विच[1]लितं संभाषिणि स्फारितं
संश्लिष्यत्यरुणं गृहीतव[3]सने कोपाञ्चित[4]भ्रूलतम् ।
मानिन्याश्चरणानतिव्यतिकरे बाष्पाम्बुपूर्णं[5] क्षणा
च्चक्षुर्जातमहो प्रपञ्चचतुरं जातागसि प्रेयसि ॥

रतिपालस्य ॥

---

३५३ **Skm* II 229 (अमरोः) *Sbhv* 1581 (कस्यापि) *Śp* 3535 (अमरुकस्य) Amaru, 11 **Sml B* 102*b* (Amaru) **S-Ratnak* V 319 (anon) Hemac p 101, Comm (anon) [1] Corrected from य [2] All other texts विनमित [3] All other texts ॰ष्टिः कृता [4] *Skm*, *S-Ratnak*, Hemac, Amaru पादयोस् [5] *Śp*, Hemac, Amaru पाणिभ्या [6] *Skm* अपि वारितः, *Sbhv* विनिवारितः, *S-Ratnak* has ॰कृतश्च पु॰ [7] MS मौ [8] *Skm* सहसा [9] MS त corrected to य

३५४ **Skm* II 249 (अमरोः) *Śp* 3539 (कस्यापि) Amaru, 49 **Sml P* 84*a* (अमरुकस्य) **Sml B* 102*b* (Amaru) **Saml* 137 (anon) *Sarasvatīk ad* V (anon) *Kāvyapr ad* IV 24 (anon) *Kāvyaprad ad* IV 5, VII 15 (anon) **Rasavilāsa*, § 22 (anon) Hemac p 67 (anon) **S-Prab* 47 (anon) **Kāvyadarpana* 34*a* (*a* only) [1] *Śp* वेगादु॰, *Sarasvatīk* एष्यत्यु॰ [2] All other texts व, excepting Hemac, *Śp*, *Sml P* (which reads तरलित), and *S-Prab* (विलुलित) [3] *S-Prab* च [4] *Skm* ॰पानत, *Saml*, *Rasavilāsa*, Hemac, and *Kāvyaprad* in IV 5 किञ्चाञ्चित [5] *Śp*, Amaru, *Sml P*, *Skm* (B), *Kāvyapr*, *Sarasvatīk*, *Kāvyaprad*, *Rasavilāsa*, Hemac, *S-Prab* ॰पूर्णेक्षणं, *Saml* ॰पूरेक्षणं

३५५

[1]वचोवृत्ति[2]र्मा भूद्वलतु च न वा वक्त्रमभि[तो]
न नाम स्याद्बाष्पापगमविषदं लोचनयुगम्।
समाश्वा[3]सस्तेन प्रणतशिरसः पत्युरभव
त्प्रिया प्रौढक्रोधाप्यपहृतवती य[4]न्न चरणौ॥

वोपालितस्य॥

३५६

किं पादान्ते प[1]तसि विरम[2] स्वामिनो हि स्वतन्त्राः *S… 251 भावदेव्याः)
कं[3]चित्कालं क्वचिदपि रतिस्तेन[3] कस्ते ऽपराधः। *Padyā 377 (कस्यचित्)
आगस्कारि[4]ण्यहमिह यया जीवितं त्वद्वियोगे
भर्तृ[5]प्राणाः स्त्रिय इति[5] ननु त्वं मयैवानुनेयः॥

वाक्कूटस्य॥

३५७

यन्नम्यं गुरुगौरवस्य सुहृदो यस्मिल्ँ[1] लभन्ते ऽन्तरं Sbhr 1626 (कस्यापि)
यद्दाक्षिण्यरसाद्भिया[2] च स(fol 55b)हसा[3] नर्मोपचारा- Śp 3561 (,,)
ण्यपि[4]। *Sml B 1086 (Amaru)
यल्लज्जा निरुणद्धि यच्च शपथैरुत्पाद्यते प्रत्यय
स्तत्किं प्रेम स उच्यते परिचयस्तत्रापि कोपेन[5] किम्॥

---

३५५ [1] Corrected from न॰ [2] MS र्त्ति [3] MS स्वा [4] MS प

३५६ [1] MS य [2] Padyāv लुठसि विमनाः [3] Sbhr and Padyāv त the latter proceeds ॰स्तत्र [4] MS री [5] MS ते (tu)

३५७ [1] MS न् [2] Sbhr ॰द्भयाच्च [3] Śp सहते [4] Sbhr ॰राण्यदि, Śp ॰राानपि [5] Sbhr कोपो ऽस्ति, MS ॰पेन

३५८

For reff see below

भ्रूभङ्गो[1] गुणितश्चिरं[2] नयनयोरभ्यस्तमामीलनं
रोद्धुं शिक्षितमादरेण हसितं मौने ऽभियोगः कृतः ।
धैर्यं[3] कर्तुमपि स्थिरीकृतमिदं चेतः[4] कथंचिन्मया
बद्धो मानपरिग्रहः परिकरे[5] सिद्धिस्तु दैवे स्थिता ॥

धर्मकीर्त्तेः ॥

३५९

For reff see below

तथाभूदस्माकं[1] प्रथममविभिन्ना[2] तनुरियं
ततो ऽनु त्वं प्रेयानहमपि[3] हताशा प्रियतमा ।
इदानीं नाथस्त्वं[4] वयमपि कलत्रं किमपरं
मयाप्तं[5] प्राणानां कुलिशकठिनानां फलमिदम् ॥

भावकदेव्याः ॥

---

३५८ *Skm II 228 (धर्मकीर्त्तेः and also (A) अमरोः) Sbhv 1578 (अमरुकस्य) *Padyāv 230 (अमरोः) *Sml P 84b (अमरुकस्य) *Sml B 102b (अमरुकस्य) Nami ad Rudrata VI 46 (anon) *S-Mukt I 93 (anon) Amaru, 97 [1] Skm, Sbhv, Sml P, Sml B, Amaru, Nami, S-Mukt °भेदो [2] Skm रचित [3] MS वै [4] MS त [5] All other texts °हे परिकरः

३५९ *Skm II 232 (अमरोः) Sbhv 1622 (कस्यापि) Śp 3558 (अमरकस्य) *Sml B 105b (Amaru) *Saml 145 (anon) Amaru, 69 Kuvalay ad 110 (anon) *S-Mukt I 81 (anon) Hemac p 305 (anon) Padyaracanā, VIII 14 (अमरुकस्य) [1] Padyarac and Amaru (some versions) यदा, Śp, Kuvalay, Saml, S-Mukt पुरा [2] Amaru, Saml, Padyarac °भक्ता [3] Kuvalay, S-Mukt °न्वय [4] Hemac त्वं नाथो [5] Kuvalay व्रतानां

३६०

यदा त्वं चन्द्रो ऽभूरविकलकलापेशलवपु[1]
स्तदाहं जातार्द्रा[2] शशधरमणीनां[3] प्रतिकृतिः[4]।
इदानीमर्कस्त्वं खररुचिसमुत्सारितरसः
किरन्ती कोपाग्नीनहमपि रविग्रावघटिता ॥

अचलसिंहस्य ॥

३६१

कोपो[1] यत्र भ्रुकुटिरचना निग्रहो यत्र मौनं
यत्रान्योन्यस्मितमनुनयो दृष्टिपातः[2] प्रसादः ।
तस्य प्रेम्णस्तदिदमधुना वैशसं पश्य जातं
त्वं पादान्ते लुठसि[3] न हि[4] मे मन्युमोक्षः खलायाः ॥

प्रद्युम्नस्य ॥

३६२

शठान्यस्याः[1] काञ्चीमणिरणितमाकर्ण्य सह[सा]
समाश्लिष्यन्नेव[2] प्रशिथिलभु[ज]ग्रन्थिरभवः ।

F... see below

For ref see below

---

३६० *Skm II 235 (अचलस्य) Śp 3564 (अचलस्य) *Sml P 88b (अचलस्य) *Sml B 107a (अचलस्य) *Sabhyāl II 38 (भावमिश्रस्य) [1] Śp °भूः शिशिरकरसपर्करुचिर, Sabhyāl °भूः °°°र्कमधुर, Sml P °भूर्हिमकरकलाप(sic)सलवपु [2] Skm तदार्द्रा जाताहं [3] MS ग, Śp कृत्त, so also Sabhyāl (कृश) [4] Skm प्रकृतिभिः

३६१ *Skm II 234 (अमरो.) Sbhi 1630 (कस्यापि) Śp 3562 (वामनस्य) *Sml B 106a (वामनस्य) Amaru, 38 Daśar ad II 18 (अमरुशतके) Sarasvatīk ad v 138 (anon) [1] MS correction (from सौ ?) [2] MS त, Skm यत्र दृष्टि. [3] Sbhi पतसि [4] All other texts च

३६२ *Padyāv 261 (समाहर्तुः) Daśar ad II 6 (anon) Sāhityad p 34 (anon) Amaru, 109 *Sabhyāl IV 8 (अमरस्य) [1] All other texts यदा MS सहसमा with ा deleted before म [2] MS न्नै

तदेतत्क्काचक्षे[1] घृतमधुमय त्वन्मृदु[2] वचो
विषेणाघूर्णन्ती किमपि न सखीयं[3] गणयति ॥

हिङ्गोकस्य ॥

३६३

मुग्धासि नायमपराध्य[1]ति सै[2]वमालि
केयं रुषा प[3]रुषिता लिखिताप्यनेन ।
केलिस्खलद्वसनमु(fol 56a)त्पुलकाङ्गभङ्ग
मुत्तुङ्गपीनकुचमा[4]लिखिता त्वमेव ॥

वीर्यमित्रस्य ॥

३६४

*Skm II 420 (पाणिनेः) पाणौ शोणतले[1] तनूदरि दरक्षा[2]रं[3] कपोलस्थलं[1]
विन्य[5]स्याञ्ज[6]नदिग्धलो[च]नजलैः किं म्लानिमानीयते ।
मुग्धे चुम्बतु नाम चञ्चलतया भृङ्गः क्वचित्कन्दली
मुन्मीलन्नवमालतीपरिमलः किं तेन विस्मर्यते ॥

३६५

कोपः सखि प्रियतमे ननु वञ्चनैव
तन्मुञ्च मानिनि रुषं क्रियतां प्रसादः ।
प्राणेश्वरश्चरणयोः पतितस्तवायं
संभाष्य[1]तां विकसता नयनोत्पलेन ॥

---

३६२ [1] *Padyāv* °तद्माचक्षे or क्ष्ये, *Daśar*, Amaru, *S*... (?) क्काचक्षे, MS °तद्भा (?) for °तत्क्का [2] All other texts °त्वद्रूङ्ग [3] All other texts मे

३६३ [1] MS च्यं [2] *Sic* MS (for मै?) [3] MS य [4] MS तु

३६४ [1] *Skm* also (A) मे [2] *Skm* also (B) त्त [3] MS र, *Skm* मा [4] *Skm* ली [5] MS न्या, with mark of error against the vowel [6] *Skm* स्ता

३६५ [1] MS *sic* (see Exegetical Notes)

३६६

बाले नाथ विमुञ्च मानिनि रुषं रोषान्मया[1] किं कृतं
खेदो ऽस्मासु न मे ऽपराध्यति भवान् सर्वे ऽपराधा मयि।
तत्किं रोदिषि गद्गदेन वचसा कस्याग्रतो रुद्यते
नन्वेतन्मम का तवास्मि दयिता नास्मीत्यतो रुद्यते ॥

For reff see below

कुमारभट्टस्य ॥

३६७

गतप्राया रात्रिः कृशतनु[1] शशी शीर्यत[2] इव
प्रदीपो[3] ऽयं निद्रावशमुपगतो घूर्णत इव।
प्रणामान्तो[5] मानस्त्यजसि न तथापि[7] क्रुधमहो
कुचप्रत्यासत्त्या[8] हृदयमपि ते चण्डि[9] कठिनम् ॥

For reff see below

महोदधेः ॥

३६६ *Shm II 216 (अमरोः) Sbhr 1614 (भट्टकुमारस्य) Śp 3554 (कुमारदासस्य) *Sml P 86b (कुमारदासस्य) *Sml B 105a (कुमारदासस्य) Amaru, 57 Sāhityad p 43 (anon) Daśar ad II 16 (Amaru) Sarasvatīk ad I 117, II 144 (anon) *S-Ślokāh 13b (anon) *Sabhyāl 30a (कुमारदासस्य) *S-Mukt I 53 (anon) Ananta ad Rasam p 42 (anon) Hemac p 149 (anon) [1] S-Mukt दो [2] Sarasvatīk I 117 सि [3] Sabhyāl मन [4] Hemac ले [5] S-Ślokāh भवानि

३६७ Sbhr 1612 (बाणभट्टस्य) Śp 3713 (कस्यापि) Buhler, Ind Antiquary, I p 114 (Bāna) At p 54 (anon) *Sml P 120a (anon) *Sabhyāl IV (21a कस्यापि) Padyaracanā IX 1 (कस्यापि) *Padyaveṇī V 34 (anon). [1] Śp, Sabhyāl, Padyarac, Padyaveṇī शशिमुखि [2] Sbhr सीदत, Buhler शशीयत (sic) [3] MS यो [4] At, Sabhyāl र्णि [5] Buhler न्ते, At °न्तः कोप° [6] Buhler °न त्य [7] Buhler यथा त्व; Śp, Sabhyāl °नस्तदपि न जहासि, Padyaveṇī °दपि वहसि त्व [8] MS °शत्या [9] Buhler सुभ्रु

३६८

गतो दूरं चन्द्रो जठरलवलीपाण्डरवपु
र्दिशः किंचित्किंचित्तरणिकिरणैर्लोहितरुचः।
इदं निद्राच्छेदे रसति सरसं सारसकुलं
चकोराक्षि क्षिप्रं जहिहि जहिहि प्रेमलडितम्॥

३६९

*Shm II 197 (विम्बोकस्य) *Sml P 123a (कस्यापि)

मया तावद्गोत्रस्खलितहतकोपान्तरितया
न रुद्धो निर्गच्छन्नयमतिविलक्षः प्रियतमः।
अयं त्वाकूतज्ञः परिणतिपरामर्श[1]कुशलः
सखीलोको ऽप्यासील्लिखित इव चित्रेण किमिदम्॥

हिम्बोकस्य॥

३७०

- ᵕ --- (अमरो॰) Jayaratha ad As p 5 (anon)

[ ] विदितं कृत्या[1]लापैरलं प्रिय गम्यतां
तनु(fol 56b)रपि न ते दोषो ऽस्माकं विधिस्तु पराङ्मुखः।
तव यदि तथा[2]रूढं प्रेम प्रपन्नमिमां दशां
प्रकृतिचपले[3] का नः पीडा गते हतजीविते॥

धर्मकीर्त्तेः॥

३७१

For ref see below

असद्वृत्तो नायं न च सखि[1] गुणैरेष रहितः
प्रियो मुक्ताहारस्तव चरणमूले निपतितः।

---

३६९ [1] MS र्षे

३७० [1] *Padyāv* भव्या, Jayar व्यर्था [2] *Padyāv* ॰भूत [3] Jayar ॰तरले

३७१ **Shm* II 237 (कस्यचित्) *Sbhv* 1607 (अमरुकस्य) *Śp* 3552 (कस्यापि) **Sml P* 86*a* (anon) **Saml* 143 (anon) [1] *Sbhv*, *Śp*, *Sml*. खलु, *Saml* भवति न गुणैर्वा विरहितः

गृहाणैनं मुग्धे व्रजतु तव[1] कण्ठप्रणयिता
मुपायो नास्त्यन्यो हृदयपरितापोपश[म]ने ॥

३७२

अनालोच्य[1] प्रेम्णः परिणतिमनादृत्य सुहृद
स्त्वया[2]काण्डे[3] मानः किमिति शरले प्रेयसि[4] कृतः । For reff see below
समाकृष्टा ह्येते विरह[6]दहनोद्भासुर[7]शिखाः
स्वहस्तेनाङ्गारास्तदलमधुनारण्यरु[8]दितैः ॥

विकटनितम्बायाः ॥

३७३

मा रोदीः सखि नश्यदन्धतमसं पश्याम्बरं ज्योत्स्नया
शीतांशुः सुधया विलिम्पति सखाराज्ञो मनोजन्मनः ।
कः कोपावसरः प्रसीद रहसि स्वेदाम्भसां बिन्दवो
लुम्प[1]न्तु स्तनपत्त्र[2]भङ्गमकरीः सौधागुरु[3]श्यामलाः ॥

३७४

मा रोदीः करपल्लवप्रणयिनीं कृत्वा कपोलस्थलीं
मा भाङ्क्षीः परिखेदसाक्षिभिरिव श्वासैर्मुखेन्दोः श्रियम् ।

---

३७१ [1] *Sbhv* निज [2] *Sml* तव हृदय°, *Saml* तव हृदयदाहो°

३७२ **Skm* II 206 (राजशेखरस्य) *Sbhv* 1170 (कस्यापि) **Sml B* 104*b* (वाग्भटस्य) Amaru, 80 **Padyāv* 228 (अमरोः) **Saml* 141 (anon) **S-Mukt* I 99 (anon) [1] *Saml* क्व [2] MS या. (for याऽ?) [3] Amaru also मुग्धे, so *S-Mukt* [4] *Sbhv*, *Saml*, Amaru संप्रति [5] *Sbhv* धृ, *S-Mukt* सरलत्वे नविडि (*sic*) [6] *Sbhv*, *Saml*, Amaru प्रलय [7] *S-Mukt* °सित [8] *Sbhv* °ना तस्य रु°, the MS has ण्य for स्य

३७३ [1] MS प [2] MS तु or त्त [3] MS र

मुग्धे दग्धगिरः स्खलन्ति शतशः किं कुप्यसि प्रेयसि
प्राणास्तन्वि ममासि नोचितमिदं तद्व्यर्थमुत्ताम्यसि ॥

३७५

Śp 1171 (कस्यापि)

यदेतन्नेत्राम्भः पतदपि[1] समासाद्य तरुणी
कपोलं[2]व्यासङ्गं कुचकलशमस्याः कलयति ।
ततः श्रोणीबिम्बं व्यवसितविलासं तदुचितं
स्वभावस्वच्छानां विपदपि सुखं[3] नान्तरयति ॥

३७६

*Skm II 139 पक्ष्मान्तस्खलिताः कपोलफलके लोलं लुठन्तः क्षणं
धारालास्तरलोत्[1]संलत्तनुकणाः पीनस्तनास्फालनात् ।
कस्माद्ब्रूहि तं[2]वाद्य कराठ(fol 57a)विगलन्मुक्तावलीविभ्रमं
बिभ्राणा निपतन्ति बाष्पपयसां प्रस्यन्दिनो बिन्दवः ॥

राजशेखरस्य ॥

३७७

For reff see below

कपोले पत्त्राली करतलनिरोधेन मृदिता[1]
निपीतो निः[2]श्वासै[3]रयममृतहृद्यो ऽधररसः ।

---

३७५ [1] MS ये (*yi*) [2] *Śp* ले [3] MS corrected from खा
३७६ [1] *Skm* च्छ [2] MS भ
३७७ **Skm* II 245 (कस्यचित्) *Sbhv* 1627 (कस्यापि) Amaru, 81 *Dhvanyāl ad* II 17 (anon) *Ak* p 261 (anon) *Sarasvatīk ad* V 185 (anon) **S-Mukt* I 90 (anon) [1] *S.-Mukt* वि(चि)हिता [2] MS and *Skm* नि (for निः) see the lexica [3] MS corrected from °सौ

मुहुः[1] कण्ठे लग्नस्तरलयति[2] बाष्पः स्तनतटं[3]
प्रियो मन्युर्जातस्तव निरनुरोधे न तु वयम् ॥

३७८

धिग्धिक्[1]कामयि केन दुर्मुखि कृतं किं किं न कायव्रतं
द्विचाण्यत्र दिनानि को न कुपितः को नाभवन्मा . . ।
स्मः केचिन्न[3] वयं यदेकमपरस्याप्युक्तमाकर्ण्यता
मत्युन्माथिनि चन्दने ऽपि नियतं नामाग्निरुत्तिष्ठति ॥

वैद्यकस्य ॥

३७९

स्फुटतु हृदयं कामः कामं[1] करोतु तनुं तनुं
न खलु[2] चटुल[3][प्रे]म्णा कार्यं पुनर्दयितेन मे ।
इति सरभसं मानाटोपादुदीर्य वचस्तया
रमणपदवी शारङ्गाक्ष्या सशङ्कितमीक्षिता ॥

For reff see below

---

३७७ [1] MS द्व [2] *Sarasvatīk* लग्नः कण्ठे त°, *Skm* °म्न स्ति(or स्थि)रयति MS writes लग्न twice, the म being in the former case lost [3] *Sarasvatīk* टी, *S-Mukt* °भर

३७८ [1] MS ग्धे (*gdhi*) [2] Two syllables (नवान् ?) lost [3] MS स्व [4] MS क

३७९ **Skm* II 230 (अमरोः and (B) कस्यचित्) *Sbhi* 1574 (अर्भकस्य) Amaru, 73 **Sml P* 84*a* (अमरुकस्य) **Sml B* 102*a* (अमरुकस्य) **S-Mukt* I 84 (anon) [1] *Sbhv* काम कामः [2] *Skm*, *S-Mukt*, Amaru सखि [3] *Sbhv*, Amaru प [4] Amaru, *Sml P* °वेशा, Amaru also °कोपाटोपा (*Śṛngāradīpikā*) and °मानोद्रेका (*Śatakāvalī*) [5] MS स्व [6] MS प [7] Amaru also निरन्तर (so *Sml P*) and ससम्भ्रम, the *Śṛngāradīpikā* agrees with our MS

३८०

For reff see below

एकस्मिञ्छ्[1]यने पराङ्मुखतया वीतोत्तरं ताम्यतो
र[न्योन्यं] हृदये[2] स्थिते ऽप्यनुनये संरक्षतोर्गौरवम् ।
पश्चादाकुलयोर्[3]पाङ्गवलनान्मिश्रीभवच्चक्षुषो
र्भग्नो मानकलिः[4] सहासरभस[5]व्यावृत्त[6]कण्ठग्रहः[7] ॥

३८१

कन्दर्पकन्दलि सखी . .[1]शा लुनीहि
कोपाङ्कुरं चरण . . . . [2]तिथिः स्याम् ।
पश्य प्रसीद चरमाचलचूलचुम्बि
बिम्बं विधोर्[2]वलपाण्डु[3]रमस्तमेति ॥

३८२

अहो दिव्यं चक्षुर्वहसि तव सापि[1] . . . .
. . . (fol 57b) मय्याङ्कं युवतिषु वपुः संक्र[2] . . .

---

३८० *Skm II 248 (अमरोः) Sbhv 2112 (anon) Śp 3715 (अमरुकस्य) *Sml B 150a (Amaru) Sāhityad p 81 (anon) Jayaratha ad As p 14 (anon) *S-Mukt I 39 (anon) Hemac p 70 (anon) *S-Prab 61 (anon) [1] MS °तस्मिन् श्र° [2] Sbhv, Śp, Amaru, Hemac, Jayar, S-Prab च, Skm, Sāhityad °रन्योन्यस्य हृदि [3] The other texts have दम्पत्योः शनकैर°, S-Mukt continuing पाङ्गवलितामि° [4] MS ल्हि see Introduction [5] Amaru, Śp., S-Prab स [6] Skm, Sāhityad °सक्त [7] Skm also (B), Hemac हं, Sbhv कौतूहलः, Śp कण्ठग्रहो ऽनुष्ठितः

३८१ [1] Aksaras lost (खट्ट and योर्न सद्दा? °वृथा?) [2] MS र्स [3] MS. here inserts ꣸ twice (near the hole for the string)

३८२ [1] Two doubtful aksaras, the next seven are lost see Exegetical Notes [2] The next five aksaras are lost see Notes

. . नाभिज्ञानं कथमितरथा पश्यति पुरो
भवानेकस्तस्याः प्रतिकृतिमयीरिव[1] रमणीः॥
मनोविनोदकस्य ॥

३८३

प्रिये मौनं [मुञ्च श्रुतिरमृतधारां पि]बतु मे *Shm II 243 (डिम्बोकस्य)
दृशावुन्मील्येतां भवतु जगदि[न्दीव]रमयम् ।
प्रसीद प्रेमापि प्रशमयतु निःशेषमधृती
रभूमिः[4] कोपानां ननु निरपराधः परिजनः ॥
हिम्बोकस्य ॥

३८४

कोपस्त्व[या य]दि कृतो मयि[2] पङ्कजाक्षि Amaru, 133; Śṛngārat ilaka, 23; *S Ratnak v 324 (anon)
सो ऽस्तु प्रियस्तव किमस्ति[3] विधेयमन्यत् ।
आश्लेषमर्पय मदर्पितपूर्व[मुच्चै[4]]
रुच्चैः समर्पय मदर्पितचुम्बनं च ॥
शतानन्दस्य ॥

३८५

सखि कलितः स्खलितो . . सौ[1] नैव प्रणाममात्रेण ।
चिरमनुभवतु भवत्या बाहुलताबन्धनं धूर्तः ॥
गोनन्दस्य ॥

---

३८२ [1] MS. here inserts पङ्ग पङ्ग (?) (near the hole for the string)

३८३ [1] These four aksaras are partly legible in the MS [2] These two aksaras are partly legible in the MS [3] MS नैः (nh) [4] MS मैः

३८४ [1] Amaru, Śrngārat हृ [2] Amaru, Śrngārat यदि, S-Ratnak यदि कृतो हृदि. [3] Amaru, Śrngārat च [4] Two aksaras lost in MS owing to homœoteleuton [5] MS र्पे

३८५ [1] Sic MS, with two aksaras lost or, if the space is insufficient, omitted Should we read °तो ऽसौ शास्यो? Cf 394b

३८६

जाते केलिकलौ कृते कमितरि व्यर्थानुनीतौ चिरा
न्माने म्लायति मन्मथे विकसति[1] क्षीणे . धो[2] ऽनेहसि ।
मायास्वापमुपेत्य तन्निपुणया निद्रान्ध्यमाचेष्टितं
मानम्लानिरभून्न येन च न चाप्यासीद्रहःखण्डनम् ॥

३८७

कथंचिन्नैदाघे दिवस इव कोपे विगलिते
प्रसत्तौ[1] . . यां तदनु च निशायामिव शनैः ।
स्मितज्योत्स्नारम्भक्षपितविरहध्वान्तनिवहो
मुखेन्दुर्मानिन्याः स्फुरति कृतपुण्यस्य सुरते[2] ॥

३८८

Sbhv 1160 (अमरुकस्य?) *Śp* 3542 (कस्यापि)

मानव्याधिनिपीडिताहमधुना शक्नोमि तस्यान्तिकं[1]
[नो ग] (fol 58*a*) न्तुं न सखीजनो ऽस्ति चतुरो यो मां
बलान्नेष्यति ।
मानी सो ऽपि जनो न लाघवभयाद्[2]भ्येति मातः[3] स्वयं
कालो याति चलं च जीवितमिति क्षुण्णं मनश्चिन्तया[4] ॥

३८९

Sbhv 1163 (वृद्धकस्य) **Sml B* 103*b* (वर्धुकस्य)

यावन्नो सखि गोचरं नयनयोरायाति ता[व]द्द्रुतं
गत्वा ब्रूहि यथाद्य[1] ते दयितया मानः समालम्बितः ।

---

३८६ [1] MS ते (*ti*) [2] वो? क्रुधो to be read? [3] MS त्य

३८७ [1] *Sic*? or त्तौ? The next two aksaras are lost read जातायां or प्राप्तायां? [2] MS भे

३८८ [1] Aksara partly lost [2] MS °टार [3] MS त्त: [4] MS °तपा

३८९ [1] MS द्य

दृष्टे धूर्तविचेष्टिते तु दयिते तस्मिन्नवश्यं[1] मम
स्वेदाम्भःप्रतिरोधिनिर्भरतरस्मेरं[2] मुखं जायते ॥

३९०

दृष्टा मुष्टिभिराहता हृदि नखैराचोटिता[1] पार्श्वयो
राकृष्टा कवरीषु गाढमधरे सीत्कुर्वती खण्डिता ।
त्वत्कृत्यं त्वदगोचरे ऽपि हि कृतं सर्वं मयैवाधुना
मामाज्ञापय किं करोमि शंस्ले[2] भूयः सपत्न्यास्तव ॥

३९१

सुतनु जहिहि मौनं[1] पश्य पादानतं मां
न खलु तव[2] कदाचित्कोप एवंविधो ऽभूत् ।
इति[3] निगदति[4] नाथे तिर्यगामीलिताक्षी
नयनजलमनल्पं मुक्तमुक्तं न किंचित् ॥

For reff see below

३९२

चेतस्यङ्कुरितं विकारिणि दृशोर्द्वन्द्वे[1] द्विपत्त्रायितं
प्रायः पल्लवितं वचःस्वपरताप्रत्यायमानादिष[2] ।

---

३८९ [1] MS श्य [2] *Sbhi* °नो.

३९० [1] *Sic* MS (for च्चो ?) [2] MS स

३९१ **Skm* II 250 (अमरोः) *Sbhv* 1600 (कस्यापि) *Śp* 3577 (कस्यापि) **Sml P* 89*a* (अमरूकस्य) **Sml B* 108*b* (Amaru) **Saml* 151 (anon) Amaru, 39 *Sāhityad* p 98 (anon) **S-Ratnak* (only *a*) v 12 (anon) With *b* cf Bharata's *Nātyaśāstra* XV 67*a* [1] *Skm*, *Sāhityad*, *Sml B* कोप; *S-Ratnak* जहिहि तरुणि कोप, *Sbhv*, *Śp*, *Sml P* मान [2] *Śp* तव न खलु [3] MS ते (*ti*) [4] *Sml P* °दित

३९२ [1] MS द्व [2] *Skm* वचस्युपचितं प्रौढं क[illegible]

तत्तत्कोपविचेष्टिते कुसुमितं पादानते तु[1] प्रिये
मानिन्याः [फलितं] नं[2] मानतरुणा पर्यन्तबन्ध्यायितम् ॥

राजशेखरस्य ॥

३९३

*Skm II 236 (मनोकस्य) कियन्मात्रं गोत्रस्खलितमपराधश्चं[1]रणयो
श्चिरं लोठत्येष[2] प्रहवति[3] न मानाद्विरमसि ।
रुषं [मुञ्चामुञ्च प्रिं[4]यमनुगृहाण]यतिहितं
शृणु त्वं यद्ब्रूमः प्रियसखि नखं मा कुरु नदीं[5] ॥

३९४

दैवादयं यदि जनो विदितो ऽपराधी
दासोचितैः परिभवैरयमेव शास्यः ।
एषा[1] कपोलफलके ऽ . . . . . .
. . . . (fol 58b)बाष्पजलप्रं[2]णालैः[3] ॥

३९५

कृत्वागः स च नागतो ऽपि किमपि व्यक्तं मनो मन्यते
तत्कासे कमुपैमि जङ्गमवने को मामिहाश्वासयेत् ।
इत्युक्त्वाश्रु[1]गलन्मुखी विटसखी ध्वस्ता विस . . .
. . . .[2] रसि कृतात्यन्तं प्रिया रोदिता[3] ॥

वज्ञणस्य ॥

---

३९२ [1] *Skm* नु [2] MS पि

३९३ [1] *Skm* °ङ्घं च [2] *Skm* लोचत्ये (A.) and लोठत्ये (B) [3] *Skm* प्रहरति [4] The MS retains traces of these four aksaras [5] *Skm* न माने कुरु मति; correct MS to मुखं मा . ? Cf 394 *c-d*

धुकस्.

३९४ [1] This aksara is partly defaced in the MS [2] MS पु
ज, [3] Regarding the sense of the lost aksaras see Exegetical Notes

३ ३९५ [1] MS स्रु [2] The missing syllables may have
[4] MS n something like विस]वादिता । शोकोन्मत्तसखीगणो[रसि
३८९ `MS (for °ति or even ऽरादत (see Lexx) ?)

३९६

कपोलं पक्ष्मभ्यः कलयति कपोलात्[1]कुचतटं *Skm II 140 (नरसिंहस्य)
कुचान्मध्यं मध्यान्नवमुदितनाभीसरसिजम्[2] ।
न जानीमः [किं नु क्क[3] सुकृतमनेन व्यवसि]तं
यदस्याः प्रत्यङ्गं नयनजलबिन्दुर्विहरति ॥

३९७

विकिर नयने मन्दच्छायं भवत्वसितोत्पलं
वितर दयिते हासज्योत्स्नां निमीलतु पङ्कजम् ।
वद सुवदने लज्जामूका भवन्तु शिख[ण्डिन]ः[1]
परपरिभवो मानस्थानैर्न मानिनि सह्यते ॥

३९८

अयं धूर्तो मायाविनयमधुरा[1]दस्य चरिता[2] *Skm II 117 (सोह्नोकस्य)
त्सखि[3] प्रत्ये[4]षि त्वं प्रकृतिसरले पश्यसि न किम् ।
कपोले यल्ला[5]क्षा[6]रसबहलभांगप्रणयिणी
मिमां धत्ते मुद्रामनतिचिरवृत्ता[7]न्तपिशुनाम् ॥

३९९

अप्राप्तकेलिसुखयोरतिमानरुद्ध
संधानयो रहसि[1] जातरुषोरकस्मात् ।

---

३९६ [1] *Skm* करप्राणात्स्तन (A) and कपोलात्स्तन (B) [2] *Skm* स्तनान्नाभि नाभेर्घनजघनमेत्य प्रतिमुङ्क्तः [3] The MS retains traces of these three aksaras, *Skm* क्क सुष्ठतमनेन (A) and क्क नुदनेन (B) [4] MS र्षि.

३९७ [1] So to be read? or शिखाबला:?

३९८ [1] *Skm* वा (?) [2] *Skm* वचसः [3] MS खे (*khi*) [4] MS त्वे [5] MS च्या [6] *Skm* रा [7] MS. त

३९९ [1] MS से (*si*)

यूनो[1]र्मिथो ऽभिलष[2]तोः प्रथमानुनीतिं
भावाः प्रसादपिशुनाः क्षपयन्ति निद्राम् ॥
सोन्नोकस्यैतौः ॥

४००

*Skm II 208 (कस्यचित्) अवसि न कृतास्ते तावन्तः[1] सखीवचनक्रमा
अरणपतितो ऽङ्गुष्ठाग्रेणाप्ययं न हतो[2] जनः ।
कठिन[3]हृदये मिथ्यामौ[4]नव्रतव्यसना[5]दयं
परिजनपरित्यागोपायो न[6] मानपरिग्रहः ॥

४०१

*Skm II 221 न मन्दो वक्त्रेन्दुः श्रयति न ललाटं कुटिलता[1]
न नेत्राब्जं रज्यं[2]त्यं[3]नुषं[4]जति न[5] भ्रूरपि भिदाम् ।
इदं तु प्रेयस्या(fol 59a): प्रथयति रुषो ऽन्तर्विकसिताः[6]
शते ऽपि प्रश्नानां यदभिदुरमुद्रो ऽधरपुटः ॥
वैद्यधन्यस्य ॥

४०२

Śp 3536 (कस्यापि) तत्तद्वदत्यपि यथावसरं[1] हसत्य
प्यालिङ्गने ऽपि न निषेधति चुम्बने ऽपि ।
किन्तु प्रसादनभयादति[4]निह्नुतेन
को[3]पेन को ऽपि निहितो ऽद्य रसावतारः ॥
महाव्रतस्य ॥

---

३९९ [1] MS पूरो [2] MS षि

४०० [1] MS न्तः [2] MS भो read निहतो ? [3] MS repeats the न [4] *Skm* सौ [5] MS वा [6] *Skm* व

४०१ [1] *Skm* equally well ता [2] *Skm* also (A) च [3] *Skm* also (B) त [4] *Skm* also (A) स [5] MS ०नित [6] *Skm* ०लसितं [7] MS भे (*bh*)

४०२ [1] MS र [2] *Śp* पि [3] Corrected from कौ [4] *Śp* वि

४०३

आश्लेषेण पयोधरप्रणयिनी प्रत्यादिशन्त्या दृशं
दृष्ट्वाचाधरबद्धतृष्णा[1]मधरं निर्भर्त्सयन्त्या मुखम्।
ऊर्वोर्गाढ[2]निपीडनेन जघने पाणिं च रुन्धानया
पत्युः प्रेम[3] न खण्डितं निपुणया मानो ऽपि नैवोज्झितः॥

४०४

दीर्घोच्छ्वा[1]सविकम्पिताकुलशिखा यत्र प्रदीपाः कुले
दृष्टिर्यत्र च दीर्घजागरगुरुः कोपे मदीये तव।
विस्रम्भैकरसप्रसादमधुरा यत्र प्रवृत्ताः कथा
स्तान्यन्यानि दिनानि मुञ्च चरणौ सैवाहमन्यो भवान्॥

४०५

परीरम्भारम्भः स्पृशति परमिच्छां[1] न तु भुजौ
भजन्ते विज्ञानं न तु गिरमनूरोधविधयः।
मनस्विन्याः स्वैरं प्रसरति निशासीमसमये
मनः[2] प्रत्यावृत्तं कमितरि कथंचिन्न तु वपुः॥

चक्रपाणेः॥

४०६

[1]अद्योद्यानगृहाङ्गणे सखि मया स्वप्नेन लाक्षारुणः
प्रोत्क्षिप्तो ऽयमशोकदोहदविधौ पादः क्वणन्नूपुरः।
तावत्किं कथयामि केलिपटुना निर्गत्य कुञ्जोदरा
दज्ञातोपनतेन तेन सहसा मूर्ध्नैव संभावितः॥

मधुकूटस्य॥

---

४०३ [1] MS ष्णु [2] MS ना [3] MS न

४०४ [1] MS च्छा

४०५ [1] MS मे (*mi*) [2] MS मः

४०६ [1] Cf the verse अद्योद्याने in the *Karnasundarī* I 36, plainly based upon this

४०७

*Skm II 201 (अमरोः) Sbhv 1118 (कस्यापि)

सखि स सुभगो मन्दस्नेहो मयी[1]ति न मे व्यथा
विधिपरि[2]णतं यस्मात्सर्वो जनः सुखमश्नुते ।
मम तु हृदये[3] संतापो[4]ऽयं प्रिये[5] विमुखे ऽपि यत्
कथमपि हतव्रीडं[7] चेतो[8] न याति विरागि[9]ताम् ॥

४०८

For reff see below

भ्रूभे(fol 59b)दे[1] रचिते ऽपि दृष्टिरधिकं सोत्कण्ठमुद्वी[2]क्षते
रुद्धायां[3]मपि वाचि सस्मि[4]तमिदं [5]दग्धाननं जायते ।
कार्कश्यं[6] गमिते ऽपि चेतसि त[7]नू रोमाञ्चमालम्बते
दृष्टे निर्वहणं भविष्यति कथं मानस्य[8] तस्मिञ्जने[9] ॥

४०९

Vāmana *ad* III 2, 14 (anon) *Kāvyapr ad* IV 42 (anon) *Kāvyaprad ad* IV 20 (anon)

प्रेया[1]न् सो ऽयमपा[2]कृतः सशपथं पादानतः कान्तया
द्वित्राण्येव पदानि वासभवनाद्यावन्न यात्यात्मना[3] ।
तावत्प्रत्यु[त] पाणिसंपुटलसन्नी[वी]निबन्धं[5] धृतो
धावित्वेव कृतप्रणामकमहो प्रेम्णो विचित्रा गतिः ॥

---

४०७ [1] *Sbhv* मे [2] *Skm*, *Sbhv* विरचि [3] *Skm* मनसः, *Sbhv* सततं [4] MS यो [5] *Skm*, *Sbhv* जने [6] *Skm* त्वण [7] MS ड [8] MS तौ [9] *Sbhv* ग

४०८ **Skm* II 227 (अमरोः) *Sbhv* 1580 (भदन्तारोग्यस्य) **Sml P* 85a (भदन्तारोग्यस्य) **Sml B* 103a (भदन्तारोग्यस्य) *Śp* 3540 (भदन्तवर्मण) Amaru, 28 **S-Mukt* I 44 (anon) **S-Ratnak* V 318 (anon) *Sāhityad* p 81 (anon) [1] *Śp*, Amaru, *Sml*, *S-Ratnak*, *S-Mukt* °भङ्गे [2] *Skm* also (A) व्य [3] *S-Ratnak* सद्वार्या [4] MS स्वि [5] *S-Mukt*, *S-Ratnak* मु [6] MS स्य [7] MS न [8] Amaru also नामास्य [9] *S-Ratnak* जणे, MS °न् ज°

४०९ [1] MS प्रिप्रा [2] MS षा [3] *Kāvyapr*, *Kāvyaprad*, Vāmana °त्युन्मना [4] MS °त्या [5] MS न्ध

४१०

गते प्रेमाबन्धे[1] हृदयबहुमाने[2] विगलिते
निवृत्ते सद्भावे जन इव जने[3] गच्छति पुरः ।
तदुत्प्रे[क्ष्योत्प्रे]क्ष्य[4] प्रियसखि गतांस्तांश्च दिवसा
न्न[5] जाने को हेतुः स्फुटति शतधा यन्न हृदयम् ॥

For reff see below

४११

सुतनु नितम्बस्तव पृथुरक्ष्णोरपि नियतमर्जुनो महिमा ।
मध्यः सबलिरिदानीं मान्धाता कुचतटः क्रियताम् ॥

४१२ दामोदरस्य ॥

दृष्टे लोचनवन्मनाङ्मुकुलितं[1] चाग्रे गते[2] वक्त्रव
न्न्यग्भूतं बहिरास्थितं[3] पुलकवत्संस्पर्शमातन्वति[4] ।
नीवीबन्धवदागतं शिथिलतामाभाष[मा]णे[5] ततो
मानेनापसृतं[8] ह्रियेव सुदृशः पादस्पृशि[9] प्रेयसि ॥

For reff see below

४१० *Skm II 893 (अमरो.) Sbhv 1141 (विज्जकायाः) Śp 3545 (अमरुकस्य) Amaru, 43 S-Muktāv XIV 7 (anon) S-Mukt x 14 (anon) [1] Skm, Śp, Amaru, Subhās, S-Mukt प्रणय [2] Sbhv पि [3] Subhās, S-Mukt धवे [4] Sbhv तथा चैवोत्प्रेक्ष्य, [5] MS °तास्ते च दिवसा [6] Skm, Sbhv, Śp, Amaru, Subhās, S-Mukt द्दल [7] MS यं न

४१२ *Skm II 246 (कस्यचित्) Śp 3581 (कस्यापि) Sarasvatīk ad v 138 and 185 (anon) *Sml P 89a (कस्यापि) *Sml B 109a (अमरुकस्य) *Sabhyāl 30a (Samasyā by Bhīmasena) Hemac p 86 (anon) [1] Sarasvatīk also (185) °वर्त्मनाम् [2] All other texts पार्श्वस्थिते, Hemac with चक्रवत् [3] Skm, Śp, Sarasvatīk, Sml P, Sabhyāl, Hemac सि [4] Sarasvatīk also (185) °तत्स्पर्श, elsewhere स्पर्श समा° [5] Skm, Śp °ता स, Sml P reads सवीक्ष्यमाणे [6] MS here inserts त्त, Śp reads चणा, Sml P चणात् [7] MS च [8] Sarasvatīk ग [9] Sarasvatīk also (185) °तनोरङ्घ्रि

॥ विरहिणीव्रज्या ॥[1]

४१३

तापस्तत्क्षणमाहितासु बिसिनीष्वङ्गारकारायते
बाष्पः पाण्डुकपोलयोरुपरि वैपुल्यात्कपूरायते[1]।
किं चास्या मलयद्रुमद्रवभरैर्लिम्पामि यावत्करं
तावच्छ्वाससमीरणव्यतिकरैरुद्धूलिरासीत्करः ॥

अच्युतस्य ॥

४१४

*Skm II 512 (विद्यायाः) देवेन प्रथमं जितो ऽसि[1] शशभृल्लेखाभृतानन्तरं
बुद्धेनोद्धतबुद्धिना स्मर ततः कान्तेन पान्थेन मे ।
त्यक्त्वा तान्वत हंसि मामतिकृशां बा(fol 60a)लामनाथां स्त्रियं
धिक्त्वां धिक्तव[2] पौरुषं[3] धिगुदयं धिक्कार्मुकं धिक्छ्ररान्[4] ॥

श्रीराज्यपालस्य ॥

४१५

*Skm II 196 (अमरोः) कर्णे यन्न कृतं सखीजनवचो यन्नाहृता बन्धुवा
क्यत्पादे[1] निपतन्नपि प्रियतमः कर्णोत्पलेना[2][हतः ।
ते]नेन्दुर्दहनायते मलयजालेपः स्फुलिङ्गायते
रात्रिः कल्पशतायते बिसलताहारो ऽपि भारायते[3] ॥

---

[1] MS हे (hi)

४१३ [1] MS चु

४१४ [1] *Skm* also (A) पि [2] MS कु [3] MS ष
[4] These three aksaras partly lost in MS

४१५ [1] MS पयो [2] MS लो [3] *Skm* also (A) हा

४१६

आहारे विरतिः समस्त[1]विषयग्रामे निवृत्तिः परा For reff see below
नासाग्रे नयनं यदेतदपरं यच्चैकतानं[3] मनः ।
मौनं चेदमिदं च शून्यमखिलं[4] यद्विश्वमाभाति ते
तद्ब्रूयाः सखि योगिनी किमसि भो किं वा वियोगिन्यसि ॥

४१७

वत्से[1] नैते[2] पयो[दा[3]]: सुरपतिकरिणो नो बकाः कर्णशङ्खाः[4] At pp 39-40 (anon) *S-Hārāv C 348 (anon)
सौदामिन्यो ऽपि नैताः कनकमयमिदं भूषणं कुम्भपीठे[5] ।
नैतत्तोयं नभस्तः[6] पतति मदजलं श्वासवातावधूतं
तत्किं मुग्धे वृथा[8] त्वं मलिनयसि मुखं प्रावृडित्यश्रुपातैः ॥

४१८

नाकानोकहसंभवैः सखि सुधाच्योतल्लवैः पल्लवैः
पल्यङ्कं क्षणमाचमा[1]स्तृणु [. . . .]पधानीकुरु ।

---

४१६ *Skm II 122 (राजशेखरस्य) Sbhv 3485 (anon) Śp 3423 (राजशेखरस्य) *Sml P 60b (राजशेखरस्य) *Sml B 66a (राजशेखरस्य) *Saml 89 (anon) *Padyāv 237 (कस्यचित्) Sāhityad p 112 (anon) Sāhityak ad IV 19 (anon) Sarasvatīk ad IV 42 (anon) *S-Hārāv C 347 (राजशेखरस्य)
[1] Sbhv, Śp, S-Hārāv ग्र [2] Sāhityad, Sāhityak, S-Hārāv त; Sml P यद्देयद्° [3] Śp, S-Hārāv °निष्ठं, Sml P °ह्वैक्निनंश्व (?). [4] Sāhityad °धुना [5] Sml P °भाषसे [6] Skm य, Sml P ब्रूयास्त्व [7] MS ग

४१७ [1] At, S-Hārāv बाले [2] MS ने [3] Aksara nearly lost [4] MS °स(श्र ?)खा., At °पूराः [5] At वारणाना; S-Hārāv मण्डनं कु° [6] S-Hārāv विकीर्ण [7] At वारिधारा [8] S-Hārāv मुधा

४१८ [1] MS गाच(भ ?) सा(शा ?) [2] Four aksaras omitted.

नो चेत्स्नेहरसावसेकविकसज्ज्वालावलीदारुणो
दारुणीव न मे विरंस्यति दहन्नङ्गान्यनङ्गानलः ॥

चक्रस्य ॥

४१९

असौ गतः सौगत एव यस्मा
त्कुर्यान्निरालम्बनतां ममैव ।
सखि प्रियस्ते क्षणिकः किमन्य
न्निरात्मकः शून्यतमः स वन्द्यः ॥

श्रीभोज्यदेवस्य ॥

४२०

पूर्णं कपोलतलमश्रुजलैर्यदस्या
यद्धूसरं वदनपङ्कजमायताक्ष्याः ।
अर्धविदग्धगलदङ्गरसावसिक्त
मां (fol 60b) द्रैन्धनं तदिव भस्मकणानुयातम् ॥

४२१

अयं धारावाहस्तडिदियमियं दग्धकरका
स चायं निर्घोषः स च रववशो भेकनिचयः ।
इतीव प्रत्यङ्गप्रथितमदनाग्निं कृशतनु
र्घनश्वासोत्क्षेपैर्ज्वलयति मु[हुं]र्मृत्युवशिनी ॥

४१८ [1] MS चे [2] MS रु [3] MS व

४१९ [1] *Sic* MS, as in 462

४२० [1] MS ज्वा [2] MS षि [3] In the MS this aksara has lost its vowel [4] MS द्रै

४२१ [1] MS स्वा [2] This aksara is partly lost [3] MS ०सि(शि?)नी

४२२

प्रम्लानं पीनस्तनजघनसङ्गादुभयत Jo ff b ou
स्तनोर्मध्यस्यान्तः परिमिलनमप्राप्य हरितम् ।
इदं व्यस्तन्यासं श्लथभुजलताक्षेपवलनैः
कृशाङ्ग्याः संतापं वदति बिसिनीपत्त्रशयनम् ॥

४२३

मनो रागस्तीव्रं व्यथयति विसर्पन्नविरतं Malatim Kavyapr viii 2(an Kavyapra viii 2(an Hemac p (anon)
प्रमाथी निर्धूमं ज्वलति विधुतः पावक इव ।
हिनस्ति प्रत्यङ्गं ज्वर इव गरीयानित इतो
न मां चातुं तातः प्रभवति न चाम्बा न भवती ॥

४२४

एतस्या विरहज्वरः करतलस्पर्शैः परीक्ष्यो न यः For ref see below
स्निग्धेनापि जनेन दाहभयतः प्रस्थंपचैः पाथसाम् ।

---

४२२ *Ratnāvalī*, II 38 *Śp* 3401 (श्रीहर्षस्य) **Sml B* 64*b* (श्रीहर्षस्य) *Kāvyapr ad* viii 11 (anon) *Dhvanyāl ad* I 17 (anon) *Kuvalay ad* 66 (anon) *Kāvyaprad ad* viii 11 (anon) *Aucityav ad* 11 (श्रीहर्षस्य) **S-Hārāv* C 369 (रत्नावलीतः) **S-Mukt* III 88 (anon) *Padyavac* v 8 (कालिदासस्य) [1] *Ratn*, *Kāvyapr*, *Kuvalay*, *Padyavac* म्रि [2] *S-Mukt*, *Padyavac* °न्यस्त [3] *Dhvanyāl*, *Kuvalay* प्रशिथिल-भुजा [4] *Ratn*, *Kuvalay* नलि [5] MS य

४२३ [1] Other texts विषमिव विसर्पत्य° [2] *Mālatīm* also मो, so *Kāvyaprad* [3] MS तः [4] Hemac तातस्त्रातु

४२४ *Bālarām* v 11 **Skm* II 163 (योगेश्वरस्य) **Sml P* 59*b* **Sml B* 65*a* *Aucityav ad* 14 **S-Hārāv* C 359 [1] *Skm* एतस्या (B °स्याः) स्मरस, so *Bālar* and *Aucityav* (with °स्याः, as in *Skm* B) [2] *Skm* इव नः [3] *Sml P*, *S-Hārāv* स्निग्धेनापि सखीजनेन [4] *Bālar* शोषप्रद.

निःशङ्कीकृत[1]चन्दनौ[2]षधिविधावस्मिंश्चमत्कारिणो[3]
लाजस्फोटममी स्फुटन्ति मणयो विश्वेऽपि हारस्रजाम्[4] ॥

४२५

Viddhaś II 14
**Skm* II 123
**Sabhyāl* III 24

यत्ताडीदलपाकपाण्डु वदनं यन्नेत्रयोर्दुर्दिनं[1]
गण्डः पाणिनिषेवणाच्च यदयं संक्रान्तपञ्चाङ्गुलिः[2] ।
गौरी क्रुध्यतु वर्तते यदि न ते तत्कोऽपि[3] चित्ते युवा
धिग्धिक्तां सह[4]पांशुखेलनसखीलोके[5]ऽपि यन्निह्नवः ॥
राजशेखरस्यैतौ ॥

४२६

**Skm* II 297 (राजशेखरस्य)
**Sml B* 102a (,,)

केयूरीकृतकङ्कणावलिरसौ कर्णान्तिकोत्तंसित[1]
व्यालोलालकपक्षतिः[2] पथि पुरो बद्धाञ्जलिः पृच्छति ।
यावत्किंचिदु[3]दन्तमात्मकमितुस्तावत्[4] स एवेत्यथ
व्रीडाव[5]क्रितकण्ठनालमबला कैः कैर्न[6] भिन्ना रसैः ॥

४२७

Viddhaś III 23
**Skm* II 507 (राजशेखरस्य)

प्रियवि (fol 61a) रहमहोष्मामर्मरा[1]मङ्गलेखा
मपि हतकहिमांशो मा स्पृश क्रीडयापि ।

---

४२४ [1] *Skm* निर्बीजी, *Bālar*, *Aucityar* निर्वीर्यी, *S-Hārāv* निःशेषी [2] MS नो [3] *Skm* ०धौ तस्मिंश्च च (B ट), *Bālar*, *Sml P*, *Aucityar*, *S-Hārāv* तस्मिंस्तड [4] *Sml P*, *S-Hārāv* जः
४२५ [1] *Viddhaś*, *Sabhyāl* यद्दुर्दिनं नेत्रयोः [2] *Viddhaś*, *Sabhyāl* ०र्यत्प्रेङ्खोलितकेलिपङ्कजदलश्वासाः प्रसर्पन्ति च [3] MS प [4] *Viddhaś* also खलु [5] *Skm* ०वर्गे
४२६ [1] *Skm* कर्णावतंसीकृ. [2] MS ङ्क, so also *Skm* (A) [3] MS द्व [4] MS तुः ता [5] MS च [6] MS र्न्न
४२७ [1] *Skm* ०ष्मश्वासमुर्मुरा and ०ष्माश्वमुर्मुरा, *Viddhaś* ०ष्मामुर्मुरा (and ०र्मरा)

इह हि तव लुठन्तः प्रोषपीडां[1] भजन्ते
दरजठर[2]मृणालीकाण्डमुग्धा[3] मयूखाः ॥

४२८

यद्दौर्बल्यं वपुषि महती स[र्वतश्चास्पृ[1]]हा य *Skm II 125
न्नासालक्ष्यं[2] यदपि नयनं मौन[मे[3]]कान्ततो यत् ।
एकाधीनं कथयति मनस्तावदेषा दशा ते
को ऽसावेकः कथ[य[3]] सुमु[4]खि ब्रह्म वा वल्लभो वा ॥
लक्ष्मीधरस्य ॥

४२९

निकामं क्षाम[ाङ्गी सर[1]]सकदलीगर्भसुभगा Mālatīm II 3 Sarasvatīk ad IV 62 (anon) Ak p 324 (anon)
कलाशेषा मूर्तिः शशिन इव नेत्रोत्सवकरी ।
अवस्थामापन्ना मदनदहनोद्दाह[2]विधुरा
मियं नः कल्याणी रमयति मतिं[3] क[म्पयति च[1] ॥]
भवभूतेः ॥

४३०

निद्रे भद्रमवस्थितासि कुशलं संवेदने किं तव[1] *Skm II 298
क्षेमं ते सखि निर्वृते[2] ननु समं कान्तेन यूयं गताः ।
किं चान्यत्प्रियसंगमे ऽद्य[3] चलितो गच्छन्वि[4]पद्वत्सलो
मूर्छाविस्मृ[5]तवेदनापरिजनो दृष्टो ऽस्मदीयो न वा ॥
श्री[6]रविन्दस्य ॥

---

४२७ [1] *Skm* प्रोषभार [2] *Viddhaś* also °जरठ, see 66*d* and note 8 to 500 [3] *Skm*, corrected from मुग्धकाण्डा

४२८ [1] Four aksaras lost [2] *Skm* चं [3] Aksara omitted [4] *Skm* (A) स

४२९ [1] Aksaras wholly or partly lost [2] *Mālatīm* also म [3] *Mālatīm*, *Ak*, *Sarasvatīk* °नः

४३० [1] MS तव कि [2] MS त्ते [3] *Skm* न [4] Aksara वि partly lost in MS [5] *Skm* ति [6] MS श्रा

४३१

मध्येसद्म समुद्गता तदनु च द्वारान्तरालं गता
निर्याताथ कथंचिदङ्गणमपि [प्रे][1]यांस्तु नालोकितः ।
हंहो वायस राजहंस शुक हे हे शारिके कथ्यतां
का वार्त्तेति मृगीदृशो विजयते बाष्पान्तरायं वचः ॥

चित्राङ्गस्य ॥

४३२

Viddhaś III 17
Hemac comm p 7 (anon)
Kkbh ad v 1

द[1]रदलितहरिद्राग्रन्थिगौ[रे शरीरे[2]]
स्फुरति विरहजन्मा को ऽप्ययं पाण्डुभावः ।
बलवति सति यस्मिन् सार्धमावर्त्य हेम्ना
रजतमिव मृगाक्ष्याः कल्पितान्यङ्गकानि ॥

राजशेखरस्य ॥

४३३

प्रिये प्रयाते हृदयं प्रयातं
नि[1] (fol 61*b*) . . . चे[2]तनया सहैव ।
निर्लज्ज हे जीवित न श्रुतं किं
महाजनो येन गतः स पन्था ॥

धर्मकीर्त्तेः ॥

---

४३१ [1] MS या, the aksara प्रे is lost

४३२ [1] *Viddhaś* also नख, so Hemac, *Kkbh* [2] Four aksaras lost in MS

४३३ [1] MS ने (*ni*) [2] In the MS three aksaras and the vowel of चे are lost

४३४

बाष्पश्चक्षुषि नाञ्जनं करतले वक्त्रं न लीलाम्बुजं
गण्डे पाण्डरिमा न पत्त्र[1]मकरी श्वा[सा[2]] मुखे न स्मितम्।
इत्थं यस्य वियोगयोगविधुरं मुग्धे तवेदं वपु
र्नो जा[3]ने कतमः स पुष्पधनुषा नीतः प्रसादश्रियम् ॥

भ्रमरदेवस्य ॥

४३५

कस्मादिदं नयनमस्तमिताञ्जनश्रि
विश्रा[1]न्तपत्त्र[2]रचनौ च कुतः कपोलौ।
शृङ्गारवारिरुहकाननराजहंसि
कस्मात्कृशासि[3] विरसासि मलीमसासि ॥

विष्णुहरेः ॥

४३६

अरतिरियमुपैति मां न[1] निद्रा
गण[यति त][2]स्य गुणान्मनो न[3] दोषान्।
विगलति[4] रजनी न संगमाशा[5]
व्रजति तनुस्तनुतां न चानुरागः ॥

प्रवरसेनस्य ॥

For 1 eff see below

---

४३४ [1] MS यत्त्र [2] Aksara lost in MS [3] MS र्जा

४३५ [1] Two aksaras partly lost (वि doubtful) [2] MS ॰यत्त्र
[3] MS नि

४३६ **Skm* II 185 *Sbhv* 1113 (कस्यापि) *Śp* 3427 (बिल्हणस्य) **Padyāv* 213 (कङ्कस्य) **S-Ratnak* v 216 (anon) [1] MS नि [2] *Skm* also गमयति (A); *Sbhv* प्रथयति, MS has lost three aksaras [3] *Sbhv* मनो गुणान्न [4] *Skm*, *Sbhv*, *Padyāv*, *S-Ratnak* विरमति [5] MS सा

४३७

असावहं लोहमयी स यस्याः
क्रूरः सखि प्रस्तर . .[1] कान्तः ।
आकर्षकद्रावकचुम्बकेषु
नैको ऽप्यसौ भ्रामक इत्यवेहि ॥

शब्दार्णवस्य ॥

४३८

*Skm II 277 नावस्था वपुषो[1] ममेयमवधेरुक्तस्य नातिक्रमो
नोपालम्भपदानि वा[प्यक[2]रुणे तत्रा]भिधेयानि ते ।
प्रष्टव्यः शिवमालि केवलमसौ कच्चिद्भवद्गोचरे
नायातं मलयानिलैर्मुकुलितं कच्चिन्न चूतैरिति ॥

वाक्कूटस्य ॥

४३९

स्वप्ने ऽपि प्रियसंगमव्य . . . .[1] ते न निद्रागम
श्चित्रेणालिखितुं तमिच्छति यदि[2] स्वेदः सपत्नीजनः ।
मुग्धेयं कुरुते ऽथ तद्गुणकथां मन्युर्गिरामर्गलः
प्रायः पुण्यदिनानुभाववलनादाशंसितं सि . .[3] ॥

(fol 62a) . . . ॥

४४०

व्योमश्रीहृदयैकमौक्तिकलते मातर्बलाकावलि
ब्रूयास्त्वं जनमादरः खलु महान् प्राणेषु कार्यस्त्वया ।

---

४३७ [1] Two aksaras lost (एव ?)

४३८ [1] MS यो [2] *Skm* also (B) र, six aksaras are here lost

४३९ [1] Four lost aksaras (सनिनी शे ?) [2] MS दे (di)
[3] नि ? The next two aksaras are lost Read सिध्यति ?

एतां[1] म्लानिमुपागतां स्रजमिव त्यक्त्वा तनुं दुर्वहा
मेषांहं[2] स . . . . [3]तीव्रां वियोगव्यथाम् ॥

४४१

आदृष्टिप्रसरात्प्रियस्य[1] पदवीमुद्वीक्ष्य निर्विण्णया   For ref see below
विश्रान्तेषु[2] पथिष्वहः[3]परिणतौ ध्वान्ते समुत्सर्पति[4] ।
दत्त्वैकं[5] सशुचा[6] गृहं प्रति पदं[6] पा[न्थस्त्रिय]ास्मिन् क्षणे
मा[7] भूदागत इत्यमन्दवलितोद्ग्रीवं[8] पुनर्वीक्षितम् ॥

सिद्धोकस्य ॥

४४२

श्वासास्ताण्डवितालकाः करतले सुप्ता कपोलस्थली   *Skm II 126 (शचो(धो)कस्य)
नेत्रे बाष्पतरङ्गिणी परि[ण[1]]तः कण्ठे कलः पञ्चमः ।
अङ्गेषु प्रथमप्रवृद्धफलिनी[2][3] लावण्यसंवादिनी
पाण्डिम्ना विरहोचितेन गमिता कान्तिः[5]कथागोचरम्[6]॥

राजशेखरस्य ॥

४४० [1] MS ता [2] MS षां [3] Eight aksaras lost in MS The sense might be given by स भवान् सहिष्यति कथ The remains of the first aksara do not, however, suggest भ

४४१ *Skm II 290 Sbhv 1056 (अमरुकस्य) Amaru, 76 Daśar ad II 25 (अमरुशतके) *S-Mukt x 4 (anon) *S-Hārāv C 356 [1] Amaru also °रं प्रि [2] Sbhv, S-Mukt °च्छिन्ने, Amaru has both readings [3] MS स्व. [4] Amaru also °मीलति [5] S-Hārāv ह्व [6] MS °मुधा, Skm यात्येव स्वनिवेशन प्रतिपथं The bracketed syllables have been lost. [7] MS, S-Mukt ना [8] Sbhv, Amaru, Daśar, S-Mukt, S-Hārāv °तया

४४२ [1] Aksara lost [2] MS ले (h) [3] Skm also °फलिमी [4] MS सम्या [5] MS लि [6] Skm कथाशेषतां, MS °गौरव

४४३

स्मितज्यो[त्स्ना[1]]दानादुपकुरु चकोरप्र[2]णयिनी[3]
वि[4]धेहि भ्रूलीलां स्मरतु धनुषः पञ्चविशिखः ।
अयि स्तोको[5]न्निद्रैर्नयनकुमुदैर्मोदय दिशो
विशेषास्ते मुग्धे दधतु कृतिनां चेतसि पदम् ॥

अपराजितरक्षितस्य ॥

४४४

Skm II 242 (अभिनन्दस्य) Sarasvatīk ad IV 75 (anon)

किमिति[1] कवरी यादृ[क्षादृ]ग्[2]दृशौ किमकज्जले[3]
मृगमदमसीपत्त्र[4]न्यासः[5] स किं न कपोलयोः[6] ।
अयमयम (fol 62b) यं किं च क्षाम्यत्यसंस्मरणेन ते
शशि[7]मुखि[8] सखीहस्तन्यस्तो विलासपरिच्छदः ॥

४४५

*Skm II 293 (कस्यचित्)

वारं वारमलीक एव हि भवान् किं व्याहृतैर्गम्यता
मित्युद्य[1]म्य सुमन्दबाहुलतिकामुत्थापयन्त्या रुषा ।
संक्रान्तैर्व[ल[2]]यैरलंकृतगलो युष्मद्वियोगोचितां
तन्वङ्ग्याः[3] प्रकटीकरोति तनुतां[4] द्रङ्गे भ्रमन्वायसः ॥

---

४४३ [1] Aksara lost [2] Here something has been erased [3] MS णी [4] Here something has been erased [5] MS here inserts य

४४४ [1] MS here inserts ꣸ five times [2] *Skm* गद् The bracketed aksaras are omitted in MS [3] *Skm* किमनञ्जने, MS लै corrected to ले [4] MS य (?) च [5] MS ०स्रासः [6] *Sarasvatīk* न खलु लिखिताः पत्त्रावल्यः किमद्य० [7] MS शे (śi) [8] *Sarasvatīk* प्रियसखि

४४५ [1] *Skm* च्च, MS द्द Concerning confusion between उद्यम् and उद्गम् *see* Bohtlingk & Roth *s v* यम् + उद् 10 [2] The damaged aksara looks more like ले than ल Perhaps some accidental stroke was added [3] MS ङ्ग्याः [4] *Skm* ०ताम

४४६

पक्ष्माग्रग्रथिताश्रुबिन्दुविशरै[1]र्मुक्ताफलस्पर्धिभिः *Śp* 3414 (कस्यापि)
कुर्वन्त्या हरहासहारि हृदये हारावलीभूषणम् । *Daśar ad* IV 15 (anon)
बाले बालमृणाल[नाल[2]]वलयालंकारकान्ते करे **Saml* 86 (anon)
विन्यस्याननमायताक्षि सुकृती[3] को ऽयं त्वया स्मर्यते[4] ॥ **S-Ratnak* V 285 (anon)

४४७

दहति विरहेष्वङ्गा[1]नी[र्ष्यां करोति[2]] समागमे **Skm* II 200 (अमरुकस्य)
हरति हृदयं दृष्टः [स्पृष्टः[3]] करोत्यवशां तनुम् ।
क्षणमपि सुखं यस्मिन् प्राप्ते गते च न लभ्यते
किमपरमतश्चित्रं यन्मे तथापि स वल्लभः ॥

४४८

को[1] ऽसौ धन्यः [कथय सुभगे] कस्य गङ्गासरय्वो[2] **Skm* II 137 (कस्यचित्)
स्तो[3]यास्फालव्यतिकरखलत्का[4]रि कङ्कालमास्ते ।
यं ध्यायन्त्याः सुमु[5]खि लिखि[6]तं कज्जलक्लेदभाञ्जि
व्यालुम्पन्ति स्तनकलशयोः पत्त्र[म[7]]श्रू[ण्यजस्रम्] ॥

४४९

. [1] शेषेण स्फु[2]रितकरया कुङ्कुमेनादधत्या
शोणच्छायां भवनबिसिनीहंसके कौतुकिन्या ।

---

४४६ [1] *Śp*, *Daśar*, *Saml*, *S-Ratnak* °निव [2] Aksaras omitted [3] MS ति [4] *S-Ratnak* चिन्त्यते

४४७ [1] *Skm* also unmetrically (B) °हे ऽमा [2] Aksaras lost [3] Akṣaras omitted

४४८ [1] MS. कौ ? [2] *Skm.* °सरस्वत्तो°, MS °य्वो [3] *Skm* also यम (A) [4] MS रे (ri) and म. [5] *Skm* also स [6] *Skm.* निय [7] Aksara omitted; the other bracketed aksaras lost.

४४९ [1] One syllable (किं ? प्राक् ?) lost. [2] MS. स्फुरति.

कोकभ्रान्तिक्षणविरहिणी यन्मयाकारि हंसी
तस्यैतन्मे . .[1] (fol 63a) मुपनतं नाथ यत्ते वियोगः ॥

४५०

श्वासोत्कम्पतरङ्गिणि स्तनतटे धौताञ्जनश्यामलाः
कीर्यन्ते कणशः कृशाङ्गि किममी बाष्पाम्भसां बिन्दवः ।
किं चाकुञ्चितकण्ठरोधकुटिलाः श्रोत्रामृतस्यन्दिनो
हूंकाराः कलपञ्चमप्रणयिनस्त्रुट्यन्ति निर्यान्ति च ॥

Śp 3436
(पुष्टिकस्य)
*Subhāṣita-samcaya xxxiii 6 (anon)
*S -Ratnak x 217 and 289 (anon)
*S -Hārāv C 353
(पुष्टिकरस्य)

४५१

इदानीं तीव्राभिर्दहन इव भाभिः[1] परिगतो
ममाश्चर्यं सूर्यः किमु सखि रजन्यामुदयते[4] ।
अयं मुग्धे चन्द्रः[5] किमिति मयि तापं[6] प्रकटय[7]
त्यनाथानां बाले किमिह विपरीतं न भवति ॥

४५२

मा मुञ्चामिमुचः करान् हिमकर प्राणाः क्षणं स्थीयतां
निद्रे मुद्रय लोचने रजनि हे दीर्घातिदीर्घा भव ।
स्वप्नासादितसंगमे प्रियतमे सानन्दमालिङ्गिते
स्वच्छन्दो भवतां भविष्यति पुनः कष्टो विचेष्टारसः ॥

---

४४९ [1] Two aksaras, no doubt फल, are here lost Regarding the sense see Exegetical Notes

४५० [1] MS ता [2] MS य

४५१ [1] Subhās ति [2] Śp , S -Ratnak , S -Hārāv वृ [3] S -Hārāv हा [4] Śp , S -Samcaya, S -Hārāv ति [5] Subhās सोमः [6] MS प [7] Subhās वितनुते [8] MS here inserts ऌ

४५२ [1] MS रु [2] MS हि

४५३

दिशतु सखि सुखं ते पञ्चबाणः स साक्षा
दनयनपथवर्ती यस्त्वयालेखि नाथः ।
तरलितकर[1]शाखामञ्जरी[2]कः शरीरे
धनुषि च मकरे च स्वस्थरेखानिवेशः[3] ॥

४५४

कस्मान्म्लायसि[1] मालतीव मृदितेत्यालीजने पृच्छति
व्यक्तं नोदितमात्तयापि विरहे शालीनया बालया ।
अक्ष्णोर्बाष्पचयं[2] निगृह्य कथमप्यालोकितः के[वलं
किं[3]]चित्कुड्मलकोटिभिन्नशिखर[4]श्चूतद्रुमः प्राङ्गणे ॥

वाक्कूटस्य ॥

*Skm II 127 (वाङ्कटस्य or वाङ्गटस्य)

४५५

उच्छूनारुणमश्रुनिर्गमवशाच्चक्षुर्गतं मन्थरं[1]
सोष्मश्वासकदर्थिताधररुचिर्व्यस्तालका भ्रू (fol 63b) . .[2]
आपाण्डुः[3] करपल्लवे च निभृतं शेते कपोलस्थली
मुग्धे कस्य तपःफलं परिणतं[4] यस्मै तवेयं दशा ॥

यशोवर्मणः ॥

---

४५३ [1] Corrected from रु [2] MS ञ्ज [3] The aksaras रे, खा, and वे are partly lost

४५४ [1] MS ०त्म्ला [2] Skm बाष्पभर [3] Three aksaras lost [4] Corrected from खि

४५५ [1] MS ०चुर्मन्था [2] Two aksaras lost, neither ०कुटी nor लता seems appropriate, and ०स्थली recurs in c [3] MS ड्ड [4] Corrected from ता

४५६

केन प्राप्तो भुवनविजयः कः कृती कः कलावान्
केनाव्याजं स्मरचरणयोर्भक्तिरापादिता च ।
यं ध्यायन्ती[1] सुतनु बहलज्वालकन्दर्पवह्नि
प्रोद्यद्भस्मप्रचयरचितं[2] [3]पाण्डिमानं दधासि ॥

४५७

दग्धव्येयं नवकमलिनी[1]पल्लवोत्सङ्गशय्या
तप्ताङ्गारप्रकरविकिरैः[2] किं धुतैस्तालवृन्तैः[3] ।
तत्रैवास्तां दहति नयने चन्द्रवच्चन्दनाम्भः
सख्यास्ते ऽयं वन इव शिखी विप्रतीयो[4]ग आधिः[5] ॥

अभिनन्दस्य ॥

४५८

For refl see below

सौधादुद्विजते त्य[ज[1]]त्युपवनं द्वेष्टि प्रभामैन्दवीं[1]
द्वारान्त्रस्यति[2] चित्रकेलिसदसो वेशं[3] विषं मन्यते ।
आस्ते केवलमब्जिनीकिसलयप्रस्तारि[4]शय्यातले
संकल्पोपनतत्वदा[5]कृतिरसायत्तेन चित्तेन सा ॥

---

४५६ [1] MS न्ती [2] MS ०परि [3] MS ता
४५७ [1] MS ले (l) [2] MS क [3] MS न्तै [4] MS ०व्यस्तोव्यम [5] Four aksaras partly lost, the last by no means clearly आ

४५८ *Vṛddhaś* III 2 *Bālar* v 8 **Skm* II 171 *Sarasvatīk ad* v 169 (anon) **Sabhyāl* B 4a (anon) Hemac p 182, Comm (anon) [1] MS omits ज and reads वी at end [2] MS द्ध, Hemac ०न्नस्यति [3] *Vṛddhaś*, *Bālar* ष [4] *Vṛddhaś*, *Bālar*, *Sarasvatīk*, Hemac, *Sabhyāl* र [5] *Sabhyāl* ०मत्त

४५९

अन्तस्तारं तरलिततर्[1]ला: स्तोकमुत्पीडभाजः *Viddhaś* III 24
पक्ष्माग्रेषु ग्रथितपृषतः कीर्[2]णधाराः क्रमेण ।
चित्तातङ्कं निजगरिमतः[3] सम्यगासूचयन्तो
निर्यान्त्यस्याः कुवलयदृशो बाष्पवारां प्रवाहाः ॥

४६०

मुक्तानङ्गः कुसुमविशिखान् पञ्च कुण्ठी[1]कृताग्रा *Viddhaś* III 25
न्मन्ये मुग्धां प्रहरति हठात्पच्चि[2]णा वारुणेन । *Skm II 138
वा[3]रां पू[4]रः कथमप[5]रथा स्फारने[6]त्रप्रणाली
वक्त्रो[7]द्दा[8]न्तस्त्रिबलिविपिने शा[9]रिणीसाम्यमेति ॥

राजशेखरस्वामी ॥

४६१

उन्मील्याक्षि स (fol 64*a*) खीर्[1]ने पश्यसि न चाप्युक्ता ददा
स्युत्तरं
नो वेत्सीदृशमद्य नेदृशमिमां शून्यामवस्थां गता ।
तल्पादृश्यकरङ्कपञ्जरमिदं जीवेन लिप्तं मना
मुञ्चन्ती किमु कर्तुमिच्छसि कुरु प्रेमान्त्यं दिशागते†[2] ॥

वल्लणस्य ॥

---

४५९ [1] *Viddhaś* °लतर [2] *Viddhaś* also कर्ण [3] MS ङ.
४६० [1] MS ण्ठा [2] *Skm* चूर्णी [3] MS ना [4] MS यू
[5] *Skm* °मित [6] MS नै (corrected ?) [7] *Skm* also क्त्रौ
[8] *Skm* ह् [9] *Viddhaś*, *Skm* सार
४६१ [1] MS here erases ते [2] *Sic* or °ने ? Read °द्देषा गति. ?

४६२

*Skm II 24 किं वातेन विलङ्घिता न न[1] महाभूतार्दिता किं न न
भ्रान्ता[2] किं न[3] न संनिपातलहरीप्रच्छादिता[4] किं न न ।
तत्किं रोदिति[5] मुह्यति श्वसिति किं स्मेरं च धत्ते मुखं
दृष्टः किं कथयाम्य[6]कारणरिपुः श्रीभोज्य[7]देवो ऽनया ॥

छित्तपस्य[8] ॥

४६३

*Skm II 121 (अमरसिंहस्य) कुचौ[1] धत्तः[2] कम्पं निपतति कपोलः करतले
निकामं नि[3]श्वासः सरलमलकं ताण्डवयति ।
दृशः सामर्थ्यानि स्थगयति मुहुर्बाष्पसलिलं
प्रपञ्चो ऽयं किं[4]चित्तव सखि हृदिस्थं कथयति[5] ॥

नरसिंहस्य ॥

४६४

त्यजसि न शयनीयं नेक्षसे स्वामवस्थां
विघटयसि न केशानाकुलग्रन्थिबन्धान् ।
किमपि सखि कुरु त्वं देहयात्रानुरूपं
शतमिह विरहिण्यो[1] नेदृशं क्वापि दृष्टम् ॥

---

४६२ [1] MS न altered from च? [2] Skm भ्रा [3] Skm नु [4] MS दि [5] Skm मुह्यति रोदिति श्वसिति च [6] Skm also (A) °मध्य [7] Sic MS, cf 419 [8] MS य

४६३ [1] MS चौ [2] MS त्त [3] Sic MS (ज्ञि) and Skm, see critical note 2 to 377 [4] Skm also क [5] Sic MS (for क?)

४६४ [1] MS °हरि

॥ विरहिव्रज्या ॥

४६५

For reff see below

गमनमलसं शून्या दृष्टिः श[रीर[1]]मसौष्ठवं
श्वसितमधिकं [किं[2]]त्वे[3]तत्स्यात्किमन्यदतो ऽथ वा[4] ।
भ्र[5]मति भुवने कन्दर्पाज्ञा विकारि च यौवनं
ललितमधुरास्ते ते भावाः क्षिपन्ति च धीरताम् ॥

४६६

Mālatīm I
Sarasvatīk II 157 (anon
At p 58 (anon)
*Rasavilāsa § 16 (anon

वारं वारं तिरयति[1] दृशोरुद्गमं[2] बाष्पपूर
स्तत्संकल्पोपहितजडिम स्त[म्भ[3]]मभ्येति गात्रम् ।
सद्यः स्विद्यन्नयमविरतोत्कम्पलोलाङ्गुलीकः
पाणिर्लेखाविधिषु नितरां वर्तते किं करोमि ॥

४६७

Mālatīm I

उन्मी (fol 64b) लन्मुकुलकरालकुन्दकोष[1]
प्रश्च्योतद्घनमकरन्दगन्धगर्भैः[2] ।
तामीषत्प्र[3]चल[4]विलोचनां नताङ्गी
मालिङ्गन् पवन मम स्पृशाङ्गमङ्गम् ॥

---

४६५ *Mālatīm* I 16 *Daśar* ad II 47 (*Mālatīm*) *Sāhityad* p 167 (*Mālatīm*) **Sml P* 64b (भवभूतेः) **Sml B* 70b (भवभूतेः) [1] Two aksaras lost [2] Aksara omitted [3] *Sāhityad* ह्ये, *Mālatīm* also न्वे, *Sml P* ह्ये [4] *Sml P* °न्यथा [5] *Sml P* भ्रम

४६६ [1] These eight aksaras are partly lost in the MS [2] *At* सुधावुद्गतो, so *Rasavilāsa* [3] Aksara omitted [4] MS घा

४६७ [1] *Mālatīm* ग्र [2] *Mālatīm* °बन्धः [3] MS °गीषप्रे [4] *Mālatīm* also °ञ्चलित

४६८

For ref s below

दलति हृदयं[1] गाढोद्वेगं[2] द्विधा न तु[3] भिद्यते[4]
वहति विकलः कायो मोहं[5] न मुञ्चति चेतनाम् ।
ज्वलयति[6] तनूमन्तर्दाहः करोति न भस्मसा
त्प्रहरति[7] विधिर्मर्मच्छेदी न कृन्तति जीवितम् ॥

४६९

*Skm IV 217 (केशटस्य)

नादत्से हरिताङ्कुरान् क्वचिदपि स्थैर्यं[1] न यन्नाहसे
यत्पर्याकुललोचनो ऽसि करुणं कूजन्[2]दिशः पश्यसि ।
दैवेनान्तरितप्रियो ऽसि हरिण त्वं चापि किं यच्चिरं[3]
प्रत्यद्रि प्रतिकन्दरं[4] प्रतिनदि प्रत्यूषरं भ्राम्य[5][6][सि[7]] ॥

४७०

Bālar V 51

कस्त्रा[1]घातैः सुरभिरभितः सत्वरं ताडनीयो
गाढ[2]म्रेडं[3] मलयमरुतः शृङ्खलादाम दत्त ।
कारागारे क्षिपत तरसा पञ्चमं रागराजं
चन्द्रं[4] चूर्णीकुरुत[5] च शिलापट्टके पिष्टपेषम्[6] ॥

---

४६८ *Mālatīm* IX 11 *Uttararāmac* III 31 **Sml P* 67b **Sml B* 75b *Sāhityad* p 159 (*Mālatīm*) *Sarasvatīk ad* V 169 (anon) **Padyāv* 321 (भूपतेः, margin भवभूतेः) **S-Hārāv* C 458 [1] MS य [2] *Uttarar* गो, *S-Hārāv* गं, *Sml P* °त्काण्ठ [3] *Uttarar* (one ed) शोकाद्वेगाद्द्विधा तु न, *Padyāv* कामः काम द्विधा न तु, *S-Hārāv* also has तु न [4] *Mālatīm* also भज्य [5] *Padyāv* मूर्छा [6] MS here inserts च, *Sarasvatīk* has ज्वलति च [7] *Sml P* स

४६९ [1] MS र्यं [2] MS कूजन्नटि [3] *Skm* चामो ऽसि यत्प्रत्यह [4] *Skm* °कानन [5] MS भा [6] *Skm* धाव [7] Aksara lost

४७० [1] For °स्रा in sense of °श्रा? MS म्रा? *Bālar* म्या [2] MS डा [3] *Bālar* °क्रान्तं [4] MS न्द्र [5] MS त्र [6] MS सं, *Bālar* °बिम्ब

४७१

ह्रिया संसक्ताङ्गं तदनु मदनाज्ञाप्रशिथिलं
सनाथं माञ्जिष्ठप्रसरकृशरेखैर्नखपदैः ।
घनोरुप्राग्भारं निधिमुखमिवामुद्रितमहो
कदा नु द्रक्ष्यामो विगलितदुकूलं मृगदृशः ॥

चिंतीशस्य ॥

४७२

एते चूतमहीरुहो ऽप्यविरलैर्धूमायिताः षट्पदै *Skm II 498
रेते ऽपि ज्वलिताः स्फुटत्किसलयोद्भेदैरशोकद्रुमाः ।
एते किंशुकशाखिनो ऽपि मलिनैरङ्गारिताः कुड्मलैः
कष्टं विश्रमयामि कुत्र नयने सर्वत्र वामो विधिः ॥

वाक्कूटस्य ॥

४७३

सव्याधेः[1] कृशता क्षतस्य रुधिरं दष्टस्य लालास्रवः[2] For refs see below
सर्वं नैतदिं[हास्ति तत्कथमयं[4] पान्थस्तपस्वी मृतः ।
आ ज्ञातं मधुलम्पटैर्मधुकरैरारब्धकोलाहले
नूनं साहसिकेन चूतमुकुले दृष्टिः समारोपिता ॥

---

४७१ [1] MS च्ची

४७२ [1] Skm प्र

४७३ *Skm II 430 (राजशेखरस्य) Śp 3822 (रामिलसोमिलयोः) *Sml B 113b (रामिलसोमिलयोः) *Sabhyāl 27b (रामिलसोमिलयो) *S-Samcaya, XX 4 (anon) [1] MS धे. [2] Skm also °स्रवः, Śp °स्रुतिः, Subhās °स्रुतिः [3] These five aksaras partly obliterated in MS, the rest lost with fols 65-6 I give as far as 475a the readings of Skm Śp and Sabhyāl read किंचिन्नै°, S-Samcaya नैतत्किंचि°, continuing unmetrically °दिहास्ति को ऽप्यय पान्था वराको [4] Śp, Sabhyāl सौ

४७४

For bel — *Sm II 460 (कस्यचित्)

स्खलल्लीलालापं विनिपतितकर्णोत्प] (fol 67a) लद्दलं
श्रमस्वेदक्लि[1]न्नं सुरतविरतिक्षामनयनम्[2]।
कचा[3]कर्षक्रीडासरलकुरलश्रेणिसुभगं
कदा तद्द्र[4]ष्टव्यं वदनमवदातं मृगदृशः ॥

४७५

*Sh (वे — Sbh 1701 (कस्यापि)

अहमिव शून्यमरण्यं वयमि[1]व तनुतां गता[2]नि तो[3]यानि।
अस्माकमिवोच्छ्वासा दिवसा दीर्घाश्च तप्ताश्च ॥

४७६

For eff see below

लीनेव प्रतिबिम्बितेव लिखितेवोत्कीर्ण[1]रूपेव च
प्रत्युप्तेव च वज्रलेप[2]घटितेवान्तर्निखातेव च।
Bālc
सा नश्चेतसि कीलितेव [वि[3]]शिखैश्चेतोभुवः पञ्चभि
श्चिन्तासंततितन्तुजालनिविडस्यूतेव लग्ना प्रिया ॥

४७७

नेत्रेन्दीवरिणी मुखाम्बुरुहिणी भ्रूवल्लिकल्लो[1]लिनी
बाहु[2]द्वन्द्वमृणालिनी यदि वधूर्वा[4]पी पुनः सा भवेत्।
तल्लावण्यजलावगाहनजडैर[3]ङ्गैरनङ्गानल
ज्वालाजालमुचस्त्यजेयमसमाः प्राणच्छिदो वेदनाः ॥

---

४७४ [1] MS स्क्ला [2] MS °यन [3] MS ता or डा? [4] MS द्दु

४७५ [1] MS मे (mi) [2] Four aksaras partly lost [3] *Sbh* सलिलानि

४७६ *Mālatīm* v 10 *Daśar ad* IV 19 (*Mālatīm*) *Saras vatīk ad* II 104 (anon), *ad* IV 51 (anon) *At* p 58 (anon) **S-Hārāv* C 324 (anon) [1] *S-Hārāv* वा [2] *Daśar S.-Hārāv* °सार. [3] Aksara omitted [4] MS सन्त (corrected from न्ति)ते (ti)

४७७ [1] MS स्रौ [2] MS द्व. [3] MS प्रल: [4] MS वै (?)

४७८

प्रहर्ता क्वानङ्[1]गः स च कुसुमधन्वा[2]ल्पविशिख
श्चलं सूक्ष्मं लक्ष्यं[3] व्यवहितममूर्तं क्व[4] च मनः ।
इतीमामुं[5]द्भूतां स्फुटमनुपपत्तिं मनसि मे
रुजामाविर्भावादनुभवविरो[6]धः शमयति ॥

*Shm II 15 (मृगराजस

वन्द्यतथागतस्य ॥

४७९

अन्तर्निबद्धगुरुमन्यु[1]परंपराभि
रिच्छोचितं किमपि वक्तुमशक्नुवत्याः ।
अव्यक्तहूंकृतिचलत्कुचमण्डलाया
स्तस्याः स्मरामि मुहु[2] . . वि[3]लोकितानि ॥

४८०

भ्रस्यं[1]द्विवक्षितमसंफलद[2]क्षरार्धं
मुत्कम्पमानदशनच्छदमुच्छ्वसत्या[3] ।
अद्य स्मरामि परिमृज्य पटाञ्च[4]लेन
नेत्रे तया किमपि यत्पुनरुक्तमुक्तम् ॥

*Shm II 4 (सोन्नोकस

(fol 67b) सौं[5]न्नोकस्य ॥

---

४७८ [1] These four aksaras partly lost [2] *Shm* °चापो, MS °वन्वाऽ [3] MS च्छ्म [4] *Shm* also (A) क [5] MS सु [6] *Shm* also (B) बो

४७९ [1] MS न्य [2] MS ञ्ज [3] MS कि, the two lost aksaras may have been रर्थं

४८० [1] *Shm* श्य [2] *Shm* °पस्खलद् and (A var lect) °सबद्ध, read °सवलद्? [3] *Shm* °न्त्या and (margin, first hand) यो [4] *Shm* ञ्ज [5] One aksara partly lost in MS

४८१

दग्धप्ररूढमदनद्रुममञ्जरीति
लावण्यपङ्कपटलोज्ज्ञतपद्मिनीति[1]।
शीतांशुबिम्बगलि[2]तामृतनिर्मितेति
बालाक्ष[3]वालहरिणाङ्कमुखीं स्मरामि ॥

४८२

मधूद्गारस्मेरभ्रमरभरहूंकारमुखरं
शरं साक्षान्मीनध्वजविजयचापच्युतमिव ।
निलीयान्योन्यस्मिन्नुपरि सहकाराङ्कुरममी
समीक्षन्ते पक्ष्मान्तरतरलतारा विरहिणः ॥

४८३

सा न चेन्मृगशावाक्षी किमन्यासां कथाव्ययः[1]।
कला न यदि शीतांशोरम्बरे कति तारकाः ॥

४८४

For reff see below

उपरि घनं घनपटलं दूरे कान्ता तदे[1]तदापतितम् ।
हिमवति दिव्यौ[2]षधयः क्रोधा[3]विष्टः फणी शिरसि[4]॥

---

४८१ [1] MS त्ते (*tt*) [2] MS ल्ले (*ll*) [3] *Sic* MS (for क्ष ? *see* Exegetical Notes)

४८३ [1] MS पः

४८४ Bhartṛhari, I 43 *Sbhv* 1744 (भर्तृहरेः) **Sml B* 121*a* (भर्तृहरेः) *Śp* 3886 (कस्यापि) *Sarasvatīk ad* III 31 (anon) Hemac p 252 (anon) **S-Ratnak* III 322–3 (anon) **S-Mukt* VI 67 (anon) [1] Hemac दयिता°, *Sarasvatīk* दयिता किमे, the other texts have तिर्यग्गिरयोऽपि नर्तितमयूराः and दूरे कान्ता (*Śp* बाला, *S-Ratnak* वनिता), etc, as the second pāda of a verse beginning उपरि पयोधरमाला [2] MS व्यो [3] *Śp*, *Sarasvatīk*, *S-Ratnak*, Hemac कोपा [4] *Sbhv*, *Śp*, *S-Ratnak*, *S-Mukt*, Bhartṛhari read this line क्षितिरपि (or वसुधा) कन्दलधवला दृ(or त) ष्टिं पथिकः क्व पातयतु

४८५

स्थगितं नवाम्बुवाहैरुत्तानास्यो विलोकयन् व्योम ।
संक्रमयतीव पथिकस्तज्जलनिवहं स्वलोचनयोः ॥

जयीकस्य[1] ॥

४८६

ते जङ्घे जघनं च तत्तदुदरं तौ च स्तनौ तत्स्मितं
सूक्तिः सा च तदीक्षणोत्पलयुगं धम्मिल्लभारः स च ।
लावण्यामृतबिन्दुवर्षि वदनं तच्चैवमेणीदृश
स्तस्यास्तद्वयमेकमेवमसकृद्ध्यायन्त एवास्महे ॥

नरसिंहस्य ॥

४८७

यदि शशधरस्त्वद्वक्त्रेण प्रसह्य तिरस्कृत
स्तदयमदयो मह्यं मुग्धे किमेवमसूयति ।
यदमृतरसासारस्नुग्धिर्धिनोत्यखिलं जग
ज्ज्वलयति तु मामेभिर्वह्निच्छटाकटुभिः करैः ॥

परमेश्वरस्य ॥

४८८

लीलाताण्डवितभ्रुवः स्मितसुधाप्रस्यन्दभाजो दल
[न्नीलाब्जद्युतिं] (fol 68a) निर्भरा दरवलत्पक्ष्मावलीचारवः ।
प्राप्तास्तस्य वियोगिनः स्मृतिपथं खेदं समातन्वते
प्रेमार्द्राः सुदृशो विकुञ्चनततिप्रेङ्खत्कटाक्षा दृशः ॥

४८५ [1] Two aksaras partly lost and uncertain

४८७ [1] MS ह्नि (hni)

४८८ [1] So begins *Damayantīkathā*, vii 41 [2] Five aksaras partly or wholly lost [3] MS °रादरवलयेच्या [4] MS य

४८९

विस्फारायास्तरलतं[1] . . . . विस्फुरन्त
स्तासां तासां नयनमसकृन्नैपुणाद्वञ्चयित्वा ।
मुक्तास्तन्व्या मसृणपरुषा[स्ते[2]]कटाक्षक्षुरप्रा
श्छिन्नं छिन्नं हृदयमदयैश्छिद्यते ऽद्यापि . .[3] ॥
[पर[4]]मेश्वरस्य ॥

४९०

For reff see below

श्यामां[1] श्यामलिमानमानयत भोः सान्द्रैर्मसीकूर्चकै[2]
स्तन्त्वं मन्त्रमथ[3] प्रयुज्य हरत श्वेतोत्पलानां स्मितम्[4] ।
चन्द्रं चूर्णयत[5] क्षणाच्च कणशः [कृत्वा शिलां[6]]पट्टके
येन द्रष्टुमहं क्षमे[7] दश दिशस्तद्वक्त्रमुद्राङ्किताः ॥

४९१

Viddhaś II 1 तस्मिन्[1] पञ्चशरे स्मरे भगवता भर्गेण[2] भस्मीकृते
जानाम्यक्षय[साय[3]]कं कमलभूः कामान्तरं नि[र्ममे[4]।]
यस्यामीभिरितस्ततश्च विशिखैरापुङ्खमग्नात्मभि
र्जातं मे विदलत्कदम्बमुकुलस्पर्शोपमानं[5] मनः ॥

---

४८९ [1] त uncertain, the following five aksaras (रत्नैरशुभि ? °रश्मिभि ?) are lost [2] Doubtful restoration of one aksara omitted in MS [3] Two aksaras lost (चैर्मे or चैर्नः ?) [4] Two aksaras lost

४९० *Viddhaś* III 1 **Sml P* 67b (राजशेखरस्य) **S-Hārāv* C 452 (कस्यापि) Hemac p 193 (anon) *Kāvyapr ad ad* VII 9 (anon) [1] *Viddhaś* (some MSS), *Sml P*, *S-Hārāv* ज्योत्स्नां (°त्स्नीं) [2] MS र्वे [3] *Viddhaś* (some MSS), *Sml P*, *S-Hārāv* Hemac मन्त्र तन्त्र [4] *S-Hārāv*, *Kāvyapr ad* श्रिय [5] *Sml P* °र्णेन [6] Four aksaras lost in MS, the first having probably been क्व. [7] Hemac मो

४९१ [1] MS स्मि (*smi*) [2] MS र्गे [3] Two aksaras omitted [4] Two aksaras lost [5] MS च

४९२

सूतिर्दुग्धसमुद्रतो भगवतः श्रीकौस्तुभे सो[दरौ[1]] *Viddhaś* III 13
सौहार्दं कुमुदाकरे च[2] किरणाः पीयूषधाराकिरः । **Skm* II 505 (कस्यचित्)
स्पर्धा ते वदनाम्बुजैर्मृगदृशां तत्स्थाणुचूडामणे **Sabhyāl* B 2a
हंहो चन्द्र कथं निषि[3]ञ्चसि मयि ज्वालामुचो [वेदना][4]ः॥ (राजशेखरस्य)

४९३

अपि पिबत चकोराः कृत्स्नमुन्नामिकण्ठ[1] *Viddhaś* III 15
क्रमसरलित[2]चञ्चञ्चञ्चवश्चन्द्रिकाम्भः[3] । *Bālar* X 75
वि[4]रहविधुरितानां जीवितत्राणहेतो[5]
र्भवति हरिणलक्ष्मा येन तेजोद[रिद्रः[6]] ॥

४९४

(f 68b) [शी][1]तांशुर्विषसो[2]दरः फणभृतां लीलास्पदं चन्दनं *Viddhaś* III 19
हाराः क्षारपयोभुवः प्रियसुहृत्पङ्केरुहं भास्वतः ।
इत्येषां किमि[3]वास्तु हन्त[4] मदनज्योतिर्विघाताय य[5]
द्बाह्याकारपरिभ्रमेण तु वयं तत्त्वत्य[जो व[6]]ञ्चिताः ॥

---

४९२ [1] Two aksaras lost [2] *Viddhaś*, *Skm*, *Sabhyāl* षु [3] *Viddhaś*, *Sabhyāl* नु सि, *Skm* नु मु [4] So *Skm*, *Viddhaś*., *Sabhyāl* रोचिषः, in the MS a part of वे seems to be traceable

४९३ [1] *Viddhaś* कृत्स्नमुन्नाम्य कण्ठं or नित्यमुन्नाम° [2] *Viddhaś*, *Bālar* °कवलन [3] *Bālar* °चन्द्रकान्तीरमिश्राः [4] MS वे (?) [5] These two aksaras, as well as the following र्भ, are partly lost in the MS [6] Two aksaras lost

४९४ [1] One aksara wholly, and one partly lost [2] MS °र्वषत्सा [3] *Viddhaś* also मु [4] *Viddhaś* °वस्तु, MS हन्तु [5] Five aksaras partly lost [6] Two aksaras lost

४९५

Viddhaś III 20

व्यजनमरुतः श्वासश्रेणीमिमामुपचिन्वते
मलयजरसो धाराबाष्पं प्रपञ्चयितुं प्रभुः ।
कुसुमशयनं कामास्त्राणां करोति सहायतां
द्विगुणगरिमा . . न्माथः कथं नु विरंस्यति ॥[1]

राजशेखरस्यैते ॥

४९६

Sbhī 1087 (बाणकवेः) Amaru, 131 *Aucityav ad* 14 (भट्टबाणस्य)

हारो जलार्द्रशयनं[1] नलिनीदलानि
प्रालेयशीकरमुचस्तुहिनाद्रिवाताः[2][3] ।
यस्येन्धनानि सरसान्यपि[4] चन्दनानि[5]
[निर्वा][6]णमेष्यति कथं स मनोभवाग्निः ॥

४९७

Viddhaś II 3

मन्दादरः कुसुमपत्त्रिषु[1] पेलवेषु
नूनं बिभर्ति मदनः पवनास्त्रमद्य ।
हारप्रकाण्डशरलाः कथमन्यथामी[2]
श्वासाः[प्रनर्तित[3]]दुकूलदशाः सरन्ति ॥

---

४९५ [1] *Viddhaś* कामोन्मा, MS मा ऽ . न्मा (for मानङ्गोन्मा?)

४९६ [1] *Sbhī*, Amaru, *Aucityav* वस [2] MS णा [3] *Sbh* °स्त्र हिमांशुभासः, Amaru, *Aucityav* °स्तुहिनांशुभास [4] *Sbhv*, Amaru, *Aucityav* °सानि च [5] This akṣara is partly lost in MS [6] These two akṣaras are lost in MS

४९७ [1] MS °पन्त्रि [2] MS मा [3] Four akṣaras lost

४९८

अकृतप्रेमैव[1] वरं न पुनः संजातविघटितप्रेमा[2]।
उद्धृतनयनस्ताम्यति यथा हि न तथेह[3] जातान्धः[4] ॥

For reff see below

४९९

स्वप्न प्रसीद[1] भगवन् पुन[रेकवारं
सं[1]]दर्शय प्रियतमां क्षणमात्रमेव।
दृष्ट्वा[2] सती निविडबाहुनिबन्ध[3]लग्नं
तत्रैव मां नयति सा[4] यदि वा न याति ॥

*Skm II 473 (कालिदासस्य)

---

४९८ *Sbhr* 1389 (रविगुप्तस्य) *Bhojapr* 136 (Pavie, p 38, anon) [1] MS here inserts च [2] *Sbhr* विघ्नित [3] *Sbhr* °नो हि यथा ताम्यत्येव न [4] For this verse *Bhojapr* has (1) (Pavie)

अकृतस्नेहो हि वर न वर स जात(*sic*)विघट्टितस्नेह. ।
उद्धृतनयनस्ताम्यति यथा न तथा(*sic*) जात्यन्ध. ॥

(2) (Bomb 1886, Calc 1883)

स्नेहो हि वरमघटितो न वर सजातविघटित' स्नेहः ।
हृतनयनो हि विषादी न विषादी भवति जात्यन्धः ॥

४९९ [1] MS षी, the five akṣaras रे . . . स[न्दर्श] are lost [2] *Skm* also (B) दृष्ट्वा [3] *Skm* omits निबन्ध [4] *Skm* A omits सा

॥ असतीव्रज्या ॥

५००

For reff see below

दृष्टिं हे प्रतिवे[शिनि क्षण[1]]मिहाप्यस्मद्गृहे दास्यसि
प्रायो नैवं[2] शिशोः पिताद्य विरसाः[3] कौपीरपः[4] पास्यति ।
एकाकिन्यपि[5] यामि तद्वरमितः[6] स्रोतस्तमा[7]लाकुलं
नीरन्ध्राः स्तनमा[8][लिखन्तु जठ[9]] (fol 69a) रच्छेदा नल-
ग्रन्थयः ॥

विद्यायाः[10] ॥

५०१

Dhvanyāl ad II 6 (anon)

तेषां गोप[1]वधूविलाससुहृदां राधारहःसाक्षिणां
क्षेमं भद्र कलिन्दराजतनयातीरे लतावेश्मनाम् ।
विच्छिन्ने[3] स्मरतल्प[4]कल्पनविधि[5]च्छेदोप[योगे ऽधुना[6]]
ते जाने जरठीभवन्ति विगल[7]न्नीलत्विषः पल्लवाः ॥

---

५०० *Škm II 66 Śp 3769 (विज्जकायाः) Sāhityad p 103 (anon) Daśar ad II 19 (anon) Sarasvatīk ad I 86 (anon) Aś ad VIII 1 (anon) At p 62 (anon) *Sabhyāl III 9 (anon) Hemac p 35 (anon) [1] Four aksaras lost [2] Hemac नास्य, all other texts have प्रायेणास्य [3] MS मा. (?) [4] MS °य. या [5] MS here inserts ꣸ twice [6] Škm, Sāhityad, Śp सत्व [7] MS स्तु [8] All other texts have °भ्रास्तनु, except At and Hemac, which have °ध्राः पुनरा° [9] Five aksaras lost, all other texts have जरठ, but जठर is an alternative, and in the required sense more correct, form of the word, cf 66d and 427d above [10] The MS joins this to the following verse तेषा . . .

५०१ [1] Corrected from गौ [2] Dhvanyāl °शैल [3] MS वे (?) [4] MS here erases क [5] Dhvanyāl °मृदु [6] Four aksaras here lost [7] Corrected from लि

५०२

सिकतिलतलाः सान्द्रच्छायास्तटान्तविलम्बिनः
शिशिरमरुतां लीलावासाः क्वणज्जलरङ्कवः।
अवि[नयव[1]]तीनिर्विच्छेदस्मरव्ययदायिनः
कथय मुरले केनामी ते कृता निचुलद्रुमाः॥

*Skm II 76 (विद्यायाः)

५०३

पान्थ स्वैरगतिं विहाय झटिति प्रस्थानमारभ्यता
मत्यन्तं करिसूकराहिगवयैर्भीमिं[1] पुरः काननम्[2]।
चण्डांशोरपि रश्मयः प्रतिदिशं[3] म्लानास्त्वमेको युवा
स्थानं नास्ति गृहे ममापि भवतो बालाहमेकाकिनी॥

*Skm II 75 (कस्यचित्)
*S-Mukt III 61 (anon)

५०४

विटपिनि[1] शिशिरच्छाये क्षणमिह विश्रम्य गम्यतां पथिकाः।
अतरुरवारितःपरमसमशिलादुर्गमो मार्गः॥

५०५

अम्बा शेते ऽत्र वृद्धा परिणतवयसामग्रणीरत्र[1] तातो
निःशेषागार[2]कर्मश्रमशिथिलतनुः कुम्भ[3]दासी तथेह[4]।

For reff see below

---

५०२ [1] Three aksaras lost [2] MS ल

५०३ [1] These three aksaras are partly lost [2] MS कानन [3] S-Mukt नं

५०४ [1] MS ने (m)

५०५ *Skm II 73 (भट्टस्य) Sbhv 2247 (रुद्रटस्य) *Sml P 126b (रुद्रस्य) Dhvanyāl. ad II 26 (anon) Rasagang p 415 (anon) Citrakh p 32 (anon) [1] Sml P °रेष [2] Aksara partly lost [3] Skm गर्भ [4] Skm, Dhvanyāl, Rasag, Citrakh, Sml. P °थाच, Sbhv °थाहं

अस्मिन् पापाहमेका[2] कतिपयदिवसप्रोषितप्राणनाथा
पान्थायेत्थं युवत्या[1] कथितमभिमतं[5] व्याहृतिव्याजपूर्वम्॥

५०६

स्मरविवशया किंचिन्मिथ्यानिषेधमनोज्ञया
दिशि दिशि तया भूयो भूयः प्रवर्तितनेत्रया।
कुवलयदृशा शून्ये दैवादतर्कितलब्धया
निभृतपरि[3] . . . (fol 69b) . . . ॥

५०७

Sarasvatīk ad v 169 (anon)

व्यपेतव्यापारं गतविविधशिल्पव्यतिकरं
करस्पर्शारम्भप्रगलितदुकूलान्तशयनम्।
मुहुर्बद्धोत्कम्पं दिशि दिशि मुहुः प्रेषितदृशो
रहस्यां[सुचाम्णोः क्षणिकमिह तत्संगतमभूत्॥
.]श्वरस्य ॥

---

५०५ [1] *Skm* also (A) य [2] MS का, *Sbhr* reads पापा निकेते [3] These four akṣaras are partly lost [4] *Sbhr*, *Dhvanyāl*, *Citrakh*, *Rasag* तरुण्या [5] *Sbhr* °मवसथ, *Dhvanyāl*, *Citrakh*, *Rasag*, *Sml P* °मवसर

५०६ [1] Akṣara lost [2] Two akṣaras imperfect and reading not certain [3] Imperfect akṣaras (या . . .), reading doubtful, MS निभृतयेर

५०७ [1] *Sarasvatīk* अ [2] *Sarasvatīk* हा [3] *Sarasvatīk* च्यु [4] *Sarasvatīk* श्ले [5] MS ले (h) [6] Two akṣaras partly lost [7] *Sarasvatīk* रि [8] MS ज्ञा [9] Akṣaras almost entirely lost, the MS reads सु चाम्णोः for सु° Author योगेश्वर or परमे° ?

५०८

यः कौमारहरः स एव हि वरस्ताश्चन्द्रगर्भो[3] निशाः
प्रोन्मीलन्नवमाधवीसुरभयस्ते[6] ते च[7] विन्ध्यानिलाः।
सा चैवास्मि[8] तथापि चौर्यसुरतव्यापारलीलाभृतां[10]
किं मे[11] रोधसि वेतसीवनभुवां[12] चेतः समुत्कण्ठते ॥

For refs see below

५०९

क्व प्रस्थितासि करभोरु घने निशीथे
प्राणाधिको[1] वसति यत्र जनः[2] प्रियो मे।

For refs see below

---

५०८ *Skm II 58 (कस्यचित्) Śp 3768 (शीलाभट्टारिकायाः) *Sml P 126a (शीलाभट्टारिकायाः) *Padyāv 378 (कस्यचित्) Kāvyapr ad I 4 (anon) Kāvyaprad ad I 4 (anon) Sāhityad p 70 (anon) As pp 127 and 200 (anon) Al p 336 (anon) *Sabhyāl III 5 (anon) *S-Hārāv C 278 (शीलायाः) *S-Prab 82 (anon) [1] MS च, Sml P रह [2] MS च [3] MS here inserts निर्भा, the other texts (except Sml P) have ता एव चै(Sabhyāl चा)त्रक्षपाः [4] MS ने (m) [5] Skm °लती [6] Three akṣaras partly lost [7] MS र, read ते चैव The other texts have ते चोन्मीलितमालतीसुरभयः प्रौढाः कदम्बानिलाः (Sabhyāl °वाता सचन्द्राः क्षपा°, S-Hārāv परिमला मदाः°), but Sml P प्रोन्मीलन्नव° [8] MS °स्मे (sm) [9] So Skm, Sml P, S-Hārāv, MS वैर्य, the other texts have तत्र [10] So Skm, the other texts read °विधौ [11] The other texts have रेवा, MS किम्मे or °म्मे? [12] Sbhv, Padyāv, Kāvyapr, Kāvyaprad, As, Sml P, Sabhyāl, Sāhityad, S-Hārāv, S-Prab °तरुतले

५०९ Sbhv 1946 (अमरुकस्य) Śp 3610 (गोविन्दस्वामिनो विकटनितम्बायाश्च) Amaru, 71 Vetālap (ed Uhle), p 27 Sarasvatīk ad II 144 (anon) *Sabhyāl III 63 *S-Prab 73 (anon) [1] Sarasvatīk, S-Prab °णेश्वरो, so Vetālap, some MSS, others °णाधिको (Sabhyāl °पो), S-Ratnak has भवति for वसति [2] Sbhv निजः, Śp, Vetālap, Sarasvatīk, S-Prab मनः, one MS of Vetālap has जनप्रिया

एकाकिनी वद[1] कथं न विभेषि बाले
नन्वस्ति[3] पुङ्खितशरो[4] मदनः सहायः ॥

५१०

उदेति यस्यां न निशाकरो रिपु
स्तिथिर्नु का पुण्यवतीभिराप्यते[1] ।
इतीव दुष्टापरिदेविते[2] मुहुः
कुहू[3] कुहूरित्यलमाह कोकिलः ॥

५११

मातर्गेहिनि यद्ययं हतशुकः संवर्धनीयो[1] मया
लोहं पञ्जरमस्य दुर्नयवतो गाढं तदा कारय ।
अद्यैनं बदरीनिकुञ्जकुहरे लीनं प्रचण्डे .[2]गे
कर्षन्त्या मम तावदङ्गुलिखनैरेवापदेषा[3] गता ॥

५१२

ध्वस्तं केन विलेपनं कुचयुगे केनाञ्जनं नेत्रयो
रागः केन तवाधरे प्रमथितः[1] केशेषु केन स्रजः ।
तेना[2] . . . नौघकल्मषमुषा नीलाब्जभासा सखि
किं कृष्णेन न यामुनेन पयसा कृष्णानुरागस्तव ॥

---

५०९ [1] Amaru also त, *Sabhyāl* has कथय कि, *S-Ratnak* reads विभेषि कथं न [2] MS व [3] *Sbhv* शूरोऽ [4] MS स

५१० [1] MS has भि twice [2] MS ष्या [3] *Sic* MS (for हू)?

५११ [1] MS र्द्धि [2] One aksara lost, vowel of ण्डे doubtful, ण्डोरगे seems hardly likely [3] MS वो

५१२ [1] Corrected from नः [2] Two broken aksaras, the next three (सेविज? ग्रेषज?) are lost

५१३

आकृष्यादावमन्दग्रहमलकचयं वक्त्रमासज्य वक्त्रे Sbh 1164 कस्यापि,
कण्ठे लग्नः सुकण्ठः पुनरपि[3] [कुच] (fol 70a) योर्दत्तगा- As p 103 (anon) Citram p 72 (anon)
ढाङ्गसङ्गः ।
बद्धासक्तिर्नितम्बे पतति चरणयोर्यः स तादृक्प्रियो मे
बाले लज्जा प्रणष्टा न हि [न हि] कुटिले[4] चोलकः किं
त्वपाकृत्[5] ॥

५१४

आमोदिना [स][2] मधुना परिधूसरेण
सव्याकु . . .[3] वता पतता पुरस्तात् ।
आयासितास्मि सखि तेन दिवावसाने
मत्तेन किं प्रणयिना न हि केशरेण ॥

५१५

पान्थे सद्मसरोऽन्तशाड्वलभुवि[1] न्यस्याञ्चलं शायिनि[2]
† . . .[3] स्यचहञ्च चर्म † वसति ग्रामो न वेलाप्यगात् ।

---

५१३ [1] MS व [2] *Sbh* °ग्रस्त [3] *Sbh*, *As* प्रभवति, *Citram* प्रसरति In MS the next two aksaras are lost [4] MS has न हि once only, *Sbh*, *As*, *Citram* निरस्ता न हि न हि सरले [5] MS त्रोचकः कि तुयाष्ठत्

५१४ [1] MS त्मा [2] Omitted aksara conjecturally supplied [3] Three aksaras lost (लालक?)

५१५ [1] MS वे (u) [2] Four damaged aksaras [3] Three aksaras nearly lost, the consonant part resembles त्वग(श?)न्त(न्व?)

उत्तानद्विगुणासमञ्जसमिलज्जानूदरास्तांशुक
स्तोकोन्मीलदसं[1]ज्ञितोरु वयमप्येकाकिनः किं[2] न्विदम् ॥

वल्लणस्य ॥

५१६

Sbhv 2398 (anon) | Śp 3782 (anon) | Sarasvatīk ad v 169 (anon) | *Sabhyāl iv 148 (कस्यापि) | *S Ratnak v 298 (anon)

इन्दुर्यत्र न विद्यते[1] न मधुरं दूतीवचः श्रूयते
नालाया[2] निपतन्ति बाष्पकलुषा[3] नोपै[4]ति कार्श्यं तनुः[5]।
स्वाधीना[6]मनुकूलिनी[7] स्वगृ[8]हिणी[9]मालिङ्ग्य[10] यत्सुप्यते
तत्किं प्रेम गृहाश्रमव्रतमिदं कष्टं समाच[11]र्यते ॥

लक्ष्मीधरस्य ॥

५१७

Ratnāvalī, III 05 | Sbhv 2058 | Daśar ad I 36 | *Sml B 137b (अमरुकस्य)

प्रणयविषदां वक्त्रे दृष्टिं दं[1]दाति विशङ्किता
घटयति घनं कं[3]ठाश्लेषं सकम्पपयोधरा[4]।
वदति बहुशो गच्छामीति प्रयत्नधृताप्यहो
रमयतितरां संकेतस्था तथापि हि कामिनी ॥

श्रीहर्षस्य ॥

---

५१५ [1] MS म [2] MS कि

५१६ [1] MS न्ते, the three akṣaras त्रनवि are partly lost The other texts have निन्द्यते [2] MS या [3] Sbhv, Śp, Sabhyāl, S-Ratnak नोच्छ्वासा हृदय दहन्ति शिशिरा [4] Sbhv, S-Ratnak या [5] Sarasvatīk, Sabhyāl वपु [6] Sbhv ०यत्ता [7] Sbhv, Śp, Sabhyāl, S-Ratnak का [8] MS मु [9] Sarasvatīk निजवधू [10] MS ०लङ्ग [11] Sbhv हि तद्वा

५१७ [1] The other texts have दृष्टि वक्त्रे द० [2] Sml B न [3] MS घ [4] Sbhv कण्ठाश्लेष न सान्द्रपयोधरा, Ratn, Daśar ०षे रसान्न पयोधरौ

५१८

दुर्दिननिशीथपवने[2] निःसंचारासु नगरवीथीषु ।
पत्यौ विदेशयाते परं सुखं जघनचपलायाः ॥

Fr r ff see below

५१९

मार्गे पङ्किनि तोयदान्धतमसे निःशब्दसंचारकं
गन्तव्या दयितस्य मे ऽद्य वसतिर्मुग्धेति कृत्वा मतिम् ।
आजानूद्धृतनूपुरा करत(fol 70b)ले[5] नाच्छाद्य नेत्रे भृशं
कृच्छ्राल्लब्धपदस्थितिः स्वभवने पन्थानमभ्यस्यति ॥

Sbhr 1948 (कस्यापि) Śp 3614 (,, *Sabhyāl III 73 (anon *S-Ratnak v 170 (anon

५२०

विभ्राणार्द्रनखक्षतानि जघने नान्यत्र गात्रे[1] भया
नेत्रे[2] चुम्बनपाटले च दधती निद्रालसे निव्रणे[3] ।
स्वं संकेतमदूरमेव कमितुर्भूसंज्ञया शंसती
सिद्धिं याति विटैककल्पलतिका रण्डा न पुण्यैर्विना ॥

Sbhr 2373 (भट्टवृद्धः?)

---

५१८ Sbhr 1937 (anon) *Saml 206 (anon) *S-Hārāv C 265 (anon) *Padyaveṇī, IX 48 (309) (जघनचपलायाः) Padyaracanā, VII 36 (जघनचपलायाः) [1] MS वि [2] Sbhr °तिमिरे, Saml, S-Hārāv, Padyarac, Padyaveṇī read दुर्दिवसे घनतिमिरे°, and Padyaveṇī ends with रजनीषु [3] MS here inserts भ [4] The akṣaras थी . . . दे are partly or wholly lost, Padyaveṇī and Padyarac read पत्युर्विदेश, the former continuing °समये, the latter °गमने, S-Hārāv has भर्तुर्विदेश न(sic)मने° °चपलजघनायाः

५१९ [1] Śp, Sabhyāl, S-Ratnak पङ्कचिते घना [2] Śp, Sabhyāl, S-Ratnak °या [3] Śp, Sabhyāl, S-Ratnak °द्य मया प्रियस्य [4] Three akṣaras partly lost [5] Two akṣaras partly lost [6] M(d) र [7] MS °र्मर्थय, Śp, Sabhyāl have छ्रक्रेणाम्र

damed [1] MS च [2] These akṣaras partly lost [3] Sbhr °ग्रले of Indian भ्र [5] MS ते (ti)

५२१

अद्य त्वां जननीम[1]कारणरुषा प्रातः सु[2]दूरं गतां
प्रत्यानेतुमितो गतो गृहप[3]तिः श्रुत्वैव मध्यंदिने ।
पङ्गुत्वेन शरीरजर्जरतया प्रायः सु[5]लक्ष्याकृति
दृष्टो ऽसौ भवता न किं पथिक हे स्थित्वा क्षणं कथ्यताम् ॥

५२२

*Shm II 310 (कस्यचित्)

वस्त्रप्रोतदुरन्तनूपुरमुखाः[1] संयम्य नीवीमणी
नुन्नाढांशुकपल्लवेन निभृतं दत्ताभिसारक्रमाः ।
एताः कुन्तलमल्लिका[2]परिमलव्यालोलभृङ्गावली
झं[3]कारैर्विकलीकृताः पथि व[4]त व्यक्तं कुरङ्गीदृशः ॥

५२३

*Shm II 301 (कस्यचित्)

पतिर्दुर्वेञ्चो ऽयं विधुरमलिनो[1] वर्त्म विषमं
जनश्छिद्रान्वेषी प्रणयिवचनं दुःपरिहरम् ।
अतः काचित्तन्वी[2] रतिविहितसंकेतगतये
गृहाद्वारं वारं निरसरदथ प्राविशदथ ॥

५२४

Anarghar VII 90

उदेष्यत्पीयूषद्युतिरु[1]चिकणार्द्राः शशिमणि
स्थलीनां पन्थानो घनचरणलाक्षालिपिभृतः ।

---

५२१ [1] MS ०ननी [2] MS सू [3] MS ता [4] Five aksaras partly lost [5] MS स

५२२ [1] Shm also (B) ख [2] Here in the MS a म is marked as to be deleted [3] MS सङ्क्रे or सङ्को [4] MS च, Shm र or व

५२३ [1] Shm also (A) ०निलो [2] MS न्वी

५२४ [1] Anarghar ०कर

चकोरैरुड्डीनैर्झटिति कृतशङ्काः प्रतिपदं
पराचः[1] संचारानविनयवती[2]नां[3] विवृण्वंते ॥

५२५

मलयजपङ्क[1]लिप्ततनवो नवहारलताविभूषिताः[2] *Ak.* p. 396 (anon.).
सिततरदन्तपत्त्रकृतवक्त्ररुचो रुचिरामलांशुकाः । *As.* p. 169 (anon.).
शशभृति विततधाम्नि धवलयति धरामविभाव्य[3][तां गताः *Kāvyaprad.* ad x. 48 (anon.)
प्रियवसतिं प्रयान्ति सुखमेव निरस्तभियोऽभिसारिकाः॥]

---

५२४ [1] MS. ञ्चः. [2] Eight akṣaras partly lost. [3] MS. ना. [4] MS. ग्रु.

५२५ [1] *Ak.*, *Kāvyaprad.* °रसवि ; *As.* °रजसावि. [2] *Kāvyaprad.* °षणाः. [3] Two, or three, akṣaras lost at end of last (originally not last) leaf of MS.

१ (*b*) संख्यावता 'discerning,' cf *Mahāvīracarita*, viii 41 *ad fin*

(*c*) आकम्पकानि शिरस्सु The great poets shake their heads approvingly The word कवि is awkwardly repeated from (*a*) Shaking the head seems to express at different times different emotions, cf 186 (agitation), 350*c* (confusion), *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p 10, l 8 (anger), *Saundarananda Kāvya*, viii 14 (sternness?)

२ A punning comparison between Māra's army and the breasts of Buddha's wives

(*a*) मण्डलाग्ररुचय (1) 'sheen of scimitars', (2) 'round and very bright' (or bright at the tip') In connexion with the breasts आबद्धवृत्त refers to their prominence, as often exhibited in Indian sculptures सन्नद्धवक्षःस्थलाः (1) 'cuirassed', (2) 'girt up'

(*b*) व्रणिनो (1) 'scarred', (2) 'scarred with नखक्षतानि' विपक्ष (1) 'enemy', (2) 'rival' कर्कशा. As applied to the स्तनाः, is equivalent to स्थूलाः, cf *Jānakīharaṇa*, i 18, x 8

(*c*) उत्सृष्ट (1) 'outspread' ('seen in the sky deployed'), (2) 'laid aside' अम्बर (1) 'sky', (2) 'garment' विग्रह (1) 'battle', 'war', (2) 'form' स्मराग्रेसरा. (1) 'led by Kāma = Māra', or 'Māra's vanguard', (2) 'distinguished by love'

(*d*) माराः For the plural cf Koeppen, *Religion des Buddha*, i 253 sq, B & R *s v* मार

३ The three gods, by reflection in Buddha's nails, as they bow at his feet, become really त्रिदश 'thirty', i e in this way, at least, are plainly (प्रव्यक्त) 'the thrice-ten' (thirty-three gods)

(*c*) भवाकूपार· 'ocean of existence'

४ What did Śiva gain by slaying Kāma, if in doing so he was overcome by *krodha*, since both are enemies (प्रत्यनीक) to self-command (वशित्व)?

(*d*) ग्रामणीर् 'general' अर्कबन्धु. Buddha is commonly named आदित्यबन्धु, cf *Mahāvastu* (Senart), index, Kern, *Manual of Indian Buddhism*, p 63

५ (*d*) कल्पान्त The bridge, or causeway, is not to be carried away by the rain at the end of a *kalpa*, which rain consists of the अवलेप 'pride' Buddha's power continues from *kalpa* to *kalpa*

६ (*d*) भवकन्दकन्द apparently = 'bulb of the bulb' = 'root of the root' *Kandarpa*, 'desire,' is the germ of the germ of transitory existence There is an allusion to the *nidānacakra* (on which see Waddell, *Lamaism*, p 108, de la Vallée Poussin, *Deux Notes sur le Pratītyasamutpāda* (Algiers Congress), i 193 sqq, Oltramare, *La Formule bouddhique des douze causes* (Geneva, 1909))

७ In this verse the acceptance of Buddhism is compared to a royal consecration, concerning the details of which see Goldstücker's *Sanskrit Dictionary*, s v अभिषेक and अभिषेचनीय, Hastings, *Encyclopædia of Religion and Ethics*, s v *Abhiṣeka* The Buddhist virtues correspond to the various appurtenances of the ceremony कारुण्य = the imperishable *Kandalī* flowers, प्रज्ञा = the queen's necklace, शम = the coronation water, Buddha's नखाग्रांशवः = the garland Compare St Paul's words in Ephesians vi 13–20

(*d*) अभयप्रदान For the custom of free pardons at the time of a consecration see Goldstücker, loc cit, p 282*a*, and *Kauṭilīya Arthaśāstra*, p 147

अपूर्वदेशाधिगमे युवराजाभिषेचने ।
पुत्रजन्मनि वा मोक्षो बन्धनस्य विधीयते ॥

नखाग्रांशव. These would naturally adorn the heads of the prostrate adorers

८ The verse speaks of a Tree of Paradise composed of the six *Abhijñās* with the six *Pāramitās*, शील being the cool (शीतल) water, firm (दृढ) ध्यान the water-pool round the tree (आलवाल), दान the tall (महोन्नति) trunk, stubborn (i e 'stiff', 'unbending', अवार्य), वीर्य the boughs, प्रज्ञा the twigs, क्षान्ति the flowers (the reading प्रसून in *c* is obviously preferable °सन्न read for °सून) The seed contained in the fruit is सबोधि Concerning the six अभिज्ञा's ('special insights') see Kern *Buddhismus*, i pp. 379–80 (German ed)

(*c-d*) The sense would be improved by reading °द्वयसु°, since क्षान्ति accounts for the सुच्छाय

९ We manage, indeed (काम), to conceal all forms of expression (व्यक्तिप्रकार) of surprise at Kāma, who singly, by the mere side-glances of his wife, conquers the world What of Buddha, who, without moving even his brows, conquered both Kāma and his army? There seems to be a pun in अबला and सबल

(c) अभित॰ = अभिमुखे

१० The sense is that some persons absurdly praise Buddha, whose aim was to escape from the world of countless rebirths, for a mere victory over Kāma, who was promptly (द्राग्) turned to ashes by the glance of Śiva, though a lover

(b) निलय॰ the पौरुष 'contained', 'had for its scope', the फल, in the same sense we might have had फलगर्भ 'having for its embryo the fruit' As regards फल, see Kern, *Manual of Buddhism*, p 51, n 6 उज्जिहीर्षा represents the aspiration which leads to the future Buddhahood, cf Kern, op cit, p 65, de la Vallée Poussin, *Bouddhisme*, pp 297 sqq महापौरुषस्य Buddha is महापुरुष

११ The warrior of Māra, मारसुभट, about to devour Buddha's head, is frightened by his own reflection, seen bowing in Buddha's crest-jewel

(a) समय = 'doctrine' (the common Buddhist word)

(b) मनोविक्रम 'conceit of prowess He is विक्रान्तमन्य

(c) व्यात्तानन 'open-mouthed,' a common feature of demons, see, for example, the illustration No 40 in Grunwedel's *Buddhistische Kunst in Indien*[2] अद्भुतमौलिरत्न refers probably to the *uṣṇīṣa*

१२ Perhaps the verse contains a punning allusion to some book entitled कुसुमाञ्जलि अ(आ)लिनिवह might mean 'a number of lovers' (आलि) as well as of bees (अलि) In that case पदप्रेङ्खोल will refer to the swing of verse, and राग = (1) 'glow', (2) 'passion'

(a-b) 'Having an unprecedented splendour of flowers produced by the suddenly thickening glow of pollen gathered through the sportive swinging of their feet as they moved about in their play'

१३ In this verse Buddha is compared to an elephant, hence the ref to his दशन 'tusk' The bright tusk, shining

amid the redness of the partly opened mouth, then suggests the dawn As regards the redness of the elephant's palate see *Harsacarita*, trans Cowell & Thomas, p 53

(*a-b*) 'The tusk, whose brightness emerges in the midst of rays which he emits while making his paces, with his rather red lips slightly open'

(*a*) **वीथीक्रम** = **वीथीमार्ग** 'one of an elephant's paces'?

(*b*) **उद्देशवशिन:** (1) 'of him who has self-mastery (needed) for teaching', (2) 'of the tame elephant of the highest region' (?)

(*c*) **सुख . . . शिव** For the combination see B & R *s v* **सुख**

(*d*) **महिम** = **महस्** 'splendour' **घन** 'intense'

१४ (*b*) **वृद्धत्व वरयोषितो ऽनयद्** The reference is to Buddha's abandonment of his home **स्वान्त** = 'heart'

(*d*) **बाष्पकम्पपुलक** This triad corresponds inversely (?) *seriatim* (**यथासंख्य**) to the **राग**, **त्रास**, and **श्रद्धा** in *a-c*

१५ (*b*) **परिस्फुट** 'manifest' **नीलाब्ज** There are the eyes of the **स्वर्णाथ** 'gods' **पूजा**, of course, takes constantly the form of a flower offering **स्तोमतया** 'through the multitude'

(*c*) **प्रभापल्लव॰** 'the rays forming the hem (**पल्लव**) of the unprecedented ('imaginary') **चीवरपट**' So splendid a **चीवर** is indeed **अपूर्व**

१६ (*b*) **सर्वे . . .** even if all the gods were **कुसुमशस्त्रा:** (i e had flower-bows, like Kāma), what then?

(*c*) **इतीव** This is why he has not shrunk from making all the Devas Buddhists, by reducing them to **सुमनोस्त्रत्व**, 'the state of having good intentions' (**सुमन:** = (1) 'good intentions', (2) 'flowers') for weapons

(*d*) **दशदिङ्मार॰** 'who had accomplished a *digvijaya* over Māra' **लोकेश्वर** = Avalokiteśvara

१७ (*a*) **ज्योत्स्ना** Not a **कमल**, because of the **ज्योत्स्ना** 'moonlight', since the **कमल** is red in colour and closes during the night For the idea in **पटवृष्टि** cf *Jānakīharana*, i 1

(*b*) **सान्द्रश्रीपरिमल.** *Śrī* is the goddess of day-lotuses (Padmā), hence not the moon (or simply because the moonlight has no scent) In the case of Avalokiteśvara **श्री** perhaps refers to his wife Tārā (or to the lotus which he carries), but cf **आननश्री** 18*c* has **परिमल** also here a punning sense

'meeting of savants'? अमलम् The moon, on the contrary, has a blot (मल)

(*c*) मधुद्राणा No doubt = मधुद्रा° = (1) 'bees', (2) 'lovers', whose sleep would, of course, be dispelled by Avalokitesvara, being a Bodhisattva, as the day-lotus by opening wakes the bee अपमुद्र = उन्मुद्र 'unsealed', 'unrestrained'

(*d*) चकोरान् The cakora subsists on moonbeams, cf 173*c*, 195*c*, 443*a*, 493*a*, there is, no doubt, a reference to the secondary meaning of चकोर 'an eye drinking the nectar of a moonlight face' (Monier-Williams *s v*) सरसिरुहपाणे: = पद्मपाणे.

१८ (*a*) वरदकर Concerning this *mudrā* of Avalokitesvara and concerning the प्रेत see Foucher, *Iconographie Bouddhique de l'Inde*, pp 98 sqq तर्ष = तृष्णा The moon's ambrosia also quenches the thirst of the dead who pass into it (according to the theory described by Rhys Davids, '*Theory of Soul in the Upanishads*,' J R A S 1899, pp 81–2, and taught at Somanath in the time of Mahmud of Ghazni, see Ferishta, trans Briggs, i p 68) The form तर्ष is favoured by Buddhist writers, occurring e g in the *Saundarananda Kāvya*, xiv 18, xvi 19, xviii 30, etc

(*c*) सितगभस्ति a comparison with the moon

(*d*) दयार्द्रालोकनो Concerning Avalokitesvara as the god of compassion and the look (आलोकन), see Waddell, J R A S 1894, pp 54 sqq, *Lamaism*, pp 356–8, Grunwedel, *Mythologie des Buddhismus*, pp 127–8, 133–4, 137, Foucher, op cit, pp 97 sqq The present ref is to a white one, see Waddell, opp citt, pp 59, 357, Grunwedel, op cit, p 109, Foucher, op cit, p 109

१९ (*a*) रयस्थिराकृति· For the idea of steadiness due to speed, cf *Śakuntalā*, i 8, *Vikramorvaśī*, i 4

(*b*) प्रालेयपाद 'the moon'

२० A punning dialogue between Visnu and Laksmī

V My Queen, you are angry (कुपिता)

L 'Tis you who are father of earth (कुपिता) who else is guru of the world?

V You are mother of worlds (माता जगता)

L 'Tis you who are measurer of worlds (माता जगता, cf *R V* viii 41 4 and contrast iii 32 7), no other comprehends them

V My Queen, in a playful quarrel you are endless (अनन्ता, will always have the last word)

L 'Tis you who will not bow (अनन्ता) May Śauri, who, hearing the word अनन्त, does bow to Lakṣmī, protect you!

२१ Translated by Aufrecht, Z D M G xxxvi p 546 The point of the verse is that हरि may mean either 'Viṣṇu' or 'monkey' It is quoted in *AS* and *At* as an example of *vakrokti* or *vākovākya*

(*a*) हरि Viṣṇu's answer to को ऽय द्वारि

(*b*) कृष्णो . . वानरः 'How can an ape be black?' Aufrecht read वा नर. In favour of the reading कृष्णाद्° (see critical note) should be mentioned the fact that black apes are said to be specially fierce

(*c*) मधुसूदनो (1) 'Viṣṇu', (2) 'juice-pressing' पुष्पासवाम् Here a *Bahuvrīhi*

(*d*) निर्वचनीकृतो 'rebuffed'

२२ The verse occurs also **Skm* I 284 (कस्यचिद्), **Padyāv* 254 (कस्यचिद्), with various readings (*a*) मन्द्र and व्यावर्तयन्, both to be preferred add margin and critical notes accordingly The verse perhaps refers to a picture

(*a*) अह्नि शिथिले 'sunset'

(*b*) बर्हापीडक Kṛṣṇa's crest of peacock's tail feathers गोधूलि 'evening,' see the lexica

२३ (*c*) निर्यातो gen sing, agreeing with विष्णोः कुक्षिवसतेः In apposition to पद्मस्वलादर्णसा or vice versa The अर्णसा पति is, of course, the ocean

(*d*) अपत्यपरम्परावृत 'an heirloom from his father, the ocean'

२४ (*a*) कशेरु 'the backbone' of the hills

(*b*) साङ्कुर The elephant's trunk corresponds to the sprouts

२५ A parallel to this verse is to be seen in *Śp* 123, दिश्याद्वः शकुलाकृति (हनुमतः) = **S-Hārāv* I 35 (15*b*) (anon, reads शफरा°) = *Khaṇḍap* 4

(*a*) शकुला Viṣṇu's fish (शफर, मत्स्य) incarnation अ(आ)स्फोटन apparently = 'striking' of ...

(*d*) पानाध्मान The fire suffers from indigestion through drinking too much water चक्रे 'was made' चिरस्य The *Aurva* fire, inextinguishable by the ocean, is at last quelled

२६ Visnu and Bali A similar verse (कस्त्वं ब्रह्मन्नपूर्वं) relating to Visnu and Bali occurs *Khandap* 55, **Sml P* 8*a* (24) (हनुमतः)

(*a*) *B* Whence are you there? or 'whence are you, whoever you are?' अमुक अणुकः of *Shm*, or °क, would mean 'little fellow', *V* From my own *B* 'Your own,' what is that? *V* What belongs to no one

(*b*) *B* What do you want? *V* Three paces *B* What use of so small a piece of land?

(*c*) *V* To me, a contented twice-born, that is as much as the three worlds

(*b*) किमिच्छसि Bali has gifts for all comers

(*c*) आशयो 'meaning'

२७ (*a*) इय = श्री

(*b*) मावष्टब्धि 'may she not be crushed'

(*d*) वाचो° Visnu did not really utter the words, which died within his lips, but his changes of expression (विकृति) conveyed them

२८ (*b*) धगिद्धग् Cf धगद्धगिति विच्छिन्ने काष्ठोत्थप्राणलोहितः *Yogavāsistha*, III 33 15

(*c*) अमरवैरिनाथ Hiranyakaśipu, slain by Visnu-Narasimha

(*d*) काष 'grating,' a form from कष Cf 43*d*

२९ Visnu supports Mt Meru on his breast at the ocean-churning

(*b*) दुग्धार्थि (MS) is an error for दुग्धाब्धि, cf 38*d*. दुग्धकण corresponds to the नक्षत्र of (*c*)

(*c*) प्रतिरोधिनिन्दद् Visnu's breast rivals and mocks the starry heavens प्रतिरोधि recurs 389*d*

(*d*) तडाग Cf 223*b* Note that the verse contains the author's name, cf 104, 268, 274, 344, 518

३० Add to margin a ref to **S-Hārā* 17*a* (anon), text as printed except *b* °जाले [*sic*] ज°

(*a*) उपश्रुति 'near his ear'

(*b*) विषानल. A ref to the कालकूट poison

(*c*) कटाह the tortoise's shell, see Bohtlingk & Roth *s v* and reff

३१ Translated by Jacobi, *Alamkārasarvasva*, p 599 see his notes Add to margin *S-Hārā* I 54 (8b) (शारङ्गस्य), readings as in *Sāhityad*

(a) भक्ति° = (a) 'fond of regarding with compassion those bending in devotion to him', (b) 'dear to the eyes of those ' नील Krsna's body is, of course, dark, like his eyes

(b) नीतेहित° = (a) नीते हित°, (b) नीता ईहित (Jacobi)

(c) °निधी र° = (a) sic, (b) °निधिर् र° रसिकता Krsna is रसिकेश्वर रसिका = 'an emotional wife' (*Meghadūta*, B 24d) नेत्रे तनुर्वा These words are kept to the end for surprise (παρὰ προσδοκίαν)

३२ (a) श्रुतीः the scriptures

(b) वियन्मयो = आकाशमयो, *ākāśa* being the vehicle of sound

(c) पुच्छोदस्त° cf 25a

(c-d) जलनिधेः The column of water in (b), together with the sound, suggests to the sages the belief (श्रद्धा) that the sky-Ganges has plunged into the ocean Perhaps they come to *worship* the सगम, as a sacred spot, cf *Uttarar* II 30, पुण्याः सरित्सगमा

(d) खलत् 'assemble' (?), cf B & R s v, but in 448b we have a different sense

३३ (c) खर्वित 'pressed low'

(d) अव्याहत 'unviolated' कृतक 'pretended' Visnu pretends to sleep, in order that Laksmī may continue her caresses

३४ Rādhā is seeking Krsna, who all the while is holding up Mt Govardhana on his little finger

(c) भाण्डीरे the *Nyagrodha* tree in Vrndāvana

३५ The verse is in the form of a dialogue between Yasodā and the child Krsna The same idea is similarly worked out in the verse रामो नाम बभूव, *Śp* 120 (वसुंधरस्य), **Sml P* 9a (27) (वसुंधरस्य), *Krsnakarnāmrta*, II 72, **Padyāv* 151 (कस्यचित्), *S-Mukt* XXV 18 (anon)

(a) क्षामोचन्द्रा 'the night is moonless,' i e 'nearly over'

(b) कामपूर्वा कुरुष्व Krsna's reply, 'What story? Let it be a new one' कामपूर्वा might mean 'relating to love'

(d) Krsna smiles to hear his mother telling him Rāma's, i e his own, story, cf also 46c-d

३६ Viṣṇu as Vāmana Add to margin **S*-*Hārā* i 49 (7*a*) (हनुमत.), readings (*a*) °विलस°, (*b*) °पुटी°

(*a*) खर्वग्रन्थि° 'as the dwarf's garment-knots parted (through his growth) showing the Kaustubha shining on his breast'

(*b*) निर्यद्ब्राभि° 'the resonance of the *sāman* coming deep from the hut (as it were a Brahman's hut) of the lotus-bud of his navel (upon which Brahmā, the ideal Brahman, sits), as it issued forth'

(*c*) पात्र 'a match, or, with reference to Bali's liberality, a fit vessel'

(*d*) वर्धमान Note that this is a name of Viṣṇu as Vāmana cf *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p 44, l 1

३७ (*b*) अग्र The accusative seems to give the better sense, with the idiomatic use of वह् = 'have', 'hold'

३८ The वदन, स्तनद्वय, and रोमावली of Lakṣmī, as she rises from the ocean, are mistaken by the gods for a repetition (पुनर्) of the moon, the humps of the sky elephant, and the Tree of Paradise, which have already been procured by the ocean-churning

(*c*) स्तनद्वय For the comparison with an elephant's frontal lobes (कुम्भ) cf 175, 245 वलद् 'coming in sight' or 'accompanying'

३९ The drunken Haladhara (= Balarāma) stutters his words A similar verse is to be found in the *Pracaṇḍapāṇḍava* 52 कि कि कि चुचुचुम्बनैर्, the speaker being the same cf also the verse पि पि प्रिय ससस्वय **Sml P* 113*b* (कस्यापि), *Sarasvatīk ad* v 142 (anon), *Śp* 3651 (कस्यापि)

४० Viṣṇu as Narasiṃha a dialogue between Hiraṇyakaśipu and his attendants

'What? What?' 'A lion' 'What then (ततः किं)?' 'With a form like a man's, my lord' 'Strange! Have you seized him?' 'Nay' 'Then, who is here?' (a form of urgent summons, often in the phrase को ऽत्र भोः, see B and R s v भोः) 'Long live the king!' (spoken by the guard, who presents himself) 'Quick, bring him here' 'Nay, he is come himself' 'My bow, my bow no, my sword, in haste Ah! the sharpness of his claws '

४१ Krsna, in order to be alone with Rādhā, tells the shepherdesses to go home with their pails She will follow

(b) वष्कयिणीकुल distinguished from the धेनु's, which have been milked already

(d) कारणसूनु Cf कारणसूकर B & R s v कारण, *Bhāgavata Purāna*, iii 13, 33

४२ Krsna holds up Mt Govardhana

(b) लग्नैर् 'clinging' (to the mountain) संभावितात्म° 'proud of the honour done to them,' or 'filled with conceit' (आत्मसंभावना *Harsacarita*, Bombay, 1892, p 40, l 9)

(c) विषम 'perplexedly'

(d) करमूर्ध = कराग्र 'finger', clearly the better reading

४३ Visnu as Narasimha

(a) तरत् 'moving across'

(c) व्यावल्गद् 'writhing'

(d) रव The claws clash against Hiranyakasipu's ribs, cf 28b

४४ (a) प्रसव 'flowers' Cf *Meghadūta*, B 2b (°रजसा) and 52d

(b) °क्लान्तिनिद्रान्तरेषु 'intervals of sleep due to fatigue'

(d) पत्त्र 'ornamentation', cf 70d and reff

४५ (a) दैत्य Hiranyakasipu

(b) प्रतिबिम्बभावित 'seen by reflection' The compound does not seem to occur elsewhere

(c) अपरकेशरि The reflection is taken to be a second lion (हरि also = 'lion'), compare the story in the *Hitopadeśa* (ed Peterson, p 73)

४६ Insert in margin reff to **Skm* i 256 (अभिनन्दस्य, readings as in text, except स्थावर for क्ष्माधर), **Padyāv* (अभिनन्दस्य, readings as *Skm*, except दूरे for चार), **S -Hārāv* 9a, 67 (अभिनन्दस्य, readings as *Padyāv*)

(a-b) Yaśodā warns the young Krsna against the wild animals in the hills, and tells him, when he sees such, to meditate upon Nārāyana

(a) चारप्रचारे 'movement hither and thither in pasturing'

(c-d) Krsna has to restrain a smile, he himself being Nārāyana, cf 35d स्फुरद् 'quivering'

४७ (*b*) कारणमेकमेव There is no need of Brahmā or Śiva

(*c*) उदरस्थित Regarding the world's issuing, at the commencement of a *yuga*, from Viṣṇu's belly, cf *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p 235, ll 4–5

४८ Translated by Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 530

(*a*) बीज Brahmā lies in the flower स्वर्णशैल: Mt Meru

(*b*) नागाधिराज Śeṣa, upon whom Viṣṇu reclines, and who therefore corresponds to the bulbous swelling whence the stalk (कर्णिका) springs

(*c*) मेघा: = मधुपकुलम् by reason of their blackness

४९ (*a*) कनकनिकष Cf *Vikramorvaśī*, iv 1 For gold as colour of a Hindu cf 149, 150, 156, 205, 432 A similar verse, relating to Sītā and beginning कनकनिकषभासा, is to be found in the *Dūtāṅgada* (India Office MS), i 9

(*b*) नवजलधर The *new* clouds, being full of rain, are dark like Kṛṣṇa

५० (*b*) आवृत्तालात The revolving sun seems to make a fire-circle in the sky

(*c-d*) The rays are compared to golden wands, ushering the crowded darkness westwards

५१ (*b*) आखण्डलाशा 'Indra's quarter = the east'

५२ Translated by Aufrecht, Z D M G xxvii, p 44

(*a*) फणोपल = फणमणि 'the jewel in the head of that snake, which (snake) is the eastern hill'

(*b*) व्योम° 'the golden leaf of that *Indranīla* tree, which is the sky'

(*d*) प्रस्थानपूर्णकलश There is a reference to the common belief that *yogis* pass at death through the sun; see *Chāndogya Upaniṣad*, iv 15, 5 For a पूर्णकलश as an auspicious object to behold at departure, see *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p 63, l 14, trans p 45, l 11

५४ (*c*) The सहकार (mango = चूत, 61*b*, 438*d*, 454*d*, 472*a*, 473*d*, 482*c*) and the कोकिल are both associated with (spring and) love, cf *Ṛtusaṃhāra*, vi 15, *Pārvatīp* iii 3, *Śakunt* vi 3

५५ (*a*) पञ्चम· a certain note (or interval, one-fifth ?) in music, cf vv 68*b*, 70*c*, 142*d*, 442*b*, 450*d*, 470*c*

(*b*) स्थान 'key,' 'pitch', cf 70*c* पञ्चमार्गण°: 'the twang of Kāma's bowstring' (which consists of bees)

(*d*) कुड्मल The buds correspond to the रोमाञ्च of *b*

५६ (*a*) कलकण्ठ 'cuckoo'

(*b*) उत्कलिका = (1) 'wave', (2) 'agitation' for the pun cf *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p 42, l 9, trans p 29, l 4 The पवन naturally causes waves

५७ (*a*) बद्धस्पृहः 'regarded with excitement (or 'envy')'

(*b*) उपहृत 'dedicated' गत· = शक्य. Cf 118*d* and *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p 60, l 4, न याति वक्तु, 'cannot be called'

(*c*) आमृष्टो 'touched'

(*d*) चूताङ्कुर sent as a love token, cf 54*c* and reff

५८ (*a*) कोकिल . चूत Cf 54*c* and reff

(*b*) किंशुक Cf 59*c*, 69*b*, 78*a*

(*c-d*) महाकुल॰- 'starting to break its strings at the suspicion of an infidelity on the part of the lover, they being sensitive through high birth'

५९ (*a-b*) The bees are mistaken by the parrots for (black) *jambū* fruit अतिरसाद् 'very eagerly'

(*c-d*) एतेषामपि The bees, mistaking the parrots' beaks for (red) *kiṃśuka* flowers, fly into them, cf 58*b*, 67*c*

६० (*a*) कोकिल . . चूत Cf 54*c* and reff निर्धूत 'shaken'

(*b*) प्राग्भार 'tilting'

(*c*) तैरेव . . धारावाहिभिर् The same pollen-dust, forming in showers, conceals the antelopes, who have scarcely leapt over the heaps of it

६१ (*a*) तथैव The bees, though constantly throbbing, remain, as before, in the jasmine

(*b*) नयनसुहृदो '*though* pleasant (सुहृद्, cf 92*b*) to the eye'

(*c*) चौती Cf आशोकी, 62*c*, and 54*c* and reff अस्मिन् = अत्र, cf 72*d*, 505*c* तथा 'as later'?

(*d*) अथ च 'and yet' स्वय 'of itself'

६२ (*a*) विधुरारम्भा 'anxious starts'

(*b*) मामुल्लङ्घ्य 'in defiance of me'

(*c*) चीरिका 'public notice'

६३ The subject of all the finite verbs is वासराः The verse seems to contain a hidden reference (by ध्वनि) to a hospitable invitation व्याहृत is the invitation, सत्कुर्वन्ति the setting the house in order, किसलयोत्तसैर् 'festoons of shoots', अ(आ)लि = (1) 'bee', (2) 'friend', प्रावार = (1) 'veil (of mist)', (2) 'case covering the ornaments', and so on

६४ (a) स्निग्ध soft मुक्तदीर्घप्रवासः 'recalled from long absence by the cuckoo's invitation'

(c) शिञ्ज° °वलय There is a reference to tinkling bracelets

(d) °वृहतिका. shawls,' 'consisting of the (white) smile of (white) jasmine flowers,' or, punningly, 'smiling i e decorated white) with jasmine flowers' It need hardly be mentioned that to the Hindus a smile is white as showing the white teeth) cf 446b, *Harṣacarita*, trans p 5, n 5, p 213, l 13 पूर्णपात्रीकरोति The south wind, which has brought the good tidings of the return of the spring (मधु), carries off, as the messenger's meed of clothes, etc (पूर्णपात्र, cf *Harṣacarita*, trans, p 109, n 2), the early-falling (cf 66a) jasmine flowers which are the shawls of the tree-wives of the spring

६५ Spring as a monarch riding forth in a lantern procession (दीपावली *Dīvālī*) in the evening The instrumentals मण्डलैः, गणैः, किंशुकैः are those of circumstance or accompaniment (इत्थम्भूते तृतीया)

(a) Note the śleṣa in मण्डल and गण चर्चर्य° 'roaming'

(b) गृहवाटिका 'house garden' अङ्गारितैः refers to the red colour of the *kiṁśuka* blossoms, cf 59c-d, 69b, 74, 78a, 472c, and *Ṛtusaṁhāra*, vi 20

(d) प्रस्निग्धा as applied to the दीपावलि = 'very oily', cf 97d कलिकादीपावलि 'row of lamps consisting of buds' The *campaka* has a fragrant yellow flower

६६ (b) ग्रथ्नन्ति The *kokilas* are composing in their minds, but not yet uttering their song, cf 82b

(c-d) The sun's rays curtail the briskness of the cold, but are not yet fierce (जठर or जरठ, cf critical note 2 to 427 and 8 to 500)

६७ Add to the margin a citation of *Bālar* v 38, where the first line appears in the form

सूते संप्रति दुग्धमुग्धसुभगं पुष्पोद्गमं मल्लिका

and °द्युतिः is read in b, which ends as our MS In *Hemac* only a of our verse is given In d *Bālar* has मुकुलैश्च, as MS

(a) षाण्मासिकैः According to Nārāyaṇa Dīkṣita in this passage the षाण्मासिक pearl is specially large

(b) अर्चित. 'honoured by a flower offering,' or merely 'brightened', an intentional variation of reading introduced by Rājaśekhara in *Bālar*

(d) माञ्जिष्ठ 'red as madder', cf 471b अन्या लिपिः 'a second colouring'

६८ *b*) पञ्चम Cf 55*a* and reff वाञ्छामात्र Cf 66*b*

(*c*) जगन्ति Governed by जिष्णु [स्यात्]

६९ (*a*) भागैर् The day grows (स्फायते) at the expense of the broken-off parts of night

(*b*) गर्भ The *kiṁśuka* buds are seeds of fire, cf 65*b*

(*c*) स्वाश्रय॰ 'their objects,' the spaces of light and shade being only as broad as their vehicles, since the sun is vertical

(*d*) स्तोकरसो 'having only a little रस'

७० The garlands (अवतंसाः), powder-throwing (पराग), face-decorations (पत्त्र), and songs (गीतयः) are all signs of the feast (उत्सव)

(*b*) पत्त्र (1) 'leaf', (2) 'face-ornamentation', which latter should here (with लसत्) and in *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p 146, l 3 (with प्रचलत्), denote some hanging ornament, and not merely paint-marks (विशेषक) The latter sense recurs 151*a*, 222*a*, 314*a*, 338*b*, 347*c*, 377*a*, 435*b*, while in 44*d* the word denotes figures on metal प्रकाण्ड (1) 'stem', (2) 'fine'

(*c*) पञ्चम Cf 55*a* and reff स्थान 'key,' 'pitch', cf 55*a-b* गम्भीरक्रम will also have some musical connotation, cf अव्यक्तवर्णक्रम 198*c*

७१ (*a*) जैत्र 'victorious' सहकार Cf 54*c* and reff

(*b*) मधुकरविषकल्कलेपिन The beeswax is compared to poison applied to arrows

७२ The royal proclamation of the Spring Breeze (with his ally Kāma, cf 80*c*) from his palace Malaya

(*b*) कुशलयति 'greets' the कामिनः इतरत् 'further,' beginning the substance of the letter 'after compliments'

(*c*) अ(आ)लिकोकिल. (1) 'bees and cuckoos', (2) 'cuckoos, i e friends' प्राप्तवान् 'arrived at'

(*d*) अस्माद्· 'in this quarter' = अतः; cf 61*c* and ref

७३ (*a*) अतिरेकीभवत् 'increased,' 'raised to the highest pitch' by their abundant feeding on *cūta* (cf 54*c* and reff) buds

(*c-d*) The red eyes of the *kokilas* are compared to the live ashes of Kāma (असमशर = पञ्चशर) burned by Śiva's (भूतेश) fiery glance कराल्लित: Cf *Śāntiś* iv 12, ज्वालाकराले गृहे.

७४ The filaments (केशर), white and crescent as the moon (चन्द्रकलास्पर्धि), in the red *kiṁśuka* flowers are likened to Kāma's (चित्तज) bow marked with white wax and in a red cover

७५ Add to margin a ref to *Slm II 760 (वीर्यमित्रस्य), where a reads वापी° °द्दरा, and c-d as follows—

कि चान्यत्कुसुमायुधो ऽपि भगवान्धत्ते सगर्वं धनु
ज्यामुन्मार्ष्टि च पञ्चभिश्च विशिखैर्जेतुं जगद्वाञ्छति ॥

(a) ग्रन्थि The leaves and shoots are knotted together

(b) कापि स्थिति 'an indescribable condition

(c) A short walk is enough to cause a thirst

(d) The wind teaches the dust to dance in the road

७६ In उत्सव, आमोद, उन्माद (and also in the sequence, eye, touch, mind) we have a climax The southern wind comes like a madman, with leafy branches shaking in his hand, and his mere embrace infects the people with insanity

(d) क्रीडाकूतकषायितेन 'infected with the spirit of play'

७७ The play 'Love's Victory' is about to be acted by the Spring

(a) मुकुलाधिकार The word अधिकार seems to imply a metaphor ('official duty' or 'superintendence'), which accordingly may be traced also in the word लक्ष्मी 'splendour' and विधिना 'prescribed manner'

(b) अभिजात वपु. The myrobalan also dresses for the occasion (समय also = 'festival')

(c) पाटगिरेर् Read आप्रान्तगिरेर्? or cf B & R आघाट = 'boundary'? Concerning गिरि cf 105c प्रस्तावना 'prelude,' in both literal and metaphorical senses

७८ (a) हिमजलमिषात् 'in the guise of the cold rain,' or 'emulating the cold rain' But no doubt the भयात् of Slm (or भिया) is the correct reading किंशुकेषु Cf 65b and reff

(b) व्याम 'having a cloud of smoke,' a sense not hitherto illustrated in the lexica

(c) पान्थसीमन्तिनीना 'wives of (absent) travellers'

(d) शिखा 'points' of the flames °शोणीम् i e 'flame-coloured' The subject of विसृजति is काननं

७९ (b) प्रणयि 'courting,' sc 'near', cf 291c, 371c, 374a, 398c, 403a, 450d

(d) वेश = वेष, 'dress' सर्वाभिसार 'general attack' (see the lexica), with a possible ref to अभिसारिका

८० (a) उदारशोभ The idea is that of 'fine clothes'

(b) भ्रमरसरणी The lines of bees are compared to a young man's moustache

(c) मासः = मधुमासस्य, which is an ally of Kāma (कुसुमधनुषा बद्धसख्यस्य, cf 72a)

८१ (a) शिलीमुख (1) 'bee', (2) 'arrow' पक्ष (1) 'wing', (2) 'feather' of arrow

(b) कज्जलाभ 'black'

(d) तूणा 'quivers' holding the arrows Elsewhere Kāma's *bowstring* is of bees

८२ (a) Note the *Śleṣa* in स्नेह etc (rain, lightning, full rivers)

(b) परिमुक्तकण्ठरोध cf 450c and 66b, मनसि च गिरं ग्रथ्नन्ति . . .

८३ (a) The days are compared to warriors who lose their fire and slink in their forts when the Tukhāras (the cold) prevail

(b) प्रसारजुषः (1) 'extending', (2) 'going about freely'

८४ The various colours in the कुशेशय's are compared to those of a young शुक (आपाटला° = the red beaks, etc), cf 100a

(a) दुःश्लिष्ट 'very tight'?, 'the joining of their petals tight and (therefore) hard to distinguish'

८५ (a) कर्णप्रवाल 'flower-stalk round the ear'

(b) 'engaged in shaking (the प्रवाल's), as they for a moment insert flower-buds into them'

(c) परिमलित The *haridrā*, 'turmeric,' on their cheeks catches a fragrance from the sweat द्राविडीना 'Dravidian women'

(d) नवनखपदतिक्तान् 'causing a smart at the places of recent nail-marks'

८६ (a) तप्तो . . . खण्डयित्वा After deserting the night, the sun wanders abroad in remorse (तप्तो = (1) 'heated', (2) 'pained'

(b) क्षीण . . . प्रसाद The night also, the deceived one, खण्डिता (see Rudra's *Śṛṅgāratilaka*, i 143), grows thin and gradually recovers her serenity (in two senses)

८७ (b) परीतान्तिका. 'their vicinity occupied'

(c-d) घर्माम्बु° 'just strong enough to dispel the sweat'

८८ The birds spend the day distressed by the heat

(a-b) शिथिलित° The birds droop their shoulders and raise their feathers in order to get air

(*c-d*) They bend their legs and so get a good hold of their nests and avoid accidents from the fierce blasts which toss them up and down As regards these summer winds, cf 94*a* and *Rtusamhāra*, I 22, 24

८९ (*a-b*) The *rājahamsī* will hold her wings like a white parasol over her young, although protected by the water-lilies among which they live

(*c-d*) The parrot will mistake for drops of water the pearl necklace upon the lady's breast, now his home (वसति, cf 138)

९० (*a-b*) The dust raised by the wind acts as an awning or parasol (पटच्छत्त्र) to keep off the heat from the earth

(*c*) दवदहन° The hue of the *mandāra* flowers suggests to the bees a forest fire

९१ For a time coolness abode by the river bank, in sandal-wood, wreaths of lotus fibres, the moonlight, etc But all these have now failed, and it is now only to be found in प्रियाकण्ठाश्लेष cf 101*c*, 283*d*, 304, 466*b*, 477*c*, and *Rtusamhāra*, I 4

(*d*) पर 'only', cf *Pārvatīp* IV 5*d*

९२ (*a*) निलोचनाञ्चलदरी 'interstices of his eyelashes' अल्पमक्षी 'small flies'

(*b*) भ्रूबालवल्लीसखै The drops fall from his horns and down his forehead tuft into his eyes °सखै Cf सुहृद् in 61*b* and reff

(*d*) दूरनिःसहतया 'as far as he possibly can', cf 96*d*

९३ A verse exhibiting some grammatical irregularities (°तालवस्य = °तालूस्य, °तन्द्रो = °न्द्री, रात्रयो = रात्रीर्), which must be intentional if Bāna is the author

(*b*) पङ्काङ्कं The banks show the marks where the buffaloes have lain

(*c*) तरणान् = तर्णान्

९४ In this verse the author exhibits some lexical virtuosities

(*a*) वाता. (so to be read?) For the summer winds cf 88*c-d* and reff This line bears a general resemblance to 276*a*

(*c*) दृष्टिर् For the proposed reading see the critical note सृष्टि . . तारक्षवी = 'the whole creation of hyenas' असूत्कर्षेण 'with all their might', cf निष्कृष्टायुर्, *Tantrākhyāyika* (Hertel), p 116, l 9 धातकीवनम् The *dhātakī* flowers at the beginning of the hot season, the flowers are used in Bengal 'in the preparation of a cooling drink'

(*d*) शरशमीनीडेषु The fowls have now no better nests than in the reed-grass and the tough *śamī* tree

९६ (*a*) अग्रे . . . मूले 'on the top' 'at the bottom

(*b*) उपरतप्रियेषु 'which they like when over'

(*c*) आधारा 'ponds' प्लुत 'floating' मग्न Cf 92*d*

९७ The forest fire

(*a*) 'Avoids the गोमय's, as being chiefly earth'

(*b*) 'Just lightly (प्रशिथिल) embraces the ant-hills covered with grass (and therefore not combustible)'

(*c*) लीढ Cf *Pañcatip* III B, दावाग्निलीढशेषस्तरुरिव किलिञ्ज 'boards,' 'wood' समुत्सिक्त 'swollen,' 'haughty'

(*d*) Devours the oily substance of the fowls' eggs, as if it were butter प्रस्निग्धान् cf 65*d*

९८ (*a*) शरारि 'geese'

(*b*) प्रपातप्लव 'dive'

(*c*) अधार्तराष्ट्र 'without geese'

(*d*) सीदत् 'desponding'

९९ The effect of the heat is visible in various ways upon the women's bodies

(*d*) विभजति 'distributes'

१०० (*a*) शुकपक्ष° 'green and soft as a parrot's feathers', cf 84 शिरीष Cf 99*c*, 102*b* °यष्टीनां 'stems'

१०१ (*b*) अर्घति Cf नार्घन्ति रत्नानि समुद्रजानि, *Pañcat* I 88 (*ap* B & R) करम्बिता 'mixed'

(*c*) For the idea cf 91*c* and reff

(*d*) शुचेर् . 'the hot season', cf 102*c* and *Ṛtusamhāra*, I 2, 3

१०२ Add to the critical note a ref to **Skm* II 786 (कस्यचित्), the text of which agrees with our MS The words संव्यान (= उत्तरीय), वलय, उत्तंस, and हार have, no doubt, some special appropriateness in connexion with the costume required for the rite in question, मृत्युञ्जयविधि

(*a*) जलार्द्रा: . This reading is probably to be preferred, the word being a noun बिस° Cf 446*c*, 496*a*

(*c*) शुचाव् 'summer,' as in 101*d*

(*d*) तन्त्र मन्त्र Cf 490*b* रतिरमण 'Kāma

१०३ (*a*) रजनिविरम : Cf the reading प्रशमदिवसे in *Meghadūta*, 2

(*d*) राजरम्भा The *rambhā* is the plantain, but the *rāja-rambhā* does not seem to be given by the dictionaries

१०४ (*a*) अलयन्त . . निद्रायायो No doubt a reference to the *creaking* of the Persian wheel, by no means favourable to sleep

(*b*) श्रीनारायणयोर् A reference, also, to the author's name, cf 29*d* and reff As regards the awakening of Visnu in the rains, see *Harsacarita*, trans, p 70 and n 4

(*c*) कङ्कालशेषश्रिय 'having only a skeleton of her beauty left' कपालफलके on the potsherd,' viz the sky

(*d*) चन्द्र . 'bake the moon like a cake' पर्पटमिति. We should have expected either °ट इति or °टमिव The verb मर्मरय् recurs *Subhāṣitāvalī*, 1844*b* for the meaning cf मुर्मुर, 289*d*, 427*a*

१०५ The carpet (वास), lattice-walls (जालक), and awning (वितान) are the scene of the dancing of the peacocks, which is a feature of the rainy season (cf 112 and *Ṛtusamhāra*, II 6, 14, 16)

(*b*) यूथिका For the jasmine and the rainy season see *Ṛtusamhāra*, II 24

(*c*) कुटजप्रहासिषु The white *kutajas* are the laughing spectators गिरिर् Has this word also a theatrical signification (*auditorium*)? Cf 77*c*

१०७ (*d*) आविर्गन्ध This reading, given also by one MS of the play, seems preferable

१०९ (*a*) बालशलभान् The deer mistake the young grasshoppers, or locusts, for green herb

(*b*) च्छत्री = °त्रा (so read ?), 'mushroom'

(*c*) कीटपटल The peacock mistakes the lines of black flies for cobras, which it is wont to devour (भुजङ्गाशिन् 131)

(*d*) वनान्तरे The peacocks would usually remain on the outskirts of the wood

११० (*a*) आसारान्त 'after the heavy showers'

(*b*) सुप्त 'asleep,' i e hidden = गुप्त, cf 442*a*

(*d*) निःसंपात 'dead of night' दर्दुररव For this feature of the rainy season cf 113*d*

१११ Add to critical note a reference to **Skm* II 816 (योगेश्वरस्य), readings as our MS except in (*b*) कुरङ्ग

(*a*) वेतस° °प्रोरमाणि cf 125*a*

(*b*) कुरङ्गयूथ The word कुरङ्ग appears to be unknown read कुरङ्ग with *Skm* कलितस्तूपानि 'the sloping banks occupied' (= °कूलानि) उदश्मासि 'brimming'

(*c*) पिपीलिका° 'the thickets bristling and bent down by a general assembly of ants'

११२ (*b*) रङ्गवसुधा = रङ्गभूमि For the peacock's dancing cf 105 and reff

(*c*) अम्भोमुचामारवै. It is the thunder that makes the peacock dance, cf 114*a-b*

(*d*) बर्ह° The peacock converts his tail into an umbrella, cf 121*d*

११३ (*a*) स्तिमिता. 'motionless' आबद्धधार 'in a heavy shower', cf 119*b*

(*d*) निर्द्वन्द्व 'without competition' दर्दुररव Cf 110*d*

११४ (*b*) करम्बित: 'mingled' कण्ठकूज the lovers' 'murmurs'

(*c*) अट्टेषु 'upper chambers'

११५ (*a*) Probably the line ended with वन

(*c*) किं चान्यत् 'furthermore' कलिकोर्मि 'waves'

(*d*) कियता चणेन 'after a little time'

११६ (*a*) केदारे The dry field is converted by the rains into a lake with fishes, etc, the same thing occurs in Indo-China दर्दुरे Cf 110*d* and reff

(*c*) डिम्भा: 'louts'

(*d*) 'With the *Virana* grass on the bordering dry land covered white with clusters of young snails' चुश्रूर The 'shoo-shoo' of the louts

११७ (*c*) विडौजसो 'Indra' The cloud is, as it were, Indra's black silk umbrella, the patches of blue sky being the sapphires adorning the same Indra descends as rain-god

११८ (*a*) खद्योत For this feature of the season cf 130*c* and *Ṛtusaṃhāra*, II 5 (इन्द्रगोपक)

(*b*) स्निग्धध्वान· 'dull sound' विभावित The clouds are not *seen*, cf 130*c* उन्नाह: 'array,' 'abundance' रटत्करम्बव:. The elephants' trumpet, cf 119*a*, 132*a*, and *Ṛtusaṃhāra*, II 15

(*c*) पुरोवाता: 'east winds', cf 108*a*

(*d*) यास्यन्ति सोढुं 'will be supportable', cf 57*b* and ref

११९ (*a*) कम्बुरव Cf 118*b* and reff

(*c*) उत्सङ्गे The sky bends its head (ककुभो, 'quarters') into its lap and sleeps, the thunder being its snoring

१२० (*a*) अविरत्न The word might be defended as = 'without recovery from defeat', a poetic variant for °त But no doubt अविरल should be read

(*b*) दृढ० The strongly grown gourd creepers add to the privacy of the apartment on the roof

(*d*) The missing aksaras might be something like ०स. कामिनीनाम्

१२१ (*c*) व्यालोल 'dishevelled'

(*d*) छत्त Cf 112*d* क्रीडालसाः Cf 10 , 112 and reff

१२२ (*a*) नीलकण्ठो (1) 'peacock', (2) 'Śiva' गौरी (1) 'female buffalo', (2) 'Durgā' तडित्तरलतारा (1) 'eyes quivering at the lightning', (2) 'having eyes glancing like lightning'

(*b*) घनो महाकाल. (1) 'very black cloud', (2) 'great Mahākāla', or 'cloud as Mahākāla'

१२३ (*a*) चूर्णभासः 'like powder'

(*b*) कौतुकिनीना 'the women excited by the new clouds' (and going out into the rain) are wetted on hair and cheeks by the drops छतार्थ॰ 'the fortunate man', slightly different from छती (123*b*, 254*a* 443*d*, 456*a*), उक्तपस् (236*d*, 495*d*), and सुछती (178*d* and reft), which are similarly applied So धन्य 448*a*

१२४ (*a*) अपतितया 'without falling' (1) in the physical, (2) in the moral, sense

(*b*) पिच्छिल॰ The line contains the reply to the previous (intentional) misunderstanding of the word अपतितया 'You are in love, anxious one' 'No! no! friend, it is only that the path is slippery' असितभुजग = कालसर्प

१२५ (*a*) केतकीकुसुम The *ketakī* flower is white, and, being encircled by the black snake, resembles the iron-bound ivory tusk

१२६ (*a*) यथोत्तर 'in order'

(*b*) For the white spines (सूच्यः) of the *ketakī* cf *Ṛtusamhāra*, II 23

१२७ The rainy season is compared to a skull-bearing *kāpālika* ascetic

(*a*) केतकीना The white pollen is compared to ashes परिमलन 'toying with'

(*b*) The black clouds, edged with cranes, correspond to the ascetic's hair with dangling skulls

(*c*) धनुःखण्ड 'the fragment of the rainbow,' from which dart lightning flashes, is compared to the ascetic's metal-bound (?) खट्वाङ्ग club with streamers (पताका)

(*d*) प्रोषितस्त्री 'wives of absent travellers'

१२८ (a) धनुषि 'rainbow'

(b) प्रमनसि 'agreeable,' with the trumpeting of elephants प्रम्लानलीलाकपि adv, 'the monkeys having their play damped'

(c) व्यामुग्ध 'sweet and fresh'

१२९ Translated *Indische Sprüche*[2], No 2009

(b) उच्छ्राय = the उत्साद of *Skm*, उच्छोष्य (*Sbhi* and *Śp*) is no doubt a mistaken correction, not suiting the *ślesa*

(c-d) The clouds, with lightning flashes for lamps, go (like emissaries, चर) in pursuit of the dacoit, the sun

१३० (b) विप्रोषित 'banished' ज्योतिष. 'constellations' रोधसकट 'narrowed by the barrier', cf *Harsacarita* (Bombay, 1892), p 150, l 13

(c) खद्योत cf 118*a* and reff अनुमित 'inferred,' i e 'not seen' = विभावित in 118*b* The trees, though near (उपकण्ठ), are invisible in the dark

(d) क्वाणोत्तरा 'distinguished by the buzzing', cf गन्धोत्तर, *Pāriatīp* ii 5

१३१ (a) चन्द्रक the 'eyes' in the peacocks' tails

(b) आभोगा. 'expanses', cf 107*b* °बालशाखिन: 'small trees in flower' भुजङ्गाशिभि: 'peacocks'

(c) पातु पयोदानिल snakes being पवनाशिन्

१३२ (a) कम्बव: Cf 118*b* and reff

(b) चक्रवाल 'throng' जम्बाल 'mud'

(c) गण्डूपद a kind of worm

(d) खपुटित 'made uneven'

१३३ In this verse the clear ponds are said to show their wealth (प्रकटविभवा:), buy the mind, and count the coin (the walking crabs on the bottom being compared to hands)

(a) प्रमदचटुलाचा: (1) 'having wild lightning' (?), (2) (of the street) 'moving with excited people' स्थलजुषो (1) 'having a bottom', (2) 'having shops or stands' (?)

(b) वराटी (1) 'shell', (2) 'cowrie' शफरसरणि. The water is the 'street of the Śapharas'

(c) कुलीरै: The wandering crabs making them seem to have hands engaged in counting

१३४ (a) पर्जन्यधार्मिक. 'the devotee Parjanya' bathes the linga

(b) जलदेन्द्रनील° 'spurted out by the sapphire (dark) *gandūsas* ('waterbags' ?), which are the clouds' The ordinary

senses of गण्डूष, 'mouthful,' 'tip of elephant's trunk,' seems insufficient here

१३६ (*a*) अमराणां An inferior reading, cf the verse quoted p 43, n *a-b* केलिद्रीचा Cf क्रीडाव्रते दीक्षित. 137*d*

१३७ Translated by Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 542

(*b*) आयतिशालिना The long eyes are compared to Siva's noose

(*d*) नगात्मजा 'Pārvatī' व्रते दीक्षित' initiated into the rite', cf 136*a*

१३८ (*b*) वसतिः 'permanent home', cf 89*c-d*, 140*d*

१४० Translated by Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 553, cf the verse धनुः पौष्पं मौर्वी *Padyāmrtat* III 3

(*b*) मनो भेद्य Cf 139*b*

(*c*) अदेहस्य Cf the verse सो ऽनङ्गः 165

(*d*) वसति. Cf 138*b* and reff

१४१ (*a*) प्रतिमा 'idol'

(*b*) विगूहन apparently an error of the poet for अवगूहन or उपगूहन

(*c*) निवेद्य 'the offering'

१४२ (*a*) परिणतिर् 'development'

(*b*) स्तनाभोगो 'bosom's swell', cf 107*b*, 176*b*, 220*d*, 327*c*

(*d*) पञ्चम the name of a note, cf 55*a* and reff

१४४ (*d*) Apparently the sense is 'expands the thought of (= encourages) the spectators, person by person, as she beholds them', as regards the rest of the verse see the editions of the play

१४५ (*b*) कश्मीरज. 'saffron' तालक 'cymbals,' held by the dancer, Youth, cf 161*c-d*

(*c*) वृत्ति Perhaps here with musical connotation ('rhythm,' 'repetition') मनागुपान्ते लब्धात्मसीम 'scarcely separated', cf 177*c-d*, 184, 185*a*, 209, 292*a*, 304*d*

१४६ (*a*) नगरारम्भे Apparently the king's standard was set up at the commencement of the building of a city

१४८ (*b*) तिर्यग्वि° = कटाक्ष., cf 143*c*, 163*d*

(*d*) निर्माय 'non-magical'

१४९ This verse is, like the similar verses 150, 152, 200, an instance of *adbhutopamā*

(*a*) काञ्चनयष्टि i e a woman whose colour was like gold, which the Hindus regard as their real colour, cf 49*a* and reff.

(*b*) पद्म sc the woman's face अनिश प्रोत्फुल्ल i e 'never closed' The पद्म closes at night

(*c*) मधुपौ sc her eyes अष्टमीचन्द्रमा. sc her brow, being a half-moon in shape

(*d*) तमसा sc her hair, see 160, 197*a-b*, 222*c*, 481*d* नक्तंदिव That the darkness should remain permanent in the presence of the moon is a marvel

१५० The general idea is the same as in the preceding verse, the several comparisons referring to the woman's breasts

(*a*) मध्येहिमलत adverb कपित्थयुगल The *kapittha* (wood-apple) fruit is smaller than that of the *tāla* (fan-palm) क्रमप्राप्तौ 'as she gradually drew near'

(*b*) तदनु तन्नि° 'afterwards the same (तालफलद्वय) separated'

(*c*) व्यतिकर 'competition' सौवर्णौ Cf 49*a* and reff कुम्भ Cf 162*d*, हैम्नः कु°, also 271*c*, 326*c*, *Śṛngārat* I 49

(*d*) परिणतं 'fully revealed' क्वेद . 'how can we account for such a marvel?'

१५१ (*a*) °पत्त्रहरिणा 'with face ornamentation (विशेषक) of musk for its deer' (corresponding to the deer in the moon) मृगमदमसीपत्त्र Cf 222*a* and reff, and for पत्त्र 70*b* and reff

(*b*) हरिणाङ्क 'the moon' लडित = ललित 'play', implying conceit, cf 368*d* and *Saundarananda Kāvya*, IV 22, 27, 40, XI 43

(*c*) क्व चन्द्रे . . . For the form of the expression cf 246*c-d* सा(= सा अ°?)तिशयिनी 'surpassing'

(*d*) नयमुष. 'stealing away worldly prudence' (नीति), cf नयद्रुह in *Kirātārjunīya*, XI 43

१५२ (*a*) ऊर्जित 'mighty'

(*b*) अनम्बरे 'where there is no sky', cf अनाकाशे, 195*b* and ref

(*c*) चित्रपरंपरा 'wonder upon wonder'

१५३ Translated *Indische Spruche*[2], No 3702

(*b*) विमृषति 'hesitates' कुसुमलावी 'flower-plucker'

१५४ (*a*) तनुवेश्म 'the abode of her body', cf 146

(*b*) °पल्लव° A bowl of water is an auspicious object this one contains also पल्लव's, cf *Harsacarita* (Bombay, 1892), p. 172, l 20

१५५ (*a*) बलि the demon Bali (with pun in त्रिवलि *b*)

(*b*) सैव 'the same as before' नम्रता = (1) 'flexibility', (2) 'courteous deference', is punningly regarded as the opposite of उन्नति, cf 207

१५६ (*a*) कनक Cf 49*a* and reff

(*d*) सौवर्णपट्ट . ०प्रशस्ति. An ode of Victory inscribed on a gold plate'

१५७ Translated *Indische Sprüche*[2], 2926, Jacobi, *Alamkāra-sarvasva*, p 448 The *Alamkāra* books dispute whether the verse exemplifies *vyāghāta* or *vyatireka*

(*b*) विरूपाक्षस्य antithetical to वामलोचना

१५८ (*b*) पार्वणचन्द्र Cf 162*d* तुल्यतैव हि लाञ्छनम् The face's equality with the moon is its only blot

१५९ (*b*) निजासनाम्भोज० Her face's full moon inconvenienced (दुःस्थित) the creator by causing the day-lotus, which is his seat, to close, cf 190*c-d*

१६० (*a*) तमः Compared to the woman's hair, as in 149*d* and reff एक 'only'

(*b*) एण The moon's deer अस्य sc मुखस्य

(*d*) भवान् sc the moon

१६१ (*a*) अवदातकान्तिनि Being bright, the कुच reflects the moon

(*b*) सक्रान्त . . द्वेधा विभक्त The half image appearing in each कुच is compared to the half-moon ornaments on the clappers (ताल)

(*d*) प्रोद्यत 'lifted' कांस्यताल 'brazen clappers,' cf 145*b* प्राय 'like'

१६२ In this verse the several comparisons are —

ऊरू = रम्भास्तम्भौ Cf the verse beginning उभौ रम्भास्तम्भावुपरि, *Sarasvatīk ad* III 38 (anon), **Sml P* 72*a* (4) (कस्यापि), **S-Hārāv* C 183 (15*b*) (कस्यापि), and the verse *Karnasundarī*, IV 9, रम्भास्तम्भमनोभि० अधरः = बन्धूककुसुम cf 171*b*, 199*b* स्तनद्वन्द्व = हेम्नः कुम्भौ cf 150*c* and reff मुखाब्ज = पार्वणशशी cf 158*b*

(*a*) यदि . . 'if these things are really what they seem'

(*c*) हतौ 'defeated,' 'good for nothing'

१६३ (*a*) सिन्धोरन्तः 'from under the ocean,' a reference to the churning कथंचिद् 'with difficulty'

(*b*) सकल 'all,' namely the सुरसुमनस., etc, the *Pārijāta* tree flowers in her breath, the *kālakūta* poison in her glance, the moon in her cheeks, ambrosia in her mouth, etc

(*d*) तिर्यग्भूते विलोचने = कटाक्षे, cf 143*c*, 148*b*

१६४ (*a*) तरलनयना (1) 'having sparkling eyes', (2) 'having stars for eyes' (?) पयोधरहारिणी (1) 'attractive with breasts', (2) 'dispelling clouds'

(*c*) भवतु . कथमन्यथा 'how else should be?'

(*d*) लेखाशेषः 'having only the crescent left'

१६५ Translated by Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 363

(*a*) अनङ्ग There is a play upon the literal sense ('bodiless'), cf 140*c*, 478*a*

(*b*) मधुव्रत 'bees' (*c*) एवसाधन A Bahuvrīhi

(*d*) अस्त्र Cf 172*a*, 189*c*

१६६ The *trībali* is the clay of beauty squeezed out between the creator's fingers, cf 221*c*-*d*

(*a*) The missing aksaras must have been something like

[स्रष्टुर्म]ध्य निपीड्य क[लितवतः]

(*b*) मुग्धा॰ Probably for मग्ना॰, see the critical note and 221*d*

१६७ (*c*) जननयननिर्माणमफल Cf 248*b*

१६८ Translated by Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 523 The parrot, in clamouring for his food, makes use of lovers' expressions, and so puts the matron to shame

(*b*) बिम्बं . . . जाम्बव *Bimba* and *Jambū* fruit, as regards the former cf 181*b*, 187*d*

(*c*) अक्षुण्णमनोज्ञ 'charming through not being trite,' 'charmingly novel'

१६९ (*b*) कस्तूरी Cf 222*a* and reff किमिह The पत्त्रभङ्ग ornamentation is superfluous

(*c*-*d*) The क्रीडितानि are the only proper ornaments of the स्तनकलशौ, the necklace is a mere burden For the phrase हारो भारः cf *Harsacarita* (Bombay, 1892), p 109, l 12, also the whole passage, ll 1-12, and 425*d* below

१७० The verse describes the course whereby the happy man becomes a pearl upon a woman's bosom, cf *Harsacarita* (Bombay, 1892), p. 281, ll 13 sqq, translation p 251, ll 21 sqq

(*a*) He becomes a drop in the ocean, then part of a cloud

(*b*) The drop falls into the mouth of a pearl-oyster शुभैः 'by good fortune' ('merit').

(c) श्रेयोभि. 'by the highest felicity'

(d) रुचि तन्वन् 'heightening its (or 'your') beauty'

१७१ बन्धूक Cf 162c and reff

(d) क्षत not with किमु ('much more'), but = अलं

१७२ (a) अस्त्र Cf 165d and reff

(b) द्वयोश्च 'of both,' sc the day-lotus and the moon, which both seek to copy her face, the day-lotus as मनसि° °स्त्र, the moon as नेत्र° °त्वं च = एव

(c-d) The moon, through rivalry with the day-lotus prevents its unclosing

१७३ Add to the margin and critical notes a citation of *Bālar* v 76, whence the verse is taken Readings (a) °भुवश्चरित, (c) °प्स्यथ

(a) चेतोभुवो . विभ्रम Cf अनङ्गविभ्रम 181c 'Kāma's fascinations' सविधान 'arrangement'

(b) नून 'it now appears,' 'surely', cf 174b, 191c, 473d, 497b व: = चकोरा:

(c) चकोरा. vocative The reading अवाप्स्यत (conditional) is obviously right

(d) चन्द्रिकासु as regards the *cakora* drinking the moonlight see 17c-d and reff

१७४ (a) शस्त्रहता. For the belief that warriors slain in battle go straight to paradise cf *Kautilīya Arthaśāstra*, x ii 150 (p 365 ad fin)—यान्यज्ञसंघैस्तपसा च विप्रा:
स्वर्गैषिण. पात्रचयैश्च यान्ति ।
क्षणेन तानप्यतियान्ति शूरा.
प्राणान् सुयुद्धेषु परित्यजन्त. ॥

(b) नून Cf 173b and reff

(c) सूच्यग्र 'a needle's point,' and not a sword

१७५ (b) सलक्ष्यमाणेन 'resembling'

For the comparison of कुच with कुम्भ ('the elephant's frontal humps') cf 38a-b, 245a, 417b, and reff

(d) वापी Cf 223b and reff

१७६ (a) स्वगतमितयान 'having a movement measured by the standard of its (the नितम्ब's) gait', the gait is defined in Manu, iii 10 (हसवारणगामिनी)

(b) स्तनाभोगो 'bosom's swell', cf 142b अपरस्यापि Sc. as well as your own, cf 229

(*d*) प्रथम॰ 'the mark of the first writing and erasing' The moon was a mere first attempt at making her face, its erasing is, no doubt, shown by the mark in it Cf 197*d*, 200*c*

१७७ (*a*) अभिजनभुवा: to be taken with तुल्यौ ॰भुवा = भूम्या, cf 181*c* आजन्म 'from birth onwards'

(*b*) समानाव The word perhaps contains a pun (स + मान 'pride') उदयिनौ 'rising'

(*c*) मण्डलवतो (1) 'round', (2) 'rulers of provinces', cf 193*b*, 209*b*, 211*a* अपि *Although* having their separate *mandalas*, they yet rival concerning boundaries सीमामात्र . . . स्पर्धायुद्ध 'emulous conflict over boundaries merely', cf 145*d*

(*d*) नमस्य. कठिनिमा euphemistic (cf *Harsacarita*, Bombay, 1892, p 251, l 13, नम. सुखेभ्य.) for 'accursed hardness' (i e stiffness, stubbornness) in the case of the मण्डलवतो:, as referring to the स्तनौ, the कठिनिमा is a good quality, cf 2*b* and पीनतुङ्गकठिनस्तन॰, 338*a*, also 367*d*

१७८ (*a*) शृङ्गारद्रुममञ्जरी Cf शृ॰॰वल्ली, 179*b* निक्षेपभू: 'place of deposit'

(*b*) मधुमयी वर्ति collyrium, making the eye see only sweet things'

(*c*) लीलानिर्झरिणी 'play-river' for king Kāma's जलक्रीडा मनोज 'Kāma लावण्यसिन्धोर् . . . वेला. 'high tide of the ocean of beauty', cf 179*b* and *Harsacarita* (Bombay, 1892), p 37, l 10, वेलेव रागसागरस्य

(*d*) सुकृतिन: = पुण्यभागिन., cf 236*d*, 243*a*, 273*b*, 287*a*, 387*d*, 396*c*, 446*d*, Rudra's *Śṛṅgāratilaka*, I 35, 127, and compare note to 123*b* सीमास्थली 'acme'

१७९ (*a*) अमृतवृत्ति: 'manifestation of ambrosia', but ? read ॰वर्ति, as in 178*b* (*b*) शृङ्गारवल्ली Cf 178*a*

१८० (*a*) ॰पत्त्र The leaf of the मुखाब्ज

(*c*) ॰मुखाना = प्रमुखाणा सुमनसा = सुराणा

(*d*) अस्य sc पीयूषस्य

१८१ The verse is, like 199, an example of मोहोपमा or भ्रान्त्युपमा

(*b*) बिम्ब Cf 168*a*-*b*, 187*d* दृषद् The construction is not clear, should the line begin with भ्रान्ति?

(*c*) विभ्रम 'fascination,' 'witchery', cf 173*a* ॰भुव: = ॰भूम्या.; cf 177*a*

(*d*) विश्वसृजो· 'of Brahmā' कियती 'how slight.'

१८२ (*a*) चूचुक The dark चूचुक are compared to the bee in the lotus

(*b*) रोमावली Compared to the stalk (नाल) of the lotus

(*c*) उत्तुङ्ग Cf 2*a*, 224*c*, 241*a*, 292*b*, 328*c* मगत cf 145*c* and reff

(*d*) महानिधान For the superstition concerning trees, etc, growing over a treasure cf *Harsacarita* trans, p 220, ll 7-8

१८३ In this verse the कान्ता is described as a distinct substance तत्त्वान्तर, having special properties, cf 318*d*

(*a*) उर्वीमपि द्यामिव 'even earth, like heaven'

(*b*) अङ्गसङ्गविधिना 'if applied limb to limb' किं यन्न निह्नूयते 'everything else set at nought'

(*c*) अन्तः 'in its internal effect' सुधासपत्न 'rivals ambrosia'

१८४ (*a*) मुख = (1) 'tip of the स्तन', (2) 'face' प्रकटीकृत 'displayed' The face is hidden through shame

(*b*) गुणिने = (1) 'meritorious', (2) 'having a string' The line means 'for shame at not having left room for the necklace with its string', cf 145*c* and reff

१८५ It is not surprising that the 'unparted', 'unenlightened' (अविवेकि) कुचद्वय should slay the whole world, when the eyes, which have received instruction (or 'extend to the ear', प्राप्तश्रवण), cease not to do murder The idea in अविवेकि is the same as in 184*b*

१८६ (*a*) शिरः कम्पयते Shaking the head appears to be a sign of emotion, cf 350*c*, elsewhere of anger (*Harsacarita*, Bombay, 1892, p 10, l 8) or interest, l*c* and reff

(*b*) उत्पाटयन् 'plucking out,' the दृष्टि being fixed in a tight place

१८७ Translated by Jacobi, *Dhvanyāloka*, pp 34-5

(*a*) शिखरिणि (to be taken with क्व) = 'mountain'?

(*d*) बिम्ब Cf 168*a-b*, 181*b*

१८८ (*a-b*) If the creator had seen her, he would never have let her go

(*c*) But with closed eyes he could not have framed such beauty (cf *Jānakīharana*, I 29)

(*d*) Therefore, as the Buddhists hold, the world had no creator

१८९ (*a*) व्यर्थं . . 'having looked at his unavailing flower-arrow' असुव्यये ऽपि 'even when dying'

(*c*) अस्त्र Cf 165*d* and reff

(*d*) प्रतिष्ठा 'foundation,' 'origination'

१९० (*a*) अस्मिन्नपि the moon also, as being like Sītā's face

(*b*) व्यक्तं 'evidently'

(*d*) दुःस्थितस्य Cf 159*b* तच्छिल्पमुन्मीलितम् hence the inferior beauty of the moon

१९१ (*c*) नून Cf 173*b* and reff

(*d*) प्रतिमानखण्डा 'makeweights'

१९२ (*a*) गोत्रे '*their* family'

(*b*) द्विरेफान् (1) 'bees', (2) 'lovers'

(*c-d*) उष्णभानौ च भक्ति . . . अम्भोरुहाणि Cf (Bombay, 1892), p 194, ll 9-10, दिवसकरप्रीत्या दि . . . . कसित मुखमहाकमल

१९३ (*a*) कोषः = (1) 'bud', (2) 'treasure' पत्त्राणि = (1) 'leaves', (2) 'chariots' दुर्गं = (1) 'inaccessible', (2) 'fort'

(*b*) मैत्र मण्डल = (1) 'the sun's circle', (2) 'circle of friends', cf 177*c*, 209*b*, 211*c* कण्टका = (1) 'thorns', (2) 'troublesome persons', 'rebels'

(*c*) आकृष्टशिलीमुखेन = (1) 'attracting bees', (2) 'drawing arrows to the bow' रचना refers to the कोषः, etc, 'apparatus'

१९४ (*d*) कारणं . 'material cause'

१९५ (*b*) अनाकाशे 'where there is no sky', cf 152*b*, अनम्बरे, and the verse Sp 3324, अनाकाशे चन्द्रः (कस्यापि) = **S-Hārāv* C 7*b*, 76 anon

(*c*) As regards the *cakora* living on moonlight cf 17*d* and reff The reading °सुता is plainly right, since it is not the moon itself, but its light, that the *cakora* feeds upon

(*d*) लवल = लवलीफल, 275*c* and reff, cf बदर = बदरीफल, and बिम्ब = बिम्बफल, and 168*b* प्रणयिनीम् 'resembling', cf 79*b* and reff

१९६ (*b*) विसूचितविभ्रमाणि (1) 'capriciously lacking fibres', (2) 'having inappropriate movements'

(*c*) कथ The creator's other works display faults, how, then, could he have made the सुतनु?

(*d*) Or is it possible that moonlight is sometimes produced by the sun (which is more like her face), and not by the moon?

१९७ (*a-b*) The dark hair is the black darkness near the moon (cf 149*d* and reff), and the arms the halo °मिषाद् 'on pretence', cf 214*c-d*

(*d*) गलितमृगलक्ष्मा 'with the deer-mark [which is a blot upon the moon] vanished', cf 176*d*, 200*c*

१९८ (*a*) लोचनार्ध = कटाक्ष (*b*) धनुरुज्झितु Cf 205*c*

(*c*) राग, वर्ण, and क्रम have musical connotations, cf 70*c*, 262*a*, 302*b*

(*d*) वीणासु . the illusion of a drum's sound mingled with that of the lute, the latter being मधुर, the former अव्यक्त

१९९ A verse quoted in *AS* as an example of the *Māgadhī* style Translated by Aufrecht, Z D M G xxvii, p 5 Like verse 181, it exemplifies मोह (or भ्रान्ति)-उपमा Add to margin *Sarasvatīk ad* iii 38, readings as *Skm*, except that *a* and *b* are inverted (*b*) बन्धूक Cf 162*c* and reff

(*c*) बान्धवजन 'emulously eager in the mistaken idea of it (the black hair) being their kindred (sc other bees)'

(*d*) कियन्ति स्थानानि 'How many of these positions will you defend?,' all being attacked by the bees

२०० Like 149 and 152, a verse exemplifying अद्भुत

(*c*) प्रोञ्छितलाञ्छने 'with its mark obliterated', cf 176*d*, 197*d* हिमरुचौ 'the moon, sc her face इन्दीवर sc her eyes The *Indīvara* should not be open in the moonlight

(*d*) रथाङ्गयुगल 'pair of *cakravākas*,' sc her breasts The *cakravākas* are usually separated (not समक्त) at night

२०१ (*a*) What in your body is in pairs, is open only to mutual comparison what is single, is beyond compare

(*b*) सिकथक mere 'wax' of the honey

(*c*) स्वरमातृका 'a mere *mātrā* of the tone'

(*d*) अभ्यासस्य The cuckoo goes on practising two notes only

२०२ Translated *Indische Sprüche*[2], 5850, and by Jacobi, *Dhvanyāloka*, p 134, *Alamkārasarvasva*, p 323

(*a*) व्ययो 'expenditure of the substance of beauty' in making her क्लेशो the great effort which was required

(*c*) स्वगुणानुरूप° 'from lack of a lover of equivalent merits'

२०३. (*a-b*) Note the emphasis on सकला and प्रयत्नात्

(*b*) अमृतरसेन Naturally an ingredient in a संजीवनौषधि (*d*), cf 310*d* पुनः प्रयत्नात् After pounding (विचूर्ण्), to restore the *amrta* would be difficult

२०४ Translated by Cowell (*Vikramorvaśī*) and other translators of the play, also by Jacobi, *Alamkārasarvasva*, p 323

(*b*) The month मदन (not Kāma) is शृङ्गारि° and सपुष्पा°

२०५ With the turn of the verse cf 162 We may note that Rājaśekhara has intentionally varied the verse in the two plays Cf note to 67

(*a*) 'If that is a face, the moon is sealed up (i e set aside for ever *not* "an impression of it") poor gold, if that is a complexion' हेम For the comparison cf 49, 149, 150, 156, 442, and reff

(*b*) 'If that is an eye, then the blue lotuses are robbers if that is a smile, what of ambrosia?'

(*c*) अतत्त्व (*Bālar At*) 'not to the point' or 'unauthoritative धिक्कन्दर्पधनुर् Cf 198*b*

(*d*) °विमुख 'averse' The °विरसः of *Bālar* is an intentional modification of the sense

२०७ When the moon is compared to your face he holds up his head (mounts the sky), but you bow your face (modestly) this proves his conceit and levity Cf 155

२०८ Translated by Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 552

(*b*) कृश . . . The Yogin also would be thin and would dwell by a river's side, cf *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p 201, ll 4–6 तटिनी sc the Ganges, which falls upon Śiva's head

२०९ (*a*) विग्रहं (1) 'war', (2) 'form'

(*b*) अन्योन्यमण्डल° 'encroaching upon each other's province', cf 177*c*, 193*b*, 211*a* सन्धि (1) 'peace', (2) 'place of junction', 'partition', cf 145*c* and reff

२१० (*a*) तटीभूमिः प्रकाम° The land by the river's side would naturally be specially fertile

(*b*) अग्रे करं दत्त्वा (1) 'having placed the hand in front', (2) 'having paid rent in advance', cf 211*b*

२११ (*a*) मण्डलाभोगः (1) 'curvature of spheres', (2) 'enjoyment of provinces' pun as in 209*b* and reff

(*b*) करप्रदाः Pun as in 210*b*

२१२ Visnu bears Laksmī on his breast, Śiva bears Gaurī in half his body (अर्धनारी) it is in order to hold my dear one in his whole body (while creating her) that Brahmā has been practising *tapas* from boyhood (बाल्यावधे)

२१३ (*c*) The rubies and pearls correspond to the pupils and whites of the eyes, cf 216*c*, 254*c*

(*d*) कटाक्षच्छटा The expression recurs in 216*d*, also in the verses उज्जृम्भानन (*Śp* 3417 धनिकस्य, Daśar *ad* iv 3 anon, **S*-*muh* 44 anon, **S*-*Ratnak* v 286 anon), तिष्ठन्त्या जनसकुले (**Slm* ii 602 कस्यचित्), and वैदग्ध्यभ्रमवद्द (**Slm* ii 604 भगीरथस्य)

२१४ (*a*) कुवलयच्छायामुष् 'stealing the hue of the blue lotus'

(*b*) किं सभ्रमेणामुना Why this alarm (making your eyes glance hither and thither and increasing your beauty)?'

(*c*) For the sense cf v 197 *a*-*b*

२१५ (*a*) चित्रार्पित i e 'stationary'

(*b*) सहजमिव 'as though belonging there'

२१६ This verse coincides in its commencement with 489 and *Damayantīkathā*, vii 41 Two at least of the three are, therefore, [*ardha*]*pādopajīvin*

(*a*) भ्रु We should have expected भ्रू in the interior of a compound (as here) वलद्द 'turning round', cf 230*a*, 231*a*, 349*a*, 354*a*, 355*a*, 380*c*, 441*d*, *Śrngārat* ii. 20*d*

(*c*) केतक The white *ketaka* flower is compared with the whites of the eyes so the jasmine, 254*c*, and pearls, 213*c*

(*d*) सोदर्याः 'own sisters' सुहृद् Cf 256*a*, 61*b* and reff

२१७ Translated *Indische Sprüche*[2], No 2932

२१८ (*b*) प्रोच्चत्पक्ष्म 'with lashes standing straight out'

(*d*) गोचरं व्रजति 'goes near' स स्वर्गादपूर्वो विधि 'a creation not inferior to heaven' (cf *Rāmāyana*, i iv 12, रामदेहात्तथापरौ 'similar repetitions of Rāma's body', 'chips of the old block'), 'a second heaven', cf the verse स स्वर्गादपरो विधिः **Skm* ii 692 (कस्यापि)

२१९ (*b*) कमल Not कुमुद, the *hamsa* not being white The resemblance of the hinder part of the hamsa's body (the front part being plunged in the water) to a lotus-bud is not to be denied

(c) विरतचलित 'motionless' स्फार 'wide-open', cf 460c *Śṛṅgārat* ii 20d, स्फारित in 354a, and *Haṃsacarita* (Bombay, 1892), p 41, l 6, प्रीतिविस्फारितेन चक्षुषा Here the eye is wide open with surprise, in 354a and in the *Haṃsac* it is with pleasure In 489a we have विस्फार in an imperfect context, and in विस्फारा. प्रथम *Śkm ii 598 the emotion in question is curiosity

२२० (a) परिकर (1) 'surround', (2) 'halo', परिवेश

(b) मन्मथसुहृत् sc like the moon, cf 222c, also 61b and reff

(c) घन (1) 'thick', (2) 'cloud' श्यामाया (1) 'brunette' (2) (with स्खलित°) 'night', cf 222d वृति 'covering' The comparison of the bosom with its shawl fallen away to the moon with the clouds removed recurs in part in 331

(d) स्तनाभोग Cf 142b and reff घुसृण The use of saffron recurs in 283a, 341a (काश्मीरपङ्क), and 449a

२२१ (a) एकम् = एकतरम् 'one or the other'

(c-d) The *tribali* is the mark of the creator's fingers left in the moist substance of beauty, cf 166 तत्र to be taken with लावण्यार्द्रे [मध्ये]

२२२ (a) मृगनाभिपत्त्र 'ornamental markings with musk', cf 151a, 169b, 346d, 444b लक्ष्म compared to the mark in the moon

(b) बालातपः 'morning sunlight'

(c) बाल (1) 'young', (2) 'hair' As regards the comparison cf 149d and reff मित्र 'friendship', for the idea cf 220b मन्मथसुहृत्, also 61b and reff

(d) तारा (1) 'eyes', (2) 'stars' श्यामा (1) 'brunette', (2) 'night', cf 220c

२२३ (b) वपुस्तडागम् Cf °तडागमुरो in 29d and वापी 477b

(c) प्रेमपङ्क Cf 251b, also 477c, 481b

२२४ The comparison is between a traveller and the eyes travelling over the lady's form

(c) तृषितेव As though thirsty with its exertions तुङ्गौ Cf 241a, 292b, 328a, 363d The comparison is here to mountain peaks

२२५ Translated *Indische Sprüche*[2], No 637

२२६ Translated *Indische Sprüche*[2], No 3339, and by Aufrecht, Z D M G xxv, p 461

(*a*) नपुंसक. There is a play on grammatical and natural gender

(*b*) रमते She is मनोरमा हृता: 'ruined'

२२७ (*b*) मुक्तानाम् (1) 'pearls', (2) 'liberated' (by मोच)

(*c*) स्मरकिंकरा 'slaves of Love

२२८ (*c*) कान्तामय 'full of the beloved one' अनुरन्तु cf अनुरत

२२९ Translated *Indische Sprüche*², No 7002, and by Jacobi, *Alamkārasarvasva*, p 443

(*a*) She is young, but it is we who are shy, she a woman, but we timid, and so on

२३० For similar beginning cf the verses cited Hemac pp 93 and 136

(*a*) वलित 'turned round', cf 216*a* and reff

२३१ Translated by Jacobi, *Alamkārasarvasva*, p 305

(*a*) वलित Cf 216*a* and reff

२३३ Translated by Jacobi, *Alamkārasarvasva*, p 438

(*d*) For the combination of heat and cold, cf 304

२३४ (*b*) प्रान्तभ्राम्यद् असञ्जितभ्रु (cf असञ्जितोरु, 515*d*) = भ्रूभङ्ग, 246*c*, while प्रान्तभ्राम्यद् is equivalent to the विभ्रम of that verse कि तन्न . . 'what this means, I know not' The notion is that of symptoms of a disease

(*c*) स्वेदसमुच्चय स्नपयति Cf 278*b*, 321*b*, 389*d*, 439*b*, 466*c*

२३५ (*a*) अमृतसिक्त 'If your glances shower ambrosia like the moon, how can your lip be red like the sun's attendant Aruna?' The missing aksaras can hardly be restored Possibly the sense would be represented by °करादपि निर्मलाम-शुभयत्य°, 'Why does your lip, even more than Aruna, deprive of radiance your face more bright than the moon?'

२३६ (*a*) नेत्राञ्जनता 'she appears before my eyes, even as a vision', cf 178*b* वाचाम° 'this is her voice that I seem to hear'

(*b*) A possible ending might be °करोत्याशा मनो नेदृशीम्, 'my mind conceives no such (high) aspiration'

(*c*) एकत्र मन्वन्तरे 'in the same æon'

(*d*) उग्रतपस. 'of great austerities' (in a past birth), i e 'highly fortunate', cf 123*b* and reff

२३७ The action of Kāma follows the direction of her glance, affecting all whom her eye beholds. It is probably only a coincidence that सूचितेषु[.] might be resolved into सूचिता इषु[.]

२३८ The verse describes the expressions which pass over the woman's face, until she finally looks at her lover directly.

(*b*) Read °तारस्फुरद्वीक्षणम् (?)

२४० Translated *Indische Sprüche*[2], No 1470, and by Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 550. Add to margin *Sār as 62 anon. readings (*a*) तवैष, (*b*) मुग्धे

(*a*) विद्रुमच्छाय (1) 'of the tint of coral', (2) 'having no shade of trees'. The pun recurs *Naiṣadhīya*, xii 38

२४१ Description of a portrait

(*a*) तुङ्ग Cf 224*c* and reff. समायामपि Although the surface is really level, the artist's skill produces the appearance of तुङ्ग, etc, etc

(*d*) मुखचन्द्रं This reading seems inappropriate to the speaker's own face

२४२ Signs of love, misinterpreted as the reverse

२४३ (*d*) खिन्ना If the reading is correct, it would be hard to find a parallel to this in Indian literature! हुंकारगर्भं Accompany the action with an 'Ugh!', cf 300*c*, 450*d*, 479*c*, and Rudra, *Śṛṅgāratilaka*, ii 26*c*

२४४ Translated *Indische Sprüche*[2], No 4663

(*a*) For the comparison of कुच and इभकुम्भ cf 175*a* and reff

(*d*) क्षणलब्धनिद्रः 'sleeping only in moments'

२४६ Translated *Indische Sprüche*[2], No 3149, and by Aufrecht, Z D M G xxvii, p 40. Both, however, seem to go astray in treating the compound in *c* as a dvandva, the rendering should be 'playful glances with pretty frowns', cf 234*b*

२४७ वक्रगति . . अञ्जननीलरोचिर् The lady's eye, black with collyrium, is compared to a cobra ('black serpent')

२४८ Translated by Aufrecht, Z D M G xxvii, p 49

२४९ Cf Horace's 'Intermissa, Venus . . .', iv 1

(*b*) हृदय vocative

(*d*) प्रेमप्रमादास्पदं No doubt an error for °दात्पदं

२५० (*a*) अवचन 'abstention from speech'

(*b-c*) अवयव . . अङ्ग Note the antithesis

२५१ (*b*) प्रेमपयोधिपङ्क Cf 223*c*, 477*c*

(*c*) उद्धाराय तयो. 'for the rescue of the two (sc दृष्टि and स्वान्त), cf 186*b*

(*d*) कुर्वन्त . आसते = कुर्वन्ति

२५२ (*a*) सरोज She is पद्मानना

(*c*) उभयधर्मि having the properties of both (sc day-lotus and moon)

२५३ (*b*) अन्यनिमित्त° arising in the course of quite other talk' = 'irrelevant'

(*c*) वृत्ति 'manifestation

२५४ (*a*) क्षती Cf 123*b* and reff

(*b*) उद्ग्रीवम् 'with head thrown back , cf 441*d* अर्चयसि 'make a flower-offering to' for the expression cf *Hamsasandeśa* (Bombay, 1892), p 38, l 9, अभ्यर्चितेव वदनपुण्डरीकेण

(*c-d*) कुन्ददाम The white jasmine flowers correspond to the whites of the lady's eyes so the *Ketaka*, etc , in 216*c* and ref

२५६ (*a*) प्रणालीदीर्घस्य Cf *Hamsasandeśa* (Bombay, 1892 p 24, l 15, आयतनयननदी°, and अपाङ्गसरणि in 258*a* सुहृद् 'in consort with', cf 216*d*, also 61*b* and reff

(*b*) शफरफालप्रतिभुव. 'rivalling the leaping of the (bright) *Śaphara* fishes', cf *Pāṇiniya* x 30

(*d*) नेत्राद्वैत 'non-duality of eyes' (or 'a world all eyes'?) cf वदनाद्वैत in the verse ललितललितस्निग्ध, *Skm II 456 अभिमन्यो. Âpte and Gray adopt the sense of *unique* eyes

२५७ A verse imitated *Kamsavadha*, x 23

(*b*) केतक Cf 216*c* and reff

(*d*) प्रतिनयननिपाताः 'with every glance'

२५८ This verse occurs in some MSS of the *Viddhaś* iv (in a passage following v 6), where note the reading गच्छन्ति (*b*) for रिङ्खन्ति

(*a*) द्रोणीजुषा 'playing the part of a pail' सरणि Cf 256*a*

२५९ (*a*) प्रक्रम 'in correspondence with' (referring to क्रम)

(*b*) सूत्रसर्वस्वम् In conjunction with लेखा the word सूत्र here refers to the string of a *pothī*, a comparison also occurring in the *Vāsavadatta*, v 3

(*c*) स्मितम् a noun, object of स्मरामि

२६० (*c*) न्यास 'ornamentation'

२६१ (*a*) चलहार॰ 'excellent (प्रकाण्ड) creepers consisting of her swaying necklaces' The instrumentals are descriptive (इत्थंभूतलक्षणे तृतीया)

(*d*) छत्त्रत्रय The three parasols are (1) the shawl, (2) the hair, (3) the cloud of bees नतभ्रुः ॰भ्रू॰ would be more usual for the feminine in such a compound

२६२ A verse referring to ball-playing, cf 267 Do the words क्रम (cf 198*c* and ref), छटा, and विशेष contain musical allusions?

२६३ (*c*) काम्बोर्वि॰ She is कम्बुग्रीवा

(*d*) मदनायुधाय 'Kāma's bow,' the points of comparison being the यष्टि 'shaft', पत्त्र 'feather', and कण्ठ 'neck', 'haft'

२६४ (*a*) अमृतभवनगर्भाद् 'from the source of ambrosia' (sc the moon)

(*b*) सिचय 'dress' How can a dress be made of lotus fibres?

(*c*) पारीमेयो 'to be measured in a pail'

(*d*) कल्पयतु 'how can a dream create visibly that lotus-eyed one?'

२६५ A verse imitated *Śp* 3519, *Sarasvatīk ad* II 99

(*c*) सकृदपि 'even for one moment' पुनर् i e if the one experience left him impartial रसान्तरविद् 'acquainted with the various savours'

२६६ (*b*) 'ambrosia, the acme of sweet perfection, is mocked' (sc defeated)

(*d*) लीलातन्त्रैस् 'governed by playfulness' or 'the authoritative model of playfulness'

२६७ Ball-playing, cf 262

२६८ Translated *Indische Spruche*², No 4291 The verse contains the author's name, cf 29*d* and reff

२६९ The wife says good-bye to all things connected with love-making, the cuckoo, *hamsa*, moon, lotus, etc She must die!

(*c*) वधूगिरः प्रतिपदं संपूरयन्त्या The *sakhī* repeats at each step the despairing cries, which had been uttered by the *vadhū*

२७० (*a*) सामान्यवाचि पदम् 'a word denoting a class'

(*b*) मा प्राप्य 'when it reaches my ear' अभिधेयविशेष॰ 'confines itself to an individual object'

२७१ Her thinness is hidden by her beauty, her life is preserved by thoughts of you but there is one new feature namely, that owing to the lack of lustre in her cheek, the moon, in spite of its mark, can rival her face, cf 338*d*

(*c*) निश्वासै. Cf 275*b* and ref कुम्भ Cf 150*c* and reff °प्रत्युद्गमाद् 'coming up with a struggle from the bottom of her breast'

(*d*) मुख acc after स्पर्धते

२७२ (*a*) मुखमपि स्व because of its likeness to the moon, and so *mutatis mutandis* in *b*

(*d*) त्वयि Yet she is most fond of you, though handsome like her enemy Kāma

२७३ (*b*) सुकृतमय Cf 123*b* and reff

(*c*) पाणौ वदनम् Her face buried in her hands, cf 364*a-b*, 374*a*, 377*a*, 425*b*, 434*a*, 442*a*, 446*c-d*, 455*c*, 463*a*

२७४ (*a*) अम्बकम् 'eye'

(*b*) पाथोनिधि 'the ocean was a metamorphosis of her love', cf *Harsacarita*, p 42, l 9, उत्कलिकाबहलेन रतिरसेन

(*d*) चण्डालचन्द्र 'that outcast of a moon', cf *Harsacarita* (Bombay, 1892), p 276, ll 16–17, चारित्रचण्डाल Acc to *Skm* the word seems to be also the author's name, cf 29*d* and reff

२७५ The idea is similar to that of 271

(*b*) निश्वासा = नि श्वासा, see the lexica

(*c*) विपक्कलवली For the comparison cf 193*d*, 368*a*, 381*d*, 425*a* सवादिनी 'agreeing with,' 'harmonizing with', cf 442*c*

(*d*) पर 'only', cf 91*d*

२७६ (*a*) The line recalls 94*a* बाष्पः प्रणालोचितः. Cf 394*d*, 460*c*, and *Harsacarita* (Bombay, 1892), pp 196–7 (trans p 166, ll 8–10) अनन्तसततास्रुप्रवाहनिपतननिम्नीकृताविव कपोलाव्

(*d*) महसस् 'brightness', cf 273*a*

२७७ (*d*) वातूलता 'madness,' as evinced by the conduct described in the previous lines (wiping out the moon, snapping her fingers at Kāma, tearing up flowers as being the material of Kāma's bow)

२७८. (*b*) स्वप्नावाप्ते· 'obtained in a dream', cf 439*a*, 452*c*, 499*a* स्वेद· Cf 234*c* and reff

(c) वलाकर्ष॰ 'awoke by the jingling sounds of breaking caused by her bracelets bursting as you lay violent hands upon her', for आकर्ष cf आकृष्टा कवरीषु 390b, 513a, कचाकर्ष 474c, 312b, and *Venisamhāra*, 29d (यत्सत्यव्रत . . केशाम्बराकर्षणै. . .), and the verse मया प्रागेवोक्तं, **Skm* II 207d कराकर्षविधिना, *Srngārat* I 35a आकृष्य केशेषु, II 67b, Schmidt, *Indische Erotik*[2], pp 379–81 कटुत्कार The sound is compared to the thunder-crash accompanying the rain of tears (d) According to Vāgbhata's *Alamkāratilaka* कटत्कार (sic, the sound कटत्), like English 'crash', implies breaking, the word recurs 297d

२७९ (c) कुचचन्दनेन Even the sandal upon her breast is hot enough to dry the lotus-leaves (बिसिनीपत्त्र) of 289 चन्द्रस्थला = चन्द्रशाला

२८० (a) प्रकटयति (1) 'manifests', (2) 'proclaims' चणभङ्ग (1) 'fainting every moment', (2) 'transitoriness'

(b) स्मृतिबाह्य (1) 'without memory', (2) 'contrary to the *Dharma-smrtis*' The references to the Buddhist doctrines of चणभङ्गिता and शून्यता are obvious

२८१ Translated by Aufrecht, Z D M G xxxvi 553 The ललाटलेखा, अभिषेक, and चीर betoken a vow (व्रत)

२८२ (b) क्रूर॰ a *Dvandva* of adjectives क्व 'why mention?' विलासिनस् The word contains the usual punning (विल and आसिन्) allusion to snakes

(c) स्मरणमात्रविषैः 'with the poisons of mere recollections'

(d) अव्याल vocative, 'though you are no snake' भुजङ्ग (1) 'snake', (2) 'lover' भङ्गि 'crookedness,' in both senses

२८३ (a) खेद Cf 234c and reff कुङ्कुम The colour of the saffron (cf 220d and reff) from the lady's breast makes the coverlet (प्रच्छद) seem like fire

(c) मृगाङ्ककिरणैस्तत्पादितान्तर्ज्वरा Note the oxymoron, the moon's rays being, of course, cool

(d) त्वत्सकल्पजडे 'cool through her love for you', cf 91d and reff, esp 466b

२८४ (a) प्रवाहचम 'reaching the measure of a torrent

(b) क्वाथोत्फेन 'afoam with boiling'

(c-d) The paleness of her body is ascribed to ashes ejected by sighs from the fire within

२८५ Add to margin **Slm* II 159 (वाक्कूटस्थ)

(*b*) कथमप्य॰ 'with difficulty,' because her hand shakes (कम्पस्खलद्धे॰) and she makes irregular lines, cf 466*c*

(*d*) मदनव्याजेन 'on the pretence of its being Madana (Kāma)', cf 439*b* and reff

२८६ (*b*) अभ्युक्ष्य 'sprinkling' the oblation (हव्य)

(*d*) अभिहित 'uttered'

२८७ (*a*) सुक्षतप्रायो Cf 123*b* and reff

(*b*) उपैति विधेयताम् 'places herself at the disposal of

(*c*) निर्बन्धेन 'obstinacy' (on your part) or 'importunity (on my part)

२८८ This verse occurs in some MSS of the *Viddhaś* IV (in a passage following verse 6), where note the following readings (*a*) श्वसित, (*b*) पाण्डुरा, and (*c*) तन्नाचाणा पुनरिह कियद्रूमहे

(*d*) प्रतिपदुदिता The new moon

२८९ (*a*) ॰भुव apparently = ॰भाव

(*b*) पद्मिन्या . . . दल . For the idea cf 279

(*d*) मुर्मुरता 'becomes red-hot', cf मर्मरयन्ति in 104*d* and note श्वासावधूत 'tossed by her sighs'

२९० (*b*) क्षतक्षारो 'salt in a wound' पुटपाको 'baking in a coating (oven) of clay'

(*d*) प्रकृतयः 'physical constituents'

२९१ (*b*) सवलद्द 'clasped together'

(*c*) प्रणयिनो 'friendly in her distress?' or 'akin to, etc' cf 79*b* and reff चिरात् 'at last'

२९२ (*a*) गाढाव् 'deep' in (1) the physical, (2) the moral, sense वलि (1) 'wrinkle' (त्रिवलि), (2) 'potentate' सुसङ्गौ (1) 'close together' (cf 145*c* and reff), (2) 'good as allies'

(*b*) तुङ्गौ . (1) 'prominent' (cf 224*c* and reff), (2) 'eminent' तलमागात् Her routed ('pierced') heart took refuge under the protection of the स्तनौ

(*c*) इत्यपि 'though hearing this'

२९३ (*b*) मूर्तिर्वैधवी 'a widow's form'

(*c*) इति 'but thus much is certain'

(*d*) शठतया . The *śatha* is the false, hypocritical lover, defined by Rudra, *Śṛngāratilaka*, I 33, cf Schmidt, *Indische*

Erotik[2], pp 115–16 शिल्पोत्कर्षो विधेर् 'a *chef-d'œuvre* of the creator'

२९४ Cf *Pāṇatīp* ix 10 (*a*) पुनरुक्तावधि 'repeatedly'

(*b*) करज. 'finger,' used in counting कठोराणि (1) 'hard', (2) 'obdurate' पर्वाणि (1) 'joints', (2) 'periods of time' The second sense may, however, not be intended

२९५ (*a*) प्रौढ 'vehement', cf 300*a* and *d*

(*b*) आरब्धे 'constituted'

(*c*) सुधा° (if correct) = 'looked ambrosia,' i e 'sweetness'

२९६ Add to margin *S *Muktāv* xviii 5 (text corrupt)

(*d*) स्फूर्ति Cf 298*d*, *Śṛngārat* i 75*d*

२९७ (*a*) अतिप्रौढो 'far advanced' बहलशिख 'having a large flame', cf घनस्थिरतेजसि, 319*b* and 303*c*

(*d*) कटुत्कार (1) 'cracked', (2) 'broken in defeat', cf 278*c*

२९८ Translated *Indische Sprüche*[2], No 3080

(*a*) प्रियसगमेन The reading °मे ऽपि is probably an improvement

(*d*) स्मरामि Cf 296*d*

२९९ (*b*) निजवास The sweat has established itself permanently (वास, cf वसति, 89*d* and reff) on the pale cheek, its junior (अनुजन्मा), the sigh, being released, goes abroad

३०० (*a*) प्रौढ Cf 295*a* The word is awkwardly repeated in *d*

(*b*) चेतोभव = मनोभव 'Kāma'

(*c*) सहंकार Cf 243*d* and reff

३०१ (*a*) प्रपञ्चित 'fully carried out'

(*b*) कल्लोल Metaphor as in उत्कलिका, 56*b*

(*c-d*) What would they have to desire, if they did not, through their eyes being closed (cf दूरमीलितलोचनानि 306*a* and आश्लेषाद्° 321*c*), experience the fires of separation

३०२ (*a*) विलोकितस्य a noun प्रोल्लासित Cf 234*b*

(*b*) स्मेरशुचे: 'brightened by smiles' ('having smiling brightness') क्रम A musical term, cf 198*c*

(*c*) हाव Concerning this word see B & R

३०३ (*b*) जठरशर. 'full-grown reed-grass', cf 314*d*.

(*c*) निपुणया 'versed in love's ways,' cf 386*c* and reff

(*d*) मम: This reading is supported by 315*c*, but निज is more appropriate with the expression नेत्रोत्पल

३०४ (*a-b*) It cools the fire of love and likewise (तथा) relaxes the extreme cold of the Himālaya at night As regards this union of opposite qualities, cf 233*d* and *Haṁsasaṁdeśa* (Bombay, 1892), p 30, l 19, and as regards the coolness, 91*d* and reff

(*c*) एवको ऽपि . 'such a strange heat'

(*d*) नीरन्ध्र Cf 145*c* and reff

३०५ (*c-d*) द्रुतश्वासच्छेद 'quick, short sighs'

(*d*) शृङ्गारिणी 'amorous woman'

३०६ (*a*) दरमीलितलोचनानि Cf 301*d* and reff

३०७ (*b*) अभिनिविष्टव्यवसिते. 'determined to persist'

(*c*) तिलकमलिका 'black *tilaka* mark' आघूर्णद् 'tossing against'

३०८ (*b*) The very स्वेद and रोमाञ्च are like dividing sea and mountain, cf 320

३०९ (*c*) अनिर्व्यूढे 'not carried through', cf 323*c*

३१० (*d*) अमृत This would naturally prevent मरण *c*, cf 203*b*

३१२ An *āśīrvāda*

(*a*) धम्मिल्लमल्लिका 'jasmine in the tresses'

(*b*) कचग्रह Cf 278*c* and reff

३१३ (*b*) व्यग्र 'busied'

(*c*) अर्धोच्छ्वासस्फुटनखपद 'wounds bursting with her sighs'

(*d*) धार्ष्ट्य 'boldness,' 'unabashedness'

३१४ (*a*) लुप्तपत्त्र . . . The erasure of the paint markings (पत्त्र cf 70*b* and reff) exposes the नखपद's

(*c*) हरिणशिशुदृश. = एणीदृश. पाण्डु. कपोल Cf 299*a*, 338*d*, 413*b*, 425*a*, 432*b*, 434*b*, 455*c*, *Śṛṅgārat* I 148*a*, II 24*b*

(*d*) परिणतशर 'full-grown reed-grass' = जठरशर, 303*b*

३१५ (*d*) रम्या . ईक्षितुम् 'charming to behold'

३१६ Add to margin *Padyarac* VIII 32 (readings as *Śp*), also **Sāras* 80 (readings (*a*) as *Śp*, (*b*) मूढकान्ते रति॰)

(*a*) प्रशान्तिं This implies the extreme lateness of the hour The ingenious reading नूपुर is due to the antithesis of रसना

३१७ (*a*) भावोद्गाढम् 'with intense passion', cf प्रेमोद्गाढ Bhartṛhari, I 30, प्रौढप्रेम 295*a*

३१८. (*c*) वस्तु 'reality' ब्रह्म = ὄντως ὄν

(*d*) तत्त्वान्तरं 'a special essence', cf 183*d*

३१९ (a) विधृत 'kept still'
(b) घनस्थिरतेजसि 'having a large, steady flame', cf 297a
(d) भावैः 'exhibitions of emotion'

३२० With the sense of this verse cf 308 and 321
(b) 'Was that pleasantly discerned body his body?' सुखि This reading seems preferable (to सखि), note सुखानि in d
(c) रोमाञ्चकञ्चुक Cf 321c
(d) ज्ञातानि 'conceived,' 'imagined'

३२१ (b) सूद्वेव स्नपयति As regards this symptom f 234c and reff
(c) आश्लेषाद्व्यवहित इव 'as though separated from contact, t he looked', cf 308 and 320
(d) रोमाञ्चस्थगित cf 308 and 320c

३२२ (a) आसत्तियोगात् 'by reason of closeness'

३२३ (a) अभिमानतो = प्रणयात्? cf B & R s v 4
(b) शक्यं Cf 309b
(c) निर्व्यूढ न यदा Cf अनिर्व्यूढे, 309c तरत् = तरल, cf 43a

३२४ (d) को जानीते . . . 'Who knows what they will do?' or (?) 'Who knows what past good deed will bear (is bearing) its fruit (in happiness)?'

३२५ (b) कुचयोरुपान्ते For the phrase cf 145c, 331a, 345b
नाचा From the lover's nails (?) द्रव Cf 326b and reff

३२६ (b) आर्द्रे Cf 325b (द्रवमुचः), 333c, 340a, 343b, 520a
(c) कृश Cf 150c and reff

३२७ With the general sense of this verse cf 339 and 422
The ताम्बूल is from the lips, the अगुरु (cf 373d) and चूर्ण from the breast, the आलक्तक from the feet
(b) चूर्णोद्गारैः Instrumental of circumstance (इत्थंभूतलक्षणे)
(c) आभोग 'curvature', cf स्तनाभोग, 142b and reff

३२८ (d) लब्धरत्न Cf *Saundarananda Kāvya*, xvii 43

३२९ Cf 334, 335, 348
(c-d) The bride drowns the parrot's voice by slapping her arms with their jingling bracelets on pretence of timing (ताल) the children's play-dance
(d) बाह्वास्फाल (so read?) 'slapping the (crossed) fore-arms'

३३० For the general sense of the verse *Śp* 2066 The rendezvous is renounced and then, however, kept When too late, the quarrel is remembered As regards **विदितौ** active see the lexx

३३१ (*a*) **रेखा** = (1) **नखक्षत**, (2) 'the crescent moon' **पयोधर** = (1) 'breast', (2) 'cloud' **उपान्ते** Cf 325*b* and reff

(*b*) **हिमरुचि°** 'as though you paled like the moon in the daytime' For the comparison with the moon cf 220

३३२ (*a*) **दृष्ट** This reading is preferable because of (1) **मिलद्दृशो·** in *c*, and (2) the recurrence of **वृत्त** in *b*

(*d*) **निरोध** 'restraining'

३३३ (*b*) **रोचना** = **गोरोचना**

(*c*) **आर्द्राणि** Cf 326*b* and reff

३३४ Translated *Indische Sprüche*², No 2710

(*a*) **गृहशुक** Cf 329, 335, 348

३३५ (*b*) **गृहशुके** Cf 334*a* and reff

(*d*) **हरति** 'fascinates' **आवर्जित** 'bowed

३३६ (*d*) **नौरिव** being crescent- (and therefore boat-) shaped

३३७ (*b*) **निर्भिन्ना तनुरावयोर्** 'our bodies are two halves of one whole', cf 359*a* **जात** **ज्ञात** seems preferable

(*c-d*) The wound on your lip burns me (through jealousy), cf *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p 179, l 5, trans, p 145, ll 30–1 As regards **ओष्ठव्रण**, cf 340*b* and Schmidt, *Indische Erotik*², pp 369 sqq

३३८ (*b*) **अविधौत** With this reading we must adopt an explanation contrary to that of Rucipati, ad loc **पत्त्रलेखा** 'marks on her cheeks', cf 70*b* and reff

(*c*) **पुरुषायितं** Cf 316*b*

(*d*) **मृदित** acc to Rucipati = **शुभ्र** but probably the word has the same sense ('crushed' and so 'wan') as in *Mālatīm* I 21, which verse is here partly imitated **दुर्मनाः** 'melancholy' **हिमद्युति** The likeness of the cheek to the moon is due to its paleness (cf 314*d*) and the **पत्त्र** marks (70*b* and reff), for the comparison cf 271*d* and *Mālatīm* loc cit

३३९ For a similar idea cf 327 and 422 **वर्णको** 'depicter'

३४० Translated *Indische Sprüche*[2], No 3413

a द्रव भङ्ग 'running (द्रव = सरस in 343*b* and आर्द्र in 326*b* and reff) wound', for भङ्ग in this sense see the passage cited by Bohtlingk & Roth from the *Kathāsaritsāgara*, XXVII 186 The superiority of the reading द्रव over the traditional नव is enhanced by the fact that the latter word recurs in *d*

३४१ (*a*) काश्मीरपङ्क 'saffron', as regards the use cf 220*d* and reff

(*a-b*) ताम्रपट्ट 'copper-plate (for an inscription)', cf सौवर्णपट्ट, 156*d* आर्द्र Cf 326*b* and reff

(*c*) परेन्द्र = परमेश्वर, or read नरेन्द्र?

(*d*) प्रकटीकरोति 'publishes', cf 445*d* एणीदृश genitive dependent upon अक्षराली or शासन?

३४२ (*a*) अनर्घ . priceless, though cracked'

(*b*) अपार्थ because there is no advantage in concealing the व्रण किमर्थो an adjectival form of किमर्थम्

३४३ The implied comparison in दरस्राव , क्षयालोक, etc, is to a person who has been bitten by a snake, which itself appears in the लसत्काञ्ची with its रत्नाशु

(*a*) दरस्राव sic (for न?)

(*b*) सरस Cf 326*b* and reff

(*d*) Should we read विषमिदमियज्ञा° 'so great is this poison of passionate men'?

३४४ Translated by Aufrecht, ZDMG xxxvi, p 541 Aufrecht remarks that the last line contains the author's name, a practice also exemplified in 29*d* and reff

(*a*) गृहशुके Cf 329 and reff

३४५ A dialogue, lines *a* and *b* belonging to one speaker, *c* and *d* to the other किञ्जल्क Compared to नखक्षतानि कुचोपान्ते Cf 325*b* and reff

(*b*) विमर्दारुण 'red through being crushed'

(*c*) °मानिनि voc 'you who think yourself clever at hinting (नखक्षतानि)' पुरोभागिनि 'officious'

(*d*) उल्लिखिता For similar excuses cf 500*d*, 511*d*

३४६ (*b*) तमिस्रामर्मण 'a scar in the darkness'

(*d*) कस्तूरी Cf 222*a* and reff पत्त्र cf 70*b* and reff मकरिका cf 373*d* and reff

३४७ (*b*) सुखयति She does not gratify their curiosity
(*c*) पत्त्र Cf 70*b* and reff
(*d*) चमत्कारो 'her start

३४८ (*a*) असहन intolerant of any slight This mean impatient', 'hasty' मय्येव me instead of him
(*c*) आकारमात्र 'with merely outwardly bland polite demeanour', instr of quality (Speijer § 67) with धूर्तस्य

३४९ (*a*) वलतु The best reading cf 217*a* and reff धृष्टा stern,' or, more probably (with self-reproach), unabashed cf the खला following
(*b*) विद्दीर्यतु Cf 353*d*
(*c*) सभाष्यो This reading (cf 354*a*, 365*d*) agrees best with मौनेन in *d*, cf also 365*d* शठ. 'false', cf 293*d* and ref

३५० (*a*) तद्देव 'as of old,' when the मानिनी was नववधू
(*c*) शिर् कम्पन Cf 1 and reff

३५१ (*a*) कौतुक attention'
(*c*) पुलकोद्गम Cf 353*c*, 412*b*
(*d*) कृतमभिनयै' 'enough of acting The lady's dumbness must really be due, the lover concludes, to displeasure and not to a व्रत

३५२ Translated *Indische Sprüche*², No 1363
(*a*) प्रत्युद्गमाद् She rises to meet him
(*c*) अन्तिके 'in his presence'

३५३ Translated *Indische Sprüche*², No 2484
(*c*) सपुलक. Cf 351*c* and ref स्विद् Cf 234*c* and reff
(*d*) यान्ति शतधा owing to the excited heaving of her breast cf 348*b*

३५४ Translated *Indische Sprüche*², No 2915
(*a*) विचलित This and the other neuters go with चक्षु. with the reading विवलित cf 349*a* and reff स्फारितं Cf 218*c* and reff
(*b*) गृहीतवसने Cf the verse पटालग्ने पत्यौ, *Sbh* 2056
(*c*) चरणानति Cf 367*c* and reff
(*d*) प्रपञ्चचतुर 'deft in assuming various aspects' जातागसि For आगस् used of a lover's fault cf 356*c*, 395*a*, Rudra, *Śṛṅgārat* I 34*b*, II 50*c*

३५५ (a) वचोवृत्ति 'functioning of speech' She is resolutely silent, as in 383a, 391a, 400c, 401d, 416c, 428b, 461a वलतु Cf 349a and reff

(c) तेन i e the fact यद् . . .

३५६ Translated by Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 520

(b) किञ्चित्काल क्वचिदपि 'for some length of time you have been finding your pleasure in some quarter or other,' the indefiniteness being scornful

(c) आगस्कारिणो Cf 354d and reff

३५७ How can that be called प्रेम which includes so many heterogeneous elements, such as गौरव, सौहार्द, etc and even कोप?

(a) यद्गम्य 'which can be equalled by (or associated with) the respect felt for a गुरु or parent' सुहृदो . 'that wherein friends find room'

(b) यद्दाक्षिण्य 'that from courteous feeling towards, and fear of, which come playful and ceremonious behaviour'

(c) यल्लज्जा 'that which is repressed by shyness, that in which oaths give rise to trust'

(d) स परिचय. 'that form of intercourse' तत्रापि कोपेन कि and in it (प्रेम) what room is there for anger?'

३५८ Translated *Indische Sprüche*[2], No 4649

(a) गुणित 'repeated,' 'practised' आमीलन She closes her eyes and will not look, cf 383b

(b) आदरेण 'a dignified courtesy', cf गौरव 380b

(d) वज्ञो . . 'assumption of appearance of resentment is enjoined upon my attendants' With the reading °परिग्रहे परिकर. the rendering will be 'arrangements are made for assuming an appearance of resentment' For the phrase मानपरिग्रह cf 400d and *Śp* 3574a

३५९ (a) तथा 'indescribably' (so Arjunavarman *ad* Amaru) अविभिन्ना तनुर् Cf 337b

(d) कुलिशकठिनाना 'hard as adamant,' because she still lives after securing all that is worth attaining, cf *Harsacarita* (Bombay, 1892), p 179, ll 7–9, p 186, l 12

३६० Translated by Aufrecht, Z D M G xxvii, p 5

) अविकल 'the full moon'

(b) शशधरमणि The moonstone, which is moist and supposed to melt in the moonlight

(c) रस The word has the usual double sense 1 moisture 2 feeling

(d) रविग्राव the sun stone, emitting fire-like rays

३६१ Translated *Indische Sprüche* No 193[illegible]

(d) पादान्ते Cf 367b and reff खलाया She upbraids herself for having become 'hard'

३६२ Translated *Indische Sprüche*² No 6357

(a) शठ For the definition of this word see *ad* 293 *d*

(c) क्वाचक्षे How can I describe the case?

(d) आघूर्णन्ती 'writhing, smouldering' cf 367b

३६३ The words सैव . . °कुचम belong to the second speaker, the angry lady

(a) आलि voc of आली

(b) लिखितापि actually drawn

(c) अङ्गभङ्ग 'yawning'

(d) उत्तुङ्गपीन Cf 224c and reff आ An exclamation

३६४ Translated by Aufrecht Z D M G xxxvi, pp 367–8

(a) शोणतले sc coloured by the cheek तनूदरि voc

(b) विन्यस्य governs पाणौ, 'having placed your hands against' (your cheeks), cf 273c and reff अञ्जनदिग्ध The tears are blackened by the collyrium in the eyes cf 448e, 450a

(c) भृङ्ग. For the trite comparison of the lover to a bee cf *Śakuntalā*, III ad fin (ed Calcutta, 1864), the verse इदमशुपहति . . The idea is that the lover, though he may have been attracted temporarily by another, is not forgetful of the नायिका

(c-d) The *Kandalī* is probably here distinguished as more coarse and common than the *Mālatī*

(d) तेन 'because of that,' 'thereby'

३६५ (a) प्रियतमे Dependent upon कोप.

(d) सभाष्यता This reading is supported (against °भाव्य°) by 349c, 354a, cf also 355a and reff But सभाव् goes better with उत्पलेन (an offering of flowers)

३६६ Translated *Indische Sprüche*², No 4443

३६७ (b) घूर्णिते 'shudders', cf 362d

(c) प्रणामान्तो मानस् Throwing himself at the lady's feet is the lover's last resource, cf 354c, 361d, 371b, 392c, 393a-b, 400b, 404d, 412d, 415b

(d) प्रत्यासत्त्या through 'nearness' कठिनम् cf 328a

३६८ (a) जठर 'old' For this form, perhaps a corruption originally of जरठ, see 66d and reff लवलीपाण्डर Cf 275c and reff

(d) लडित = ललित, cf 151b and reff, Lacôte ad Bṛhatkathā-ślokasaṃgraha, I 56 The ड for ल is characteristic of Nepalese and old Bengali MSS, it occurs, for instance, in the Saundarananda Kāvya recently published by Mahāmahopādhyāya Haraprasād Śāstrī

३६९ (a) गोत्रस्खलित 'mistake in a name' The lover addresses the lady by another name, cf 393a हतकोप 'accursed anger'

(b) विलक्ष 'abashed'

(c) आकूतज्ञ· 'acquainted with my real wish' परिणतिपरामर्श 'understanding developments,' i e foreseeing my change of mind, cf 372a

(d) किमिदम् 'What can this mean (e g treachery)?' cf 515d

३७० Translated Indische Sprüche², No 4554

(a) छलालापैरलं 'Enough of false speeches'

(c-d) Note the antithesis तथारूढ . प्रकृतिचपले

(d) हतजीविते 'my accursed life' She hints at her death

३७१ (b) चरणमूले Cf 367c and reff

(c) कण्ठप्रणयिता 'close acquaintance with your neck', cf 79b and reff

३७२ Translated Indische Sprüche², No 283

(a) परिणति Cf 369c

(b) सरले 'simpleton', cf 390d, 398b

(d) अरण्यरुदितैः 'vain lamentations', cf Colonel Jacob's Second Handful of Popular Maxims, p 3, and Śakuntalā, Act II, sub init

३७३ (a) ज्योत्स्नया dependent upon नश्यद्°

(d) पत्त्रभङ्गमकरीः 'Crocodile-marking in paint' Cf 346d, 434b, Harṣacarita (Bombay, 1892), p 10, l 4, trans, p 6, l 11, and note, p 266 सौधागुरु· 'black as agallochum on stucco'

३७४ (*a*) प्रणयिनी 'intimate with, ... cf 7... and reff As regards the attitude cf 27... and reff

(*d*) नोचितमिद् 'this is not right ... worthy of you' तद् error for यद्

३७५ A verse similar to 376 and 396, and *Kumāra-Sambhava* v 24 (discussed *Citram*, p 1...)

(*b*) कलयति 'reaches', cf ...96*a*

(*c*) व्यवसितविलास 'which no longer moves gaily' viz the श्रोणिविम्ब) तद refers to यद् in (*a*)

(*d*) स्वच्छाना in the physical, and also the moral (or ceremonial), sense, so also विपद् To the naturally pure (upright) even a fall (misfortune) does not involve complete unhappiness

३७६ Cf 375 and 396

(*a*) लोल adverb

(*b*) धारालास् 'in showers'

(*c-d*) विभ्रम बिभ्राणा 'conveying the illusion,' a phrase occurring in the *Harsacarita* (Bombay, 1892), p 9 1 7

३७७ Translated *Indische Sprüche*², No 1533, Jacobi, *Dhvanyāloka* (trans), p 47 = p 609

(*a*) पत्त्र Cf 70*b* and reff करतलनिरोधेन Cf 273*c* and reff

(*d*) प्रियो मन्युर् 'Anger, which in these various ways (*a-c*) embraces you, is your real lover now' cf 384*a-b* निरनुरोधे vocative

३७८ (*a*) केन . कायव्रत i e 'who has not been made by you, sulky lady, to undergo all sorts of things?'

(*b*) मानवान् 'offended'

(*c*) स्मः केचिन्न वय यद्दे॰ 'if I am nothing'

(*d*) चन्दने ऽपि 'even if sandal rubs too hard, flame is called forth,' i e 'if even you treat me too badly, I shall lose my temper' अपरस्य 'another's,' sc a proverbial saying

३७९ Translated *Indische Sprüche*², No 7252

(*b*) न कार्यं 'I will have nothing to do with'

३८० Translated *Indische Sprüche*², No 1378

(*b*) गौरव 'sullenness, dignity' (= मौन) cf आदर in 358*b*

(*c*) आकुल 'ill at ease' वलन Cf 216*a* and reff

३८१ *b* चरण . . that I may not lie for ever, a lingering guest 'or in vain, at your feet,' cf 367*c* and reff (as concerns न in such a clause see Speijer, *Sanskrit Syntax*, § 405, n 1)

d विधौर् 'the moon' नवलपाण्डुर् Cf 275*c* and reff

३८२ (*a*) The 'friends' of the lady credit the lover with the yogin's eye (दिव्यचक्षुस्), which sees the type (सामान्य, cf *Nyāyakośa*, s v योगज), viz his loved one, and beholds only her in all women Read सापि प्रणयिणी?

(*b*) Read स्वय सामग्र्यङ्क or स्वमन्यास्वग्राङ्क? The last word was no doubt सङ्क्रमयति

(*c*) Read विलीनाभिज्ञान, 'without recognition' The ī is visible in the MS पुरो 'present before you'

(*d*) भवानेकस् 'you only' *Others* can distinguish us!

३८३ (*a*) अमृतधारा i e 'your speech'

(*b*) दृशावुन्मीलिता Cf 358*a* इन्दीवरमय sc 'with your glances' For the sense cf 397*a*

(*c*) अधृतीर् 'indignant feelings'

३८४ Translated *Indische Sprüche*, No 1937

(*b*) Cf 377*d* किमस्ति . . . 'what else does fate allow?' or 'what else is to be arranged?' (the purport of *c-d*)

३८५ (*a*) कलित = विदित or गृहीतः

३८६ (*a*) व्यर्थानुनीतौ 'vain appeasement'

(*c*) अनेहसि = काले निपुणया 'practised', cf 303*c*, 403*d*, and नैपुणाद् 489, Rudra, ii 12*b*, 110*d*

(*d*) रह.खण्डन Here and in 390*b* खण्ड् has the simple sense of 'violent handling', not the technical sense of the *Alamkāra* books, for which see B & R and Rudra's *Śṛngāratilaka*, i 143, Vagbhata, *Kāvyānuśāsana*, p 64, Schmidt, *Indische Erotik*[2], pp 219–21

३८७ (*a*) दिवस इव कोपे Cf *Harsacarita* (Bombay, 1892), p 217, l 23, अगलच्च दर्पप्रसर इव . . दिवसस्त्रिभुवनस्य

(*b*) प्रसत्तौ = प्रसादे?

(*d*) कृतपुण्यस्य Cf 123*b* and reff

३८९ (*d*) प्रतिरोधि 'conflicting with', cf 29*c*, 'All the more smiling through struggling with the sweat' (234*c* and reff)

३९० The lover explains that he has done to the rival all that the angry lady desires The words have, however, a double implication

(*a*) दुष्टा 'ill-used' आचोटिता Cf *Kuttanīm* 813

(b) आक्लष्टा कवरीषु Cf 27[illegible] and reff खण्डिता Cf [illegible] and reff

(c) त्वत्कृत्य 'what you would like to do' त्वदगोचरे 'upon an object (a person) beyond your reach'

(d) सरले voc 'you innocent' cf 372a, [illegible]

391 Translated *Indische Sprüche²* No 7102 imitated *Karnasundarī* iii 29 सुतनु विसृज लज्जा

(a) मौन Cf 355a and reff

392 (b) अपरताप्रत्यायमानादिषु 'not understood in their real import, i.e. purposely misunderstood'

(c) पादान्ते This is the lover's last resource, cf 367c and reff

393 (a) गोत्रस्खलित 'mistake in a name, i.e. in addressing the नायिका by some other woman's name', cf v 369(a)

(b) ग्रहवति voc 'O mad one'

(c) आयतिहितं 'who will be friends in the future'

(d) मुख मा कुरु नदीम Cf 394c-d and reff

394 (b) शास्य 'to be instructed, i.e. punished'

(c-d) The meaning is no doubt 'what has your face done that it should be channelled with tears?' For the expression cf 276a and ref, also 393d

395 (a) किमपि 'My mind apprehends something certain' आग. Cf 354d and reff

(b) तत्कासे 'what is my position?' अङ्गमवने इह 'in this forest called the world'

396 A verse similar to 375–6, see notes

(a) कलयति 'reaches', cf 375b

(b) नवम् adverb

(c) सुहृत Cf 123b and reff

(d) अस्या. The genitive depends on प्रत्यङ्ग

397 (a) विकिर 'scatter abroad' (sc your glances) or 'open' (?) मन्दच्छाय 'having its splendour dulled', cf 383b

(c) शिखण्डिनः As regards the sweet voice of a peacock cf *Indische Sprüche²*, Nos 629, 975, 4349, etc

(d) मानस्थानैर् 'by self-respecting (or respected) persons (like you, if you are to be really मानिनी)' Therefore you must display your superiorities

३९८ (a) मायाविनय 'pretended modesty'

(b) प्रत्येषि 'you confide' The offended नायिका addresses her friend प्रकृतिसरले 'simpleton', cf 372b, 390d

(c) लाचा 'greatly suggestive of lac' The lover has been throwing himself at another lady's feet As regards प्रणयिणी cf 79b and reff

(d) अनतिचिर . . . indicating (पिशुन cf 399d) an occurrence (i e meeting with another mistress) not long past'

३९९ (a) अतिमानरुद्ध 'excess of pride preventing their making peace'

(c) प्रथमानुनीति 'the first sign of appeasing'

(d) भावा: 'feelings' पिशुना 'indicating,' cf 398 (d)

४०० (b) चरणपतितो Cf 367c and reff अय जन. = the नायक The speaker is probably not he, but the सखी निहतो With this reading cf 415b

(c) °व्यसनाद् 'foolish persistence in a pretended vow of silence', cf 355a and reff

(d) 'This is getting rid of your servants, not assumption of offended self-respect', i e you are really breaking with your lover and us as well मानपरिग्रहः Cf 358d and reff

४०१ Translated by Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 525

(a) कुटिलता There is no भृकुटी

४०२ (c) प्रसादनभयाद् She denies being angry, in order to preclude a dreaded effort to appease her

(d) रसावतार: 'a new charm'

४०३ (a) प्रणयिनी 'courting,' i e 'near to', 'towards', cf 79b and reff

(b) अधरबद्धतृष्ण 'thirsting for her lip'

(c) जघने 'at (i e from) her जघन'

(d) निपुणया 'clever,' 'versed' in lovers' ways, cf 386c and reff

४०४ (b) कोपे मदीये 'when I was angry' तव goes, of course, with दृष्टिर्

(c) विस्रम्भ° 'confidential'

(d) सैवाह 'I am still the same', cf Horace's *Donec gratus eram*, etc, etc (Odes, iii 9)

४०५ A verse imitated *P[illegible]* VII 60*b* भानुकरस्य *a-b* contain a reference to the Vaiśeṣika philosophy or the memorial verse

ज्ञानजन्या भवेदिच्छा इच्छाजन्या भवेत्कृति ।
कृतिजन्या भवेच्चेष्टा चेष्टाजन्या भवेत्क्रिया ॥

(*a*) परीरम्भ. 'the (attempted) embrace' पर 'at the most'

(*b*) भजन्ते विज्ञान 'attain to consciousness, but not to utterance' अनुरोधविधय 'processes of appeasement' As regards the form अनूरोध cf B & R

(*c*) निशासीम 'midnight'

(*d*) प्रत्यावृत्त 'turned back, or (in regard to the वपु) turned round to'

४०६ (*b*) अशोकदोहद Concerning the *Aśoka* tree's longing to be kicked by a woman's foot, cf *Harṣacarita*, trans., p 149, n 3

(*c*) केलिपटुना 'clever in play'

(*d*) अज्ञोपनतेन 'arrived (granted to me) unperceived' sc in her dream मूर्छा Cf 367*c* and reff

४०७ (*a*) मयि 'towards me'

(*d*) हतव्रीड 'shameless'

४०८ (*a*) पादानत. Cf 367*c* and reff

(*b*) आत्मना 'alone'

(*c*) प्रत्युत 'actually' धृतो 'stopped,' 'arrested'

४१० Translated *Indische Sprüche*[2], No 2071

(*c*) गतास्ते च दिवसाः Probably a misreading (instead of accusative) found in the archetype

४११ A punning verse, to be compared with पृथुरसि गुणैः, **Skm* III 66 (वीर्यमिचस्य), *Shh* 2502 (कस्यापि)

(*a*) पृथु = (1) 'broad', (2) '(the primeval king) Pṛthu', cf *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p 110, l 2 अर्जुन = (1) 'white', (2) 'Arjuna'

(*b*) सबलि = (1) 'having wrinkles', (2) 'that Bali' मान्धातृ = (1) 'me-supporting', (2) 'Māndhātṛ'

४१२ (*a*) दृष्टे This and the following locatives go with प्रेयसि, while the participles मुकुलित, etc, have for their

subjects मानेन and ह्रिया   अग्रे गते 'come into her presence' वक्त्रवत् goes with न्यग्भूत

(b) पुलकवत् Cf 351c and ref

(d) पादस्पृशि The climax, cf 367c and reff

४१३ (a) बिसिनी° Even the cool lotus fibres take fire

(b) कुपूरायते apparently = नदीपूरायते

(d) उद्धूलि 'grey with ashes' For the idea of *Harsacarita* Bombay, 1892), p 173, ll 9-10 अत्युष्णावयवस्पर्शभस्मीभूतोद्दरैरिव धवलैः करैः स्पृश्यमान Here the *wet* sandal paste is burned to ashes' Cf 420b-d, 457c, 496c

४१४ (a) देवेन . शशभृत्खिखाभृता = 'Siva'

(c) त्यक्त्वा 'giving up (turning away from)' हसि apparently = 'coward', the sense being enforced by the feminine gender, cf हस = 'unenterprising king' (Lexx ap B & R)

४१५ (b) पादे निपतन्नपि Cf 367c and reff आहतः Cf 400b

(d) For the assonance हार भार see *Harsacarita* (Bombay, 1892), p 109, ll 11–12, and 169d *supra*

४१६ Translated *Indische Sprüche*[2], No 1079

(b) नासाग्रे नयन Cf 428b एतदपरं 'this, further,' 419c and reff

(c) इद 'this world' शून्य 'vacant' In 461b, 465a, 475a, we have the subjective 'vacancy'

(d) वियोगिनी = विरहिणी, cf 434c The same idea recurs in 428d, ब्रह्म वा वल्लभो वा

४१७ A desperate attempt to convince the *virahinī* that the rainy season, when her husband ought to have arrived home, is not come, cf 421

(a) नो वकाः 'not cranes,' whose flight heralds the rains

(b) कुम्भ the elephants' frontal bones For the comparison cf 175a and reff

(c) श्वासवात What appear to be winds are only the elephant's breathing

(d) मलिनयसि Similarly मुखमपविचयन्त्यश्रुबिन्दवः *Harsacarita* (Bombay, 1892), p 19, l 2

४१८ (a) नाकानोकह 'tree of paradise'

(b) . . . पधानीकुरु 'make (the moon?) my pillow'

(*c*) स्नेह = (1) 'oil', (2) 'affection', the usual double sense अवसेक 'dripping' (on the fire and making it burn up, विलसत्), cf 420*c*-*d*

४१९ In this verse several terms of Buddhist philosophy are played upon (cf 280)—सौगत = (1) Buddhist (2) 'happy' आलम्बन = (1) 'object of sense perception (2) 'support' क्षणिक = (1) 'transitory, momentary क्षणभङ्गि, (2) 'fickle' निरात्मक = (1 'without an ego', (2 'soulless' शून्यतम = (1) 'very void, (2) 'very unreliable वन्द्य = (1) 'to be saluted', (2) 'to be dismissed from the mind' The speakers are the नायिका (*a*-*b*) and the सखी (*c*-*d*

(*c*) किमन्यत् = किमपरं 'what more?', a phrase introducing a climax cf 416*b*, 430*c*, 465*b*

४२० (*b*) धूसर suggesting the ashes of *d*, cf 413*d* 456*a*

(*c*) अवसिक्त Cf 418*c*

(*d*) अनुयात 'accompanied by'

४२१ (*b*) निर्घोष: the roar of storms, cf *Harsacarita* (Bombay, 1892), p 180, l 19 रववशी 'given up to croaking' भेकनिचय Cf 110*d* and ref

(*d*) मुहुर् 'further' With this verse cf 417

४२२ Translated by Jacobi, *Dhvanyāloka*, pp 35–6 cf 327 and 339

(*b*) 'In the middle of her body green, not having been pressed' Owing to the पीनस्तनजघन the waist does not touch the couch

(*c*) व्यस्तन्यास 'disordered' आक्षेपवलनै: 'tossing and rolling'

४२४ (*a*-*b*) स्निग्धेन The instrumental goes with परीक्ष्यो दाहभयत: gives the reason why the friends cannot touch her what is स्निग्ध would easily burn, cf 97*d* and 413*d*

(*b*) प्रस्थपच: पाथसाम् Cf अम्भ प्रसृतंपच., 276*a*

(*d*) लाजस्फोट स्फुटन्ति 'burst, like grains in boiling' सर्वे 'All' indicates the extreme heat—usually only some of the grains would jump Ksemendra, in the *Aucityavicāracarcā* (14), expresses the opinion that the comparison mars the tone of the verse

४३४ (*a*) नाञ्जन Cf 435*a*, 444*a*, 448*c*, 450*a* करतले वक्त्र Cf 273*c* and reff

(*b*) गण्डे पाण्डरिमा Cf 314*d* and reff पत्त्रमकरी Cf 346*d* and reff

(*c*) वियोगयोग 'the योग (= तपस्) of separation', cf 416*d* and ref

(*d*) कतमः 'which person?' नीत. प्रसादश्रिय 'honoured by the favour of Kāma'

४३५ (*a-b*) Cf 434*a*, 444*a-b*

(*b*) पत्त्ररचनौ For पत्त्र cf 70*b* and reff

४३६ Translated by Aufrecht, Z D M G xxvii, p 55

४३७ (*b*) प्रस्तर 'stone Perhaps the missing aksaras were एव क्रूर. hard' in both senses

(*c-d*) The words आकर्षक 'attracter', द्रावक 'captivator', चुम्बक 'kisser', भ्रामक 'mover', are all names of the loadstone or magnet Note the appropriateness of the word लोहमयी in this connexion Concerning आकर्ष cf 278*c* and reff द्रावक also contains, no doubt, the idea of 'melting', cf 234*e* and reff 'None can make me false to him'

४३८ Translated by Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 524

(*a*) नावस्था sc अभिधेया अवधेरुक्तस्य the promised time'

(*b*) उपालम्भपदानि 'words of reproach' अकरुणे तत्र 'in the presence of that unfeeling one', or अकरुणे vocative?

(*d*) चूतैर् Cf 54*c* and reff

४३९ (*a*) She tries to sleep in order to see the lover in a dream (cf 278*b* and reff), but sleep will not come

(*b*) स्वेद सपत्नीजन. 'perspiration (cf 234*c* and reff) plays the part of a rival wife,' i e prevents her चित्रेणा° The practice of portraying the absent one often recurs, e g 285, 448*c*, 453*b*, 466*d*

(*c*) अथ 'or if' मन्यु. 'grief' गिरामर्गल: 'bars her utterance'

४४० (*a*) व्योमश्री° 'line of clouds, unique pearl necklace upon the bosom of the beauty of the sky'

(*b*) आदरः खलु . . . 'you must be very careful of your life'

(*c-d*) Even I have died from the pangs of severance how will you, a mere man, support them?

४४१ Translated *Indische Sprüche*², No 937

(*b*) विश्रान्तेषु पथिषु 'the travellers having ceased to appear'

(*c*) अस्मिन् क्षणे To be taken with मा भूदा°

(*d*) अमन्दवलितोद्ग्रीव 'frequently turning round with up-lifted neck', cf 254*b* The other reading, °तग्रीव, is perhaps a simplification, as regards वलित cf 216*a* and reff

४४२ (*a*) करतले Cf 273*c* and reff सुप्ता Cf 110*b*

(*b*) पञ्चम Cf 55*a* and reff

(*c*) प्रथम° 'previously greatly fruitful' लावण्यसंवादिनी 'co-operating with, heightening, her beauty', cf 275*c*

(*d*) पाण्डिम्ना Cf 314*d* and reff कथागोचरम् 'a mere story,' not a reality कान्तिः 'brilliancy'

४४३ Cf 383 and 397

(*a*) चकोरप्रणयिनीः 'the wives of the *cakoras*' or 'your friends the *cakoras*' The *cakora* feeds on moonbeams (ज्योत्स्ना), cf 17*d* and reff

(*b*) पञ्चविशिख The भ्रूलीला reminds Kāma of his bow

(*d*) विशेषास्ते 'your superiorities' क्षतिना cf 123*b* and reff

४४४ (*a*) यादृक्तादृक् 'anyhow,' i e not put in order, dishevelled hair, as in 426*b* and reff अकज्जले Cf 434*a*, 435*a*-*b*

(*b*) मृगमद cf 222*a* and reff पत्त्र cf 70*b* and reff स 'the wonted'

(*c*) अयम° 'this and that' असंस्मरणेन ते 'in your forgetfulness of them'

(*d*) विलास° 'appurtenances of coquetry'

४४५ The crows carry off round their necks the bracelets dropped from her thin arms

(*a*) किं व्याहृतैर्ग° 'What is the use of speeches? Begone!' For व्याहृति cf 505*d* and *Jānakīh* ix 8*a*

(*b*) उद्यम्य 'having with an effort (or 'outburst', cf B & R s v यम् + उद्) lifted up her enfeebled arms'

(*c*) युष्मद् the lover

(*d*) प्रकटीकरोति 'publishes', cf 341*d*

४४६ (*b*) हरहासहारि 'surpassing the (white) smile of Śiva,' who is अट्टहासिन् For the simile cf *Harsacarita* (Bombay, 1892), p 241, ll 15–16, trans, p 212, ll 20–2, as regards the whiteness of smiles, trans, p 5, n 5, and 64*d* हृदये 'bosom'

(c) मृणालवलय 'bracelets of lotus fibres' to cool the feverish heat, cf 102a 496.

(c-d) करे विन्यस्ता° Cf 273c and reff

(d) सुव्रती Cf 123b and reff

४४७ (a) ईर्ष्या समागमे Cf 362, 369, 393b

(b) स्पृष्ट. Cf 296 and 298

४४८ Cf 456 (a) गङ्गासरय्वोः With the reading सरस्वत् we must understand the River Sarasvatī, cf B & R But it may be a correction due to the fact that the Ganges and the Sarayu do not join, which, however, is not excluded by the text as printed

(b) खलत् Cf 32d (here 'tossing') कङ्काल the skeleton of his previous body, consigned by good fortune to one of the sacred streams तीर्थे प्राणास्त्यक्त्वा भद्रो देवालयं याति, Br Sam lxix 19

(c) लिखितं Cf 439b and reff कज्जलक्लेदभाञ्जि Cf धौताञ्जनश्यामला., 450a, also 434a and reff

(d) पत्त्र Cf 70b and reff

४४९ (a-c) By painting the *hamsa* with the saffron (on which cf 220d and reff), she makes him resemble a ruddy-goose, so that his wife the *hamsī* misses him For this sin she is suffering herself the pangs of separation कौतुकिन्या 'amusing myself'

४५० (a) धौताञ्जनश्यामलाः 'black with the collyrium which they wash away' cf 448c

(c) आकुञ्चितकण्ठरोधकुटिला broken (opposite to सरल, 'straight,' 'unimpeded,' 497c) owing to the choking of your bowed neck' कण्ठरोध recurs 82b

(d) हुंकारा. Cf 243d and reff (here 'sighs') पञ्चम Cf 55a and reff प्रणयिन: inclined to 'keeping to' cf 79b and reff

४५१ Translated by Aufrecht, Z D M G xxvii, p 47

(a) इदानीं To be taken with रजन्याम् in b

(b) ममाश्चर्यं Parenthetic 'strange'

(c) अयं . . चन्द्र. These words are spoken by the सखी किमिति 'with what purpose?'

(d) अनाथानां . . . भवति This line also is spoken by the सखी विपरीत = (1) 'inverted', (2) 'contrary', 'unfavourable' इह = इह लोके 'in this world'

४५२ (*a*) अग्निमुच, i e 'hot' प्राणा vocative

(*c*) स्वप्नामाहित Cf 278*b* and reff

(*d*) स्वच्छन्दो 'as you please' कष्टो 'your hateful choice of conduct'

४५३ (*a*) पञ्चबाण: Cf 285*d* साक्षाद् 'Kāma in person', but really it is, as the speaker is aware, not Kāma, but the lover

(*b*) अलेखि Cf 439*b* and reff

(*c*) करशाखामञ्जरी fingers'

(*d*) धनुषि . . मकरे the usual symbols in a picture of काम, such as the सखी has made स्वस्थ 'natural,' 'correct' but ? read सुष्ठु or स्वस्व

४५४ Translated by Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 538

(*b*) शालीनया As a lady she does not betray her emotion

(*d*) चूत: For the चूत: and its appropriateness in such a case cf 54*c* and reff, esp 473*d*

४५५ (*a*) ग[त] 'gait'

(*b*) व्यस्तालका Cf 426*b* and reff भूतटी at end ?

(*c*) आपाण्डु Cf 314*d* and reff करपल्लवे Cf 273*c* and reff

(*d*) तप.फल Cf 123*b* and reff यस्मै 'for whose benefit', cf our 'die for'

४५६ Cf 448 (*a*) कृती Cf 123*b* and reff कलावान् 'accomplished'

(*d*) भस्म . . . पाण्डिमानं Cf 420*b*-*d*, also 314*c* and reff

४५७ (*a*) उत्सङ्ग the 'bosom' or 'lap' of the couch नवकमलिनीशय्या The couch of twigs as स्मरतल्प often recurs, e g 458*c*, 495*c*, 501*c*, *Hamsacanta* (Bombay, 1892), p 32, l 13

(*b*) The cool air is like a rain of hot cinders

(*c*) तत्रैवास्ता 'let things remain as they are' दहति . . . चन्दनाम्भ: Cf 413*c*-*d*, 496*c*

४५८ (*b*) चित्रकेलिसदसो 'the painted play-room' वेष विष For the expression cf *Hamsacanta* (Bombay, 1892), p 193, ll 5–10

(*c*) अब्जिनी° Cf 457*a* and reff

(*d*) सकल्पोपनत 'brought to her in thought', cf 466*b*

४५९ (*a*) °तला: 'rippled on the surface' उत्पीड 'foam'

(*b*) पृषत: : 'drops'

(*c*) निजगरिमत: The size of the tears betoken the extremity of the चिन्तातङ्क आसूचयन्ती . 'drawing out the story of'

৪৬০ With *d* of this verse comp are *Kumāras* x 24

(*b*) वारुणेन } Apparently the अस्त्र वारुण, Varuna being
(*c*) वारा पूरः } god of the waters produces water in the object struck, for instance, it is the cause of dropsy, as in the case of Hariscandra *Aitareya Brāhmana*, vii 15 1, and Jolly, *Medicin* (in Buhler's *Grundriss*), p 81

(*c*) स्फारनेत्र Cf 219*c* and reff प्रणाली Cf 276*a* and reff

(*d*) शारिणी or सारणी (सारिणी = 'brook', 'channel'

৪৬১ (*b*) नो वेत्सीदृग्गम॰ 'You don t know thus and thus' शून्याम् Cf 416*c* and reff

(*c*) तल्पादृश्य 'invisible (or 'hardly visible', आदृश्य on the couch'

(*d*) If we read . . प्रेमान्यद्देषा गति. the sense will be 'find another lover, that is the only way'

৪৬২ (*a-b*) contain a series of questions with negative answers

(*a*) वातेन वि॰ = 'mad न न A decided negative ('No' No') महाभूतार्दिता 'hurt in the elements (*dhātus* of her body, cf Jolly, *Medicin* (in Buhler's *Grundriss*), p 46

(*b*) भ्रान्ता 'suffering from delusion' सन्निपात 'a complication', cf Jolly, loc cit प्रच्छादिता = अन्तरिता, see B & R

(*d*) She has seen King Bhoja and is fallen in love किं कथयामि 'How can I tell it?' cf 362*c*

৪৬৩ Translated by Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 362

(*a*) करतले Cf 273*c* and reff

(*b*) सरल 'straight,' opposite of वृजिन, cf 474*c* The straight, neglected hair is here a sign of grief

(*c*) सामर्थ्यानि 'powers'

(*d*) The reading कचित् is suggested by 425, 434, 448, 455, 456, 462, etc

৪৬৪ (*b*) विषद्यसि = विश॰ 'disentangle' आकुल Cf 426*b* and reff

(*c*) देहयाचा॰ consonant with the satisfaction of bodily needs'

(*d*) क्वापि 'in (the case of) any of them'

४६५ (a) शून्या Cf 416c and reff

(b) एतत्स्यात् 'let that be the case what more?' Concerning किमन्यत् cf 419c and reff

(c) विकारि 'susceptible'

(d) क्षिपन्ति 'overthrow'

४६६ (b) तत्सकल्प 'thoughts of him', cf 458d जडिम Cf 283d (त्वत्सकल्पजडे), 477c, also 91

(c) उत्कम्पलोल Cf कम्पस्खलल्लेख, 285a

(d) पाणिलेखाविधिषु Cf 439b and reff

४६७ (c) प्रचल = the more usual तरल

(d) अङ्गमङ्गम् 'limb by limb'

४६८ (a) दलति intrans, cf 61c

(b) विकल = विह्वलः, 'distressed', cf 522d

४६९ (a) क्वचिदपि स्थैर्यं न . . 'You are restless'

(b) दिशः पश्यसि 'you look around', cf 506b, 507c

(c) त्व चापि 'you also' (as well as I)

४७० (a) सुरभि 'spring'

(b) गाढाम्रेड 'with tight double coils' मरुत' genitive

(c) पञ्चम cf 55(a) and reff राग has here its musical sense

(d) चन्द्र चूर्णीकुरुत . . शिलापट्टके Cf चन्द्रं चूर्णयत . . . शि°, 490c पिष्टपेशम्. Emphatic = कणशः in 490c

४७१ (b) सनाथ . . पदैः 'possessed of marks' माञ्जिष्ठ Cf 67d, *Bālar* iii 10a, etc, etc प्रसर Read °व?

(d) कदा नु द्रक्ष्यामो Cf 474d

४७२ Translated by Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 523 The नायक complains that he sees on all sides the signs of spring, inspiring passion Note that धूमायिताः (a), ज्वलिताः (b), and अङ्गारिताः (c) are all suggestive of fire

(a) चूत Cf 54c and reff किंशुक Cf 65b and reff

४७३ Translated by Aufrecht, Z D M G xxvii, p 79 With the substance of the verse cf 482

(b) इह 'in this man'

(d) नून 'surely', cf 173b and reff साहसिकेन rash चूत Cf 54c and reff, esp 454d

४७४ (*b*) विरति cessation

(*c*) कचाकर्ष Cf कचग्रह and 313*a* The reading कराकर्ष is equally good, cf 278*c* and reff सरल 'straight' cf 463*b* here the hair has lost its curl from rough handling

(*d*) कदा तद्द्रष्टव्य Cf 471*d*

४७५ (*a*) शून्य Cf 416*b* and reff

४७७ (*b*) वापी Cf वपुस्तडाग, 29*d*, 223*b*

(*c*) लावण्यजल Cf प्रेमपङ्क 223*c* and 251*b* जडैर् Cf जडिम in 466*b* and reff

४७८ (*a*) अनङ्ग The literal sense 'bodiless' is here played upon, cf 140*c*, 165*a* अल्प so five'

(*b*) चल 'The mark moving and small व्यवहितं screened, so by the body

(*c*) उद्भूता 'manifest,' a logical term denoting 'sufficiently great to be observed अनुपपत्ति in the logical sense of 'unaccountability' (on such and such a supposition)

(*d*) अनुभवविरोध also a logical expression, repugnance to (or of) experience' (= बाध) Experience here contradicts the negative inference आविर्भाव = प्रत्यक्ष

४७९ (*c*) ह्रुति 'murmur' Cf ह्रुकारगर्भ in 243*d* and reff

४८० (*a*) भस्खद् *Perhaps* not to be corrected to भ्रश्यद्, as the form is found elsewhere सफलद् As the phrase फलितो ऽर्थः occurs, this reading is very possibly correct A plausible emendation would be सवलद्

(*c*) परिमृज्य To be construed with तथा

(*d*) पुनरुक्त 'superfluous,' words being unnecessary

४८१ (*b*) लावण्यपङ्क Cf लावण्यजल in 477*c*, also 223*c* and reff

(*c*) अमृत naturally flows from the moon, which is अमृतभवन

(*d*) बालाभ्रबाल (so read?) For the idea cf 149*d* and reff

४८२ Cf 473

(*a*) स्मेर 'glistening' भ्रमर Kāma's bowstring being made of bees झंकार murmur', cf 479*c*

(*b*) मीनध्वज Kāma

(*c*) निलीयान्योन्यस्मिन् 'reposing against one another' We might, however, read विलीय 'shrinking together in their emotion (or fear)' सहकार = चूत, 54*c* and reff, also 473*d*

(*d*) पक्ष्मान्तरतरल॰ The eyes are half closed and the pupils restless

४८३ (a) सा न 'if she is not mine' कथाव्यय 'waste of words'

४८४ Translated by Aufrecht, Z D M G xxvii, p 67, but with a mistaken reference, in b, to the serpent Śesa

(a) तद्देतद् 'this is the old story' (Gk τοῦτ' ἐκεῖνο)

(b) हिमवति 'An antidote in the Himālaya, an angry serpent on one's head,' a variant of the Nyāya शीर्षे सर्पो देशान्तरे वैद्यः, on which see Colonel Jacob's [*First*] *Handful of Popular Maxims*, 2nd ed, p 49 Concerning the Himālaya as the home of healing herbs cf *Saundarananda Kāvya*, xv 28

४८५ (b) सङ्क्रमयति 'transfers,' 'catches' (in the form of tears)

४८६ (c) एवम 'so'

(d) वयम् A reading वपुर् might fit better here

४८७ (a) तिरस्कृत 'set at nought,' 'scorned,' 'insulted'

(b) मह्य me, not you

(c) यद् 'so that' ह्लिनोति 'gladdens,' 'refreshes'

४८८ Concerning this verse see note to 216

(b) द्रवलत्पक्ष्म 'the lashes slightly moving'

(d) विकुञ्चनतति 'successive closure of the eyes'

४८९ (b) तासा तासा 'after I had by sorrow fame evaded the eye of these and those' नैपुणाद् = नैपुण्याद्, cf 386c and reff

(c) क्षुरप्र a special kind of arrow to which the तन्वी at last has recourse मसृणपरुष 'smooth and sharp'

४९० (a) श्यामा 'night' The night is too bright and requires darkening

(b) तन्त्र मन्त्र प्रयुज्य 'by any possible means', cf 102d

(c) चन्द्र चूर्णयत . . . शिलापट्टके Cf 470d

(d) येन sc by the removal of the objects (श्यामा, श्वेतोत्पल, चन्द्र) that remind the विरहिण of his mistress तद्वक्त्र At present all the world bears the impress of her face

४९१ (a) भर्गेण = शिवेन

(b) जानामि 'I see' अक्षय° 'inexhaustible,' opp to पञ्च, a, cf 478a कमलभू Brahmā

(d) विद्लत्कादम्बमुकुल° She is, as it were, a pincushion of arrows

४९२ (*c*) स्थाणुचूडामणि 'crest-jewel of Śiva' (who wears the moon so)

(*d*) कथं sc although related to refreshing objects, such as the milk-ocean, *Śrī*, the *Kaustabha* gem, the *Kumuda*, ambrosia, etc

४९३ (*a*) चकोरा. 'Drink *all* the moonlight, *Cakoras* cf 17*d* and reff

(*c-d*) जीवितत्राणहेतो तेजोदरिद्र. The diminution of the moon's light would be the salvation of the lovesick

४९४ (*a*) विषसोदर: The moon and the *hālahūta* poison being both produced at the churning of the ocean फणभृता The sandal-tree is frequented by snakes

(*b*) क्षारपयो the salt water of the ocean

(*c*) किमिव which possibly ?' अस्तु Construe with यद्

(*d*) बाह्याकार i e all the things which we take for aids to coolness have the contrary effect (the moon, sandal-wood, pearl necklaces, lotuses) परिभ्रमेण 'through the delusion' तत्त्वत्यजो missing the real nature' (of these objects)

४९५ The general idea is the same as in v 495

(*a*) उपचिन्वते 'increase'

(*b*) प्रपञ्चयितु 'amplify' प्रभु: = प्रभवति, शक्नोति

(*c*) कुसुमशयन Cf 457*a* and reff

(*d*) द्विगुणगरिमा 'doubled in intensity' (sc by the attempted aids)

४९६ Translated *Indische Sprüche*², 7385

(*a*) जलार्द्रशयन 'a couch of wet cloths' नलिनी Cf 102*a*, 457*a* and reff

(*b*) तुहिनाद्रि Himālaya

(*c*) इन्धनानि सरसान्यपि Cf 413*c-d*, 457*c*

४९७ (*a*) पेलवेषु '*too* soft'

(*b*) नून 'surely,' as in 173*d* and reff

(*c*) हारप्रकाण्ड 'pearl-strings' शरल see note, 450*c*

४९८ (*a*) °प्रेमा A *Bahuvrīhi*

४९९ A verse cited by Aufrecht, Z D M G xxxix, p 310

(*a*) स्वप्न Cf 278*b* and reff

(*a-b*) Note the emphasis in एकवारं and क्षणमात्रमेव

(*c*) निविडबाहु° Their separation would be impossible

५०० (*a*) इहापि i e 'as well as to your own house'
(*b*) प्रायो 'any more' कौपोरप. 'water from the well' This time her husband shall have water from the river, where she is really going to meet her lover
(*c*) एकाकिन्यपि She means to imply that she will face the danger तद्दर 'I prefer so' तमालाकुल The *Tamāla* is a dark tree, and the spot would therefore be a gloomy one, trying her nerves (also offering concealment and therefore suitable for a rendezvous)
(*d*) नीरन्ध्रा 'thickly growing' स्तनमालिखन्तु This is to account beforehand for expected नखक्षतानि, cf 345*d*, 511*d* जठरच्छेदा 'leaving great gashes'

५०१ Translated by Jacobi, *Dhvanyāloka*, p 42
(*a*) सुहृदा 'allies' Cf 61*b* and reff
(*b*) क्षेम 'Is all well with?' कलिन्दराजतनया = कालिन्दी 'the Yamunā'
(*c*) विच्छिन्ने . . . °च्छेदोपयोगे 'the use of cutting them being interrupted', cf 502*c* As regards स्मरतल्प cf 457*a* and reff
(*d*) जरठीभवन्ति . . . 'they grow old, their dark hue fading'

५०२ (*c*) निर्विच्छेद 'continuous', cf 501*c*
(*d*) मुरले The river निचुलद्रुम The *nicula* frequents the banks of streams

५०३ The verse is an instance of आक्षेप, everything said being really an invitation to the traveller *not* to hasten his departure
(*a*) स्वैरगति 'leisurely, careless movements'

५०४ (*a*) क्षण विश्रम्य 'after resting a while', cf 521*d* इह to be taken with विटपिनि The verse is similar in import to the preceding and following

५०५ Translated by Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 539, and by Jacobi, *Dhvanyāloka*, p 61 The verse is similar to 503 and 504
(*a*) परिणतवयसामग्रणीर् 'oldest of the old'
(*b*) निःशेषागार° The maid has to do all the work and is fully occupied

(c) पापाहम् 'unfortunate I' अस्मिन् sc गृहे, cf 61c and reff

(d) कथितमभिमतं 'conveyed her proposal' व्याहृतिव्याजपूर्वं 'under pretence of verbosity', cf व्याहृतिर् in 445a Aufrecht reads व्याकृति, which would more naturally denote explanation

५०६ (b) दिशि दिशि . . . Cf 469b, 507c

(c) शून्ये 'in a lonely place' अतर्कितलब्धया 'caught unobserved'

५०७ (a) व्यापार 'occupation'

(c) दिशि दिशि . . . Cf 469b, 506b

(d) अहल्यासुत्राम्णोः The poem from which the verse is taken related apparently the story of Indra and Ahalyā

५०८ Translated by Aufrecht, Z D M G xxxvi, p 527, and by Jacobi, *Alamkārasarvasva*, p 441 Add to margin *Sāras i 143 anon (lectt as *Śp*, but हन्त for चौर्यं in c)

(d) वनभुवां The genitive depends upon समुत्कण्ठते, cf *Mālatīmādhava*, x, p 72 (ap Speijer, *Sanskrit Syntax*, p 89), भवानुत्कण्ठते मद्यन्तिकायाः As regards the river banks in such a case, cf 500, 502

५०९ Add to margin *S-Mukt iii 58 anon (प्राणाधिपो, b)

(d) पुङ्खित 'drawn to the haft'

५१० (b) पुष्पवतीभिः Cf 178d and reff

(c) दृष्ट्या If this reading were correct, the form would come from दृष्टि and mean 'through being दुष्टा'

(d) कुहू denotes not only the cuckoo's cry, but also the new moon तिथि, when the moon is not seen

५११ (d) अङ्गलिखनैर् She means to account for the scratches upon her body (आपद्देषा), which she sets down to the thorny creepers, among which she had had to follow the parrot, cf 345d, 500d

५१२ The verse is an example of unexpected conclusion (παρὰ προσδοκίαν), as in 514–5 Read प्रचण्डोलुपे in c?

(c) The lost syllables no doubt contained a synonym of पाप

(d) किं कृष्णेन The सखी interrupts 'By Krsna?' 'No! By the Yamunā's waters It is you who are fond of Krsna (as your suggestion shows)'

५१३ Translated by Jacobi, *Alamkārasarvasva*, pp 424–5 *Παρὰ προσδοκίαν*, as in 512, 514 With *a-b* cf *Sbhi* 1423

(*a* आकृष्य . . . कचग्रह Cf 278*c* and reff वक्त्र appears also to denote a part of the dress, as does काण्ड in *b* See the lexx

(*d*) बाले लज्जा प्रणष्टा An interruption कुटिले 'cunning,' opposite of सरले, 'simpleton' (cf 372*b* and reff), which the other texts read

The rhetoricians dispute whether this verse is an example of *vyājokti* or of *apahnuti*

५१४ *Παρὰ προσδοκίαν*, as in 512–3

(*a*) आमोदिना . 'perfumed, with wine, dusty (or pale), having tangled locks'

(*b*) पतता Cf 367*c* and reff

(*d*) मत्तेन . . . The सखी interrupts—'Mad lover ?' 'No ! my hair'

५१५ (*a-b*) The original reading in *b* is not easy to conjecture for वह possibly दृह and for वसति ग्रामो perhaps वसतिर्ग्रामो may be suggested

(*d*) कि न्विदम् 'What can it mean ?', किमिदम्, 369*d*

५१६ Domestic love is here decried as too tame, cf 50()

(*d*) गृहाश्रमव्रत 'a domestic course of asceticism'

५१८ (*a*) सचार 'movement of people', cf 519*a*, 524*d*

(*b*) विदेशयाते यात is here compounded on the analogy of गत = स्थित

(*d*) जघनचपला the authoress's name, cf 29*d* and reff

५१९ Add to margin **Sāras* 1 91 anon (lectt as *Śp*)

(*a*) सचार Cf 518*a*, 524*d*

(*d*) छक्राक्ष° She can scarcely stand, so encumbered, in her house, much less walk मार्गे पङ्किनि

५२० (*a*) आर्द्र Cf 326*b* and reff

(*b*) निव्रणे Read निस्रले

(*d*) न पुरुषैर्विना Cf 123*b* and reff

५२१ As regards the *ākṣepa* in this verse cf 503–5

(*a*) स्वां जननी *His* mother is not beloved by the wife

(*b*) श्रुत्वैव मध्यदिने Since the जननी left at dawn and went
महत the husband is not to be expected back till late

(*c*) **पङ्गुत्वेन . . .** : Being lame, he would be both slow and easily observed.

(*d*) **स्थित्वा चणं** : Cf. 504*a*.

५२२. (*a*) The anklets catch in their dresses. **संयम्य** : To prevent jingling.

(*c*) **कुन्तलमल्लिका°** : The bees are excited by the scent of the jasmine in their hair.

(*d*) **विकलीकृताः** : 'distracted'; cf. 468*b*. **व्यक्तं** : 'unmistakably.'

५२३. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 553.

(*a*) **विधुरमलिनो** : 'the moon is clear.'

(*b*) People are on the watch for faults, and the reproaches of friends are hard to bear.

५२४. (*b*) **चरणलाक्षालिपि** : 'marks of the lac on their feet'; cf. *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 15, ll. 14–16, where the red sky of sunset is explained as due to this cause.

(*d*) **पराञ्चः** : So also some MSS. of the *Anargharāghava* : others **पराचः**. **संचारान्** : Cf. 518*a*, 519*a*.

५२५. Add to margin a ref. to Vāmana, IV. 3, 10, where the verse is cited.

(*b*) **दन्तपत्त्र** : 'earrings.'

(*c*) **अविभाव्यतां गताः** : Being all in white, they are invisible in the moonlight. **सुखमेव** : 'easily.'

PRATĪKA INDEX

(Verse numbers of the text precede, page numbers of the Preface and Introduction follow)

अह· सहृदखिल, 97
अकालजलदश्लोकैश्चि°, 86
अकालजलदेन्दो· सा, 86
498 अकृतप्रेमैव वर न पुनः
„ अकृतस्नेहो हि°
अक्षुण्ण नितम्बभागे, ix, 33
अकौसुमी मन्मथचाप, 83
अग्रे गीत सरसकवय, 30
96 अग्रे तप्तजला नितान्तशिशिरा°
अग्रे वितत्य चरणौ, 37
अङ्गणवेदिर्वसुधा, 57
अङ्गारैः खचितेव भू, 63
अच्छिन्न नयनाम्बु, 94
अच्छिन्नमेखलमलब्ध, 38
अज्ञानाद्यदि वाधिपत्य, x, 62
अतसीपुष्पसकाश, 106
297 अतिप्रौढी रात्रिर्बं
अत्यच्छ सितमंशुक, 65
अत्युच्चाः परित· स्फुरन्ति, ix, 38
अत्रार्द्रचन्दनकुचा, 83
285 अत्रैष स्वयमेव चित्रफलके
अथायतनसंनिधौ, 101
अथाससादास्तमनिन्द्यतेजा, 52
अथो गणपति वन्दे, 86
अथोद्गमैरिन्दोः, 77
अथोद्बन्धुस भयंकरे करे, 36
521 अद्य त्वा जननीमकारण
अद्यापि स्तनशैल, 101
406 अद्योद्यानगृहाङ्गणे·
342 अधरपद्मरागो ऽयम
अधरे विनिहितवश, 53
अध्यायोधनवेदि मार्गण, 47
अध्वश्रमाय चरणौ, 83
अनध्यवसितावगाहन, x, 50
304 अनल्प सताप शमयति
372 अनालोच्य प्रेम्ण परिणति
अनुक्षतगण्डशैलमद, 41
अनुदिनमभ्यास, 68
अनुप्रासिनि सदर्भे, 86
175 अनेन कुम्भद्वय
191 अनेन रम्भोरु भवन्मुखेन, xiv
अन्तर कियदास्थान्ति, 86
479 अन्तर्निबद्धगुरुमन्यु
अन्तर्मन्युविभिन्न, 20
459 अन्तस्तार तरलिततला·
अन्य· कः चारवार्दे, 40
अन्यस्यै सम्प्रतीम, 67
अन्या साधिगता त्वया, 38
अन्यासु तावदुपमर्दसहासु, 104
अन्योन्याहतदन्तनाद, 56
201 अन्योन्योपमित युगं
अन्विष्यन्निरय चिरात, 38
अपनय महामोह, 42
अपरो ऽन्तगतो लिङ्ग·, 100
91 अपां कूले लीन
अपास्तस्ताराभिर्, 110

493 अपि पिबत चकोराः
अपिबन्ति न च स्नेह, 89
अपेतव्यापार, see व्यपेत
399 अप्राप्तकेलिसुखयोर्
अब्धिर्यद्यवधीरितो, 19
अब्धिर्लङ्घित एव, 74
अभिनव गलिताशुक, 36
अभिपतति घन शृणोति, 19
338 अभिमुखपतयालुभिर्
253 अभिमुखे मयि सहृत, xiv
अभिहिताप्यभियोग, 104
अभूत्प्राची पिङ्गा, 65
अभ्यस्य स्मरदंशकोशल, 77
अभ्युद्धृता वसुमती दलित, 40
262 अमन्दमणिनूपुर
अमी तिलास्तैलिक, 63
अमीषा प्राणाना, 49
211 अमीषा मण्डलाभोगः
अमुं कालक्षेप त्यज जलद, 18
अमुष्मै चौराय, 23, 118
235 अमृतसिक्तमिवाङ्ग
अम्बरान्तमवलम्बितुकाम, 43
505 अम्बा शेते ऽत्र वृद्धा
अम्भः कर्दमतामुपैति, 68
104 अम्भोधिर्जलयन्त्रमन्दर
अम्भोधौ विहरन्तम°, 86
274 अम्भोरुह वदनमम्बक
220 अय लोल मुक्तावली
अय जनः परो वेति, 43
240 अय ते विद्रुमच्छायो, xiv
अयं दूरभ्रान्तः पटुतर, 115
421 अय धारावाहस्तडिद्दि
398 अय धूर्तो मायावि°
अयमुदयति मुद्राभञ्जन., 77
अय बन्धुः परो वेति, 30
अयि चकितमुग्धचातक, 41
अयि चातक चञ्चुपुटा, 110
अयि विमृहीहि दृढोपगूहन, 36
अये पश्चावस्थामकरुण, 19
अये मुक्तारत्नप्रसर, 71
अय्यपि साहसकारिणि, 104
436 अरतिरियमुपैति
अर्था न सन्ति न च मुञ्चन्ति, xi, 69
अर्धोक्ते भयमागतो, 20
अर्वाचीनवचःप्रपञ्च, 100
123 अलकेषु चूर्णभास.
अलङ्घ्या सर्वेषामिह, 47
225 अलमतिचपलत्वात्, x, xiv
अलमलमघृणस्य, 41
अलमलमनुगम्य, 70
अल बलिभिदङ्गना, 95
244 अलसयति गात्रमधिक
230 अलसवलितमुग्ध
अलिपटलैरनुयाता, 62
197 अलीकव्यामुक्तप्रचुर
अलीना मालाभिर्, 109
250 अवचन वचन गुरुसनिधाव्
अविवेकि कुच, see हन्तु नाम
अशथमलोलजिह्व, 118
61 अशिथिलपरिस्पन्दः कुन्दे
अष्टौ हाटककोटयस्त्रि°, xi, 106
असम्याः खल्वेते, 22
371 असद्वृत्तो नायं न च
असन्तो नाभ्यर्थ्याः, 49
167 असारं ससार
437 असावहं लोहमयी
असावेकद्वित्रिप्रभृति, 83
125 असितभुजगशिशु
419 असौ गतः सौगत एव
असौ गिरेः शीतलकन्दरस्थ., --

असौ सुरतरङ्गिणी, 54
अस्तगतभारविरवि, 63
अस्थिरमनेकराग 107
अस्पृश्य सगतिमिह प्रविहाय, 63
अस्मिञ्जडे जगति 41
अस्मिन्नीषद्वलितवितत, 55
204 अस्याः सर्गविधौ
241 अस्यास्तुङ्गमिवस्तन
अस्रस्रोतस्तरङ्ग, 67
475 अहमिव शून्यमरण्य
अहमिह हतविद्यो, 46
अहो अह नमो मह्य, xi, 86
382 अहो दिव्य चचुर्वहसि
139 अहो धनुषि नैपुण्य
अहो प्रभावो वाग्देव्या, 86
अहो मे सौभाग्य, 33
अहो वा हारे वा, 30

आकण्ठदृष्टशिरसा, 97
214 आकर्णान्तविसर्पिण
आकर्षन्निव गा, 38
आकुञ्चीकृतपृष्ठ, 77
आकृष्टिः कृतचेतसां, 97
513 आकृष्याद्यावमन्द्ग्रह
आक्रन्दाः स्तनितैः, 75
आक्रान्त बलिभिः प्रसह्य, 42
आघ्रातबोणिपीठः, 105
आघ्रायाघ्राय गन्ध, xi, 68
आजन्मनो विहितभक्ति, 41
आजन्मस्थितयो महीरुह, 22
आतन्वन् सरसा स्वरूपरचना, 113
आत्ते वाससि रोद्धुं, 100
आदाय चापमचल कृत्वा, 63
आदाय द्रुतमाहृतेरुपशमाद्, 63
आदाय मासमखिल, ix, 38
441 आदृष्टिप्रसरात्प्रियस्य
आदौ मानपरिग्रहेण, 86
238 आदौ विस्मयनिस्तरङ्ग
आबल्यावधि शिण्डि शिण्डि, 113
152 आनीलचुचुकशिल्पी
आपुङ्खाग्रममी शरा, 83
आपुष्पप्रसरान्मनोहरतया 63
आपूर्वस्माद्द्विडोजः 101
2 आवाह्नद्गतमण्डलाग्र
आभोगिनः किमपि का, 20
आमूलतो वलितकुन्तल, 83
514 आमोदिना समधुना
आमोदैस्ते दिशि दिशि, 19
54 आरक्ताङ्कुरदन्तुरा
76 आरक्तैर्नवपल्लवैर्वि
190 आरब्धे दयितामुख
आरूढान्तरयौवनस्य, 37
आरोग्य विद्वत्ता, 46
आरोपयसि मुधा कि, 68
आरोहत्यवनीरुह, 77
आर्त्तस्य यानमशन च, 98
आर्द्रा कण्ठे मुखाब्ज, 110
आर्यानङ्गमहाव्रत, 77
आलिङ्गतो वसधा निज, ix, 32
आलिङ्गन् भृशमङ्गकानि, 44
आवक्रेन्दु तदाङ्गमेव, 117
313 आवृण्वाना झगिति जघन
आशाः प्रसादयतु पुष्यतु, 77
आशीमिव कलामिन्दोः, 92
152 आश्चर्यमूर्जितमिद
आश्लिष्टबालतरुपल्लव, 32
आश्लेषः प्रथम क्रमेण, 77
403 आश्लेषेण पयोधर
110 आसारान्तमृदुप्रवृत्तमरुतो
आसीदयस्तव पुत्रक, 115

R

आस्ता गाढतरा°, 94
आस्ता तावद्भीमपौरुष, 100
308 आस्ता दूरेण विश्लेष., xiv
आहत्याहत्य मूर्ध्ना, 68
416 आहारे विरतिः समस्त
आहारो गरल तृतीय, 79

इतः काकानीक प्रतिभयमितः, 50
346 इतः पौरस्त्याय
इतस्ततो भषन् भूरि, 91
इतस्तावन्नेत्रे, 101
इति कृतपशुपतिपिलव, 68
इत्थ पशुपतिपेशल, 68
451 इदानी तीव्राभिर्दहन
इदानीमर्घन्ति प्रथम, 77
516 इन्दुर्यत्र न निन्द्यते
इन्दोर्लक्ष्म त्रिपुरजयिन., 90
इमास्ता विन्ध्याद्रे , 77
इय गौरुद्दामा तव, 110
इय गौरेका नः, 116
इय पल्ली भिल्लैर्, 41
इह निवसति मेरु., 34
इह निशि निविडनिरन्तर, 23
इह रूपमात्रसारे, 94

ईषल्लोमशभावभाञ्जि, 102

उच्चैःस्थानक्षतोदये , 42
उच्चैरुच्चथितस्य तेन, 96
उच्छन्नच्छदिरुल्लसद्वृति, 116
455 उच्छूनारुणमश्रुनिर्गम
उच्छ्रुश्रुर्व्यात्तवक्त्र., 77
उज्ज्वलन्त्यः स्वर्णकाञ्चीर्, 83
उत्कण्ठाकुलचक्रवाक, 114
उत्क्षिप्त सखि वर्तिपूरित, 77
उत्क्षिप्तत्रिशपत्त्रपाशु, 100
उत्खातप्रखरा सुखा, 113
उत्तालः किङ्किणीना, 62
143 उत्तालालकभञ्जनानि
37 उत्तिष्ठन्त्या रतान्ते, xiii
उत्थायोत्थाय पापिष्ठ°, 53
उत्पत्तिर्भण्डकुले यद्°, 76
उत्पाद्य यत्स्वयमपि प्रबला°, 63
उत्पुच्छप्रमदोल्लसद्, 116
108 उत्फुल्लार्जुनसर्ज
उत्सन्नमापणमसु, 41
उदयगिरिमूर्धगो ऽय, 118
उदारचरितस्त्यागी, xi
510 उदेति यस्या न निशाकरो
524 उद्देष्यत्पीयूषद्युतिरुचि
उद्दण्डकोकनद, 107
उद्धुद्रेभ्यो सुदूर घन, 52
70 उद्भिन्नस्तवकावतंस
उद्बर्हिषि, *see* नृत्यद्ब°
उद्वेग जनयन्ति सचित, 77
उन्नमय्य सकचग्रहम°, 108
उन्नीतो भवभूतिना, 20
उन्मीलन्ति नखैर्लुनीहि, 23
उन्मीलन्मणिरश्मिजाल, 73
467 उन्मीलन्मुकुलकराल
461 उन्मील्याक्षि सखीर्न पश्यसि
उन्मुक्तक्रमहारि, 100
85 उपनयति कपोले
195 उपप्राकाराग्र प्रहिणु
उपयुक्तखदिरवीटक, 47
उपरि कवरीबन्धान्, 51
उपरि गूढहिमाशु, 31
484 उपरि घन घनपटल
उपरि पयोधरमाला, 65
उपार्जिताना वित्ताना, 33

उपैति चाराब्धि, 100
उपोढरागेण विलोलतारक, 52
उरःकृत्वा वेधा मणि°, 98
उल्लापयन्त्या दयितस्य, 112
329 उषसि गुरुसमक्ष

ऊरुद्वन्द्वमनिन्दित प्रथयता, 93

ऋचैर्वृतो हरिपदे, 115

एक योगनियोजनाय, 117
एकः स एव परिपालयिता, 101
एककैव निजवृन्दमध्यगा, 21
एकतश्च सुरसुन्दरीजनः, 98
352 एकत्रासनसंस्थिति.
155 एकमेव बलिं बद्धा
380 एकस्मिञ्छयने पराङ्मुख
एकस्मिन्नवपातिते ऽपि, 86
9 एकस्यापि मनोभुवस्तद्बला
एकस्यायमुदेति मूर्धनि, 63
एकेनैव पयोधिना, 110
एकैकातिशयालवः, 57
एको ऽपि जीयते, ix, 86
एको ऽपि त्रय इव भाति, 32
109 एणी याति विलोक्य
एतत्कवीन्द्रमुखचन्द्र, 115
एतत्तर्कय कैरवक्लम, 101
145 एतद्दधाति नवयौवन
एतमन्दविपक्व, 100
181 एतल्लोचनमुत्पलभ्रम
161 एतस्मिन्नवदातकान्ति
119 एतस्मिन्मदजर्जरैर
424 एतस्या विरहज्वरः
„ एतस्याः स्मरसज्वर.
132 एताः पङ्क्तिलकूलरूढनलद
एतानि निःसहतनोर्, 33
एते केतकसूचिसौरभजुषः, 79
472 एते चूतमहीरुहो
एते ते पुरतो मरुस्थलभुव·, 77
73 एते नूतनचूतकोरक
एते लक्ष्मण जानकी, 113
एते वामविलोचनकुच, 54
एते सम्प्रति वैमनस्य, 78
एतैर्जह्नुसुताजलैर्, 115
एव स्थापय सुभ्रु, 78
एष ते विद्रुम, *see* अय ते
एष्यत्युत्सुकमागते, *see* दूराद्
एहि तत्र चिनुवः सुकौसुम, 44

ऐन्द्रं धनुः पाण्डुपयोधरेण, 52

ओमित्येकाक्षर ब्रह्म, 91

16 क एकस्त्व पुष्पायुध
ककुभि ककुभि ध्वान्त, 19
कण्ठच्छायामिषेण, 38
147 कण्ठे मौक्तिकमालिकाः
कतिपयदिवसस्थायी, 63
387 कथचिन्निदाघे दिवस
कदर्थितस्यापि हि धैर्यवृत्तेर्, 29
कनककुण्डलमण्डित, 23
49 कनकनिकषस्वच्छे
कनकभूषणसंग्रहणोचितो, 18
381 कन्दर्पकन्दलि सखी
14 कन्दर्पादपि सुन्दराकृति
396 कपोलं पक्ष्मभ्यः कलयति, 50
कपाले गम्भीरः कुहरिणि, 78
कपाले मार्जारः, xi, 83
कपोलादुड्डीनैर्, 101
377 कपोले पत्राली करतल

कम्पन्ते कपयो भृश, 97, 110
315 करकिशलय धूत्वा, xiv
करिकलभ विमुञ्च लोलता, 57
415 कर्णे यन्न कृत, 23
कर्तव्या चार्थसारे ऽपि, 86
कर्ता त्रिलोचनादन्यो, 86
कर्पासौषधकृष्ण, 98
कर्पूरद्रवशीकर, 51
कलाधारो वक्र., 114
कल्पान्ते शमितत्रिविक्रम, 38
269 कल्याणं परिकल्प्यता
कवीनामगलद्दर्पो, 56, 89
कवीना मानस नौमि, 87
कवेरभिप्रायमशब्दगोचर, 108
कश्चिद्वाचो रचयितु, 31
470 कश्राघातैः सुरभिरभित.
कस्त्व तासु यदृच्छया, 53
कस्त्वं भो निशि केशव., 37
कस्मात्पार्वति निष्ठुरासि, 63
435 कस्मादिद नयनमस्त
454 कस्मान्म्लायसि मालतीव
कह्लारस्पर्शगर्भ., 52
का त्व कुन्तलमञ्ज, 38
का तपस्वी गतो दशां, 60
62 कान्ता हित्वा विरहविधुरा
112 कान्ता क्वापि विलम्बिनी
कान्ताना वदनेन्दुकान्तिं, 96
296 कान्ते तल्पमुपागते
57 [कान्ते]न प्रहितो नवः
77 काप्यन्या मुकुलाधिकार
काप्यागत वीक्ष्य मनो, 84
4 कामक्रोधौ द्वयमपि यदि
कामं कूले नदीनाम्, 78
कामं भवन्तु मधुलम्पट, 41
कामस्यापि शराहतिर्न गणिता, 76
कामायुःष्टोमयज्वा, 72
कारङ्गीः कूजयन्तो, 56
7 कारुण्यामृतकन्दली
कार्णाटीदशनाङ्कितः, 91
कार्पासास्थिप्रचय, 114
कालञ्जरपतिश्चक्रे, 87
कालप्राप्त महारत्न, 24
कालिन्दि ब्रूहि कुम्भोद्भव, 38
कालिन्दीजलकुञ्जवञ्जुल, 30
कालिन्दीजलकेलि, 53
124 काले वारिधराणां, xiii
काशारशोषिणि नवोदय, 78
341 काश्मीरपङ्कखचित
462 कि वातेन विलङ्घिता
कि वीणाक्वणितेन, 40
74 किंशुककलिकान्तर्गत, 107
कि कवेस्तस्य काव्येन, 89
40 कि कि सिहस्ततः
203 कि कौमुदीः शशिकलाः, xiv
किंचित्कोपकलाकलाप, 75
कि चित्रं यदि तन्वङ्ग्याः, 54
कि तया क्रियते लक्ष्म्या, 105
कि ते नम्रतया किमुन्नततया, x, 63
किं ते निर्जिताः, 40
कि द्वारि दैवहतके सहकारकेन, 104
कि न्यावृणोषि कबरी, 79
322 किमपि किमपि मन्दं
किमसि विमनाः कि चोन्मादी, 50
किमस्मान्विद्वेषि, 38
444 किमितिकबरी यादृक्
179 किमियमृतवृत्तिः
किमिह बहुभिरुक्तैर्, 30
ad 324 किमु परिगता भर्त्रा
356 कि पादान्ते पतसि
कि ब्रूमो जलधेः श्रियं, 110